

แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด

บทคัดย่อ
ของ
ชาตรี แก้วมา

F 7 ส.ร. 2549

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
เมษายน 2549

ชาติรี แก้วมา. (2549). แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด. สารนิพนธ์
วท.ม. (การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ :
รองศาสตราจารย์สุรภี อิงคากุล.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแหล่งท่องเที่ยวและแผนพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อ
ศึกษาความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดและเพื่อที่จะนำผลมา
วิเคราะห์รวมถึงเสนอแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ แบ่ง
ออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัด
ผู้ประกอบการ ประชาชนและนักท่องเที่ยว รวมทั้งหมด 443 ชุด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ประกอบด้วยแบบสังเกตการณ์ และแบบสอบถาม โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ยหรือค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาจากการสังเกตการณ์ พบว่า แหล่งท่องเที่ยวทั้ง 7 แห่งนั้นมีความแตกต่างกัน
ทั้งในด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวก
ต่างๆ ซึ่งจะเห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมืองทั้ง 3 แห่งนั้นได้รับการพัฒนาที่
ดีกว่าแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เป็นศูนย์กลาง
ของจังหวัดนั่นเอง

ผลการศึกษาจากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับความเหมาะสมมากและมากที่สุด ความเหมาะสมของ
วิสัยทัศน์ที่จะทำให้การท่องเที่ยวของจังหวัดมุ่งพัฒนาในช่วงเวลา 5 ปีข้างหน้าในเรื่องต่อไปนี้ คือ
การมีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การที่ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการบริการสินค้าและ
อาชีพอย่างต่อเนื่องจากการท่องเที่ยว การที่แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นที่รู้จักใน
ระดับประเทศ การเป็นศูนย์ผลิตอาหารปลอดสารพิษ/ เกษตรลดการใช้สารเคมี การเป็นเมืองสงบ
ประชาชนมีคุณธรรม จริยธรรมและการมีความสำคัญต่อส่วนรวมและประชาชนมีการอนุรักษ์
ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม อยู่ในระดับความเหมาะสมมากและมากที่สุด ส่วนยุทธ
ศาสตร์ในการวางแผนพัฒนาเพื่อให้วิสัยทัศน์เป็นจริงได้นั้น ทั้งด้านการพัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงาน
และการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว ด้านการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาการ
บริการและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว ด้านการเพิ่มบทบาท
ชุมชนท้องถิ่นในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง
นิเวศ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับความเหมาะสมมากและมากที่สุด

โดยผลจากการศึกษา ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ในจังหวัดร้อยเอ็ดในภาพรวมทั้งหมด 6 แนวทางด้วยกัน ดังนี้ 1) แนวทางในการจัดการทรัพยากร
การท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ซึ่งในการดำเนินงานนั้น ควรมีการจัดการป้องกัน ควบคุมและมี

มาตรการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดต้องให้ความร่วมมือในการพัฒนา ดูแลรักษา อนุรักษ์ ไม่ทำลาย หรือสร้างความเสียหายแก่ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม 2) แนวทางการให้การศึกษาและการสร้างจิตสำนึก แนวทางนี้นอกจากการให้ การศึกษาด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในสถานศึกษาหรือการประชาสัมพันธ์ให้คนในชุมชนรู้สึกรัก และหวงแหนทรัพยากรการท่องเที่ยวแล้ว ในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น ควรให้ความสำคัญ กับการสื่อความหมายตามธรรมชาติ ซึ่งเป็นรูปแบบที่ชัดเจนที่สุดของการให้การศึกษา 3) แนว ทางการสร้างความร่วมมือของประชาชนท้องถิ่น ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นนั้น เป็น เป้าหมายสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยว ที่สามารถนำไปประยุกต์ให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนแก่ ทรัพยากรการท่องเที่ยวได้ 4) แนวทางการส่งเสริมการตลาดทางการท่องเที่ยว แนวทางนี้จะต้อง เข้าใจว่า สินค้าทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีลักษณะอย่างไร ผู้ซื้อควรเป็นกลุ่มใด ในการปฏิบัติงาน นั้น ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการจัดการและพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะต้องให้เกิดความสมดุล ระหว่างความสามารถในการรองรับของพื้นที่กับปริมาณนักท่องเที่ยวด้วย 5) แนวทางการจัดการ โครงสร้างพื้นฐานและบริการการท่องเที่ยว แนวทางนี้ในการพัฒนาจะต้องคำนึงถึงสภาพตามขีด ความสามารถในการรองรับของทรัพยากรการท่องเที่ยวของแต่ละพื้นที่และต้องไม่ส่งผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม และ 6) แนวทางส่งเสริมการลงทุนในจังหวัด ซึ่งการลงทุนนั้นเป็นสิ่งที่สนับสนุนให้มีการ พัฒนาการท่องเที่ยวที่จะนำไปสู่การกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นและเป็นการสร้างโอกาสในการลงทุนทั้ง ของผู้ประกอบการและชุมชนท้องถิ่นในการประกอบกิจการเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ทั้งนี้ โดยเสนอให้การพัฒนาการท่องเที่ยวทุกแนวทางนั้นเกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของทุก ฝ่ายของสังคม อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

ECOTOURISM DEVELOPMENT APPROACH IN CHANGWAT ROI-ET

AN ABSTRACT

BY

CHATREE KAEWMA

Presented in Partial Fulfillment of the Requirement
for the Master of Science degree in Ecotourism Planning and Management
at Srinakarinwirot University

April 2006

Chatree Kaewma. (2006). *Ecotourism Development Approaches in Roi-Et*.

Master's Project, M.S. (Ecotourism Planning and Management). Bangkok:

Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor :

Assoc. Prof. Surapee Engkagul.

Objective of this research is a delving into tourist attractions, a defining of ecotourism development plan, a study on viewpoints of people relevant with Roi-Et provincial tourism, and an analysis on aforesaid outputs in order to propose ecotourism development approaches for this province. There are totally 443 samples categorized into 4 groups: the provincial tourism-related officials, the enterprisers, the local people, and the tourists. Research methodology consists of observationnaires and questionnaires. Acquired output was analyzed in search of percentage, average or mathematical average, and standard variation.

According to this observation, the 7 tourist attractions differ in aspects of tourism management, infrastructure development, and facilities arrangement. Three of such tourist spots locate in urban district. Not coincidentally, all these three are higher advanced than the rest, due to their central location.

Research Findings: some questionnaire responders view the existing environmental suitability degree as high, while some view it as highest. The vision suitability in preference to advance Roi-Et provincial tourism into following aspects in 5 years to come: an ecotourism promotion; an increase of local income due to constant tourism-related services, products and employments; a nationwide-fame of Roi-Et tourist attractions; a center of toxic-free food/agriculture; a province of serene cities populated by righteous, ethical and selfless citizens; and a land preserving customs, traditions and cultures. All such aspects have high and highest suitability degree. Concerning a strategy of a development planning to actualize the visions of the labor skill upgrading, the tourism income increase, the tourist spots conservation and development, the service and facilities advancement, the tourism marketing enhancement, the expansion of local community role in provincial ecotourism development planning, and the ecotourism development actions – all are ranked as high and highest in suitability degree.

Recommendations : the researcher hereby proposes 6 approaches in planning of Roi-Et ecotourism development. First, a tourism and environmental resources management approach. Such implementation requires effective control in regard of preventive and corrective measure against ecological problems. All relevant people have to cooperate by developing, preserving – not damaging – the resources and ecology. Second, an edification and sensibility approach. In addition to providing ecotourism knowledge in schools and communities so that the local may cherish the tourism resources, all historical and natural significances should be emphatically publicized. Third, an indigenous participation approach – which is essential and can be applied into sustainable development for a sake of tourism resources. Fourth, a tourism marketing promotion. This approach requires real comprehension concerning the ecotourism product characters and the likely purchasers. Its implementation needs to base on a sort of effectual management and development that generates a balance between the local accommodation capacity and the tourist quantity. Fifth, a tourism infrastructure and service management – whose development needs to comply in harmony with each local accommodation and shall never adversely impact ecology. And sixth, a provincial investment promotion approach – whose main purpose is to generate income decentralization through local employments and enterprises regarding ecotourism.

In such respects, all ecotourism approaches should be subject to participation from every social entity in order that a sustainable development and equilibrium are definitely actualized.

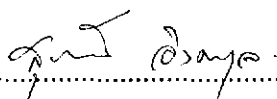
แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด

สารนิพนธ์
ของ
ชาตรี แก้วมา

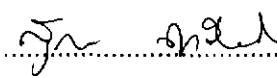
เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
เมษายน 2549
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการ
สอบได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์
สิ่งแวดล้อม ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

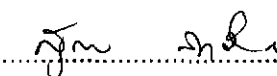
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์สุรณี อิงคากุล)

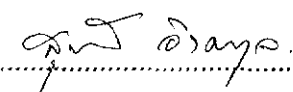
ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(รองศาสตราจารย์สุภาพร สุกสีเหลือง)

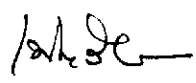
คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์สุภาพร สุกสีเหลือง)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.อารมณ นาวากาญจน์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(รองศาสตราจารย์สุรณี อิงคากุล)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศา
สตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

วันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2549

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างยิ่ง จากรองศาสตราจารย์สุรภี อิงคากุล ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ รวมทั้งให้แนวคิดและชี้แนะแนวทางในการศึกษาค้นคว้าตลอดเวลาที่ทำการวิจัย ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่งตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สุภาพร สุกสีเหลือง ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร รองศาสตราจารย์ ดร.อารมณีนาวาภาภรณ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์จินดา เกาพิจิตร ที่กรุณาเป็นคณะกรรมการพิจารณาโครงการสารนิพนธ์ และเป็นกรรมการสอบสารนิพนธ์ตลอดจนให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข อันเป็นประโยชน์ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์และมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.พยอม ธรรมบุตร ที่ได้จัดประกายให้ทำสารนิพนธ์เล่มนี้และได้อบรมสั่งสอนให้มีความรู้สึกรักในทรัพยากรการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณเพื่อนๆ นิสิตปริญญาโท สาขาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตลอดจนผู้ที่มีส่วนร่วมทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณบิดา มารดา และบูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยมีความรู้ ความคิด ความมานะพยายามและเป็นที่กำลังใจในการทำสารนิพนธ์จนประสบความสำเร็จ

ชาตรี แก้วมา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ที่ศึกษา.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.....	24
ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว.....	35
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	46
การสังเกตการณ์และศึกษาแหล่งท่องเที่ยว	46
การสร้างแบบสอบถาม	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	53
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการณ์	55
การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม	70
การเสนอแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด	143
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	148
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	148

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
ความสำคัญของการวิจัย.....	148
ขอบเขตของการวิจัย	148
วิธีดำเนินการวิจัย	149
สรุป.....	149
อภิปรายผล	155
ข้อเสนอแนะ	161
 บรรณานุกรม	 163
 ภาคผนวก	 171
ภาคผนวก ก สถานที่ท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยว	172
ภาคผนวก ข แบบสังเกตการณ์และแบบสอบถาม.....	180
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อทำการวิจัย	191
 ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	 199

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงการสรุปผลการวิเคราะห์ศักยภาพของจังหวัด (SWOT).....	40
2 แสดงรายละเอียดจำนวนแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่รัฐแยกตามอำเภอ	49
3 แสดงรายละเอียดจำนวนแบบสอบถามของผู้ประกอบการแยกตามอำเภอ.....	49
4 แสดงรายละเอียดจำนวนประชากรในพื้นที่ที่ศึกษา.....	50
5 แสดงรายละเอียดจำนวนแบบสอบถามต่อประชากรในพื้นที่ที่ศึกษา.....	51
6 แสดงรายละเอียดจำนวนแบบสอบถามของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยว.....	51
7 ข้อมูลของเจ้าหน้าที่รัฐแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ	70
8 ข้อมูลของเจ้าหน้าที่รัฐแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ	71
9 ข้อมูลของเจ้าหน้าที่รัฐแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ	72
10 ข้อมูลของเจ้าหน้าที่รัฐแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา	73
11 ข้อมูลของเจ้าหน้าที่รัฐแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ	74
12 ข้อมูลของเจ้าหน้าที่รัฐแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้.....	75
13 ข้อมูลของเจ้าหน้าที่รัฐแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ประเมินความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยว.....	76
14 ข้อมูลของเจ้าหน้าที่รัฐแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ประเมินความเหมาะสมของวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยว.....	79
15 ข้อมูลของผู้ประกอบการแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ.....	85
16 ข้อมูลของผู้ประกอบการแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ	86
17 ข้อมูลของผู้ประกอบการแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ	87

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง (ต่อ)	หน้า
18 ข้อมูลของผู้ประกอบการแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา.....	88
19 ข้อมูลของผู้ประกอบการแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ	89
20 ข้อมูลของผู้ประกอบการแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้	90
21 ข้อมูลของผู้ประกอบการแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ประเมินความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยว	91
22 ข้อมูลของผู้ประกอบการแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ประเมินความเหมาะสมของวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยว	94
23 ข้อมูลของประชาชนแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ	100
24 ข้อมูลของประชาชนแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ	101
25 ข้อมูลของประชาชนแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ	102
26 ข้อมูลของประชาชนแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา	103
27 ข้อมูลของประชาชนแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ	104
28 ข้อมูลของประชาชนแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้	105
29 ข้อมูลของประชาชนแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ประเมินความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยว	106
30 ข้อมูลของประชาชนแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ประเมินความเหมาะสมของวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยว	109
31 ข้อมูลของนักท่องเที่ยวแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ	115
32 ข้อมูลของนักท่องเที่ยวแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ	116
33 ข้อมูลของนักท่องเที่ยวแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ	117

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง (ต่อ)	หน้า
34 ข้อมูลของนักท่องเที่ยวแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา.....	118
35 ข้อมูลของนักท่องเที่ยวแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ	119
36 ข้อมูลของนักท่องเที่ยวแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้	120
37 ข้อมูลของนักท่องเที่ยวแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ประเมินความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยว	121
38 ข้อมูลของนักท่องเที่ยวแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ประเมินความเหมาะสมของวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยว	124
39 ข้อมูลของนักท่องเที่ยวแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวบึงพลาญชัย	129
40 ข้อมูลของนักท่องเที่ยวแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยววัดบูรพาภิราม	131
41 ข้อมูลของนักท่องเที่ยวแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ	133
42 ข้อมูลของนักท่องเที่ยวแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยววนอุทยานผาฉ้าย้อย	135
43 ข้อมูลของนักท่องเที่ยวแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวพระมหาเจดีย์ชัยมงคล	137
44 ข้อมูลของนักท่องเที่ยวแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวบึงเกลือ	139
45 ข้อมูลของนักท่องเที่ยวแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวภูเก้าสิงห์	141
46 ข้อมูลของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลความพึงพอใจเมื่อได้มาเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด	142
47 สรุปความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 7 แห่ง	153

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
2 ตารางประจำจังหวัดร้อยเอ็ด	7
3 แผนที่แสดงเส้นทางการคมนาคมของจังหวัดร้อยเอ็ด	9
4 กระบวนการของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	14
5 องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	20
6 ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนกับชุมชน	28
7 มิติต่างๆ ของความสามารถในการรองรับ	30
8 แผนที่ท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด	56
9 บึงพลาญชัย	57
10 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติจังหวัดร้อยเอ็ด	59
11 วัดบูรพาภิราม	61
12 พระมหาเจดีย์ชัยมงคล	62
13 วนอุทยานผาห้าย้อย	64
14 บึงเกลือ	66
15 กู่กาสิงห์	68
16 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่รัฐจำแนกตามเพศ	70
17 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกของเจ้าหน้าที่รัฐตามอายุ	71
18 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่รัฐจำแนกตามสถานภาพ	72
19 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่รัฐจำแนกตามระดับการศึกษา	73
20 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่รัฐจำแนกตามอาชีพ	74
21 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่รัฐจำแนกตามรายได้	75
22 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของผู้ประกอบการจำแนกตามเพศ	85
23 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของผู้ประกอบการจำแนกตามอายุ	86
24 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของผู้ประกอบการจำแนกตามสถานภาพ	87
25 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของผู้ประกอบการจำแนกตามระดับการศึกษา	88
26 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของผู้ประกอบการจำแนกตามอาชีพ	89
27 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของผู้ประกอบการจำแนกตามรายได้	90
28 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของประชาชนจำแนกตามเพศ	100
29 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของประชาชนจำแนกตามอายุ	101
30 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของประชาชนจำแนกตามสถานภาพ	102

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ (ต่อ)	หน้า
31 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของประชาชนจำแนกตามระดับการศึกษา	103
32 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของประชาชนจำแนกตามอาชีพ	104
33 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของประชาชนจำแนกตามรายได้	105
34 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของนักท่องเที่ยวจำแนกตามเพศ	115
35 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของนักท่องเที่ยวจำแนกตามอายุ	116
36 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของนักท่องเที่ยวจำแนกตามสถานภาพ	117
37 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับการศึกษา	118
38 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของนักท่องเที่ยวจำแนกตามอาชีพ	119
39 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของนักท่องเที่ยวจำแนกตามรายได้	120

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยนับเป็นอุตสาหกรรมภาคบริการที่สามารถสร้างรายได้หลักกับประเทศเป็นจำนวนมหาศาล จากข้อมูลของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พบว่าในปี พ.ศ. 2503 มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 81,340 คน สร้างรายได้ 196 ล้านบาท และในปี พ.ศ. 2546 มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าประเทศ 10 ล้านคน สร้างรายได้ 309,269 ล้านบาท จะเห็นได้ว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างเห็นได้ชัด อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศสูง แต่ก็ยังเป็นอุตสาหกรรมที่มีความอ่อนไหวต่อผลกระทบจากเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกประเทศ เช่น กรณีการเกิดไข้หวัดนก และสถานการณ์ทางภาคใต้ ได้ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว คือ ทำให้นักท่องเที่ยวลดลง (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2547: 1)

ประเทศไทยเป็นประเทศที่อุดมไปด้วยทรัพยากรท่องเที่ยวที่หลากหลาย คือ มีสถานที่ท่องเที่ยวทั้งประเภทธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และวัฒนธรรมประเพณี ซึ่งมากกว่า 700 แห่งทั่วประเทศ ตลอดจนวิถีชีวิตที่น่าสนใจสะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมที่ทรงคุณค่า มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว จึงเป็นที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้เดินทางมาท่องเที่ยว ก่อให้เกิดรายได้จำนวนมาก (จूरรัตน์ ชวเจริญ. 2539: 5) และเกิดการจ้างงานในธุรกิจประเภทต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว รายได้จากการท่องเที่ยวจึงนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อประเทศไทย ทำให้รัฐบาลหันมาสนับสนุนการท่องเที่ยว ทั้งนักท่องเที่ยวจากภายในและภายนอกประเทศอย่างจริงจัง โดยกำหนดให้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 ปี พ.ศ. 2545-2549 ให้เป็นช่วงการพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับครอบครัวไทยเป็นการท่องเที่ยวของครอบครัวและพาผู้สูงอายุไปเที่ยวพร้อมลูกหลานเพื่อกระชับความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

การที่รัฐบาลได้กำหนดให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้ธุรกิจการท่องเที่ยวได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วในระยะเวลาที่ผ่านมา ซึ่งแน่นอนย่อมส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว และในช่วงปีศตวรรษที่ผ่านมา การใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติจำนวนมาก โดยปราศจากการจัดการดูแลอย่างเหมาะสมได้ก่อให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมและไม่ยั่งยืนอย่างรุนแรง ทั้งนี้เนื่องจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมด้านบริการ สินค้าการท่องเที่ยวที่สำคัญที่สุด คือ ทรัพยากรท่องเที่ยวที่ดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นศิลปวัฒนธรรม สิ่งที่มีความสำคัญรองลงมาคือ สิ่งอำนวยความสะดวกและความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้น เมื่อมีการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ใดก็ตาม ก่อให้เกิดการลงทุนใน 2 ลักษณะคือ ประการแรก เป็นการลงทุนเพื่อเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากความมั่งคั่งตามธรรมชาติ ประการที่สอง เป็นการ

ลงทุนในการก่อสร้างพื้นฐานในพื้นที่นั้น เพื่อให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบถ้วน และสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกสบาย เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวได้พักผ่อนมากยิ่งขึ้น โดยมุ่งหวังประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ด้วยเหตุนี้ทำให้สภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวนั้นเกิดความเสื่อมโทรมได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น นอกเหนือจากความเสื่อมโทรมตามธรรมชาติที่อาจมีขึ้น

ดังนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 ได้ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงการจัดการให้เกิดสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์กับการอนุรักษ์ฟื้นฟู ส่งเสริมการนำทรัพยากรไปใช้ประโยชน์ในระดับที่ยั่งยืนเพื่อช่วยแก้ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาที่พึ่งตนเองได้ ยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยและสร้างภูมิคุ้มกันให้กับชุมชนและประเทศ รวมทั้งเป็นรากฐานที่แข็งแกร่งของการพัฒนาประเทศ โดยเน้นการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกส่วนในสังคม มุ่งเน้นประสิทธิภาพการกำกับควบคุมที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีการศึกษาวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง (ศศิธร สามารถ. 2545: 1) เพื่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือนับว่าเป็นภาคที่มีทรัพยากรทั้งธรรมชาติและวัฒนธรรม ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลายและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เป็นแหล่งอารยธรรมโบราณ ที่สามารถพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับสถานที่สำคัญของประเทศเพื่อนบ้านได้เช่น ลาว กัมพูชา และประเทศอื่นๆ ที่ใกล้เคียง ถึงแม้ว่าการท่องเที่ยวจะสู้ภูมิภาคอื่นไม่ได้ แต่การท่องเที่ยวเริ่มทำรายได้ให้กับภาค โดยในปี 2544 มีมูลค่าใกล้เคียงกับการค้าชายแดน คือประมาณ 19,678 ล้านบาท อีกทั้งเป็นภาคที่มีศักยภาพการเกษตรสูง คือ มีพื้นที่ทำการเกษตรมากถึง 57.9 ล้านไร่ มีการเพาะปลูกข้าวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.1 ของประเทศ และผลผลิตที่มีคุณภาพสูงโดยเฉพาะข้าวหอมมะลิ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2547)

จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นหนึ่งในจังหวัดที่ตั้งอยู่ตอนกลางของภาค เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในด้านการผลิต โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิในเขตทุ่งกุลาร้องไห้บริเวณตอนใต้ของจังหวัด ซึ่งมีเนื้อที่กว่า 1.4 ล้านไร่ อันเป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพดีและมีชื่อเสียง ส่วนแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ดหากแบ่งออกเป็นกลุ่ม ๆ จะมี 3 กลุ่ม คือ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์/โบราณสถาน/โบราณวัตถุ และแหล่งท่องเที่ยวด้านประเพณีวัฒนธรรม/วิถีชีวิต ถ้าพิจารณาจากศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดใกล้เคียงเช่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์ ยโสธร และขอนแก่น ที่อยู่ในบริเวณอีสานตอนกลางด้วยกัน จะพบว่ามีความได้เปรียบประกอบกับมีแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่คือ “พระมหาเจดีย์ชัยมงคล” ที่อำเภอหนองพอก ซึ่งคาดว่าจะดึงดูดดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ดมากขึ้น รวมทั้งสามารถที่จะเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับจังหวัดมุกดาหารได้อีกด้วย และประการสำคัญหากการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขง แห่งที่ 2 ที่จังหวัดมุกดาหารแล้วเสร็จในปี 2549 คาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวที่จังหวัดร้อยเอ็ดมากขึ้น (ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด. 2547)

จากความสำคัญของการท่องเที่ยวดังกล่าว จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ดขึ้น สำหรับเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด ให้เป็นไปตามแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 โดยมีสัดส่วนของการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล โดยคาดหวังว่าแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ดที่ได้จัดทำขึ้น จะเป็นประโยชน์ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาแหล่งท่องเที่ยว และแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อวิเคราะห์และเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด

ความสำคัญของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีความสำคัญ คือ

1. ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในจังหวัด รวมทั้งข้อคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่เป็นประโยชน์ต่อการเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อนำแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ได้จัดทำขึ้น เสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่เกี่ยวกับการวิจัยเรื่องนี้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัด ผู้ประกอบการ ประชาชนและนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆของจังหวัด

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐ จำนวน 20 ราย กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการ จำนวน 20 ราย กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน จำนวน 200 ราย และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยว จำนวน 203 ราย

พื้นที่ที่ศึกษาของแหล่งท่องเที่ยวในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ 4 ตำบล 4 อำเภอ คือ

2.1 แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ได้แก่ บึงปลาญชัย ตั้งอยู่ตำบลในเมือง อำเภอเมือง บึงเกลือ ตั้งอยู่ตำบลบึงเกลือ อำเภอเสลภูมิและวนอุทยานผาน้ำย้อย ตั้งอยู่ตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก

2.2 แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์/โบราณสถาน/ศาสนา ได้แก่ พระมหาเจดีย์ชัยมงคล ตั้งอยู่ตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก วัดบูรพาพิราม ตั้งอยู่ตำบลในเมือง อำเภอเมืองและกุกาสิงห์ ตั้งอยู่ตำบลกุกาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย

2.3 แหล่งท่องเที่ยวประเภทประเพณีวัฒนธรรม/วิถีชีวิต ได้แก่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจังหวัดร้อยเอ็ด ตั้งอยู่ตำบลในเมือง อำเภอเมือง

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

3.1 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด แผนและนโยบายด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด ข้อมูลด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว แนวคิดทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและการสังเกตการณ์

3.2 ความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้ง 4 กลุ่ม คือ กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ กลุ่มผู้ประกอบการ กลุ่มประชาชนและกลุ่มนักท่องเที่ยว

ตัวแปรตาม คือ แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด

4. ระยะเวลา

การวิจัยเรื่องนี้ได้แบ่งเวลาของการวิจัยออกเป็น 2 ระยะดังนี้

4.1 ระหว่างเดือนมกราคม 2548 - เดือนตุลาคม 2548 เป็นการวางแผนการศึกษา ค้นคว้า ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

4.2 ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2548 - เดือนมีนาคม เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลและทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาสรุปและอภิปรายผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) หมายถึง การท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทุกแห่ง ทุกประเภท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาและชื่นชมกับธรรมชาติ สังคม วัฒนธรรม ประเพณี บนพื้นฐานของการให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่น และสร้างจิตสำนึกให้ทุกฝ่ายร่วมกันรับผิดชอบต่อระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

2. การพัฒนาการท่องเที่ยว (Tourism development) หมายถึง การนำเอาทรัพยากรธรรมชาติทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่อย่างจำกัดมาใชให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเน้นถึงความรับผิดชอบต่อแหล่งทรัพยากรนั้นๆ และคงไว้ซึ่งความสามารถในการรักษาความยั่งยืนของระบบนิเวศ สังคม วัฒนธรรม และความยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ

3. การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable development) หมายถึง ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่นำเอาทรัพยากรทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติ มนุษย์ การเงินและกายภาพ มาจัดการเพื่อก่อให้เกิดความมั่งคั่ง ความกินดีอยู่ดี และความสุขสมบูรณ์ที่เพิ่มขึ้น การพัฒนาแบบยั่งยืนขึ้นอยู่กับจัดการทางสิ่งแวดล้อม ที่ถูกต้องและเหมาะสม หรือเป็นการพัฒนาที่อยู่ภายใต้ขีดจำกัดทางนิเวศ

4. การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนมีความพร้อมที่จะร่วมกระทำกิจกรรมบางอย่างที่ได้กำหนดขึ้นตามวัตถุประสงค์ โดยประชาชนจะเป็นผู้กำหนดและพิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้น อีกทั้ง การร่วมมือ ร่วมปฏิบัติ และรับผิดชอบร่วมกัน

5. การวางแผนยุทธศาสตร์ (Strategic planning) หมายถึง การวางแผนโดยการเริ่มพิจารณาจากวิสัยทัศน์ขององค์กร ที่ต้องการจะให้เป็นไปอย่างใดอย่างหนึ่งในอนาคต จึงต้องมีการเสาะแสวงหาโอกาสและวิธีการที่จะให้บรรลุถึงความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการ

6. เจ้าหน้าที่รัฐ หมายถึง กลุ่มเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องในการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดจากส่วนราชการต่างๆ

7. นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่มาเยือนแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดที่เป็นชาวไทย ตามพื้นที่ผู้วิจัยได้เลือกในการวิจัยครั้งนี้

8. บูรณาการ (Integration) หมายถึง การประสานกลมกลืนของแผน กระบวนการ สารสนเทศ การตัดสินใจเกี่ยวกับทรัพยากร การปฏิบัติการ ผลลัพธ์ การวิเคราะห์และการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนเป้าประสงค์หลักของทั้งองค์กร

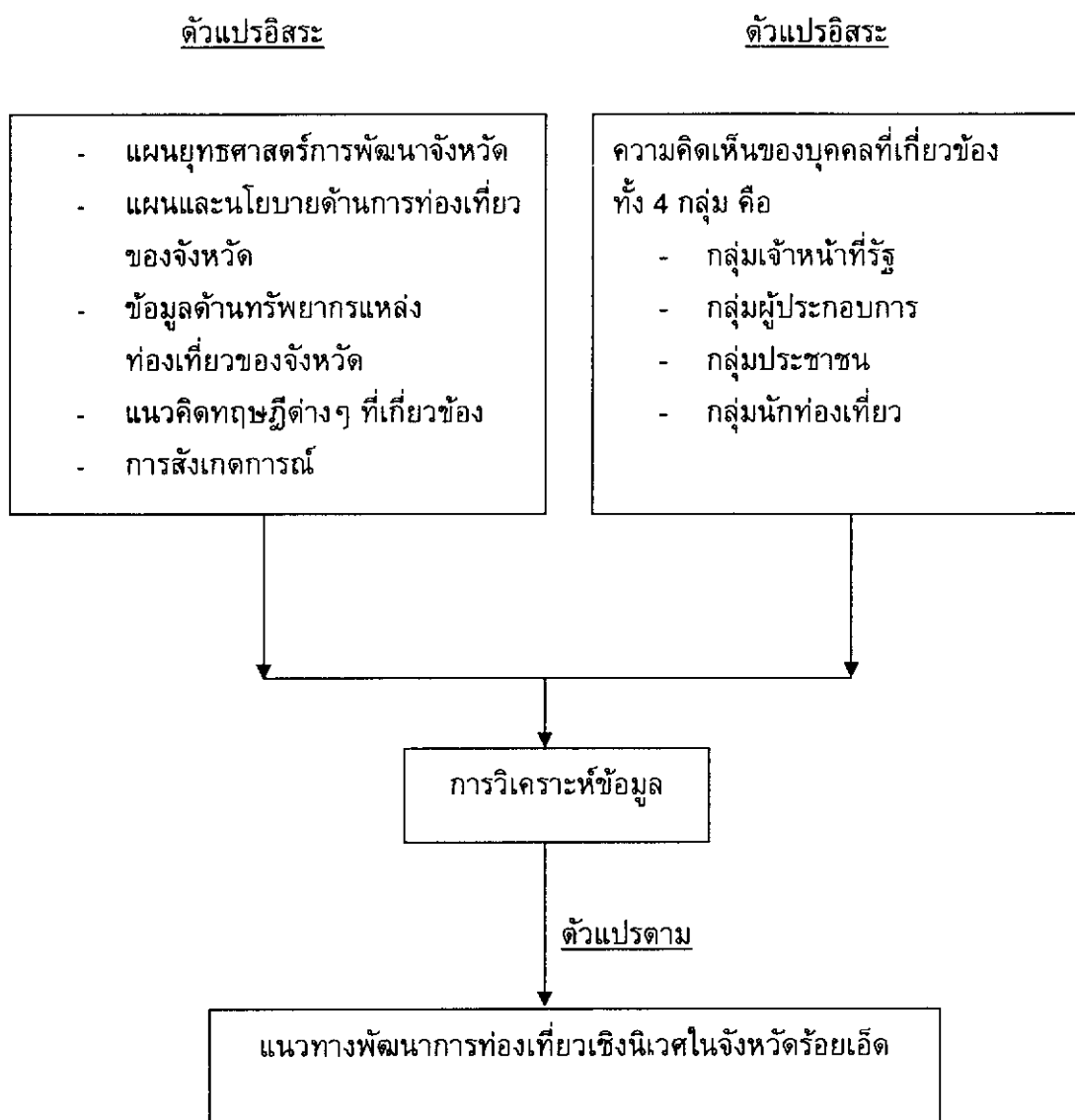
9. ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่อยู่ในแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ที่ทำการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 7 แห่ง ประกอบไปด้วย 4 อำเภอ 4 ตำบล คือ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด ตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก ตำบลเมืองไพร อำเภอเสลภูมิและตำบลกู่กาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย

10. เป้าประสงค์ (Goal) หมายถึง เป้าหมายหรือสภาพในอนาคต หรือระดับผลการดำเนินงาน หรือสถานภาพในอนาคตที่ต้องการให้บรรลุ หรือหมายถึงจุดหมายปลายทางที่ชี้นำการปฏิบัติ ซึ่งเป้าประสงค์นั้นเป็นได้ทั้งระยะสั้นและระยะยาว

11. ผู้ประกอบการ หมายถึง กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว และผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ดที่ได้รับผลประโยชน์โดยตรงจากการท่องเที่ยวที่ผู้วิจัยได้เลือกไว้ซึ่ง ได้แก่ ผู้ประกอบการที่พัก ร้านอาหาร และร้านขายของที่ระลึก

12. วิสัยทัศน์ (Vision) หมายถึง สภาพที่องค์กรต้องการจะเป็นในอนาคต วิสัยทัศน์อธิบายทิศทางที่องค์กรมุ่งที่จะไป สิ่งที่องค์กรต้องการจะเป็น หรือภาพลักษณ์ที่องค์กรต้องการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ดนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีจากเอกสาร รวมทั้งผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดและแนวทางในการทำวิจัย ดังมีหัวข้อต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ที่ศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
3. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
4. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
5. ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว
6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ที่ศึกษา

1. ตราประจำจังหวัดร้อยเอ็ด

ภาพประกอบ 2 ตราประจำจังหวัดร้อยเอ็ด

2. คำขวัญของจังหวัดร้อยเอ็ด ร้อยเอ็ดเพชรอีสาน พลาญชัยบึงงาม เรืองนามพระสูงใหญ่ ผ้าไหมชั้นดี สตรีโสภางามทุ่งกุลาสดใส งานใหญ่บุญผะเหวด"

3. ประวัติความเป็นมา

ประวัติศาสตร์ของจังหวัดร้อยเอ็ดเริ่มปรากฏขึ้นในราวสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย โดยมีเจ้าลาวจากนครจำปาศักดิ์ได้เดินทางมาตั้งบ้านเรือนในบริเวณที่เป็นอำเภอสุวรรณภูมิในปัจจุบัน ต่อมาได้มาพึ่งพระบรมโพธิสมภารสมเด็จพระบรมราชาที่ 3 แห่งกรุงศรีอยุธยา ในสมัยสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ได้ย้ายเมืองใหม่มาตั้งที่บริเวณเมืองร้อยเอ็ดปัจจุบัน ส่วนเมืองสุวรรณภูมิเดิมก็ยังคงมีอยู่

นอกจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์แล้ว ยังพบหลักฐานทางโบราณคดีแสดงการอยู่อาศัยมาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์เช่นกันและรวมทั้งเคยเป็นดินแดนที่อยู่ในเขตอิทธิพลของอาณาจักรขอมโบราณ เพราะพบโบราณสถานแบบขอมหลายแห่ง เช่น กู่พระโกนา อำเภอสุวรรณภูมิ กู่กาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย ปรารักษ์กู่ อำเภอธวัชบุรี เป็นต้น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2548: ออนไลน์)

4. ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดร้อยเอ็ดตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ระหว่างละติจูดที่ 15 องศา 24 ลิปดาเหนือ ถึงละติจูดที่ 16 องศา 19 ลิปดาเหนือ และลองจิจูดที่ 103 องศา 17 ลิปดาตะวันออก ถึงลองจิจูดที่ 104 องศา 22 ลิปดาตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครโดยทางรถยนต์ประมาณ 512 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 8,299.46 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 5,187,155 ไร่ คิดเป็นพื้นที่ร้อยละ 5.1 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือร้อยละ 1.6 ของพื้นที่ทั่วประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ; และกระทรวงมหาดไทย. 2542: 3)

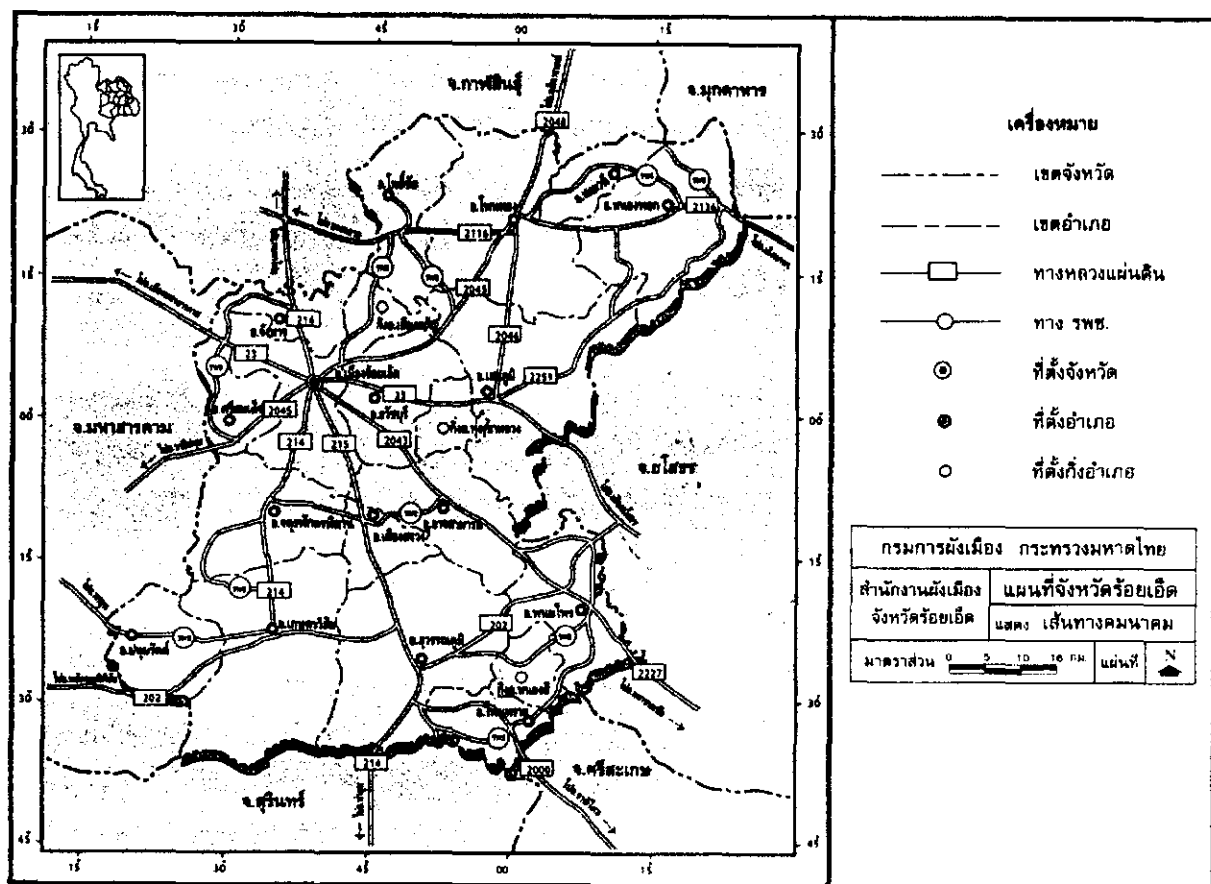
ทิศเหนือ จดอำเภอกมลาไสย อำเภอกุฉินารายณ์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดกาฬสินธุ์ และอำเภอดงคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร

ทิศใต้ จดอำเภอธวัชบุรี จังหวัดสุรินทร์ และอำเภอราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ

ทิศตะวันออก จดอำเภอเมือง อำเภอเลิงนกทา อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร

ทิศตะวันตก จดอำเภอเมือง อำเภอวาปีปทุม และอำเภอยักษ์ขุม จังหวัด

มหาสารคาม

ภาพประกอบ 3 แผนที่แสดงเส้นทางการคมนาคมของจังหวัดร้อยเอ็ด

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ; และกระทรวงมหาดไทย. (2542 : 17).

5. ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดร้อยเอ็ดโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ประมาณ 130-160 เมตร ซึ่งสภาพพื้นที่และลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดสามารถแบ่งได้ดังนี้

1. บริเวณภูเขาตอนเหนือของจังหวัด สภาพเป็นพื้นที่ป่าไม้และภูเขาเตี้ยๆ อยู่ในพื้นที่อำเภอหนองโพธิ์ชัย โพนทอง หนองพอกและเมยวดี
2. บริเวณที่ราบสูง สภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้นอยู่บริเวณตอนกลางของจังหวัด ในเขตพื้นที่อำเภอเสลภูมิ อาจสามารถ เมืองสรวง จตุรพักตรพิมาน ศรีสมเด็จ เมืองร้อยเอ็ด วัชรบุรี กิ่ง อ.เชียงขวัญและกิ่ง อ.ทุ่งเขาหลวง
3. บริเวณที่ราบลุ่ม เป็นที่ราบริมฝั่งแม่น้ำที่ไหลผ่านจังหวัด คือ แม่น้ำมูล ครอบคลุมพื้นที่ตอนล่างของจังหวัดในท้องที่ อ.ปทุมรัตน์ อ.เกษตรวิสัย อ.สุวรรณภูมิ อ.พนมไพร อ.โพนทรายและกิ่ง อ.หนองฮี (องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด. ม.ป.ป.)

6. การปกครอง

ร้อยเอ็ดแบ่งการปกครองออกเป็น 17 อำเภอ และ 3 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเกษตรวิสัย อำเภอปทุมรัตน์ อำเภอจตุรพักตรพิมาน อำเภอธวัชบุรี อำเภอพนมไพร อำเภอโพนทอง อำเภอเสลภูมิ อำเภอสว่างแดนดิน อำเภออาจสามารถ อำเภอหนองพอก อำเภอเมืองสรวง อำเภอโพธิ์ชัย อำเภอโพนทราย อำเภอเมยวดี อำเภอศรีสมเด็จ อำเภอจังหาร กิ่งอำเภอเชียงขวัญ กิ่งอำเภอหนองฮี และกิ่งอำเภอทุ่งเขาหลวง

7. ประชากร

ประชากร ณ วันที่ 20 พฤษภาคม 2548 รวมทั้งสิ้น 1,310,259 คน แยกเป็นชาย 654,508 คน หญิง 655,751 คน โดยมีอำเภอที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมืองร้อยเอ็ด 118,789 คน รองลงมาได้แก่ อำเภอเสลภูมิ มีจำนวน 108,063 คน และอำเภอสว่างแดนดิน มีจำนวน 106,451 คน สำหรับอำเภอที่มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุด คือ อำเภอจังหาร โดยมีอัตราความหนาแน่น 295 คน/ตร.กม. รองลงมาได้แก่ อำเภอเมือง มีอัตราความหนาแน่น 240 คน/ตารางกิโลเมตรและกิ่งอำเภอเชียงขวัญ มีอัตราความหนาแน่น 215 คน/ตร.กม. โดยอัตราความหนาแน่นโดยเฉลี่ยของจังหวัดอยู่ในระดับ 158 คน/ตารางกิโลเมตร (สำนักงานจังหวัดร้อยเอ็ด, 2548: ออนไลน์)

8. การศึกษา

ปัจจุบันจังหวัดร้อยเอ็ดจัดการศึกษา ตามระบบการศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาพิเศษ โดยจัดการศึกษาในทุกระดับและประเภทการศึกษา เพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจัดการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและระบบนอกโรงเรียน โดยมีหน่วยงานทางการศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการและนอกกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานดำเนินการจัดการศึกษา การศึกษาของจังหวัดร้อยเอ็ด แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา

9. ทรัพยากรการท่องเที่ยว

จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ อันเป็นผลมาจากการที่จังหวัดร้อยเอ็ดไม่ได้เป็นเส้นทางผ่านที่สำคัญในเส้นทางท่องเที่ยวของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบกับขีดจำกัดของการลงทุนและด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดที่มีอยู่หลายปัจจัย เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและโบราณสถานไม่โดดเด่นมากนัก ประกอบกับประเพณีและวัฒนธรรมก็ไม่แตกต่างจากจังหวัดอื่นๆ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างเด่นชัด ซึ่งสามารถจำแนกแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ บึงพลาญชัย บึงเกลือ วนอุทยานผาห้วย้อย เขตห้ามล่าสัตว์ป่าถ้ำผาน้ำทิพย์ ทุ่งกุลาร้องไห้
2. แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์/โบราณสถาน/โบราณวัตถุ/ศาสนา ได้แก่ วัด

กลางมิ่งเมือง วัดบูรพาภิราม วัดสระทอง ปรางค์กู่ กู่กาสิงห์ กู่พระโกนา พระมหาเจดีย์ชัยมงคล ฯ

3. แหล่งท่องเที่ยวด้านประเพณีวัฒนธรรม/วิถีชีวิต ได้แก่ ประเพณีแห่เทียน

พรรษา งานประเพณีบุญข้าวจี๋ของดีเมืองโพธิ์ชัยหรือบุญเดือนสาม งานประเพณีกินข้าวปุ้นบุญผะเหวด(ขนมจีน) ประเพณีบุญบั้งไฟ งานแข่งขันเรือยาวประเพณี ตำบลเมืองบัว อำเภอเกษตรวิสัย และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติร้อยเอ็ด

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว เป็นสินค้าหลักในปัจจุบันที่ทำรายได้ให้กับประเทศเป็นจำนวนมหาศาล ซึ่งสินค้าทางการท่องเที่ยวนั้น โดยทั่วไปเรียกว่า สินค้าบริการ นักท่องเที่ยวไม่สามารถจับต้องตัวสินค้าได้ ความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจในบริการนั้นขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจในการซื้อ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะตัวของผู้ที่เลือกซื้อบริการของการท่องเที่ยวด้วย

1. ความหมายของการท่องเที่ยว (Tourism)

ในสมัยก่อนการท่องเที่ยวในประเทศไทยนั้นยังไม่ชัดเจนมากนัก จนกระทั่งภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง การท่องเที่ยวเริ่มมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากมีผู้เดินทางเข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ถึงแม้ว่าในสมัยนั้นการคมนาคม ถนนหนทางจะยังไม่สะดวกก็ตาม บางครั้งไม่มีที่พักแรม ต้องไปขออาศัยบ้านของชาวบ้าน ศาลาวัด เป็นที่พักแรม แต่คนก็ยังเดินทางมาท่องเที่ยวมากขึ้นเรื่อยๆ จะเห็นได้ว่า คนเดินทาง (Traveler) หลายแบบหลายวิธี และด้วยเหตุผลต่างๆ กัน ดังนั้นเพื่อให้การเดินทางมีความหมายมากขึ้นและเป็นไปในลักษณะของการเดินทางท่องเที่ยว จึงได้กำหนดเงื่อนไขสากล 3 ประการ คือ 1) เป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว 2) เป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ และ 3) เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่มีใช้เพื่อประกอบอาชีพ หรือหารายได้ (ยุพดี เสดพรณ. 2543: 187)

องค์การสหประชาชาติในคราวประชุมว่าด้วยการเดินทางและท่องเที่ยว ณ กรุงโรม เมื่อปี พ.ศ. 2506 ได้ให้คำนิยามของการท่องเที่ยวไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมที่มีเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องอยู่ 3 ประการ (ปรีชา แดงโรจน์. 2544: 31)คือ

1. ต้องมีการเดินทาง
2. ต้องมีสถานที่ปลายทางที่ประสงค์จะไปเยี่ยมเยือน
3. ต้องมีจุดมุ่งหมายของการเดินทาง

สรุป การท่องเที่ยว (Tourism) หมายถึง การเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ทั้งระยะใกล้และไกล โดยไม่มีรายได้เกิดขึ้นจากการเดินทางในครั้งนั้นและไม่ใช้เพื่อการประกอบอาชีพและไปอยู่ประจำ แต่เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายๆ อย่าง เช่น เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อหาความสนุกสนาน เพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อการศึกษา เพื่อการศาสนา เพื่อการติดต่อธุรกิจ ตลอดถึงการเยี่ยมเยียนญาติมิตร

ดังนั้นการท่องเที่ยวจึงเป็นการก่อให้เกิดความรู้และการติดต่อสื่อสาร ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างความเข้าใจของคนทั้งโลกเข้าด้วยกัน อันจะนำไปสู่สันติสุขในการอยู่ร่วมกันทั้งปัจจุบันและอนาคต (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2540: 8)

2. วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

สุดาพร ชูตินทรานนท์ (2542: 39) กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการเดินทางท่องเที่ยวว่ามีหลายประการ ได้แก่

1. เดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ หรือเพื่อความสนุกสนานบันเทิงเริงรมย์
2. เดินทางเพื่อมาร่วมการประชุมสัมมนา
3. เดินทางเพื่อศึกษาหาความรู้
4. เดินทางเพื่อการกีฬา
5. เดินทางเพื่อการติดต่อธุรกิจ
6. เดินทางเพื่อการเยี่ยมเยียนญาติพี่น้อง
7. เดินทางเพื่อการประกอบศาสนกิจ
8. เดินทางเพื่อทัศนศึกษา
9. เดินทางเพื่อสุขภาพ หรือพักผ่อน

นอกจากนี้ การท่องเที่ยว ยังขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการไปเที่ยวอีกด้วย ตัวอย่างเช่น การไปท่องเที่ยวในระหว่างวันหยุดอาจจะเป็นการไปตากอากาศชมสภาพบ้านเมือง หรือไปดูชีวิตความเป็นอยู่ในชนบท รวมถึงการไปเยี่ยมเยียนเพื่อนฝูง

3. องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 4 ประการตามที่แมคอินทอช; โกลด์เนอร์; และ ริทชี (McIntosh; Goldner; & Ritchie, 1995: 9-10) ได้แก่

1. นักท่องเที่ยว ซึ่งต้องใช้จ่ายในการเดินทางอย่างน้อยที่สุดเป็นค่าอาหาร ถ้าพักค้างคืนก็จะใช้จ่ายเป็นค่าที่พัก ค่าของที่ระลึก และการบริการอื่นๆด้วย ค่าใช้จ่ายเหล่านี้จะหมุนเวียนกระจายไปในธุรกิจการบริการต่างๆ ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ก่อให้เกิดการสร้างงาน และการกระจายรายได้สู่ระบบเศรษฐกิจของท้องถิ่น องค์การการท่องเที่ยวโลกของสหประชาชาติ (WTO) ได้แบ่งนักท่องเที่ยวออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) นักท่องเที่ยวที่ค้างคืน (Tourist) ได้แก่ ผู้มาเยือนชั่วคราว โดยพำนักอยู่ในประเทศที่มาเยือนเป็นเวลาอย่างน้อย 24 ชั่วโมงและการเดินทางนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อการใช้เวลาว่างไปในการพักผ่อน การบันเทิง สุขภาพ ศาสนาการศึกษาและการกีฬา และเพื่อกิจกรรมทางธุรกิจ การเยี่ยมญาติ การปฏิบัติภารกิจต่างๆ และการประชุมสัมมนา

2) นักท่องเที่ยวที่ไม่ค้างคืน (Excursionist) หรือโดยทั่วไปใช้คำว่า “นักท่องเที่ยว” ได้แก่ ผู้มาเยือนเป็นการชั่วคราว โดยใช้เวลาอยู่ในประเทศที่มาเยือนน้อยกว่า 24 ชั่วโมง

ทั้งนี้รวมถึงผู้โดยสารที่มากับเรือเดินสมุทรด้วย (จุฬามาต ไชยสร. 2536: 18-19 ; อ้างอิงจาก การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2541. หน้า 4-8)

ประเภทของนักท่องเที่ยวตามท้องที่การสหประชาชาติได้แบ่งไว้นั้น มีความแตกต่างจาก วรรณ วรวัณนิช (2539: 6-7) ที่กล่าวถึงนักวิชาการทางด้านการท่องเที่ยวว่า ได้จัดประเภทของนักท่องเที่ยว ไว้ตามลักษณะของการท่องเที่ยวดังนี้

1) นักท่องเที่ยว (Tourist) หมายถึง นักท่องเที่ยวที่เดินทางจากที่พักอาศัยของตนแล้วกลับมาเกินกว่า 24 ชั่วโมง และได้พักแรมที่ใดที่หนึ่งชั่วคาบเวลาหนึ่ง บางประเทศเรียกว่า Night Visitor

2) นักท่องเที่ยวแบบเข้าไปเยือนกลับ (Excursionist) หมายถึง นักท่องเที่ยวแบบเข้าไปเยือนกลับ หรือกลับมามีบ้านภายใน 24 ชั่วโมงโดยไม่พักแรม ณ ที่ใด บางประเทศเรียกว่า Day Visitor

3) ผู้เยี่ยมชม (Visitor) มีความหมายอย่างเดียวกับ Tourist แต่เป็นคำที่ประเทศหนึ่งใช้เรียกนักท่องเที่ยวจากประเทศอื่นที่เข้ามาในประเทศของตน และบางที่เรียกว่า Foreign Visitor นอกจากนี้ในประเทศที่ใช้คำว่า Visitor แทน Tourist หรือ Domestic Tourist ซึ่งหมายถึง นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศหนึ่งแล้วท่องเที่ยวไปแต่เฉพาะภายในประเทศของตน

2. ธุรกิจซึ่งทำหน้าที่จัดหาสินค้าและบริการต่าง ๆ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ได้แก่ การคมนาคมขนส่ง ที่พักแรม ร้านอาหารและภัตตาคาร บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ร้านค้าของที่ระลึกและขายสินค้าพื้นเมือง ฯลฯ ธุรกิจนี้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจัดได้ว่าเป็นแหล่งจ้างงานที่ใหญ่ที่สุด เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับหลายสาขาอาชีพนั่นเอง (ยุพดี เสตพรณ. 2543: 365)

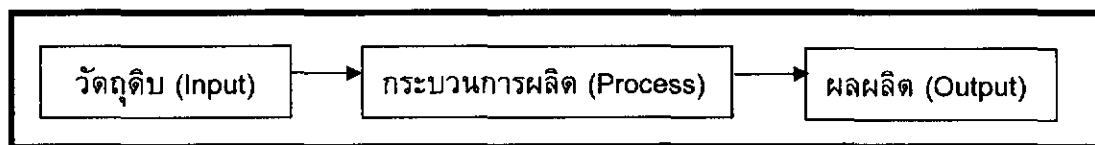
3. รัฐบาลของประเทศ หรือท้องถิ่นที่เป็นเจ้าของบ้าน ซึ่งทำหน้าที่จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) เช่น ถนน ท่าเรือ ท่าอากาศยาน ระบบไฟฟ้า น้ำประปา ระบบการสื่อสารที่ทันสมัย เป็นการลงทุนเพื่อการท่องเที่ยวของประเทศ และเพื่อความสะดวกสบายของคนในท้องถิ่น

4. ตัวเจ้าของบ้าน หรือประชาชนในประเทศนั้นๆ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการต้อนรับและดึงดูดใจนักท่องเที่ยวหรือแขกผู้มาเยือนท้องถิ่นนั้นๆ อีก หรืออาจชักชวนผู้ที่ไม่เคยมาเยือน ให้ตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว ทั้งความมีน้ำใจแสดงความช่วยเหลือและเรื่องของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตนให้ยั่งยืนต่อไป

4. อุตสาหกรรมท่องเที่ยว (Tourism Industry)

อุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นผลรวมที่เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับเอกชนผู้ประกอบการต่าง ๆ กับรัฐบาลเจ้าของประเทศและกับทรัพยากรในท้องถิ่น ซึ่งสามารถอธิบายในเชิงอุตสาหกรรม ได้ดังภาพประกอบที่ 4 ซึ่งโดยทั่วไปถ้าพูดถึงคำว่า อุตสาหกรรม เราจะ

นี้ถึงการนำวัตถุดิบป้อนเข้าไปในกระบวนการผลิต แล้วจะได้ผลผลิตที่ต้องการออกมา (สุดาพร ชูตินธรานนท์. 2542 : 41)

ภาพประกอบ 4 กระบวนการของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ที่มา : สุดาพร ชูตินธรานนท์. (2542 : 41).

1. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีกระบวนการผลิตที่เหมือนกับอุตสาหกรรมประเภทอื่น คือ ต้องประกอบด้วย โรงงาน วัตถุดิบ การลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน การใช้แรงงาน ผลผลิต การส่งเสริมการขาย (ยุพดี เสตพรรณ. 2543: 182 ; อ้างอิงจาก การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2529)

กล่าวคือ

2. โรงงาน ได้แก่ อาณาบริเวณที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือน เป็นบริเวณที่เข้าถึงได้ไม่ยาก มีสถานที่พักและบริการที่สะดวกพอสมควรสำหรับพักชั่วคราว

3. วัตถุดิบ ได้แก่ ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ชักจูงให้นักท่องเที่ยวสนใจชม

4. การลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนนหนทาง ไฟฟ้า น้ำประปา ฯลฯ มีการลงทุนสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่าง ๆ เช่น ที่พัก ร้านอาหาร และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น

5. การใช้แรงงาน เพื่อสร้างสาธารณูปโภค การผลิตสินค้าและบริการ

6. ผลผลิต ได้แก่ บริการของธุรกิจที่ประกอบกันเป็นอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เช่น โรงแรม ภัตตาคาร บริษัทนำเที่ยว เป็นต้น

7. การส่งเสริมการขาย มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ ให้ผลผลิตเป็นที่รู้จักแพร่หลาย มีการรณรงค์ให้เกิดความต้องการซื้อผลผลิตเหล่านี้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ จะเห็นได้ว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้เปรียบอุตสาหกรรมอื่นๆ ตรงที่วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตจะไม่สิ้นเปลืองสูญหาย หากมีการควบคุมป้องกันด้วยการวางแผนอย่างมีระบบ อีกทั้งยังไม่ต้องลงทุนด้านการขนส่งเพื่อนำผลผลิตออกไปขาย แต่ผู้ซื้อจะเดินทางมาซื้อถึงที่ กล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ลงทุนไม่มากแต่ได้ผลตอบแทนสูงในระยะสั้น (ปรีชา แดงโรจน์. 2544: 32)

5. ความสำคัญของการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจ สังคมของประเทศ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวกลายเป็นอุตสาหกรรมหลักของประเทศดังที่ ปรีชา แดงโรจน์ (2544 : 30) ได้กล่าวไว้ว่า อุตสาหกรรมนี้เป็นแหล่งรายได้เงินตราต่างประเทศที่สำคัญ คือ ก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินตรา

ต่างประเทศ ที่มีส่วนช่วยด้านเสถียรภาพของดุลการชำระเงิน การสร้างงาน ทั้งธุรกิจบริโภคทางตรง และทางอ้อม ทำให้เกิดการกระจายรายได้และความเจริญสู่ภูมิภาค การกระตุ้นให้เกิดการนำทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยไม่มีขีดจำกัดในการจำหน่าย ความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของ ปรีชา แดงโรจน์ดังกล่าวมีความสอดคล้องกับ นิคม จารุมณี (2535 : 5-7) ที่ได้กล่าวอ้างถึงองค์การสหประชาชาติ ว่าได้ประกาศให้การเดินทางท่องเที่ยวเป็นสิทธิมนุษยชนอย่างหนึ่งที่รัฐพึงสนับสนุน ตลอดจนการสนับสนุน การฟื้นฟู การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ในแต่ละท้องถิ่น การเสริมสร้างสันติภาพ สัมพันธไมตรี ระหว่างคนในสังคมต่าง ๆ

นิคม จารุมณี (2535: 5-7) ได้กล่าวในเรื่องเดียวกัน สรุปได้ดังนี้

1. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ถือได้ว่าเป็นสินค้าออกที่มองไม่เห็น ก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ ซึ่งมีส่วนช่วยในการสร้างเสถียรภาพให้กับดุลการชำระเงิน

2. เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ประชากรอย่างกว้างขวาง เพราะอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทในการสร้างงาน สร้างอาชีพ โดยเฉพาะในธุรกิจทางตรง เช่น โรงแรม บริษัทนำเที่ยว ส่วนในธุรกิจทางอ้อมอาจเป็นอาชีพเสริม เช่น การผลิตหัตถกรรมพื้นบ้าน เป็นต้น

3. การท่องเที่ยวมีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการผลิตและนำทรัพยากรของประเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่มีขีดจำกัดในการจัดจำหน่ายเมื่อเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมอื่นๆ เพราะว่าประชากรของโลกเพิ่มจำนวนขึ้นตลอดเวลา ในขณะที่วิวัฒนาการด้านการขนส่งสามารถขนส่งผู้โดยสารได้จำนวนมาก ทำให้ค่าใช้จ่ายในการเดินทางถูกลง การเดินทางท่องเที่ยวจึงมิได้จำกัดอยู่เพียงเฉพาะกลุ่มผู้มีรายได้สูงอีกต่อไป

5. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไม่มีขีดจำกัดในเรื่องการผลิต เนื่องจากผลผลิตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว คือ ความสวยงามของธรรมชาติ หรือสิ่งที่เป็นโบราณสถาน วัดวัง ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต สิ่งเหล่านี้เป็นเป็นรูปธรรมที่มีความยั่งยืนไม่ผันแปรหรือขึ้นกับสภาพฝนฟ้าอากาศเหมือนกับอุตสาหกรรมอื่นๆ (ยุพดี เสตพรรณ. 2543: 362)

6. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวช่วยสนับสนุนฟื้นฟู อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นให้เป็นมรดกตกทอดสืบต่อไป

7. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทในการสร้างสรรค์ความเจริญไปสู่ภูมิภาคต่างๆ กล่าวคือ การเดินทางท่องเที่ยวจากภูมิภาคหนึ่งจะก่อให้เกิดการลงทุนและนำมาซึ่งความเจริญแก่ท้องถิ่นนั้น

8. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นมาตรการที่ช่วยส่งเสริมความปลอดภัยและความมั่นคงให้แก่พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว เพราะนักท่องเที่ยวจะเลือกเดินทางไปทีใดจะต้องมั่นใจว่ามีความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน

9. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีส่วนช่วยเสริมสร้างสันติภาพสัมพันธไมตรีและความเข้าใจอันดีซึ่งเป็นหนทางที่มนุษย์ต่างสังคมได้พบปะทำความรู้จักและเข้าใจกัน โดยการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ ก่อให้เกิดความสามัคคีสมานฉันท์ของคนในชาติ ในทำนองเดียวกันการ

ท่องเที่ยวระหว่างประเทศจะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีที่จะนำไปสู่ความเป็นเพื่อนร่วมโลกที่จะช่วยกันรักษาสัมพันธไมตรีให้มั่นคงเป็นการช่วยจรรโลงสันติภาพโลก

นอกจากนั้น ยัง (Young. 1973: 134-137) ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไว้ดังนี้

1. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสำหรับนักท่องเที่ยวซึ่งเป็นประโยชน์ต่อคนในท้องถิ่นด้วย
2. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดงานต่างๆ โดยเฉพาะงานที่ไม่ต้องอาศัยฝีมือและความชำนาญเฉพาะด้าน
3. การท่องเที่ยวสามารถเป็นนโยบายหลักของการพัฒนาภาคโดยมีจุดมุ่งหมายที่ก่อให้เกิดความสมดุลระหว่างพื้นที่ที่เป็นแหล่งอุตสาหกรรมหลักกับพื้นที่ที่ไม่เป็นแหล่งอุตสาหกรรมของประเทศ
4. การท่องเที่ยวเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมอื่นๆ ได้ เช่น งานหัตถกรรม สินค้าประเภทเครื่องหนัง เสื้อผ้า เพชรพลอย เครื่องแก้ว อาหาร เครื่องดื่ม เครื่องมือหรือเกี่ยวกับการสนทนาการต่างๆ เป็นต้น
5. การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอาจส่งเสริมให้เกิดภาพพจน์ที่ดีของประเทศในสายตาของคนทั่วโลก และยังทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้านอื่นๆ ด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1. นิยามและความหมาย

Ecotourism มาจากคำผสมภาษาอังกฤษระหว่างคำว่า Ecology หรือนิเวศวิทยา กับคำว่า Tourism หรือการท่องเที่ยว นอกจากนี้ในวงการท่องเที่ยวยังได้มีการใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษอื่นๆ ที่สำคัญและมีความหมายใกล้เคียงกัน เช่น Nature-based tourism; Green tourism; Bio tourism; Low impact tourism; Adventure tourism; Responsible tourism สำหรับภาษาไทยได้มีการเรียกดังนี้ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวสีเขียว การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ฯลฯ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้คำว่า “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” ซึ่งมีความหมายเดียวกันกับ “การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์” นั่นเอง

นิยามและความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศก็ได้รับการกำหนดขึ้นจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลต่างๆ ไว้มากมาย ที่สำคัญและเป็นที่ยอมรับถึงเสมอมีดังนี้

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2541 : 9) ให้ความหมายของ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco-tourism) คือ การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

ศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2538: 3-2 ; อ้างอิงจาก Ceballos-Lascurain. 1990) กำหนดความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาติเหล่านั้น

สมาคมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือ The Ecotourism Society (TES). (1991: 261) กำหนดความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า เป็นการเดินทางไปเยือนแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ธรรมชาติด้วยความระมัดระวังไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือทำลายคุณค่าของระบบนิเวศ และในขณะเดียวกันก็ช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เกิดประโยชน์ต่อประชาชนท้องถิ่น

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2539: 31) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นเป็นการท่องเที่ยวธรรมชาติที่ครอบคลุมถึงเนื้อหาสาระด้านการศึกษาศึกษาการเข้าใจธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และมีการจัดการเพื่อรักษาระบบนิเวศให้ยั่งยืน ทั้งนี้คำว่า ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมยังครอบคลุมถึงขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นด้วย ส่วนคำว่ารักษาระบบนิเวศให้ยั่งยืนนั้นหมายถึง การปันผลประโยชน์ต่างๆ กลับสู่ชุมชนท้องถิ่นและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2539: 54) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดผลทางเศรษฐกิจ โดยการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การท่องเที่ยวมีความมั่นคง ยั่งยืน อยู่คู่สังคมมนุษย์ และก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

ภราเดช พยัฆวิเชียร (2539: 5) ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ที่เป็นธรรมชาติ วัฒนธรรมท้องถิ่น มีขอบเขตซึ่งจำกัดโดยรูปแบบและสถานที่ ตลอดจนในเรื่องนักท่องเที่ยว

ริชาร์ดสัน (Richardson. 1993: 15) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า เป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนเชิงนิเวศในพื้นที่ทางธรรมชาติ ซึ่งมีการสื่อความหมาย เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวผู้เดินทางมาเยือนทั้งในเรื่องของธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม รวมถึงวัฒนธรรมที่สำคัญ นอกจากการท่องเที่ยวแล้ว ผู้เดินทางมาเยือนจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตลอดจนวัฒนธรรมนั้นๆ อีกทั้งยังมีส่วนสนับสนุนและผลักดันให้มีการปกป้องอนุรักษ์สิ่งเหล่านี้ไว้ โดยชุมชนในพื้นที่แห่งนั้นจะได้รับรายได้และมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

โดยสรุป คำจำกัดความของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความหมายที่หลากหลาย และแตกต่างกันออกไป ผู้วิจัยพอสรุปได้ดังนี้ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือ Ecotourism คือ “การท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทุกแห่ง ทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี หรือวิถีชีวิต ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาและชื่นชมเพลิดเพลินกับสภาพธรรมชาติ สังคม วัฒนธรรมบนพื้นฐานของการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้อง โดยให้ชุมชนในท้องถิ่นมีกระบวนการเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการจัดการเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่นและสร้างจิตสำนึกให้ทุกฝ่ายร่วมกัน

รับผิดชอบต่อระบบนิเวศอย่างยั่งยืน" การท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นมีความแตกต่างไปจากการท่องเที่ยวแบบดั้งเดิม (Conventional tourism) คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะมีขอบเขตในการพิจารณาที่ลึกซึ้งและให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์เป็นด้านหลัก (ยุวดี นิรัตน์ตระกูล, 2538: 53 - 55) ดังนั้นจึงสามารถสรุปวัตถุประสงค์ได้ 4 ด้านดังนี้ คือ

1. เพื่อพัฒนาจิตสำนึก (Awareness) และความเข้าใจ (Understanding) ของนักท่องเที่ยวในการทำคุณประโยชน์แก่สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ

2. เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ที่มีคุณภาพหรือคุณค่าสูงให้แก่นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนแหล่งท่องเที่ยว

3. เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชุมชนที่แหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่

4. เพื่อดูแลรักษาและคงไว้ซึ่งคุณภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

นอกจากวัตถุประสงค์หลักๆ ดังที่ระบุข้างต้นแล้ว การท่องเที่ยวเชิงนิเวศยังมุ่งเน้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่น่าสนใจของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมที่ปรากฏในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เพื่อเปิดโอกาสให้มีการศึกษาเรียนรู้และสร้างความพึงพอใจเกี่ยวกับความหลากหลายและวิวัฒนาการทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนเหล่านั้นด้วย

2. หลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

หลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Principles of ecotourism) ตามที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกล่าวไว้ มี 8 ประการ ดังนี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2538: 7-8)

1. มีพื้นฐานอยู่บนธรรมชาติ วัฒนธรรม และชุมชน (Nature-based/cultural-based/community-based)

2. มีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน (Sustainably managed)

3. คำนึงถึงสังคมวัฒนธรรม (Inclusive of social and cultural aspects)

4. ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่น (Educational to tourist and local people)

5. คนในท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์ (Benefit to local people)

6. คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม (Involvement of local people)

7. แหล่งท่องเที่ยวต้องเป็นของแท้ ดั้งเดิม (Product authentic)

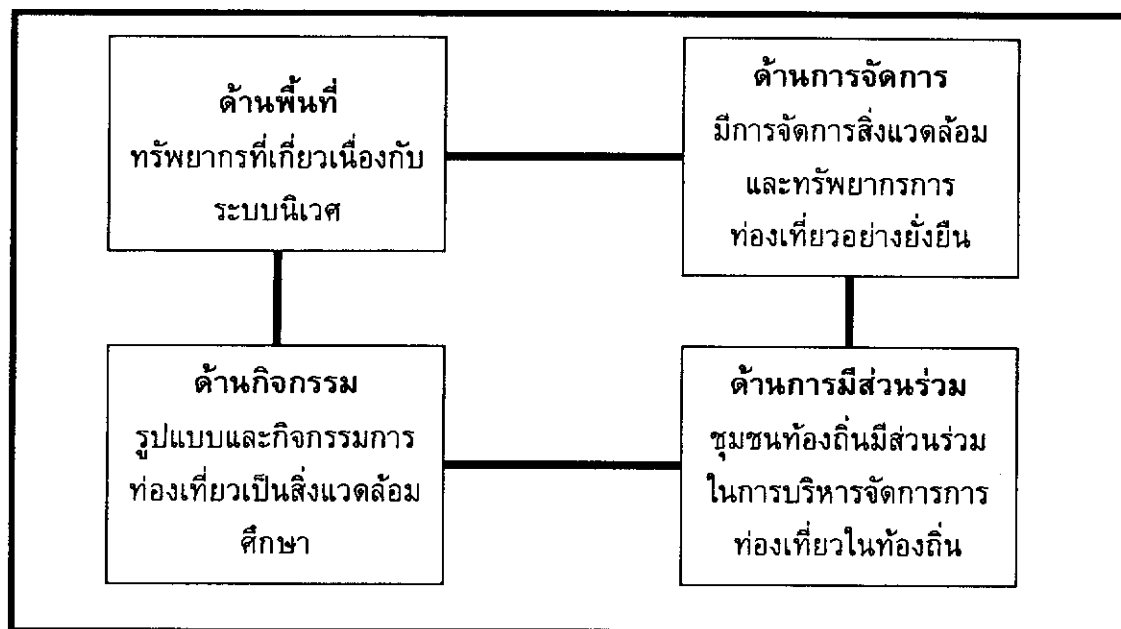
8. นักท่องเที่ยวมีความพอใจ (Tourist satisfaction)

3. องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ได้มีนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และหน่วยงานต่างๆ ในต่างประเทศ กำหนดองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้แตกต่างกัน สำหรับในประเทศไทย ได้มีนักวิชาการและหน่วยงานต่างๆ กำหนดองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้เช่นกัน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2541: 9) กล่าวถึงองค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมี 4 ด้านด้วยกันคือ

1. องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (Identity or authentic or endemic or unique) ทั้งนี้รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ (Eco-system) ในพื้นที่นั้นๆ ดังนั้นองค์ประกอบด้านพื้นที่จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ (Nature-based tourism)
2. องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ (Responsible travel) โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมไปถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษ และควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืนเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม
3. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ (Learning process) โดยมีการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมศึกษา
4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่น (Involvement of local community or people participation) ที่มีส่วนร่วมในการคิด การวางแผน ปฏิบัติตามแผน ได้รับผลประโยชน์ ติดตามตรวจสอบ ตลอดจนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่น ทั้งการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิตและการได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย ความสัมพันธ์ทั้ง 4 องค์ประกอบ แสดงให้เห็นได้ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2544: 2-4).

สุรเชษฐ์ เชษฐมาส (2538: 14–16) กำหนดองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ 4 ข้อ ซึ่งมีความแตกต่างจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย คือ

1. จิตสำนึกหรือความรับผิดชอบต่อที่มีต่อระบบนิเวศ (Ecologically sensitive) หมายถึง จิตสำนึกหรือความรับผิดชอบต่อที่มีต่อระบบนิเวศซึ่งผู้ที่จะต้องมีความรับผิดชอบต่อ ได้แก่ ผู้ประกอบการ หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับพื้นที่ นักท่องเที่ยว และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในส่วนต่าง ๆ ดังนั้นการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงต้องนำส่วนประกอบ (Component) ในเรื่องความรับผิดชอบต่อและจิตสำนึกเข้ามาเป็นแนวทางในการจัดการ

2. ต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมน้อยที่สุด (Low impact) หมายถึง การท่องเที่ยวต้องส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดซึ่งตรงกันข้ามกับการท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะ (Mass tourism) ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งมีโอกาสที่จะเกิดผลกระทบค่อนข้างสูง ดังนั้นในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องคำนึงถึงผลกระทบจากการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ทั้งนี้รวมถึงไม่ควรจะมีสิ่งอำนวยความสะดวกใหญ่ถาวรหรือมีปริมาณค่อนข้างมาก ควรจะเน้นสิ่งอำนวยความสะดวกเล็ก มีความสะดวกสบายพอสมควร สอดคล้องผสมกลมกลืนไปกับสภาพแวดล้อม

3. มีบริการข้อมูลข่าวสารเพื่อการศึกษา (Education) หมายถึง จะต้องมีการบริการข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวหรือผู้เข้าไปใช้ประโยชน์ เช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ คู่มือศึกษาธรรมชาติ เป็นต้น นอกจากนั้นควรจัดให้มีมัคคุเทศก์ที่มี

คุณภาพ โดยจะต้องฝึกอบรมภาคีเครือข่ายที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนิเวศวิทยา ระบบนิเวศ และธรรมชาติให้มากขึ้น

4. การกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนท้องถิ่น (Local benefit) หมายถึง การกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม คือ เปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการให้บริการทางการท่องเที่ยว เช่น ที่พัก ผู้นำทาง รวมทั้งการเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นด้วย

4. นโยบายหลักของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากแนวคิดและองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศซึ่งให้ความสำคัญกับองค์ประกอบหลักทั้ง 4 ด้าน ตามที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้กล่าวไว้ คือ องค์ประกอบด้านพื้นที่ การจัดการ กิจกรรมและกระบวนการ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของชุมชน ท้องถิ่น รัฐบาลจึงกำหนดนโยบายหลักด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ 10 ประการ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย . 2545 : 13-15) ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะต้องมีการควบคุมดูแลรักษาและจัดการทรัพยากรให้คงสภาพเดิมแท้ไว้ให้มากที่สุด หลีกเลี่ยงหรือลดเว้นการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่อ่อนไหวง่ายต่อการถูกกระทบและฟื้นตัวได้ยาก

2. การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต้องคำนึงถึงศักยภาพของทรัพยากรที่มีอยู่ มีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม และการปรับให้เกิดความสมดุลกับรูปแบบและกิจกรรมเดิมที่มีอยู่ พึงหลีกเลี่ยงความขัดแย้งอย่างรุนแรงต่อการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นๆ หากเน้นการแปรประโยชน์จากการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสู่การจัดการท่องเที่ยวโดยรวม

3. การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ต้องคำนึงถึงการพัฒนาด้านการให้การศึกษา สร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาระบบนิเวศร่วมกันมากกว่าการมุ่งเน้นความเจริญทางเศรษฐกิจและการมีรายได้เพียงอย่างเดียว

4. การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน และองค์กรท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากร การบริการ การแลกเปลี่ยนความรู้และวัฒนธรรมชุมชนในกระบวนการท่องเที่ยว รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา หรือให้ประชาชนมีตัวแทนเป็นคณะกรรมการร่วมในทุกระดับ

5. ให้ความสำคัญของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นความจำเป็นอันดับต้นในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ทั้งนี้ให้องค์กรต่างๆ กำหนดบทบาทที่ชัดเจนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีการจัดสรรงบประมาณ บุคลากรและกำหนดวิธีการจัดการที่เหมาะสม

6. นำแผนการการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเข้าสู่แผนการพัฒนาระดับต่างๆ อย่างมีความสำคัญ ได้แก่ แผนพัฒนาท้องถิ่น แผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาภาค พร้อมทั้งให้มีการจัดสรรและกระจายงบประมาณอย่างทั่วถึงและเพียงพอ

7. สนับสนุนการศึกษา วิจัย และประเมินผลการพัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อกำหนดแนวทางการจัดการ การแก้ไขปัญหาและการปรับปรุงแผนอย่างเป็นขั้นตอน

8. มีการใช้กฎหมายในการควบคุม ดูแล รักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด โดยเน้นการแนะนำ ดักเตือนและสร้างวินัยการท่องเที่ยวควบคู่ไปด้วย

9. จัดทำแนวทางปฏิบัติ หรือคู่มือการจัดการ แก่ผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างถูกต้อง

10. จัดให้มีเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้งในแนวตั้งและแนวนอน โดยให้มีการประสานงานด้านข้อมูลข่าวสารและการจัดการร่วมกันทุกระดับนโยบายด้านต่าง ๆ ในการจัดการเชิงนิเวศ

5. นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourist)

ศรีพร สมบุญธรรม (2536: 30) ได้แบ่งนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามระดับความสนใจในธรรมชาติได้ 4 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มนักธรรมชาตินิยม (Naturalists) ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพืช สัตว์ สิ่งแวดล้อมในระบบนิเวศหนึ่งๆ

2. กลุ่มนักท่องเที่ยวที่รักธรรมชาติ (Nature tourists) หรือที่รู้จักกันในนามของนักนิยมไพร ซึ่งมีจุดมุ่งหมายหลักที่ความงามของธรรมชาติ และวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของท้องถิ่น

3. กลุ่มนักท่องเที่ยวที่ชอบแสวงหาความตื่นเต้นและความแปลกใหม่ (Mainstream nature tourists) ในสภาพธรรมชาติที่ห่างไกลความเจริญ และมีความยากลำบากในการเข้าถึง

4. กลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไปที่ต้องการชื่นชมธรรมชาติ (Casual tourists) เพื่อเป็นการเสริมความหลากหลายให้กับประสบการณ์ในการท่องเที่ยวของตน

การแบ่งนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศของ ศรีพร สมบุญธรรม มีความคล้ายคลึงกับ ลินเบอก (Lindberg, 1991: 3) ที่จำแนกนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวที่เน้นความสำคัญในการศึกษาค้นคว้าขณะที่เที่ยวชมธรรมชาติ (Hard-core nature tourist)

2. นักท่องเที่ยวที่เน้นเจาะจงไปยังแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติโดยเฉพาะ เพื่อที่จะเรียนรู้ได้เข้าใจในธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น (Dedicated nature tourist)

3. นักท่องเที่ยวที่ชอบไปยังสถานที่ธรรมชาติแปลกใหม่ที่ไม่เคยไปมาก่อน (Mainstream nature tourist)

4. นักท่องเที่ยวที่ไปยังแหล่งธรรมชาติตามแต่โอกาสอำนวย โดยอาจเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมการท่องเที่ยวทั่วไป (Casual nature tourist)

6. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถทำได้หลายรูปแบบในพื้นที่ธรรมชาติที่มีระบบนิเวศต่าง ๆ กัน และภายใต้แนวความคิดในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น ควรพิจารณาปัจจัยหลัก 2 ประการ คือ

1 ปัจจัยที่เกี่ยวกับพื้นที่ และทรัพยากรนันทนาการในพื้นที่ที่จะรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทั้งนี้สภาพดั้งเดิมและคุณค่าที่มีอยู่ในตัวธรรมชาติ เป็นหัวใจของกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2 ปัจจัยเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ควรส่งเสริม นอกจากมุ่งให้นักท่องเที่ยวได้รับความเพลิดเพลิน พึงพอใจ และใกล้ชิดกับธรรมชาติแล้ว ควรเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสเรียนรู้กับธรรมชาติ โดยผ่านทางโปรแกรมสื่อความหมายธรรมชาติรูปแบบต่างๆ (กิตติวัฒน์ รัตนดิลก ณ ภูเก็ต. 2541: 44-52) โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

กิจกรรมหลัก

1. กิจกรรมการเดินป่า (Hiking / trekking)
2. กิจกรรมศึกษาธรรมชาติ (Nature education)
3. กิจกรรมถ่ายรูปธรรมชาติ บันทึกวีดีโอ เทปเสียงธรรมชาติ (Nature photography, video taping and sound of nature audio taping)
4. กิจกรรมส่อง / ดูนก (Bird watching)
5. กิจกรรมศึกษา / เที่ยวถ้ำ (Cave exploring visiting)
6. กิจกรรมศึกษาท้องฟ้าและบรรยากาศ (Sky interpretation)
7. กิจกรรมล่องเรือศึกษาธรรมชาติ (Boat sightseeing)
8. กิจกรรมพายเรือแคนู (Canoeing) / เรือคายัค (Kayak) / เรือใบ (Browbeating) / เรือใบ (Sailing)
9. กิจกรรมดำน้ำชมปะการังน้ำตื้น (Snorkel skin diving)
10. กิจกรรมดำน้ำลึก (Scuba diving)

กิจกรรมท่องเที่ยวประเภทชื่นชมธรรมชาติ (Appreciative recreational activities)
 ท่องเที่ยวประเภทตื่นเต้นผจญภัย (Adventurous recreational activities)

กิจกรรมเสริม

1. กิจกรรมชมทิวทัศน์ธรรมชาติในบรรยากาศที่สงบ (Relaxing)
2. กิจกรรมขี่จักรยานชมเส้นทางธรรมชาติ (Terrain / mountain biking)
3. กิจกรรมปีน / ไต่เขา (Rock / mountain climbing)
4. กิจกรรมพักแรมด้วยเตนท์ (Tent camping)
5. กิจกรรมเครื่องเล่นขนาดเล็ก (Hang glider)
6. กิจกรรมล่องแพยาง (White water rafting)
7. กิจกรรมพักผ่อนรับประทานอาหาร (Picnicking)
8. กิจกรรมเที่ยวน้ำตก (Waterfall visits / exploring)
9. กิจกรรมวินด์เซิร์ฟ (Windsurfing)

โดยสรุป การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือ Ecotourism เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่มุ่งเน้น วัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา เรียนรู้ ชื่นชมธรรมชาติ สังคม วัฒนธรรมอย่างเป็นระบบ และการอนุรักษ์ต้องมีความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศเป็นสำคัญ การบูรณาการระหว่างผลทางเศรษฐกิจ กับการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างเกิดสมดุล ก่อให้เกิดการเอื้อประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ในการประชุม GLOBE'90 หรือ การประชุมนานาชาติด้านสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาอย่างยั่งยืนขึ้นที่เมืองแวนคูเวอร์ ประเทศแคนาดา ได้ให้คำจำกัดความของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไว้ว่า “การพัฒนาการท่องเที่ยวที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้ที่เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้อง สงวนรักษา โอกาสต่างๆ ของอนุชนรุ่นหลังด้วยการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และสุนทรียภาพพร้อมกับรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และระบบนิเวศด้วย” (เกิดศิริ เจริญวิลาศ; และ อำพร วิริยโกศล. 2542: 29)

องค์การการท่องเที่ยวโลก (WTO: World Tourism Organization) ได้ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไว้ว่า การพัฒนานั้นต้องสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวปัจจุบัน และชุมชนท้องถิ่น ขณะที่ต้องปกป้องและเพิ่มโอกาสแก่คนรุ่นถัดไป ทั้งยังต้องบริหารทรัพยากรทั้งสิ้นในวิธีการที่ความต้องการทางสังคม เศรษฐกิจและความงดงาม สามารถถูกตอบสนองไปพร้อมๆ กับการรักษาไว้ซึ่งเอกภาพทางวัฒนธรรม กระบวนการนิเวศที่จำเป็น ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบต่างๆ ที่เอื้อต่อสรรพชีวิต (Fennell; & Dowling. 2003: 41)

สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2539: 1-9) ได้เสนอว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นปัจจุบัน โดยมีการป้องกันและสงวนรักษาโอกาสต่างๆ ของอนุชนรุ่นหลัง การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนี้หมายรวมถึง การจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคมและความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศด้วย

จากแนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ได้กล่าวไปนั้น จะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต้องมีหลักการดังนี้ (Principles of sustainable tourism) (เกิดศิริ เจริญวิลาศ; และ อำพร วิริยโกศล. 2542: 30-31 ; อ้างอิงจาก คณะกรรมการการท่องเที่ยวและการกีฬาฯ 2541)

1. การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอติ (Using resource sustainably) ควรคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรทางสังคม และทรัพยากรทางวัฒนธรรมอย่างเหมาะสม เนื่องจากสิ่งเหล่านี้มีความสำคัญ และเป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจระยะยาว

2. การลดการบริโภคที่มากเกินไปจนเกิดความจำเป็นและการลดของเสีย (Reducing over-consumption and waste) ทำให้มีทรัพยากรเหลือเก็บไว้ใช้ได้ยาวนานขึ้น และเป็นการช่วยลดค่าใช้จ่ายในการกำจัดของเสีย หรือฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลาย

3. การรักษาและการส่งเสริมความหลากหลายทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม (Maintaining diversity) สิ่งเหล่านี้มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวในระยะยาว และยังช่วยขยายฐานของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้อีกด้วย

4. การประสานการท่องเที่ยวเข้ากับกรอบการวางแผนพัฒนา (Integrating tourism into planning) ทั้งในระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น รวมทั้งการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งจะช่วยเพิ่มศักยภาพของการท่องเที่ยวในระยะยาว

5. การสนับสนุนเศรษฐกิจท้องถิ่น (Supporting local economies) โดยการสนับสนุนการซื้อขายสินค้าที่ผลิตโดยชุมชนในท้องถิ่นและใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดรายได้หมุนเวียน อยู่ในท้องถิ่นนั้น

6. การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น (Involving local communities) การมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นจะทำให้เกิดคุณภาพด้านการจัดการการท่องเที่ยวของท้องถิ่น และเป็นการลดความขัดแย้งของประชาชนในท้องถิ่นด้วย

7. การปรึกษากับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชนในท้องถิ่น (Consulting stakeholders and the public) ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันทำงานไปในทิศทางเดียวกัน ร่วมแก้ปัญหาและลดข้อขัดแย้งของประชาชนในผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน

8. การฝึกอบรมบุคลากร (Training staff) โดยสอดแทรกแนวคิดและวิธีปฏิบัติในการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อบุคลากรในท้องถิ่นทุกระดับ ซึ่งจะช่วยยกระดับการบริการการท่องเที่ยวได้

9. การทำการตลาดด้วยความรับผิดชอบ (Marketing tourism responsibility) การตลาดเป็นการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ในขณะเดียวกันผู้ประกอบการก็ต้องทำการตลาดให้ลูกค้าทราบถึงจริยธรรมของบริษัท ความรับผิดชอบต่อตลาดนี้ ผู้ประกอบการจะต้องสร้างจิตสำนึกในการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวด้วยการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์

10. การดำเนินการวิจัย (Undertaking research) เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการช่วยแก้ไขปัญหาและเพิ่มผลประโยชน์ต่อแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว และนักลงทุน

2. หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นแนวคิดที่ประกอบด้วยหลายมิติ (Multi-dimensional concept) ทั้งด้านการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน การเกษตรยั่งยืน พลังงานยั่งยืน สังคมยั่งยืนและเศรษฐกิจชุมชนยั่งยืน ดังนั้น การท่องเที่ยวซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาอย่างยั่งยืนก็

ย่อมประกอบไปด้วยหลายมิติเช่นกัน ดังจะเห็นได้จาก องค์การการท่องเที่ยวของแคนาดา (Tourism Canada, 1990: 3) ที่ได้กล่าวถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable tourism development) ว่าเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการทรัพยากรทั้งหมด ในลักษณะที่สามารถตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม และสุนทรียภาพ ในขณะเดียวกันก็สามารถรักษาความสมบูรณ์ทางวัฒนธรรม กระบวนการที่จำเป็นเชิงนิเวศวิทยา ความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบสนับสนุนชีวิต (Life supporting system)

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable tourism development) คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากการวางแผนการพัฒนา และดำเนินการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ มีแบบแผน เพื่อคงไว้ซึ่งคุณค่าความเป็นเอกลักษณ์ และรักษามาตรฐานทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและประเพณี ตลอดจนสงวนรักษาสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวให้ยาวนานที่สุด

องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization: WTO) (1997: 253–255) กล่าวถึงหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้น จะต้องดำเนินการดังนี้

1. มีการดำเนินการจัดการภายใต้ขีดความสามารถของระบบธรรมชาติ (Carrying capacity) ในการทดแทนฟื้นฟู และโดยให้สามารถผลิตและให้บริการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้ตลอดไป ซึ่งไม่ถดถอยหรือเสื่อมโทรมลง ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน (Local participation) และความต้องการของชุมชน (Local needs)

2. มีการกระจายประโยชน์อย่างเป็นธรรมสู่ท้องถิ่น (Equity)

3. ให้ประสบการณ์นักท่องเที่ยวที่มีคุณค่าแก่นักท่องเที่ยว (Quality of experience)

4. ให้ผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่ ทรัพยากร และวิถีชีวิต (Education and understanding)

5. เน้นการออกแบบที่กลมกลืนกับสถาปัตยกรรมท้องถิ่น และใช้วัสดุในท้องถิ่น (Local architecture and local material)

6. เน้นการผสมผสานการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนสู่แผนพัฒนาระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และระดับประเทศ (Integration of sustainable tourism to local, regional and national plans)

เน้นข้อมูลพื้นฐานเพื่อเป็นฐานการตัดสินใจ และการติดตามตรวจสอบ (Information and monitoring)

เกดศิริ เจริญวิลาศ; และ อำพร วิริยโกศล. (2542: 29 ; อ้างอิงจาก คณะกรรมการการท่องเที่ยวและการกีฬาฯ. 2541) กล่าวในเรื่องเดียวกันไว้ 4 ประการ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับองค์การการท่องเที่ยวโลก คือ

1. ต้องดำเนินการในขอบเขตความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการการท่องเที่ยว

2. ต้องตระหนักต่อการมีส่วนร่วมของประชากร ชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการการท่องเที่ยว

3. ต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วนได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

4. ต้องชี้้นำตามความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยว นั้นๆ

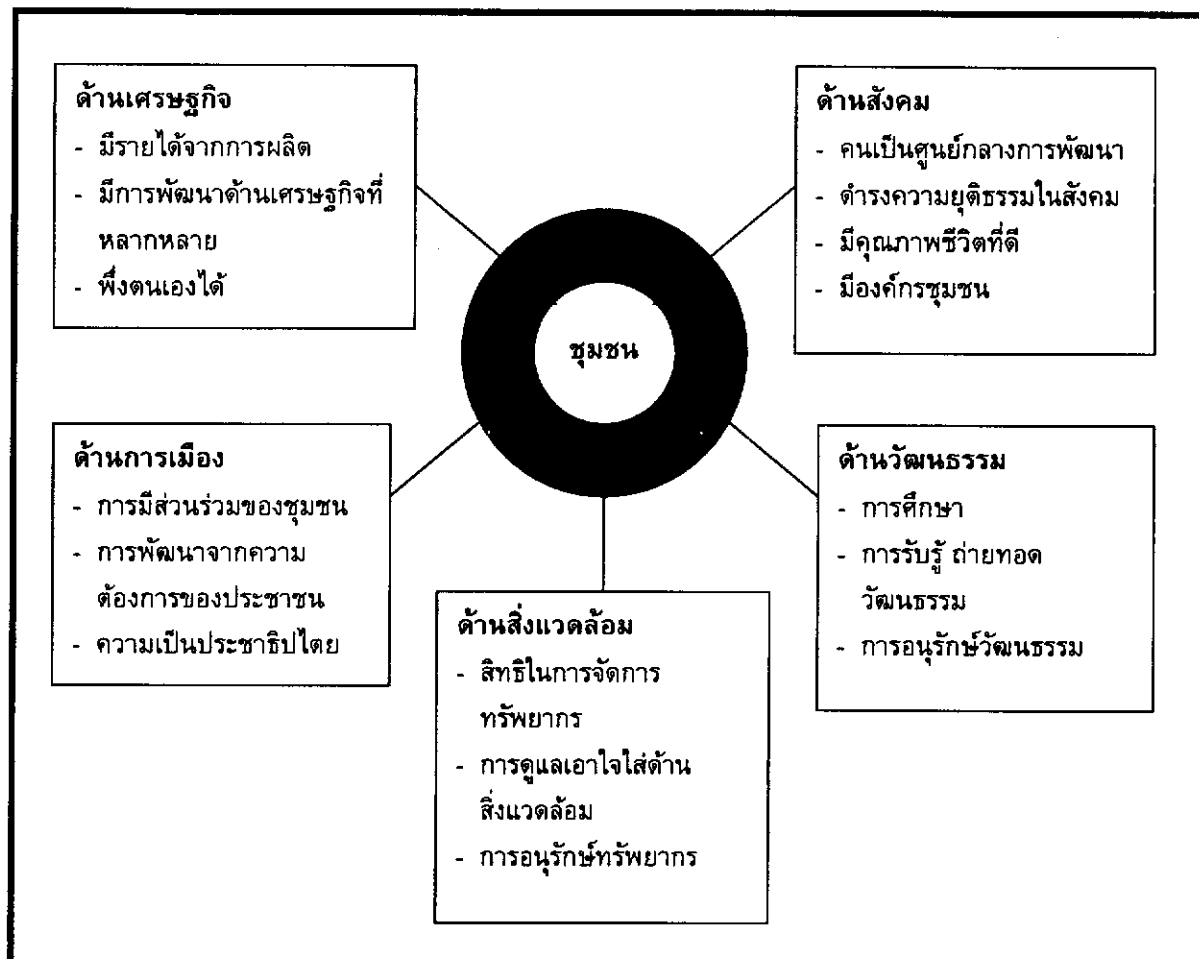
การพัฒนาการท่องเที่ยวให้ยั่งยืนจนสามารถนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ ต้องเริ่มต้นจากชุมชนท้องถิ่น ภายใต้มิติต่างๆ ดังที่ พจนา สงวนศรี (2546: 20) สรุปไว้ดังนี้

1. มิติด้านสิ่งแวดล้อม กิจกรรมนี้ควรก่อให้เกิดการเรียนรู้ และร่วมมือกันในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งจำกัดให้เกิดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด

2. มิติด้านการเมือง กิจกรรมนี้ควรเป็นส่วนหนึ่งของการรณรงค์การมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับล่าง โดยการสร้างกระบวนการวางแผน และการตัดสินใจในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน

3. มิติด้านสังคมและวัฒนธรรม กิจกรรมนี้ควรสร้างสรรค์การแลกเปลี่ยน (เมือง – ชนบท) เพื่อเพิ่มความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งการรู้เท่าทันต่อวัฒนธรรมแบบเมืองที่เติบโตอย่างไร้รากฐาน

4. มิติด้านเศรษฐกิจ กิจกรรมนี้ควรนำไปสู่การกระจายรายได้และผลกำไรที่เกิดจากการท่องเที่ยวให้เกิดกับชุมชนอย่างแท้จริง ดังนั้นประชาชนในพื้นที่จะเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนา และควบคุมการเติบโตของการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตนเอง โดยไม่เกิดความขัดแย้งกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งสามารถแสดงความสัมพันธ์ทั้ง 4 ด้าน ดังแสดงในภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการท้องถิ่นอย่างยั่งยืนกับ ชุมชน

ที่มา : พจนา สวนศรี. (2546: 20).

จากคำจำกัดความข้างต้นสะท้อนให้เห็นมิติต่าง ๆ ของการพัฒนาการท้องถิ่นอย่างยั่งยืนถึง 7 มิติ คือ

1. การจัดการทรัพยากร
2. สนองตอบต่อความต้องการทางเศรษฐกิจ
3. สนองตอบต่อความต้องการของชุมชน
4. คุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว
5. คำนึงถึงกระบวนการของระบบนิเวศ
6. อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ
7. ดำรงไว้ซึ่งระบบสนับสนุนชีวิต

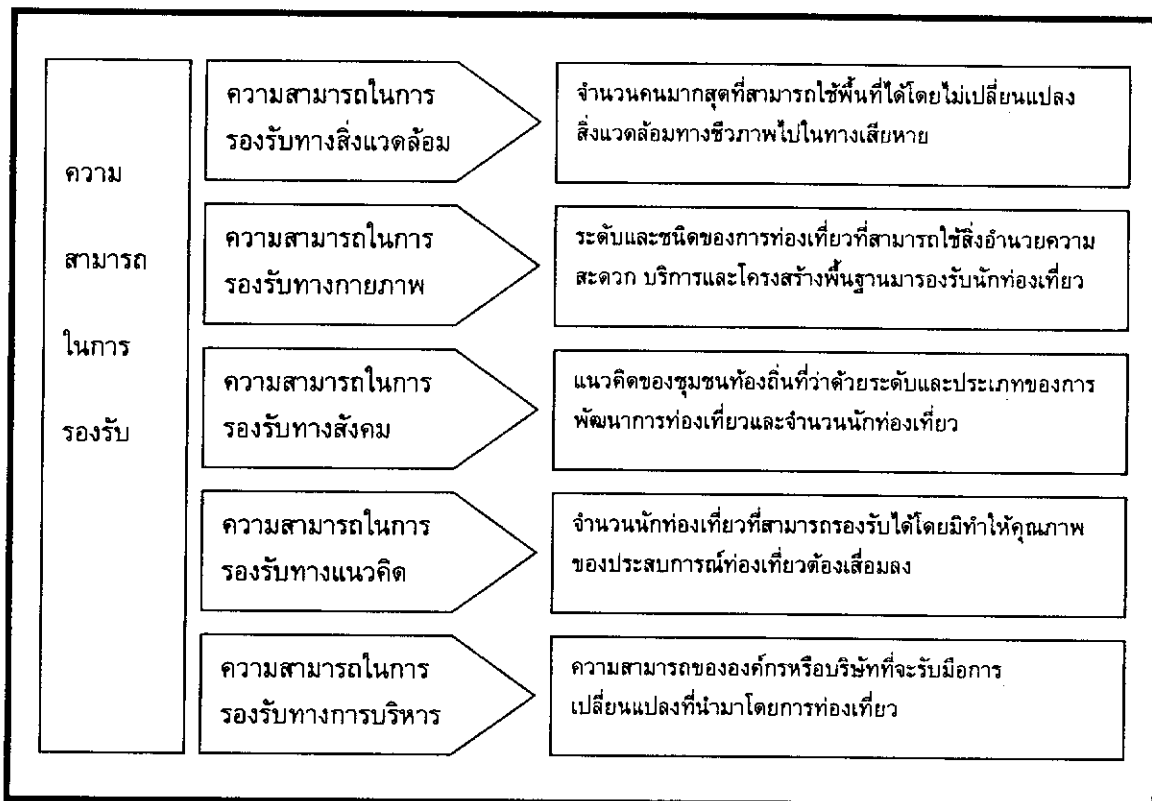
โดยสรุปแล้วการพัฒนาอย่างยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่จะใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน โดยไม่กระทบกระเทือนผลประโยชน์ที่พึงมีในอนาคต หรือหมายถึง การใช้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจจากวัฒนธรรมหรือทรัพยากรธรรมชาติให้ดำรงอยู่ได้อย่างถาวร (ภราเดช พยัฆวิเชียร, 2539 : 4-7) ซึ่งการพัฒนาที่ยั่งยืนในรูปแบบของการท่องเที่ยวที่นั่น คือ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม ให้สามารถใช้ได้อย่างต่อเนื่อง ยาวนาน โดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย เสื่อมโทรมต่อทรัพยากรนั้นๆ ในการพิจารณาด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจำเป็นต้องมีการบูรณาการองค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยว โดยแต่ละองค์ประกอบจะต้องมีแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้อง และเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน

3. ความสามารถในการรองรับ (Carrying capacity)

การบริหารจัดการเชิงพื้นที่อย่างบูรณาการ โดยยึดระบบนิเวศหรือสิ่งแวดล้อมเป็นหลักภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน การพัฒนาที่ยั่งยืนจำเป็นต้องคำนึงถึงขีดจำกัดและความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ ดังนั้น จึงต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจัดการจากการยึดเขตพื้นที่การปกครองมาสู่การบริหารจัดการภายใต้ระบบนิเวศ

สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2535 : 2-8) กล่าวว่า ความสามารถในการรองรับ หมายถึง ขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวหนึ่งในปริมาณที่จะทำให้สิ่งแวดล้อมถูกทำลายน้อยที่สุด ซึ่งยังคงรักษาสภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความพอใจและได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม ทั้งนี้การพัฒนาจะต้องไม่กระทบต่อความจำเป็นพื้นฐานและความรู้สึกนึกคิดของประชาชนในท้องถิ่นด้วย

บู(Boo, 1991 : 390) กล่าวว่า สองสัมพันธภาพที่เป็นไปได้ระหว่างการท่องเที่ยวกับสิ่งแวดล้อม คือ ความขัดแย้งหรือไม่ก็การอยู่ร่วมกันโดยพึ่งพาอาศัยกัน ซึ่งประการหลังนี้เองที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยวยั่งยืนได้ทั้งสำหรับนักท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่นเอง แนวคิดแรกเริ่มของความสามารถในการรองรับนั้นเกี่ยวเนื่องมาจากขอบเขตทางชีววิทยา ต่อมาเมื่อนำการท่องเที่ยวมาประยุกต์ใช้ก็ได้แบ่งออกเป็นหลายมิติได้ดังภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 มิติต่างๆ ของความสามารถในการรองรับ

ที่มา : Boo, Elizabeth. (1991: 392).

จากภาพประกอบมิติต่างๆ ของความสามารถในการรองรับ สามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ดังนี้

1. ความสามารถในการรองรับด้านสิ่งแวดล้อม(ทางชีวภาพ) นั้นซึ่งหากความสามารถในการรองรับมีน้อยเกินไปก็จะเกิดการถดถอยของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ อาทิ บาทวิถีสีกร่อน ระบบนิเวศเสียหายอย่างฟื้นคืนไม่ได้ ที่อยู่อาศัยพืช/สัตว์ต้องสูญสิ้น
2. ความสามารถในการรองรับทางกายภาพ แหล่งท่องเที่ยว การรองรับการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่างๆ โครงสร้างพื้นฐานล้วนมีขอบเขตจำกัดที่ต้องกำหนดแน่ชัด สิ่งก่อสร้างทางประวัติศาสตร์ อาทิ พิพิธภัณฑ์ มหาวิหาร ราชวังนั้นรองรับนักท่องเที่ยวให้ปลอดภัยได้อย่างจำกัด และมีวิธีอนุรักษ์ไว้ได้โดยมิต้องเผชิญความเสียหายแบบแก้ไขไม่ได้
3. ความสามารถในการรองรับทางสังคม สัมพันธภาพระหว่างชุมชนท้องถิ่นกับการท่องเที่ยว จะเป็นส่วนหนึ่งที่ใช้ประเมินความสามารถในการรองรับ การประเมินผลการรองรับความสามารถทางสังคมมักจะรวมถึง การต้องปรึกษาใกล้ชิดกับชุมชน เพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวอันเป็นที่ยอมรับได้ของกลุ่มผลประโยชน์อันหลากหลาย

4. ความสามารถในการรองรับทางแนวคิด แนวคิด/เจตคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อผู้คนนั้นนับว่ามีความสำคัญที่สุดของความสามารถในการรองรับชนิดนี้

5. ความสามารถในการรองรับทางการบริหาร การที่ทรัพยากรธรรมชาติหรือทรัพยากรอื่นๆจะถูกปกป้องมิให้ใช้เกินขอบเขตหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของนักบริหารแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นจึงควรมุ่งเน้นให้นักบริหารมีประสิทธิภาพไปเท่าๆ กับเน้นเงื่อนไขคุณภาพของสิ่งแวดล้อมด้วย

สรุปได้ว่า ความสามารถในการรองรับ หมายถึง ปริมาณการใช้ประโยชน์พื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งที่พื้นที่นั้นจะสามารถแบกรับได้ ก่อนที่จะเกิดความเสื่อมโทรมขึ้น

4. บูรณาการ

เนื่องจากการทำงานแบบบูรณาการเพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น จำเป็นที่จะต้องให้ทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการวางแผนกันทำงานร่วมกัน เพื่อให้งานได้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ การวิจัยครั้งนี้ก็เช่นเดียวกัน ในการที่จะวางแผนทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดได้นั้น ก็มีความจำเป็นทั้ง เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้ประกอบการ ผู้นำชุมชน ประชาชนและรวมถึงนักท่องเที่ยว ได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อวางแผนร่วมกัน เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้ตรงกับความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในจังหวัด

ความหมายของบูรณาการ

ในปัจจุบันคนไทยโดยทั่วไปรู้จักคำว่าบูรณาการกันทั้งนั้น แต่ความเข้าใจในความหมายของบูรณาการนั้นยังมีความแตกต่างกันได้ โดยเฉพาะเมื่อนำมาใช้ประกอบกับภารกิจต่างๆ อาจจะทำให้เข้าใจความหมายไม่ตรงกัน อย่างไรก็ตามความหมายหลักๆ ของคำว่าบูรณาการนั้น ผู้วิจัยพอนำเสนอความหมายของคำว่า บูรณาการได้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542: 634) ให้ความหมายของคำว่า บูรณาการไว้ว่า เป็นการนำหน่วยที่แยก ๆ กันมารวมเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

พจนานุกรมของลองแมน (Longman Dictionary. 1978: 864) ให้ความหมายคำว่า บูรณาการ (Integrate) หมายถึง การเชื่อมรวมกันของบางสิ่งบางอย่าง เพื่อก่อให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียว หรือการรวมตัวกันของสังคมเพื่อความเป็นหนึ่งเดียว

ความหมายนี้มีความคล้ายคลึงกับพจนานุกรมของออกฟอร์ด (Oxford Dictionary. 2001: 623) ที่ให้ความหมายของ Integrate ว่า เป็นการรวมตัวของสิ่งใดๆ ตั้งแต่สองสิ่งหรือมากกว่านั้นเพื่อให้สามารถเชื่อมโยงและทำงานร่วมกันได้

ทักษิณ ชินวัตร (2547: ออนไลน์) กล่าวถึงคำว่าบูรณาการว่าเป็นการที่หน่วยงานหลายหน่วยงานร่วมกันคิดและมาร่วมกันทำงานด้วยกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง

สรุปแล้ว การบูรณาการ คือ การทำให้หน่วยย่อยๆ ทั้งหลายที่มีความสัมพันธ์อิงอาศัยซึ่งกันและกัน เข้ามาร่วมทำหน้าที่ร่วมกันเป็นองค์รวมที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์และสมดุล เพื่อให้

สิ่งต่างๆ ทั้งหลายที่ได้วางแผนไว้นั้นประสบความสำเร็จ สิ่งสำคัญของการบูรณาการนั้นมีหลักอยู่ 3 อย่างด้วยกันคือ

- 1 มีหน่วยย่อยขององค์ประกอบ ที่จะเอามาประมวลหรือประสานเข้าด้วยกัน
- 2 หน่วยย่อยนั้นต้องมีความเชื่อมโยงอิงอาศัยซึ่งกันและกัน ซึ่งอาจจะรวมถึงความยืดหยุ่นหรือปรับตัวได้

- 3 เมื่อได้รวมสิ่งทั้งหลายเข้าด้วยกันแล้วก็จะเกิดความสมบูรณ์ โดยมีการประสานกลมกลืน เกิดภาวะได้ที พอดี หรือสมดุล และเมื่อสมดุลแล้วสิ่งนั้นก็จะสามารถดำรงอยู่ได้

บูรณาการด้านการท่องเที่ยวนั้นเป็นการนำเอาหน่วยย่อยๆ จากทุกด้านที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็น ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม ด้านทรัพยากรธรรมชาติ/สิ่งแวดล้อม ด้านการจัดการและการตลาด นำมาวางแผนเชื่อมโยงรวมกันโดยคำนึงถึงทรัพยากรที่มีอยู่ กล่าวคือ ในการวางแผนการท่องเที่ยวนั้นต้องระดมทั้งความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ประกอบการ ประชาชนและนักท่องเที่ยวในการที่จะวางแผนร่วมกัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาและจัดการท่องเที่ยวให้ยั่งยืนและสมดุล

แนวทางการทำงานแบบบูรณาการ

จากการบรรยายหลักสูตรการบริหารงาน เรื่องการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ โดยนายจรรพงค์ พลเดช ณ หอประชุมสุขุมนัยประดิษฐ์ สำนักงาน ก.พ. จังหวัดนนทบุรี ในเดือนกันยายน 2546 (จรรพงค์ พลเดช. 2546: ออนไลน์) ได้เสนอแนวการทำงานแบบบูรณาการไว้ดังนี้

1. ศึกษาปัญหาจากข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนา โดยทำการศึกษาความต้องการที่แท้จริงจากประชาชนระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอและระดับจังหวัด และจากข้อมูลสถิติพร้อมทั้งจากข้อมูลในทุกด้าน เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์และยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน ดังที่ สมชาย ภาณุภานุวิวัฒน์ (2544: 5-6) กล่าวว่า การวางแผนกลยุทธ์ เป็นสิ่งสำคัญในการตัดสินใจและการจัดการด้านปฏิบัติ ฉะนั้นจำเป็นต้องรวบรวมข้อมูลพื้นฐานอย่างรอบด้าน พัฒนาและสำรวจทางเลือกในเชิงกลยุทธ์ และวางแผนการดำเนินงานในอนาคต ด้วยการตัดสินใจที่เต็มไปด้วยวิสัยทัศน์จากปัจจุบัน และได้แสดงความเห็นต่อว่า การวางแผนกลยุทธ์ช่วยสรรค์สร้างการสื่อสาร การมีส่วนร่วม การคำนึงความแตกต่างด้านค่านิยมและผลประโยชน์ การเสริมสร้างการตัดสินใจตามหลักพื้นฐานความมีเหตุผล และที่สำคัญที่สุดคือก่อให้เกิดความสำเร็จในการปฏิบัติการอย่างแท้จริง

2. ทำงานเป็นทีมเพื่อให้เกิดการพัฒนา กับภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน/สังคม องค์กรอิสระ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเชื่อมโยงบูรณาการทำงานร่วมกัน ร่วมคิด ร่วมทำในเรื่องแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร โครงการ งบประมาณและคน โดย

- 2.1 สนับสนุนให้เกิดการทำงานร่วมกัน โดยเชิญเข้าร่วมกิจกรรมโครงการ เชิญเป็นวิทยากร จัดเวทีประชาคมเชื่อมโยงการพัฒนา

- 2.2 ส่งเสริมให้เกิดการทำแผนชุมชนร่วมกัน โดยใช้งบประมาณ คน จากหน่วยงานที่มีส่วนร่วมทุกส่วน เพื่อการพัฒนาร่วมกัน ซึ่ง อำนาจ อนันตชัย (2527: 138) กล่าวว่า

การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมจะช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานให้ดียิ่งขึ้น โดยทำงานแบบมีโครงสร้าง มีนโยบายและมีเป้าหมายในการดำเนินงาน

2.3 ส่งเสริมให้หน่วยงานในการพัฒนาให้มีส่วนรับผิดชอบในการพัฒนา โดยใช้การประสานงานติดตามประเมินผลชุมชนและสรุปบทเรียนร่วมกันอย่างเป็นระบบ

3. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในชุมชน โดยยึดชุมชนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ (กิจกรรม - โครงการที่ประสบผลสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค) เน้นบทเรียนโดยผ่านเวทีประชาคม และส่งเสริมให้เกิดการบันทึกเรื่องราวของภูมิปัญญา วัฒนธรรม ค่านิยมท้องถิ่น รวมทั้งบันทึกการทำงานของกลุ่ม องค์กร เครือข่าย และนำไปสู่การขยายผลในการพัฒนาต่อไป

4. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาของชุมชน เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือสนองตอบความต้องการของชุมชน (ไพรัตน์ เดชะรินทร์, 2527 : 7) อันจะนำชุมชนไปสู่ความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ โดยยึดหลัก 3 ประการ คือ

4.1 สังคมคุณภาพ คนดี ระบบดี สร้างคนให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความรับผิดชอบมีจิตสำนึกต่อสาธารณะและพึ่งตนเองได้

4.2 สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ พัฒนาคนให้ คิดเป็น ทำเป็น เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น เพื่อสร้างสรรค์ชุมชน สามารถสั่งสมทุนทางปัญญา รู้จักรักษาและต่อยอดภูมิปัญญาของแต่ละท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม

4.3 สังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรกัน เป็นสังคมที่ทำให้คนมีความ "รู้จัก สามัคคี" พึ่งพาเกื้อกูลกัน เอื้ออาทรกัน มีความรัก ความสามัคคี รักภูมิใจในชาติ และท้องถิ่น

5. การมีส่วนร่วม

เนื่องจากการทำงานแบบบูรณาการเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้นจำเป็นที่จะต้องให้ทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการวางแผนกันทำงานร่วมกัน เพื่อให้งานได้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ การวิจัยครั้งนี้ก็เช่นเดียวกัน ในการที่จะวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ดได้นั้น ก็มีความจำเป็นทั้ง เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้ประกอบการ ผู้นำชุมชน ประชาชนและรวมถึงนักท่องเที่ยว ได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อวางแผนร่วมกัน เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้ตรงกับความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในจังหวัด

ความหมายของการมีส่วนร่วม

จากการศึกษาของผู้วิจัยพบว่า มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ ซึ่งมีทั้งความหมายที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับทัศนคติและภูมิหลังทางวิชาการของแต่ละท่าน มีรายละเอียดดังนี้

ดิน ปรัชญาพฤทธิ (2531: 622) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งของบุคคล โดยเข้าไปเกี่ยวข้อง หรือเข้าไปมีส่วนในการดำเนินการกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง การดำเนินกิจกรรมดังที่ ปกรณ์ ปรียากร (2530: 10) ได้กล่าวไว้ นั่น คือประชาชนจะเข้ามามีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไข และร่วมมีผลประโยชน์ ซึ่งกระทำได้ 4 ลักษณะ

ดังนี้ คือ เป็นผู้มียุทธศาสตร์สำคัญในการกำหนดว่า อะไรคือความจำเป็นขั้นพื้นฐานของชุมชน เป็นผู้ระดมทรัพยากรต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อสนองตอบความจำเป็นขั้นพื้นฐาน เป็นผู้มียุทธศาสตร์ในการปรับปรุงวิธีการกระจายสินค้า และบริการให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และเป็นผู้ได้รับความพึงพอใจและเกิดแรงจูงใจที่จะสร้างกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้แก่ชุมชน

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527: 94) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมมีความสำคัญ คือ เป็นการสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชน ทั้งในรูปส่วนบุคคล กลุ่มคน ชุมชน สมาคม มูลนิธิและองค์กรหรืออาสาสมัครในรูปแบบต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องร่วมกัน ซึ่งในการมีส่วนร่วมนี้ ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527 : 2) กล่าวว่า เป็นการเข้าร่วมรับผิดชอบการจัดการใช้ทรัพยากร และสวัสดิการที่มีอยู่ในสังคม เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม ในฐานะสมาชิกของสังคม เป็นการพัฒนาตนเองและส่วนรวม ด้วยกระบวนการเหล่านี้จะช่วยให้ชุมชนเป็นผู้พัฒนาตนเองได้แทนการเป็นผู้รับผลประโยชน์แต่เพียงฝ่ายเดียว

ปัจจัยและเงื่อนไขของการมีส่วนร่วม

ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527: 183) ยังได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. ความศรัทธาต่อความเชื่อถือบุคคลสำคัญ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ
2. ความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือ มีเกียรติยศ หรือตำแหน่งที่ทำให้ประชาชนเกิดความเกรงใจที่จะมีส่วนร่วม ทั้งๆ ที่ยังมาศรัทธาหรือมีความเต็มใจอย่างเต็มเปี่ยมที่จะกระทำ
3. อำนาจบังคับที่เกิดจากบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า ทำให้ประชาชนถูกบีบบังคับให้มีส่วนร่วมในการกระทำต่างๆ

นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงเงื่อนไขของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 3 ประการ ได้แก่

1. ประชาชนต้องมีอิสรภาพที่จะเข้ามามีส่วนร่วม (Freedom to participation)
2. ประชาชนต้องมีความสามารถที่จะมีส่วนร่วม (Ability to participation)
3. ประชาชนต้องมีความเต็มใจที่จะมีส่วนร่วม (Willingness to participation)

ปัจจัยและเงื่อนไขของการมีส่วนร่วมของ ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์นี้แตกต่างจาก โคเฮน; และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1977: 17-18) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมจะต้องคำนึงถึงปัจจัยสภาพแวดล้อม ซึ่งมีความซับซ้อนอย่างมาก ประกอบไปด้วยปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1. กายภาพและชีวภาพ
2. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ
3. ปัจจัยทางการเมือง
4. ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรม
5. ปัจจัยทางด้านประวัติศาสตร์

โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ยังได้เสนอว่ามีบุคคล 4 ฝ่ายที่มีส่วนสำคัญในการมีส่วนร่วมใน

โครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ประกอบไปด้วย ประชาชนในท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ และบุคคลภายนอก นอกจากนั้นการมีส่วนร่วมยังมีปัจจัยหลายอย่างที่มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ ได้แก่ อายุและเพศ สถานภาพทางสังคม ระดับการศึกษา สถานภาพในสังคม อาชีพ รายได้และทรัพย์สิน ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น พื้นที่ถือครองและสภาพการทำงาน

ขั้นตอนการมีส่วนร่วม

นักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ และขั้นตอนของการมีส่วนร่วมไว้ ซึ่งมีทั้งแนวความคิดที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้

ฉัตรชัย ดัวงจาด (2545: 37) สรุปขั้นตอนการมีส่วนร่วม 5 ขั้นตอน คือ

1. การค้นหาสาเหตุของปัญหา
2. การร่วมกันในการวางแผน กำหนดนโยบาย เพื่อแก้ปัญหา
3. การร่วมดำเนินงาน ปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุแผนที่วางไว้
4. การร่วมติดตาม ประเมินผล
5. การบำรุงรักษา และปรับปรุงแก้ไข

ขั้นตอนการมีส่วนร่วมนี้คล้ายคลึงกับ เจมส์ คัดดี้ ปิ่นทอง. (2527: 10) ที่ได้สรุปการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรม
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนปฏิบัติ
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

จากความหมายดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง ความร่วมมือ ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นของบุคคลหรือของกลุ่ม ทั้งการได้ร่วมคิดร่วมทำ ตั้งแต่เริ่มต้น จนถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการกำหนดทิศทางและการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการดำเนินงาน เกิดการพัฒนา และเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ ซึ่งการมีส่วนร่วมของชุมชนหรือประชาชนนี้ เป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญของการพัฒนาชุมชน ส่งผลให้เกิดการดำเนินงาน หรือการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามแผนงานหรือโครงการเกิดประสิทธิผล

ยุทธศาสตร์การพัฒนากองท้องเกี่ยว

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนากองท้องเกี่ยวปี พ.ศ. 2547-2551

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการยุทธศาสตร์การท้องเกี่ยว พ.ศ. 2547-2551 เพื่อกำหนดให้เป็นวาระสำคัญของรัฐบาล ตามที่กระทรวงการท้องเกี่ยวและกีฬาเสนอมีดังนี้ (กระทรวงการท้องเกี่ยวและกีฬา. 2547)

เป้าประสงค์ การท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมสาขาหลักที่เติบโตอย่างยั่งยืน เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งเอเชีย ที่สามารถกระจายรายได้ และโอกาสการพัฒนาแก่ชุมชนอย่างทั่วถึง

วิสัยทัศน์ ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งเอเชีย ภายในปี 2551

เป้าหมาย ในปี 2551 จะมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศเพิ่มขึ้นเป็น 20 ล้านคน หรือมีรายได้จากการท่องเที่ยวไม่น้อยกว่า 700,000 ล้านบาท

ยุทธศาสตร์มี 3 ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว

มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยมากขึ้น 2) เพื่อเป็นเครื่องมือในการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศให้เป็นไปตามเป้าหมาย 3) เพื่อดำเนินการตลาดเชิงรุกที่เกิดขึ้นได้ในระยะเวลารวดเร็วและเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวม โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาดในภูมิภาคเอเชีย มากกว่าร้อยละ 10 ในสิ้นปี 2551 ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 : ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันตลาดเชิงรุกทั้งในและต่างประเทศ

กลยุทธ์ที่ 2 : ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็น Gateway ในภูมิภาคเอเชีย

กลยุทธ์ที่ 3 : พัฒนาระบบสารสนเทศ

กลยุทธ์ที่ 4 : ส่งเสริม World Event Marketing

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว

มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นกลไกหลักในการกระจายรายได้ และสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน 2) เพื่อพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเป้าหมายทางการตลาดและเป็น Magnet ดึงดูดนักท่องเที่ยว 3) เพื่อให้สินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวมีมาตรฐาน สร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว 4) เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความมั่นใจในมาตรฐานด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว โดยมีเป้าหมาย คือ 1) มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเป้าหมายทางการตลาด และเป็นแหล่งเพียงพอที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 10 ต่อปี 2) รายได้ของประชาชนในพื้นที่เป้าหมายที่มาจากสาขาการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นร้อยละ 15 ต่อปี และ 3) มีแหล่งท่องเที่ยวไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรชุมชนดูแล อนุรักษ์ และบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 : สร้าง พัฒนา ฟื้นฟู และเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ 2 : ยกระดับมาตรฐานสินค้าและบริการ

กลยุทธ์ที่ 3 : เพิ่มมาตรฐานการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ 4 : พัฒนามาตรฐานการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการ

มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อให้มีระบบการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ 2) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว 3) เพื่อให้การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวสอดคล้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ระดับชาติ นโยบายรัฐบาล และยุทธศาสตร์การพัฒนา 19 กลุ่มจังหวัด โดยมีเป้าหมาย คือ 1) องค์กรที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวมีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพมีจำนวนเพิ่มขึ้น 2) เพิ่มจำนวนบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีความสามารถในการบริหารจัดการที่ดี และ 3) มีการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการแบบบูรณาการด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 : เพิ่มขีดความสามารถของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เพื่อให้เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ 2 : ส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในทุกระดับทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน ในประเทศและต่างประเทศ

กลยุทธ์ที่ 3 : การปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว

จากยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การท่องเที่ยวได้มีการกำหนดเป้าประสงค์ วิสัยทัศน์ ตลอดจนเป้าหมายและยุทธศาสตร์ไว้อย่างชัดเจนถึง 3 ยุทธศาสตร์ อันเป็นเป้าหมายของการทำงานได้ ข้าราชการของกรมการพัฒนาชุมชนจะต้องทำการศึกษา ทำความเข้าใจ และแปลงยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไปสู่การปฏิบัติได้เป็นรูปธรรม โดยยึดผลสัมฤทธิ์ของงานเพื่อประชาชนแก่ประชาชนเป็นหลัก

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด ปี 2548

จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นหนึ่งใน 5 ของจังหวัดที่ตั้งอยู่ตอนกลางของภาค เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในด้านการผลิต โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิในเขตทุ่งกุลาร้องไห้บริเวณตอนใต้ของจังหวัด ซึ่งมีเนื้อที่กว่า 1.4 ล้านไร่ อันเป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพดีและมีชื่อเสียง ส่วนแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ดหากแบ่งออกเป็นกลุ่ม ๆ จะมี 3 กลุ่ม คือ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถาน/โบราณวัตถุ และแหล่งท่องเที่ยวด้านประเพณีและวัฒนธรรม ซึ่งเมื่อพิจารณาจากศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดใกล้เคียง เช่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์ ยโสธร และขอนแก่น ที่อยู่ในบริเวณอีสานตอนกลางด้วยกัน จังหวัดร้อยเอ็ด ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและแผนงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดเพื่อดำเนินการในปีงบประมาณ 2547 รวมถึงได้สรุปการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของจังหวัด (SWOT) ไว้ดังนี้ (ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด. 2547. ภาคผนวก)

วิสัยทัศน์ของจังหวัด

จังหวัดร้อยเอ็ดมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาจังหวัด คือ “มุ่งเป็นแหล่งผลิต และจำหน่ายข้าวหอมมะลิชั้นดีสู่ตลาดโลก ควบคู่ไปกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวและพัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงานเพื่อสร้างรายได้ และคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน”

เป้าประสงค์การพัฒนา

รายได้ต่อหัวของประชาชนเพิ่มขึ้นโดนเฉลี่ยร้อยละ 6 ต่อปี

ประเด็นยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์หลัก : การเป็นศูนย์กลางการผลิตและจำหน่ายข้าวหอมมะลิชั้นดีสู่ตลาดโลก ซึ่งประกอบไปด้วย 3 กลยุทธ์ คือ 1) เพิ่มผลผลิตและพัฒนาคุณภาพ 2) พัฒนาการแปรรูปข้าวหอมมะลิ และ 3) พัฒนาระบบตลาดข้าวหอมมะลิ

ยุทธศาสตร์รองที่ 1: การเพิ่มศักยภาพในการสร้างรายได้จากภาคการท่องเที่ยว ประกอบไปด้วย 3 กลยุทธ์ คือ 1) สร้าง พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด 2) ยกระดับมาตรฐานสินค้าและการให้บริการด้านการท่องเที่ยว และ 3) เพิ่มมาตรฐานการอำนวยความสะดวกและรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์รองที่ 2 : การเพิ่มศักยภาพในการสร้างรายได้จากภาคบริการแรงงาน ประกอบไปด้วย 3 กลยุทธ์ คือ 1) การยกระดับคุณภาพแรงงานเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP 2) การพัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงานเพื่อการแข่งขัน 3) การส่งเสริมการมีงานทำ

ยุทธศาสตร์รอง : การดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายพื้นฐานของรัฐ และนโยบายสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาล ประกอบไปด้วย 6 กลยุทธ์ คือ 1) การเพิ่มขีดความสามารถด้านการตลาดและยกระดับคุณภาพสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ OTOP 2) การลดจำนวนครัวเรือนยากจนที่รายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน 3) การทำหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเพื่อเอาชนะยาเสพติด 4) การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน 5) การส่งเสริมนโยบายอาหารปลอดภัย Food Safety และ 6) การพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชน

ยุทธศาสตร์การเพิ่มศักยภาพในการสร้างรายได้จากภาคการท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์หลักของยุทธศาสตร์

1. เพื่อให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวและนำรายได้เข้าสู่จังหวัดร้อยเอ็ดมากขึ้น
2. เพื่อให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการบริการสินค้าและอาชีพต่อเนื่องจากการท่องเที่ยว

3. เพื่อยกระดับแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่ยู้งักในระดับประเทศและระดับสากล

กลยุทธ์การดำเนินงาน

1. การสร้าง พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวที่จังหวัดร้อยเอ็ดมากขึ้น

2. การยกระดับมาตรฐานสินค้าและการให้บริการด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ สินค้า OTOP สินค้าของที่ระลึก/ของฝาก รวมทั้งการบริการในโรงแรมหรือสถานประกอบการที่ต่อเนื่องจากการท่องเที่ยว เป็นต้น

3. การเพิ่มมาตรฐานการอำนวยความสะดวกและการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ได้แก่ เอกสารแผนผังประชาสัมพันธ์ ป้ายประชาสัมพันธ์ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว เป็นต้น

โครงการ/แผนงานส่งเสริมการท่องเที่ยวในปีงบประมาณ พ.ศ. 2548

1. โครงการก่อสร้างศูนย์บริการนักท่องเที่ยวเขตห้ามล่าสัตว์ป่าถ้ำผาทิพย์ งบประมาณโครงการ 2,850,000 บาท รับผิดชอบโครงการโดย อำเภอหนองพอก ระยะเวลาดำเนินงาน กุมภาพันธ์ 2548 – กันยายน 2548

2. โครงการฟื้นฟูบูรณะและพัฒนาแหล่งโบราณสถานบ่อพันขัน งบประมาณโครงการ 9,800,000 บาท รับผิดชอบโครงการโดย สนง.โยธาธิการฯ ระยะเวลาดำเนินงาน กุมภาพันธ์ 2548 – กันยายน 2548

3. โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบ้านเมืองบัว งบประมาณโครงการ 3,500,000 บาท รับผิดชอบโครงการโดย สำนักงานศิลปากรที่ 10 ร้อยเอ็ด กุมภาพันธ์ 2548 – กันยายน 2548

4. โครงการก่อสร้างศูนย์จำหน่ายสินค้า OTOP ตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก งบประมาณโครงการ 9,898,000 บาท รับผิดชอบโครงการโดย สนง.โยธาธิการฯ ระยะเวลาดำเนินงาน มีนาคม 2548 – กันยายน 2548

5. โครงการก่อสร้างระบบประปาของศูนย์จำหน่ายสินค้า OTOP ตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก งบประมาณโครงการ 2,102,000 บาท รับผิดชอบโครงการโดย สนง.โยธาธิการฯ ระยะเวลาดำเนินงาน มีนาคม 2548 – กันยายน 2548

6. โครงการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว งบประมาณโครงการ 3,000,000 บาท รับผิดชอบโครงการโดย สำนักงานบำรุงทางร้อยเอ็ด กุมภาพันธ์ 2548 – กันยายน 2548 (ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด. 2548. 6-18)

สรุปผลการวิเคราะห์ศักยภาพของจังหวัด (SWOT Analysis)

ตาราง 1 แสดงการสรุปผลการวิเคราะห์ศักยภาพของจังหวัด (SWOT Analysis)

จุดแข็ง (Strength) 1. เป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิชั้นดี 2. มีแหล่งท่องเที่ยวและอารยธรรมประวัติศาสตร์/วัฒนธรรมประเพณี 3. มีแรงงานมาก 4. เป็นศูนย์กลางการคมนาคมของภาคอีสาน 5. เป็นเมืองสงบ/พลเมืองมีการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมประเพณีไว้เป็นอย่างดี	จุดอ่อน (Weakness) 1. พื้นที่ประสบภัยธรรมชาติ 2. เส้นทาง / ผิวจราจรไม่ดี 3. ประชากรมีการศึกษาดำ 4. ระบบการบริหารจัดการน้ำยังไม่ดีพอ 5. ผลผลิตทางการเกษตรราคาต่ำ/ไม่พอใจเกษตรกร 6. เกษตรกรนิยมใช้สารเคมี 7. มีการเคลื่อนย้ายแรงงานสูง 8. แรงงานขาดทักษะ
โอกาส (Opportunity) 1. นโยบายของรัฐบาลในการนำครัวไทยสู่ครัวโลก 2. นโยบายความร่วมมือระหว่างประเทศ (ถนนเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน) 3. ความต้องการแรงงานยังมีอีกมาก 4. นโยบายสนับสนุนสินค้า OTOP 5. นโยบายสนับสนุนด้าน ICT 6. กระแสการตื่นตัวเรื่องสิ่งแวดล้อม/ธรรมชาติ(อาหารปลอดภัย) 7. มีโอกาสในการลงทุนในด้านการศึกษา/อุดมศึกษา 8. ข้าวหอมมะลียังไม่มีคู่แข่งในนานาชาติ	อุปสรรค (Threat) 1. ประสบภัยธรรมชาติ 2. การลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านมีต้นทุนถูกกว่า / แรงงานราคาถูก

ที่มา : (ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด, 2547. ภาคผนวก)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งมีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและคล้ายคลึง ดังนี้

แวนการ์ด; และเดียร์เด็น (Hvenegaard; & Dearden : 1998) ได้ศึกษาถึงความแตกต่างของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวทั่วๆ ไปในอุทยานแห่งชาติของประเทศไทย โดยผู้วิจัยได้แบ่งนักท่องเที่ยวออกเป็น 5 กลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรมากกว่าการท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆ นอกจากนั้น นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศยังมีอายุและระดับการศึกษาที่มากกว่านักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆ อีกด้วย

วินเซนท์; และทอมป์สัน (Vincent; & Thompson : 2002) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินชุมชนในการสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผลการศึกษาพบว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะเกิดความยั่งยืนได้เมื่อ 1) ชุมชนมีส่วนร่วมโดยตรงในการวางแผนและพัฒนาโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น 2) ผู้นำชุมชนพัฒนาและสนับสนุนโครงการต่างๆ ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม 3) ชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในฐานะของการเป็นแหล่งรายได้ที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาชุมชน

บรัมมอนด์ (Brummond : 2004) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสายน้ำอันศักดิ์สิทธิ์แห่งชาวมองโกล กรณีศึกษา : การอนุรักษ์ความหลากหลายทางธรรมชาติและวัฒนธรรมในลุ่มน้ำทะเลสาบไบคาล การวิจัยครั้งนี้ใช้แหล่งน้ำพุร้อนเป็นตัวแทนอธิบายความหลากหลายทางธรรมชาติและวัฒนธรรม โดยมีการตั้งคำถามว่า ปฏิบัติทางชีวกายภาพ วัฒนธรรมและสังคมที่ต่างท้องถิ่นและเวลานั้น มีทางจะกลับสู่สภาพที่สอดคล้องกับกลยุทธ์ของการอนุรักษ์มรดกแบบบูรณาการ ในแถบทะเลสาบไบคาล ใน Mongolia และ Buryatia (รัฐเล็กๆ ของรัสเซีย) ได้หรือไม่ ผลการวิจัยพบว่ายังต้องใช้ยุทธศาสตร์เชิงซ้อนและภูมิปัญญาเชิงบูรณาการ เพื่อสนับสนุนความพยายามในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ ให้มีประสิทธิภาพพอที่จะคงอยู่ต่อไปได้ในระดับเดิม

บอย (Boi : 2004) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง เจตคติและการรับรู้ของชาวท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาอุทยานแห่งชาติและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศ กาน่า : กรณีศึกษาชุมชน ดานะ ในอุทยานแห่งชาติติเกยา ซึ่งใช้วิธีศึกษาแบบ Case study เพื่อสำรวจเจตคติและการรับทราบของชาวเมือง Dane ที่มีต่ออุทยานแห่งชาติ Digya และการพัฒนาการท่องเที่ยวในประเทศ Ghana การวิจัยนี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์และสังเกตกลุ่มผู้เข้าร่วมวิจัย โดยมุ่งค้นหาความสำคัญของอุทยานที่มีต่อชุมชนท้องถิ่นและผลกระทบของอุทยานต่อเจตคติที่จะเกิดขึ้น และยังมุ่งค้นหากลยุทธ์ ตลอดจนมุ่งหาทางเลือกในการพัฒนาอุทยานแบบอื่นๆ ด้วย นอกจากนี้ยังมีการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวบนพื้นฐานด้านผลผลิตทางกายภาพและวัฒนธรรมใน Dane ถึงแม้ว่าชุมชนจะเห็นผลกระทบด้านลบจากการท่องเที่ยวอยู่บ้าง แต่ส่วนใหญ่ยังคงสนับสนุนให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไป

ไพลินพันธ์ สร้อยจาตุรนต์ (2538) ได้ทำการศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติแนวอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ โดยใช้คู่มือแนะนำเชิงระบบนิเวศ กรณีศึกษานักศึกษาชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาคู่มือแนะนำเชิงระบบนิเวศขณะเดินทางท่องเที่ยวมีความรู้สัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อมได้แตกต่างจากกลุ่มศึกษาที่ท่องเที่ยวโดยมิได้ใช้คู่มือฯ ส่วนผลการวิจัยข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามและการสังเกตพฤติกรรม พบว่า ตลอดระยะเวลาของการท่องเที่ยวและพักแรมที่อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์นั้น นักศึกษาที่เป็นกลุ่มนักศึกษาคู่มือรู้วิธีปฏิบัติไปในทางที่แสวงถึงการเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม โดยไม่มีพฤติกรรมในการทำลายสิ่งแวดล้อมมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ศึกษาคู่มือฯ แสดงว่าคู่มือแนะนำเชิงระบบนิเวศมีประโยชน์ต่อการนำไปใช้เป็นคู่มือประกอบการท่องเที่ยวในบริเวณอุทยานแห่งชาติ ช่วยเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสภาพแวดล้อมให้กับนักท่องเที่ยว ช่วยเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสามารถท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ โดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อมและคงอยู่ตลอดไป อันเป็นการรักษาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของท้องถิ่นอีกด้วย

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2540) ได้ทำการศึกษาวิจัยโครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยว ในส่วนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศพบว่า เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวธรรมชาติ จึงทำให้กิจกรรมดังกล่าวมีผลกระทบโดยตรงต่อสิ่งแวดล้อม ในหลายกรณีพบว่า การท่องเที่ยวธรรมชาติได้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในรูปแบบต่างๆ เช่น การทิ้งขยะมูลฝอย ความแออัด การสร้างมลพิษจากธุรกิจการท่องเที่ยว เช่น โรงแรมหรือร้านอาหาร หรือแม้กระทั่งการทำลายสิ่งแวดล้อมโดยน้ำมือของนักท่องเที่ยวเอง ด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีการควบคุมดูแลกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยการวางแผนเพื่อป้องกันมิให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเกินขีดความสามารถที่สภาพแวดล้อมจะรองรับได้

รณกร ตีรกานนท์ (2541) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อการพัฒนาป่าชุมชน พบว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการรวมแนวคิดของการพัฒนาการท่องเที่ยวกับแนวคิดของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดการประกอบกิจการที่ยั่งยืน แต่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เกิดขึ้นโดยทั่วไปมักไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ชุมชนซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนได้เสียต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการทรัพยากรของชุมชน เช่น การพัฒนาป่าชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของคนในท้องถิ่น จะเป็นกิจกรรมหนึ่งของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ของชุมชนขณะเดียวกันชุมชนสามารถควบคุมทิศทางการพัฒนาได้โดยชุมชนเอง

สมชาย สนั่นเมือง (2541) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ชุมชนท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว พบว่า ในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน จะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการพัฒนา และวัตถุประสงค์นั้นจะต้องมีความสอดคล้องและเกิดประโยชน์ร่วมกันแก่ทุกฝ่าย ดังนั้นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนจะต้องคำนึงถึงผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกฝ่าย

ได้แก่ นักท่องเที่ยว ประชาชนในชุมชน ผู้รับผิดชอบและดำเนินการพัฒนา ซึ่งทั้ง 3 ฝ่ายนี้ต่างมองหรือคาดหวังผลที่จะได้แตกต่างกัน คือ สิ่งที่นักท่องเที่ยวคาดหวังจะได้เห็น สิ่งที่ชุมชนท้องถิ่นคาดหวังและสิ่งที่ผู้รับผิดชอบและดำเนินการพัฒนาคาดหวัง

เกิตศิริ เจริญวิศาล; และ อำพร วิริยโกศล (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติตะรุเตา พบว่า ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติตะรุเตาในเชิงนิเวศนั้น จำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย เช่น กรมป่าไม้ กรมเจ้าท่า กรมศิลปากร กรมประมง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หน่วยงานตำรวจแห่งชาติ หน่วยงานระดับจังหวัด ผู้ประกอบการ ธุรกิจท่องเที่ยว ดังนั้นอุทยานแห่งชาติควรปรับเปลี่ยนบทบาทไปเป็นผู้ประสานงานที่สร้างความร่วมมือของบุคคลดังกล่าว และควรพิจารณาความเป็นไปได้ในการให้เอกชนเข้ามาให้บริการบางอย่างแก่นักท่องเที่ยวในอุทยาน แต่ทั้งนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่อุทยานแห่งชาติจะต้องกำกับดูแลอย่างเข้มงวด เพื่อมิให้เอกชนดำเนินธุรกิจในทางที่หากำไร จนขัดแย้งกับวัตถุประสงค์หลักของอุทยาน คือ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ศุภยวิชัยป้าไม้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2542) ทำการศึกษาแผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบชุมชนมีส่วนร่วม บริเวณเขานอจู้จี้ จังหวัดกระบี่ ผลการศึกษาด้านกลยุทธ์การส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวนั้นพบว่า กลยุทธ์ด้านการตลาดที่ควรนำมาใช้ จะต้องอยู่บนพื้นฐานของการจัดการที่มีคุณภาพก่อให้เกิดสมดุลระหว่างปริมาณความต้องการและความสามารถในการรองรับของพื้นที่เป็นหลัก เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างปริมาณนักท่องเที่ยวและการรองรับของพื้นที่ และยังพบอีกว่า การประชาสัมพันธ์ซึ่งถือว่าเป็นกลยุทธ์หนึ่งในด้านการตลาดจะต้องมีการดำเนินการที่ก่อให้เกิดการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม และจะต้องมีการตรวจสอบข้อมูลการท่องเที่ยวเป็นประจำเพื่อติดตามความเคลื่อนไหว ซึ่งจะได้นำมาประเมินผลและนำมาปรับปรุงแผนการตลาดของพื้นที่ต่อไป

สมฤดี มีประเสริฐ (2542) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการชายฝั่งแบบบูรณาการบริเวณฝั่งตะวันออกของอ่าวไทยตอนใน เพื่อประเมินลักษณะการใช้ประโยชน์พื้นที่ และทรัพยากรชายฝั่ง กับความเหมาะสมด้านกายภาพ ชีวภาพและสังคมของพื้นที่ชายฝั่ง ตะวันออกของอ่าวไทยตอนใน ผลการศึกษาพบว่า พื้นที่ศึกษามีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชายฝั่งอย่างมากและหลากหลาย ทั้งในด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว การขยายตัวของชุมชนชายฝั่ง การคมนาคม และการประมง ก่อให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากร และความขัดแย้งจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากร ปัญหาที่สำคัญของพื้นที่ศึกษาคือ ปัญหาคุณภาพน้ำชายฝั่งเสื่อมโทรมจากน้ำทิ้งชุมชน ปัญหาการขยายตัวของอุตสาหกรรม ปัญหาการท่องเที่ยว และปัญหาการประมง และได้เสนอแนะแนวทางการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชายฝั่งแบบบูรณาการ โดยเน้นการแบ่งเขตกำหนดมาตรการควบคุมและ ส่งเสริมกิจกรรมการใช้ประโยชน์ตามสภาพการใช้พื้นที่ เสนอแนะให้มีมาตรการควบคุมการขยายตัวของเมือง การย้ายอุตสาหกรรมไปอยู่ในที่ที่เหมาะสม การส่งเสริมการปลูกป่าชายเลน และการส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งเพื่อลดปัญหาทรัพยากรประมง เพื่อให้เกิดการพัฒนาโดยมีทรัพยากรธรรมชาติเป็นพื้นฐานเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

วิไล บุญบรรจง (2543) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว บริเวณชายฝั่งทะเลเมืองระยอง ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ คือ 1) ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณชายฝั่งทะเลเมืองระยองอยู่ในระดับต่ำ และ 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ความตระหนักถึงปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว และความต้องการเกียรตินิยม โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ภัทรอนงค์ ณ เชียงใหม่ (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวกลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวของศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาค้นคว้านี้ไปสู่การจัดทำแนวกลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย จังหวัดลำปางในด้านต่างๆ ดังนี้ คือ 1) วัตถุประสงค์ทางการตลาดเพื่อเพิ่มรายได้ให้ครอบคลุมกับรายจ่ายของโครงการ 2) ตำแหน่งทางการท่องเที่ยว ควรเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและอนุรักษ์ช้างที่ให้ความรู้และความบันเทิงแก่ผู้มาเยี่ยมชม 3) ตลาดกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ 4) กลยุทธ์ทางการตลาดการท่องเที่ยว เป็นการพัฒนาและการจัดการในส่วนประสมทางการตลาดของสินค้าและบริการ และ 5) กิจกรรมทางการตลาดที่สำคัญ โดยกลยุทธ์ที่สำคัญสามารถนำมาสรุปเป็นประเด็นและแยกเป็นกิจกรรมการตลาดสำหรับตลาดกลุ่มเป้าหมาย หรือนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศได้อีกด้วย

โสภี โสพิน (2544) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยใช้สื่อแผ่นพับ กรณีศึกษาการท่องเที่ยวสองแคว ตำบลกรุงชิง กิ่งอำเภอเทพา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยศึกษาเปรียบเทียบความรู้และทัศนคติของนักท่องเที่ยวกลุ่มทดลองที่ใช้แผ่นพับเป็นคู่มือประกอบในการท่องเที่ยวกับกลุ่มควบคุมที่ไม่ใช่ พบว่า กลุ่มทดลองมีระดับความรู้ และทัศนคติแตกต่างจากกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญ สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อระดับความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย การรับรู้ข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และจำนวนครั้งในการท่องเที่ยว ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประกอบด้วย ลักษณะกลุ่มผู้ร่วมเดินทาง จำนวนผู้ร่วมเดินทาง และความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากการศึกษาแสดงว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยใช้สื่อแผ่นพับ เพื่อสร้างทัศนคติที่ดี จำเป็นต้องเน้นเรื่องการให้ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสำหรับนักท่องเที่ยว มีประโยชน์ในการนำไปใช้เป็นคู่มือประกอบในการท่องเที่ยว ช่วยเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ที่ท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

ฉัตรชัย ดั่งจาด (2545) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาความคิดเห็นของชุมชนคลองบางกอกน้อย จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนริมคลองบางกอกน้อยมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับสูง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้คุณค่าต่อทรัพยากร

สิ่งแวดล้อม แต่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ การเป็นสมาชิกกลุ่มชุมชนและการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กอบแก้ว ชัยเดชสุริยะ (2546) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการทางการตลาดด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมของบ้านทุ่งสูง จังหวัดกระบี่ การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อเสนอแนะกลยุทธ์ด้านการตลาดของการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านทุ่งสูง ผลการศึกษาพบว่า การตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านทุ่งสูงนั้น ควรมีการจัดทำรูปแบบการท่องเที่ยวแบบเป็นแพ็กเกจ ตามความสนใจของนักท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มความน่าสนใจในการเสนอขายสินค้าและสามารถรองรับการท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี รวมถึงการจัดการประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อให้ชุมชนบ้านทุ่งสูงเป็นที่รู้จัก สำหรับชุมชนบ้านทุ่งสูง ควรมีการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาด เพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นให้เป็นไปอย่างยั่งยืนในอนาคต

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ดครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วางแผนและดำเนินการวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

1. การสังเกตการณ์และศึกษาแหล่งท่องเที่ยว
2. การสร้างแบบสอบถาม
 - 2.1 การกำหนดประชากรและการสุ่มตัวอย่าง
 - 2.2 การสร้างแบบสอบถาม
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การสังเกตการณ์และศึกษาแหล่งท่องเที่ยว

ผู้วิจัยจะทำการสังเกตเกี่ยวกับสภาพของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อศึกษาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว ตั้งแต่การเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนลักษณะทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว ทั้งธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมประเพณี การบริหารจัดการ รวมทั้งการให้บริการต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยว โดยใช้แบบตรวจสอบทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวและแบบตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 7 แห่ง

การสร้างแบบสอบถาม

การกำหนดประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้ประกอบไปด้วย

1. กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ คือ กลุ่มเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องในการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดจากส่วนราชการต่างๆ
2. กลุ่มผู้ประกอบการ คือ กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ดที่ได้รับผลประโยชน์โดยตรงจากการท่องเที่ยวที่ผู้วิจัยได้เลือกไว้ซึ่ง ได้แก่ ผู้ประกอบการที่พัก ร้านอาหาร/เครื่องดื่ม และร้านขายของที่ระลึก
3. กลุ่มประชาชน ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในแหล่งท่องเที่ยว ประกอบไปด้วย 4 ตำบล คือ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด/ ตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก ตำบลบึงเกลือ อำเภอเสลภูมิและตำบลกุกาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย
4. กลุ่มนักท่องเที่ยว ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด ตามพื้นที่ที่ผู้วิจัยได้เลือกทำการวิจัย

ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มาทั้งหมด 7 แห่ง 4 ตำบล ทั้งแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์/ โบราณสถาน/โบราณวัตถุ/ศาสนา และแหล่งท่องเที่ยวประเภทประเพณีวัฒนธรรม/วิถีชีวิต โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) สืบเนื่องจากทางจังหวัดร้อยเอ็ดได้จัดทำสถิตินักท่องเที่ยวเฉพาะภาพรวมของทั้งจังหวัด ซึ่งไม่ได้แยกสถิตินักท่องเที่ยวออกตามแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยมีเหตุผลในการเลือก คือ

1. บึงพลาญชัย ตั้งอยู่ตำบลในเมือง อำเภอเมือง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดร้อยเอ็ดและตั้งอยู่ใจกลางเมืองร้อยเอ็ด
2. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ตั้งอยู่ตำบลในเมือง อำเภอเมือง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นสถานที่จัดแสดงและรวบรวมเรื่องราวความรู้ทุกด้านของจังหวัด ทั้งด้านโบราณคดี ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ประเพณี ศิลปหัตถกรรมและอื่นๆ
3. วัดบูรพาภิราม ตั้งอยู่ตำบลในเมือง อำเภอเมือง เป็นสถานที่ประดิษฐานของพระพุทธรัดนวมกมลหามุนี(พระเจ้าใหญ่) ซึ่งเป็นพระประธานพรที่สูงที่สุดในประเทศ
4. พระมหาเจดีย์ชัยมงคล ตั้งอยู่ตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก เป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ที่ทางจังหวัดคาดว่าจะเป็จุดดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในจังหวัดเพิ่มมากขึ้น
5. วนอุทยานผาน้ำย้อย ตั้งอยู่ตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก เป็นวนอุทยานธรรมชาติแห่งเดียวของจังหวัดที่มีความสมบูรณ์ของป่าไม้และสัตว์ป่า
6. บึงเกลือ ตั้งอยู่ตำบลบึงเกลือ อำเภอเสลภูมิ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นบึงน้ำจืดขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นสถานที่พักผ่อนของประชาชนในวันหยุดและเทศกาลต่างๆ และได้รับงบประมาณในการพัฒนาจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยหลายสิบล้านบาท
7. กู่กาสิงห์ ตั้งอยู่ตำบลกู่กาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย เป็นโบราณสถานซึ่งสันนิษฐานว่าได้รับอิทธิพลจากศิลปะขอมแบบปาปวน สร้างขึ้นในราวพุทธศตวรรษที่ 16-17 และตั้งอยู่บนพื้นที่ของทุ่งกุลาร้องไห้ ซึ่งเป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิที่ใหญ่ที่สุดในภาคอีสาน

การสร้างแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย

1. แบบสังเกตการณ์ (Observation) เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางในการสังเกตเกี่ยวกับสภาพของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งจะทำให้การสังเกตตั้งแต่การเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวตลอดจนลักษณะทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว ทั้งธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี การบริหารจัดการ รวมทั้งการให้บริการต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 7 แห่ง โดยใช้แบบสังเกตการณ์ คือ

1. แบบตรวจสอบทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวทั้งประเภทธรรมชาติ ประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศาสนา และประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิต

2. แบบตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยวจำนวน 20 ข้อ

2. แบบสอบถาม (Questionnaire) มีทั้งหมด 4 ชุด คือ แบบสอบถามเจ้าหน้าที่รัฐ ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยวและประชาชน เพื่อสอบถามความคิดเห็น แนวทางการมีส่วนร่วม ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดไทรโยち จากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม ซึ่งแบบสอบถามนั้นได้สร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามความมุ่งหมายและสมมุติฐานของการวิจัย รวมทั้งขอบเขตและนิยามปฏิบัติการโดยการใช้คำถามปลายปิด (Close-ended question) และคำถามปลายเปิด (Opened-ended question) และให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมและความสมบูรณ์ของเนื้อหา (Content validity) แล้วนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านมาปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถามนั้น หลังจากนั้นได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มประชากรแล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้แบบสอบถามสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

แบบสอบถามเจ้าหน้าที่รัฐ แบ่งออกเป็น 4 ตอนคือ

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดไทรโยち
3. วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดไทรโยち
4. ปัญหาและข้อเสนอแนะ

แบบสอบถามผู้ประกอบการ แบ่งออกเป็น 4 ตอนคือ

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดไทรโยち
3. วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดไทรโยち
4. ปัญหาและข้อเสนอแนะ

แบบสอบถามประชาชน แบ่งออกเป็น 4 ตอนคือ

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดไทรโยち
3. วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดไทรโยち
4. ปัญหาและข้อเสนอแนะ

แบบสอบถามนักท่องเที่ยวแบ่งเป็น 5 ตอนคือ

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดไทรโยち
3. วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดไทรโยち
4. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดไทรโยち
5. ปัญหาและข้อเสนอแนะ

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดตัวอย่างทั้งหมดที่ต้องการทั้ง 4 กลุ่มได้มีวิธีการเลือกดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 20 ราย จากเจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัด ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงรายละเอียดจำนวนแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่รัฐแยกตามอำเภอ

อำเภอ	เจ้าหน้าที่รัฐ
อำเภอเมือง	8
อำเภอหนองพอก	4
อำเภอเสลภูมิ	4
อำเภอเกษตรวิสัย	4
รวม	20

2. กลุ่มผู้ประกอบการ ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 20 ราย จากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยววันนั้นๆตั้งอยู่ ได้แก่ ผู้ประกอบการที่พัก ร้านอาหาร/เครื่องดื่ม และร้านขายของที่ระลึก ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงรายละเอียดจำนวนแบบสอบถามของผู้ประกอบการแยกตามอำเภอ

อำเภอ	ผู้ประกอบการ
อำเภอเมือง	8
อำเภอหนองพอก	4
อำเภอเสลภูมิ	4
อำเภอเกษตรวิสัย	4
รวม	20

3. กลุ่มประชาชน ใช้วิธีการเลือกประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่ที่ศึกษา ได้ทำการเลือกไว้ จาก 4 ตำบล 7 แหล่งท่องเที่ยว ดังแสดงในตาราง 4
ตาราง 4 แสดงรายละเอียดจำนวนประชากรในพื้นที่ที่ศึกษา

ตำบล/แหล่งท่องเที่ยว	จำนวนประชากร(คน)		
	เพศชาย	เพศหญิง	รวม
ตำบลในเมือง	16,504	17,803	34,307
ตำบลผาน้ำย้อย	3,030	2,971	6,001
ตำบลกุกาสิงห์	2,283	2,199	4,482
ตำบลบึงเกลือ	3,305	3,213	6,518
รวม	25,122	26,186	51,308

ที่มา : กรมการปกครอง (2548 : ออนไลน์)

ในการวิจัยครั้งนี้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งสิ้น 200 คน แบ่งเป็นเพศชาย 100 คน และเพศหญิง 100 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลในเมือง (ประกอบด้วย 3 แหล่งท่องเที่ยว คือ บึงพลาญชัย วัดบูรพาภิรามและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจังหวัดร้อยเอ็ด) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-probability) โดยสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota sampling) (บุญมี พันธุ์ไทย. 2545 : 96-97) ในสัดส่วนร้อยละ 66.864 หรือ ประมาณ 66% ของประชากรทั้งหมด จากจำนวน 34,307 เป็นเพศชาย 16,504 คน เพศหญิง 17,803 คน ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่าง 132 คน แบ่งเป็นชาย 66 คน และหญิง 66 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลหนองพอก (ประกอบด้วย 2 แหล่งท่องเที่ยว คือ วนอุทยานผาน้ำย้อยและพระมหาเจดีย์ชัยมงคล) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota sampling) ในสัดส่วนร้อยละ 11.696 หรือ ประมาณ 12% ของประชากรทั้งหมด จากจำนวน 6,001 เป็นเพศชาย 3,030 คน เพศหญิง 2,971 คน ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่าง 24 คน แบ่งเป็นชาย 12 คน และหญิง 12 คน

3.3 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลกุกาสิงห์ (ประกอบด้วย 1 แหล่งท่องเที่ยว คือ กุกาสิงห์) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota sampling) ในสัดส่วนร้อยละ 8.735 หรือ ประมาณ 9% ของประชากรทั้งหมด จากจำนวน 4,482 เป็นเพศชาย 2,283 คน เพศหญิง 2,199 คน ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่าง 18 คน แบ่งเป็นชาย 9 คน และหญิง 9 คน

3.4 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลบึงเกลือ (ประกอบด้วย 1 แหล่งท่องเที่ยว คือ บึงเกลือ) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota sampling) ในสัดส่วนร้อยละ 12.703 หรือ ประมาณ 13% ของประชากรทั้งหมด จากจำนวน 6,513 เป็นเพศชาย

3,305 คน เพศหญิง 3,213 คน ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่าง 26 คน แบ่งเป็นชาย 13 คน และหญิง 13 คน ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงรายละเอียดจำนวนแบบสอบถามต่อประชากรในพื้นที่ที่ศึกษา

ตำบล/แหล่งท่องเที่ยว	จำนวนประชากร(คน)		
	เพศชาย	เพศหญิง	รวม
ตำบลในเมือง	66	66	132
ตำบลผาน้ำย้อย	12	12	24
ตำบลกุกาสิงห์	9	9	18
ตำบลบึงเกลือ	13	13	26
รวม	100	100	200

4. กลุ่มนักท่องเที่ยว ใช้วิธีการเลือกนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด ในปี 2546 ซึ่งมีนักท่องเที่ยวทั้งหมด 513,786 คน (สำนักงานจังหวัดร้อยเอ็ด. 2548: ออนไลน์) นำมาคำนวณโดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota sampling) (ปัญญา ชีระวิทยเลิศ. 2545.) จากจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดในสัดส่วนร้อยละ 0.039 ซึ่งได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว 200 คน จากนั้นนำมาเฉลี่ยตามพื้นที่ที่ได้เลือกไว้ทั้ง 7 แห่งเท่าๆ กัน ดังนั้นจะได้ตัวอย่างนักท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวโดยประมาณแห่งละ 29 คน รวมตัวอย่างนักท่องเที่ยวทั้งหมด 203 คน ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงรายละเอียดจำนวนแบบสอบถามของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยว	จำนวนตัวอย่างนักท่องเที่ยว(คน)
บึงพลาญชัย	29
วัดบูรพาภิราม	29
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ	29
วนอุทยานผาน้ำย้อย	29
พระมหาเจดีย์ชัยมงคล	29
บึงเกลือ	29
กุกาสิงห์	29
รวม	203

รวมตัวอย่างที่นำมาใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ทั้งหมดจำนวน 443 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสังเกตการณ์ (Observation) ดำเนินการโดย
 1. กำหนดพื้นที่ที่จะสังเกตการณ์
 2. ศึกษาเกี่ยวกับสภาพพื้นที่ที่ทำการศึกษา
 3. สังเกตการณ์ด้านต่างๆ ซึ่งจะทำการสังเกตตั้งแต่การเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนลักษณะทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว ทั้งธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี การบริหารจัดการ รวมทั้งการให้บริการต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 7 แห่ง
2. การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) ดำเนินการโดย
 1. ติดต่อประสานงานกับผู้ดูแลพื้นที่นั้นๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 2. ชี้แจงวิธีการตอบแบบสอบถามกับกลุ่มประชากร พร้อมทั้งอธิบายว่าข้อมูลที่ได้จะปกปิดเป็นความลับ และจะนำมาวิเคราะห์ทางวิชาการ โดยขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามประมาณ 5-10 นาที
 3. เมื่อเก็บแบบสอบถามแล้ว ตรวจสอบแบบสอบถามอย่างรวดเร็วว่าครบถ้วนหรือไม่ ถ้าข้อใดยังไม่ตอบก็ถามเพิ่ม พร้อมทั้งขอบคุณผู้ให้ข้อมูลด้วย
3. ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ได้แบ่งเวลาของการวิจัยออกเป็น 2 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ระหว่าง เดือนมกราคม-เดือนตุลาคม 2548 เป็นการวางแผนการศึกษา ค้นคว้าข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในห้วงสมุทมาหาวิทยาลัย สภาวิจัย และสถานที่อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง กับด้านเอกสาร รวมทั้งผู้วิจัยได้ออกไปเก็บข้อมูลภาคสนามในพื้นที่ที่ทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้ด้วย ในส่วนประเด็นปัญหาของแหล่งท่องเที่ยว ปัญหาที่ประสบจริงรวมถึงรูปแบบที่จะเสนอแนวทางการพัฒนา ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากภาคสนามมาขอคำปรึกษาจากคณาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อกำหนดประเด็น ปัญหา ขอบเขต และแผนงานที่จะทำวิจัยต่อไป โดยผู้วิจัยนำแนวทางมาเขียนเค้าโครงสารนิพนธ์ เฉพาะบทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และบทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย ตลอดจนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 2 ระหว่าง เดือนพฤศจิกายน-เดือนมกราคม 2549 เป็นการเก็บข้อมูลภาคสนาม และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล สรุปอภิปรายผลและเสนอข้อเสนอแนะ

การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือแต่ละชนิดที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามมาดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลของแต่ละประเภทดังนี้

1. ข้อมูลจากการสังเกตการณ์ เนื่องจากข้อมูลชนิดนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์โดยตรง ผู้วิจัยได้นำมาสรุปตามประเด็นเนื้อหาของการสังเกตการณ์ในภาพรวมและนำมาเขียนอธิบายในเชิงพรรณนา

2. ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้จากตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม นำมาลงรหัสและวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ(Percentage) ค่าเฉลี่ยหรือค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย โดยแบ่งเกณฑ์การวิเคราะห์ความสำคัญของค่าเฉลี่ยความเหมาะสม ออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยความเหมาะสม 4.21 – 5.00 หมายถึง ความถี่ หรือระดับความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยความเหมาะสม 3.41 – 4.20 หมายถึง ความถี่ หรือระดับความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ยความเหมาะสม 2.61 – 3.40 หมายถึง ความถี่ หรือระดับความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ยความเหมาะสม 1.81 – 2.60 หมายถึง ความถี่ หรือระดับความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ยความเหมาะสม 1.00 – 1.80 หมายถึง ความถี่ หรือระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด

3. การเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด ในการเสนอแนวทางนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการณ์ด้วยแบบสังเกตการณ์ทั้ง 2 แบบ และจากแบบสอบถามของกลุ่มประชากรทั้ง 4 กลุ่ม นำมาวิเคราะห์ร่วมกัน เพื่อที่จะหาแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ดต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์และประมวลผลครั้งนี้ มีสถิติที่ใช้คือ

1.สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) เพื่อสรุปข้อมูลที่ได้จากการศึกษา บรรยายให้ทราบถึงลักษณะของข้อมูล ของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีสูตรดังนี้

1.1 คำนวณหาค่าร้อยละ

$$P = \frac{n}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	คือ	ค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
	n	คือ	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มย่อยที่มีคุณสมบัติตามที่ต้องการ
	N	คือ	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

1.2 คำนวณหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean: $\bar{x}$)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ	$\bar{x}$	คือ	ค่ากลางเลขคณิต หรือค่าเฉลี่ย
	$\sum x$	คือ	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
	N	คือ	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาแหล่งท่องเที่ยว แผนพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด และความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด รวมถึง วิเคราะห์และเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ผลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการณ์ ข้อมูลจากการสังเกตการณ์ทั้งแบบตรวจสอบ ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวและแบบตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 7 แห่ง ผู้วิจัยนำมาสรุปและวิเคราะห์ตามประเด็นเนื้อหาของการสังเกตการณ์ในเชิงพรรณนา

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้จากตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม ได้แก่เจ้าหน้าที่รัฐจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัด ผู้ประกอบการ ประชาชนและนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ของจังหวัด โดยนำข้อมูลที่ ได้มาลงรหัสและวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS PC for Window จากนั้นนำมา วิเคราะห์หาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยหรือค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)

3. การเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการนำข้อมูลจาก การสังเกตการณ์ด้วยแบบสังเกตการณ์ทั้ง 2 แบบ และจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ของกลุ่มประชากรทั้ง 4 กลุ่ม โดยนำมาวิเคราะห์และเสนอแนวทางออกเป็นด้านๆ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการณ์

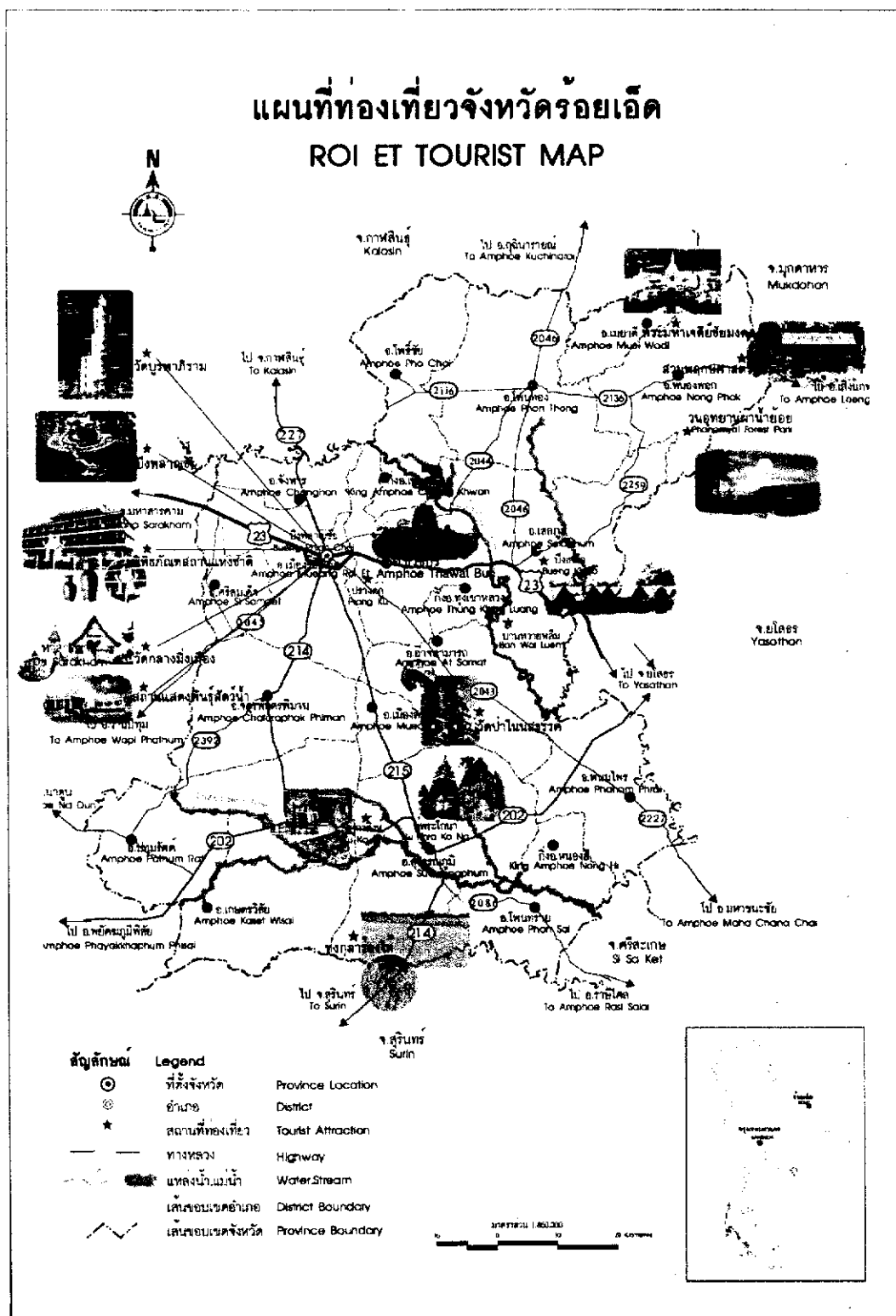
ข้อมูลจากการสังเกตการณ์ ผู้วิจัยนำมาสรุปและวิเคราะห์เนื้อหาของการสังเกตการณ์ในเชิงพรรณนา ดังนี้

จังหวัดร้อยเอ็ด

ร้อยเอ็ด เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอาณาเขตติดกับจังหวัดกาฬสินธุ์ มุกดาหาร สурินทร์ ศรีสะเกษ ยโสธร และมหาสารคาม ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบ มีแม่น้ำสำคัญ คือ แม่น้ำชีไหลผ่าน

มีตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดเป็นรูปบึงพลาญชัย และมีประเพณีสำคัญประจำจังหวัด ได้แก่ ประเพณีบุญผะเหวด ร้อยเอ็ดเป็นจังหวัดที่มีชื่อเสียงในด้านหัตถกรรมผ้าไหมและผ้าทอพื้นเมือง ตลอดจนเป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพดี ซึ่งปลูกในบริเวณทุ่งกุลาร้องไห้ อันเป็น

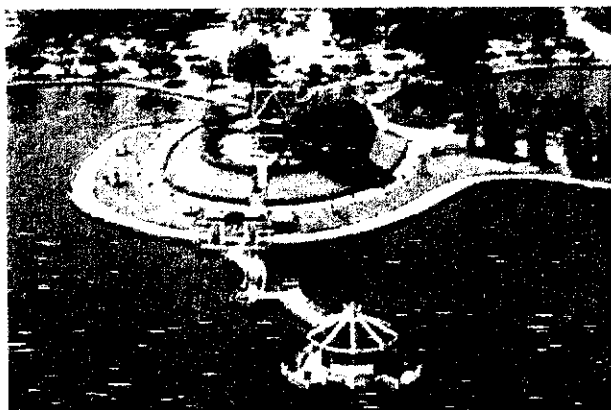
ที่มาของคำขวัญจังหวัด “ร้อยเอ็ดเพชรอีสาน พลานุชัยบึงงาม เรืองนามพระสูงใหญ่ ผ้าไหมชั้นดี สตรีโสภา ท่งกุลาสดใส งานใหญ่บึงผะเหวด”

ที่มา : ดัดแปลงจาก การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย : ออนไลน์

ข้อมูลจากการสังเกตการณ์ทั้งแบบตรวจสอบทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวและแบบตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยว ของแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 7 แห่ง ผู้วิจัยนำมาเขียนสรุปได้ดังนี้

บึงพลาญชัย

ภาพประกอบ 9 บึงพลาญชัย

ที่ตั้ง

ตั้งอยู่ในอำเภอเมือง บริเวณกลางเมืองของจังหวัดร้อยเอ็ด

ลักษณะทั่วไป

สภาพบึงพลาญชัย เป็นบึงน้ำขนาดใหญ่ มีลักษณะเป็นเกาะอยู่กลางบึง มีความสวยงาม และบึงพลาญชัยเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดมีเนื้อที่ประมาณ 2 แสนตารางเมตร เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ตกแต่งเป็นสวนไม้ดอกขนาดใหญ่ มีพันธุ์ไม้ต่างๆ รมรื่น และในบึงน้ำมีปลาชนิดต่างๆ หลายพันธุ์มากมาย มีเรือสำหรับให้ประชาชนได้พายเล่นในบึง และชมปลา นอกจากนั้นยังใช้เป็นสถานที่จัดงานเทศกาลของจังหวัด ภายในบึงพลาญชัยมีสิ่งก่อสร้างที่น่าสนใจคือ

- ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง เป็นที่เคารพบูชาของชาวร้อยเอ็ด
- พระพุทธรูปปางลีลาขนาดใหญ่ กลางสวนดอกไม้
- พานรัฐธรรมนูญ และนาฬิกาดอกไม้
- ภูพลาญชัย มีลักษณะเป็นสวนสัตว์และน้ำตกจำลอง
- สนามเด็กเล่น
- สวนสุขภาพ เป็นสวนออกกำลังกาย เพื่อให้ประชาชนได้ออกกำลังกาย อันเป็นการเสริมสร้างพลานามัยแก่ชาวร้อยเอ็ด

การเดินทางและสิ่งอำนวยความสะดวก

เนื่องจากบึงปลาอยู่ตั้งอยู่ใจกลางเมืองร้อยเอ็ด ดังนั้นการเดินทางสามารถเข้าได้ง่าย โดยจะมีป้ายบอกเป็นระยะ และเข้าได้หลายทาง คือ จากถนนเทศบาลเลียวชัยตรงแยกไฟแดง ข้างสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ก็จะเจอบึงปลาอยู่ตรงหน้า หรือ จากถนนพหลโยธินเลียวชัยตรงแยกไฟแดง(แยกถนนหายโศก) หรือเดินทางตรงมาจากถนนหายโศก ก็จะเจอบึงปลาอยู่ หรือ เดินทางมาจากถนนเทศบาลเลียวชัยเข้าถนนสุริยเดชบำรุง บึงปลาอยู่ก็จะตั้งอยู่ด้านขวา จะเห็นซุ้มประตูสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ ก็เลี้ยวเข้าบริเวณด้านหน้าบึง เราสามารถหาที่จอดรถได้ทั้งบริเวณด้านหน้าและบริเวณรอบๆ บึง และเดินเข้าทางประตูด้านหน้าบึง ถ้านักท่องเที่ยวไม่เดินทางเข้าทางประตูด้านหน้า ก็สามารถเดินทางเข้าได้อีก 2 ด้าน คือ สะพานด้านที่เชื่อมจากถนนหายโศก และ สะพานด้านที่เชื่อมจากถนนกองพล ลักษณะของสะพานจะมีความกว้างประมาณ 2-3 เมตร ทอดยาวจากด้านนอกจนถึงด้านในของบึง นักท่องเที่ยวสามารถเดินชมบึงได้ทั้งด้านนอกและด้านในของริมบึง เนื่องจากได้มีการสร้างทางเดินริมบึงกว้างประมาณ 2 เมตร อย่างถาวรและสวยงาม นักท่องเที่ยวสามารถให้อาหารปลาได้อย่างสะดวก

ถ้านักท่องเที่ยวเดินทางเข้าทางประตูด้านหน้า ทางด้านขวามือจะสังเกตเห็นเนินดินสูง ซึ่งจะเป็นที่ตั้งของศาลเจ้าพ่อหลักเมือง ด้านในจะมีป้ายอธิบายแหล่งท่องเที่ยว มีป้ายบอกสถานที่และเส้นทางท่องเที่ยวภายในจังหวัด มีเครื่องดื่มและขนมขบเคี้ยวรวมถึงอาหารปลาขายอยู่เป็นจุดๆ และมีห้องน้ำบริการตรงศาลาบูรณาการ มีถึงขยะบริการเป็นจุดๆ มีถนนเชื่อมโยงเส้นทางภายในบึง มีรถรางชมบรรยากาศภายในบึง ค่าบริการคนละ 5 บาท มีเรือพายและเรือปั่นไว้บริการสำหรับนักท่องเที่ยวได้ชมบรรยากาศภายใน มีน้ำพุอยู่เป็นจุดๆ อย่างสวยงาม มีสนามเด็กเล่น ด้านในบริเวณรอบๆ จะเป็นสวนสุขภาพ ซึ่งตอนเย็นของแต่ละวัน ประชาชนจะนิยมมาออกกำลังกายกันอย่างมาก และอีกฝั่งของบึงจะมีพระพุทธรูปปางลีลาขนาดใหญ่ อยู่กลางสวนดอกไม้ ซึ่งจุดนี้เองผู้วิจัยเคยมาชมการละเล่นแสงสีเสียงประวัติของเมืองร้อยเอ็ด ในช่วงงานบุญผะเหวด ซึ่งน่าสนใจเป็นอย่างมาก

ผู้วิจัยคิดว่าถ้านักท่องเที่ยวไม่ได้แวะมาบึงปลาอยู่ ก็แสดงว่าไม่ได้มาถึงจังหวัดร้อยเอ็ด เนื่องจากสถานที่แห่งนี้เป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดร้อยเอ็ด ปัจจุบันบึงปลาอยู่ได้รับการตกแต่ง ปรับปรุงอย่างสวยงาม และมีการดูแลเป็นอย่างดี เมื่อนักท่องเที่ยวได้เดินทางมายังจังหวัดร้อยเอ็ด จะต้องแวะมาชมบรรยากาศหรือพักผ่อนที่สถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ เพราะตั้งอยู่ใจกลางเมือง และสามารถเดินทางเข้าถึงได้ง่าย

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติจังหวัดร้อยเอ็ด

ภาพประกอบ 10 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติร้อยเอ็ด

ที่ตั้ง

ตั้งอยู่บนถนนเพลินจิต ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในเขตเทศบาล ใกล้กับโรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย

ลักษณะทั่วไป

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติร้อยเอ็ด จัดตั้งขึ้นตามโครงการการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติประจำเมืองอยู่ในความดูแลของกรมศิลปากร เป็นสถานที่จัดแสดงและรวบรวมเรื่องราวความรู้ทุกด้านของจังหวัดแห่งนี้ เดิมทีเดิยว่นั้น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติร้อยเอ็ด จัดตั้งขึ้นตามดำริของท่านศาสตราจารย์ ดร.ก่อ สวัสดิ์พานิชย์ ในอันที่จะเป็นพิพิธภัณฑ์ฯ ศิลปหัตถกรรมอีสาน โดยเฉพาะผ้าไหมและผ้าพื้นเมือง ต่อมาเมื่อกรมศิลปากร มีนโยบายในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติประจำเมือง จึงได้ทำการปรับปรุงเพิ่มเติมเนื้อหาในการจัดแสดงให้ครอบคลุมข้อมูลเรื่องราวของจังหวัดทุกด้านทั้งด้านภูมิศาสตร์ ทรัพยากรธรณี โบราณคดี ประวัติศาสตร์ บุคคลสำคัญ วิถีชีวิต ประเพณี และศิลปหัตถกรรม

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติร้อยเอ็ด เริ่มโครงการจัดตั้งมาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2536 ซึ่งเป็นปีที่ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารต่อเนื่องมาจนกระทั่งปี 2540 จึงดำเนินการได้แล้วเสร็จสมบูรณ์ โดยใช้งบประมาณทั้งสิ้นกว่า 41 ล้านบาท และมีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จเป็นองค์ประธานในพิธีเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2541 โดยมีลักษณะการจัดแสดงที่นำเอากระบวนการควบคุมสภาวะแวดล้อมภายในอาคารและเทคนิคพิเศษต่าง ๆ มาใช้ไม่ว่าจะเป็น การจัดทำจากชีวิตชาวเงินในเมืองร้อยเอ็ดขนาดเท่าของจริง การใช้ระบบการนำเสนอข้อมูลด้วย คอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย หรือการควบคุมอุณหภูมิ แสง สี เสียงภายในอาคาร นับได้ว่าเป็นพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติที่มีความทันสมัยและมีความน่าสนใจที่สุดแห่งหนึ่ง

ของประเทศไทย พิพิธภัณฑ์เปิดทุกวันระหว่างเวลา 09.00-16.00 น. ปิดวันจันทร์-อังคารและวันหยุดนักขัตฤกษ์ ค่าธรรมเนียมเข้าชม คนไทย 10 บาท ชาวต่างประเทศ 30 บาท

การเดินทางและสิ่งอำนวยความสะดวก

เดินทางจากถนนเทวาริบาล ผ่านศาลากลางจังหวัดร้อยเอ็ด ผ่านศาลจังหวัด ผ่านวิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด จะเห็นโรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัยด้านขวามือ และเลี้ยวซ้ายเข้าถนนเพลินจิต โดยจะตั้งอยู่ติดกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด นักท่องเที่ยวสามารถจอดรถได้ที่ด้านนอก และบริเวณด้านในพิพิธภัณฑ์ทั้งรถยนต์และจักรยานยนต์ ด้านหน้าจะมีป้ายอธิบายการก่อสร้างของพิพิธภัณฑ์และป้ายบอกเส้นทางท่องเที่ยวภายในจังหวัด ด้านหลังจะมีห้องสุขาให้บริการ การจัดแสดงภายในอาคาร มี 3 ชั้นด้วยกัน คือ ชั้นแรกจัดแสดงห้องภูมิศาสตร์และธรณีวิทยาของจังหวัดร้อยเอ็ด โดยนำเสนอข้อมูลด้านต่างๆ ผ่านระบบคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย รวมทั้งห้องบุคคลสำคัญและศิลปินแห่งชาติด้วย ชั้นที่สอง จัดแสดงหลักฐานด้านประวัติศาสตร์โบราณคดีของจังหวัด โดยจัดแสดงโบราณวัตถุสำคัญ ที่มีการค้นพบตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ตั้งแต่เริ่มมีชาวจีนเข้ามาอยู่อาศัย โดยจำลองเป็นตึกดินที่อยู่อาศัยชาวจีนในขณะนั้น และชั้นที่สาม จัดแสดงเรื่องวิถีชีวิต ประเพณี และงานศิลปหัตถกรรม ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของท้องถิ่น มีคำอธิบายวัตถุแต่ละชิ้น โดยบริเวณบันไดระหว่างทางเดินขึ้นแต่ละชั้นจะมีแผนผังการจัดแสดงภายในแต่ละชั้น และจะมีคำศัพท์เบื้องต้นเพื่อการชมพิพิธภัณฑ์ สำหรับนักท่องเที่ยว เช่น คำว่า โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปกรรม ทวาราวดี สมัยใหม่ สมัยเก่า ฯ ด้านในแต่ละชั้นจะมีเจ้าหน้าที่ให้บริการสำหรับผู้ที่ต้องการข้อมูลเพิ่มเติม และด้านในจะมีห้องน้ำให้บริการอีกด้วย ภายในพิพิธภัณฑ์ห้ามมีการถ่ายรูป แต่ถ้าต้องการถ่ายรูปเพื่อนำไปศึกษาหรือทำรายงาน นักท่องเที่ยวสามารถขออนุญาตจากเจ้าหน้าที่ โดยจะมีแบบฟอร์มให้กรอก มีการห้ามนักท่องเที่ยวนำอาหารและเครื่องดื่มเข้าไป และมีของที่ระลึกประเภทหนังสือ จำหน่ายตรงทางเข้า ภายในอาคาร

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด จะต้องเดินทางมาที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติร้อยเอ็ด และจะมีความประทับใจและบอกต่อ เนื่องจากเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งหนึ่งที่มีความสำคัญของจังหวัด และเป็นสถานที่จัดแสดงและรวบรวมเรื่องราวความรู้ทุกด้านของจังหวัด มีความทันสมัยและมีความน่าสนใจ อีกทั้งยังสามารถเดินทางมาง่ายและสะดวกอีกด้วย

วัดบูรพาภิราม

ภาพประกอบ 11 วัดบูรพาภิราม

ที่ตั้ง

ตั้งอยู่ที่วัดบูรพาภิราม ถนนสายผดุงพานิช เขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

ลักษณะทั่วไป

วัดบูรพาภิราม เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญเดิมชื่อ วัดหัวรอ ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อมาเป็น วัดบูรพาภิราม มีพระพุทธรูปปางประทานพรที่สูงที่สุดในโลกคือ พระพุทธรัตนมงคลมหารูปี หรือหลวงพ่อบุญสร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก ที่ฐานพระพุทธรูปองค์นี้ เป็นห้องพิพิธภัณฑสถานจำนวนมากหลายห้อง ความสูงขององค์พระ 101 ศอก นอกจากนี้หลวงพ่อบุญยังถือเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดอีกด้วย และปรากฏอยู่ในคำขวัญของเมืองร้อยเอ็ดด้วย

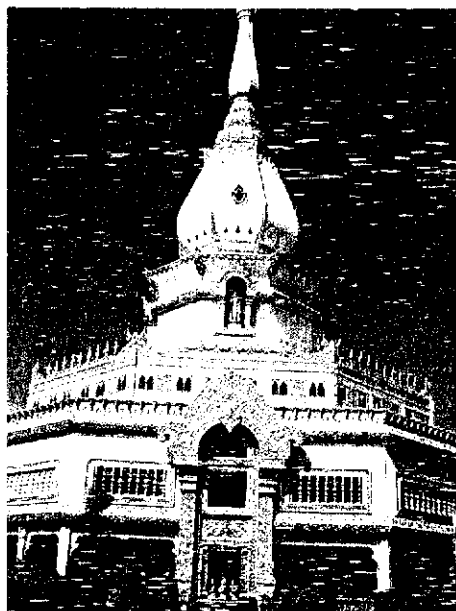
การเดินทางและสิ่งอำนวยความสะดวก

ใช้เส้นทางเดียวกับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจังหวัดร้อยเอ็ด คือมาตามถนนเพลินจิต แล้วเลี้ยวขวาเข้าถนนผดุงพานิชวัดบูรพาภิรามจะอยู่ด้านซ้ายมือ จะเห็นพระยืนที่สูง สีเหลืองอร่ามแต่ไกล หรือเดินทางจากถนนเทวาภิบาล ผ่านโรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย แล้วเลี้ยวซ้ายตรงสี่แยกไฟแดง เข้าถนนรอบคูเมืองไปเรื่อยๆ ก็จะมองเห็นพระยืนเช่นกัน โดยมีป้ายบอกเป็นระยะๆ พอใกล้ถึงก็จะมองเห็นวัด แล้วเลี้ยวซ้ายข้ามคลอง เข้ามถนนผดุงพานิช วัดจะอยู่ด้านขวามือ ถ้านักท่องเที่ยวเดินทางมาด้วยรถบัส สามารถจอดได้ด้านหน้าวัด แต่ถ้าเป็นรถเล็กสามารถนำไปจอดด้านในได้ โดยจะมีที่จอดรถในบริเวณวัด ภายในวัดไม่มีอาหารและเครื่องดื่มจำหน่าย แต่จะมีด้านนอกวัด มีห้องน้ำบริการฟรี มีถังขยะอยู่บริเวณที่จอดรถ ด้านล่างพระพุทธรัตนมงคลมหารูปี จะเป็น

วิหารสำหรับให้ประชาชน นักท่องเที่ยวได้กราบไหว้ และจะมีพระเครื่อง ไว้สำหรับให้เข้าไปบูชา นักท่องเที่ยวสามารถเดินขึ้นด้านบนของวิหารได้ โดยขึ้นทางด้านหลังของวิหาร จะมีทางขึ้น 1 ทาง และทางลง 1 ทาง แต่สามารถขึ้นได้ถึงพระบาทของพระเท่านั้น ที่ฐานพระพุทธรูปองค์นี้ เป็นห้องพิพิธภัณฑ์จำนวนหลายห้อง แต่ห้องจะถูกปิดกุญแจไว้ ไม่สามารถขึ้นไปชมได้

เมื่อนักท่องเที่ยวได้มากราบไหว้แล้วก็ต้องบอกต่อและกลับมาอีก เนื่องจากพระพุทธรัตนมงคลมหายานี่ หรือหลวงพ่อใหญ่ที่มีความสวยงามอย่างยิ่ง อีกทั้งยังเป็นพระยืนที่สูงที่สุดในประเทศไทยอีกด้วย

พระมหาเจดีย์ชัยมงคล

ภาพประกอบ 12 พระมหาเจดีย์ชัยมงคล

ที่ตั้ง

ตั้งอยู่บนเขา บริเวณวัดผาน้ำทิพย์เทพประสิทธิ์วราราม ตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ในเขตนอุทยานผาน้ำย้อย

ลักษณะทั่วไป

เมื่อได้ยี่ห้อพระมหาเจดีย์ชัยมงคลแล้ว ผู้วิจัยจะนึกว่าจะต้องเป็นลักษณะของเจดีย์ แต่ไม่ทราบว่า เป็นลักษณะอย่างไร และพอได้ศึกษาข้อมูลแล้วทำให้ทราบว่า พระมหาเจดีย์ชัยมงคล เป็นปูชนียวัตถุที่ล้ำค่าคู่บ้านคู่เมืองของชาวอำเภอหนองพอกและชาวพุทธทั่วไป เป็นพระเจดีย์ใหญ่ ที่วิจิตรพิสดารตามแบบชาวอีสาน สวยงามที่สุดองค์หนึ่งในประเทศไทย พื้นที่บริเวณรอบพระมหา

เจดีย์จะมีกำแพงกว้างสามารถเดินได้โดยรอบ ลักษณะของกำแพงจะมี 2 ชั้น ซึ่งหากเดินด้านบนสามารถมองเห็นวิวได้สุดสายตา

พระมหาเจดีย์ชัยมงคลออกแบบโดยกรมศิลปากร เป็นศิลปกรรมร่วมสมัยระหว่างภาคกลางและภาคอีสานเป็นการผสมกันระหว่างพระปฐมเจดีย์และพระธาตุพนม โดยใช้งบประมาณสร้างถึง 3,000 ล้านบาท องค์พระมหาเจดีย์ก่อสร้างบนเนื้อที่ 101 ไร่ มีความกว้าง 101 เมตร ความยาว 101 เมตร และสูง 101 เมตร รวมยอดทองคำเป็น 109 เมตร ใช้ทองคำหนัก 4,750 บาท หรือประมาณ 60 กิโลกรัม เป็นพระเจดีย์ที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ดำเนินการสร้างโดย “พระอาจารย์ศรี มหาวีโร” ซึ่งเป็นศิษย์พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต ตัวองค์พระธาตุแบ่งเป็น 5 ชั้น

ชั้นที่ 1 เป็นห้องโถงกว้างใหญ่ โอ่อ่า ใช้สำหรับประชุมเอนกประสงค์

ชั้นที่ 2 เป็นที่ประชุมสงฆ์ มีภาพจิตรกรรมฝาผนังเรื่องพุทธประวัติ เวสสันดรชาดก ทศชาติชาดก เป็นลวดลายไทยวิจิตรพิสดารและปริศนาธรรม

ชั้นที่ 3 เป็นพระอุโบสถสำหรับทำสังฆกรรมต่าง ๆ รอบฝาผนังประดิษฐานรูปเหมือนและประวัติย่อของปรมาจารย์ (พระเถระ) หรือปราชญ์อีสานในอดีต จำนวน 101 องค์

ชั้นที่ 4 เป็นพิพิธภัณฑ์ แสดงวัตถุโบราณ ที่หลวงปู่ศรีเคยบำเพ็ญมา

ชั้นที่ 5 เป็นบันไดเวียน 119 ขั้น เป็นห้องโถงรูประฆัง 8 เหลี่ยม บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ

การเดินทางและสิ่งอำนวยความสะดวก

ใช้เส้นทางเดียวกันกับทางไปวนอุทยานผาנ้าย้อย คือ เดินทางโดยรถยนต์จากตัวเมืองร้อยเอ็ด ตามทางหลวงหมายเลข 2044 ไปทางอำเภโพนทอง จากนั้นก็เลี้ยวขวาทางไปอำเภหนองพอก ตามทางหลวงหมายเลข 2136 (ร้อยเอ็ด-อำเภโพนทอง-อำเภหนองพอก ระยะทาง 62 กิโลเมตร) จะมีป้ายบอกเป็นระยะๆ จากตัวจังหวัด ด้านซ้ายมือจะมีชุมประดู่ (คล้ายชุมประดู่วัด) เลี้ยวซ้ายตรงชุมประดู่ไปตามถนนลาดยาง เมื่อเดินทางขึ้นไปแล้ว ด้านซ้ายจะเป็นทางแยกไปที่ทำการวนอุทยาน ด้านขวาจะเป็นทางลงชมผาנ้าย้อย ตรงขึ้นไปก็จะเป็นพระมหาเจดีย์ชัยมงคล โดยทางขึ้นพระมหาเจดีย์ จะมีประตูขนาดใหญ่และมีสิ่งก่อสร้างคล้ายกำแพงมี 2 ชั้นล้อมรอบพอเดินทางขึ้นไปใกล้ถึงพระมหาเจดีย์ ด้านซ้ายจะเป็นร้านขายอาหาร ถัดไปจะเป็นร้านขายของที่ระลึกซึ่งจะมีสินค้าจากผ้าไหมและสินค้าพื้นบ้านเช่น ช่อ ผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ จำหน่าย มีห้องน้ำให้บริการฟรีเป็นส่วนๆ ซึ่งมีเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว ถัดจากนั้นก็จะมีป้ายอธิบายแหล่งท่องเที่ยว ป้ายบอกที่ตั้งของจุดต่างๆ บนวนอุทยานผาנ้าย้อย ป้ายบอกเส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัด ถัดไปก็จะเป็นลานจอดรถที่กว้างขวางมาก และจากนั้นก็จะเป็นองค์พระมหาเจดีย์ซึ่งมีกำแพงล้อมรอบและมีประตูเข้ารอบองค์เจดีย์ แต่นักท่องเที่ยวนิยมใช้ 2 ประตูใกล้กับลานจอดรถ เนื่องจากมีความสะดวก กำแพงขององค์เจดีย์อีกด้านหนึ่งกำลังมีการก่อสร้าง บริเวณด้านในก่อนถึงทางขึ้นองค์เจดีย์จะมีการตกแต่งสวนภายในอย่างสวยงาม ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ดูแลทั้งความสะอาดและต้นไม้ ด้านหน้าประตูเข้าองค์เจดีย์จะมีข้อควรปฏิบัติในการเข้าชม ด้านในองค์เจดีย์มีการ

ตกแต่งด้วยลวดลายไทย มีความสวยงามอย่างยิ่ง แต่ลวดลายบางส่วนมีการชำรุดหรือหัก อาจจะเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำในการเข้าชม ทางขึ้น-ลงจะมีป้ายบอกอย่างชัดเจนอีก ทั้งมีลิฟต์ให้บริการ แต่ลิฟต์ไม่มีการใช้งาน ด้านบนรอบองค์เจดีย์ด้านบนนอกสามารถเป็นจุดชมวิวด้านล่างได้สวยงาม และเมื่อขึ้นไปตามบันไดเวียนจะเป็นห้องบรรจุพระบรมสารีริกธาตุและผนังห้องมีการวาดลวดลายมองแล้วเหมือนอยู่บนสวรรค์คล้ายท้องฟ้า

พระมหาเจดีย์ชัยมงคลดำเนินการสร้างโดย "พระอาจารย์ศรี มหาวิโร" ซึ่งเป็นศิษย์พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต ซึ่งเป็นพระที่ชาวอีสานให้ความเคารพนับถือเป็นอย่างมาก และเป็นที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุซึ่งนักท่องเที่ยวเดินทางมาราบไว้ เพื่อเป็นสิริมงคล อีกทั้งองค์เจดีย์ก่อสร้างด้วยศิลปกรรมร่วมสมัยระหว่างภาคกลางและภาคอีสานเป็นการผสมกัน คือระหว่างพระปฐมเจดีย์และพระธาตุพนม ซึ่งมีความสวยงามยิ่ง เมื่อนักท่องเที่ยวได้เดินทางมาจะมีความประทับใจ และบอกต่อให้กับผู้ที่ไม่เคยเดินทางมา เพื่อเป็นการสร้างบารมีให้กับตนเองและมาชื่นชมความสวยงามของเจดีย์

วนอุทยานผาน้ำย้อย

ภาพประกอบ 13 วนอุทยานผาน้ำย้อย

ที่ตั้ง

ตั้งอยู่ที่บ้านโคกกกลาง ตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอหนองพอก

ลักษณะทั่วไป

วนอุทยานผาน้ำย้อย เป็นอุทยานป่าบนภูเขาเขียว ที่มีสภาพธรรมชาติสมบูรณ์แห่งหนึ่งของจังหวัด ถ้ามองจากยอดเขาสามารถมองเห็นผืนป่าหิมา มีทิวทัศน์สวยงาม มีผาน้ำที่เรียกว่าผาน้ำย้อย ซึ่งเป็นผาน้ำขนาดใหญ่ มีน้ำไหลตกและซึมตลอดปีอยู่บนภูเขาเขียว มีเนื้อที่ป่ารอบๆ บริเวณหน้าผา มีพื้นที่ประมาณ 20,000 ไร่ เป็นป่าไม้เนื้อแข็งนานาชนิด นับเป็นป่าที่มีค่าและหายากยิ่ง มีสัตว์

ป่าอาศัยอยู่หลายชนิด เช่น หมูป่า เก้ง กวาง ไก่ป่า ฯลฯ บริเวณผาน้ำน้อย นักท่องเที่ยวจะใช้เป็นจุดชมวิวพระอาทิตย์ตกดินที่มีความสวยงามมาก ผาน้ำน้อยอยู่สูงจากระดับพื้นดินประมาณ 200 เมตร และอยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ 380-500 เมตร เป็นภูเขาแบ่งพรมแดนระหว่างอำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร และอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

บริเวณเชิงเขามีวัดอยู่วัดหนึ่งสร้างในพื้นที่ 2,500 ไร่ ตามไหล่เขามีศาลาการเปรียญที่ใหญ่โตมาก มีขนาดกว้าง 40 เมตร ยาว 80 เมตร วัดนี้มีชื่อว่า "วัดผาน้ำทิพย์เทพประสิทธิ์วนาราม" และเป็นที่ตั้งของพระมหาเจดีย์ชัยมงคล โดยมีพระอาจารย์ศรีมหาวิโร ซึ่งเป็นศิษย์ของพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต เป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง

การเดินทางและสิ่งอำนวยความสะดวก

เดินทางโดยรถยนต์จากตัวเมืองร้อยเอ็ด ตามทางหลวงหมายเลข 2044 ไปทางอำเภอโพนทอง จากนั้นก็เลี้ยวขวาทางไปอำเภอหนองพอก ตามทางหลวงหมายเลข 2136 (ร้อยเอ็ด-อำเภอโพนทอง-อำเภอหนองพอก ระยะทาง 62 กิโลเมตร) จะมีป้ายบอกเป็นระยะๆ เมื่อเดินทางไปตามเส้นทาง ด้านซ้ายมือจะสังเกตเห็นภูเขาแต่ไกลนั่นคือ วนอุทยานผาน้ำน้อย และจะมองเห็นเจดีย์องค์หนึ่งสีขาว-เหลือง มีความสวยงามมาก ตั้งอยู่บนเขา เดินทางเรื่อยๆ ไปตามเส้นทางจะสังเกตเห็นซุ้มประตู (คล้ายซุ้มประตูวัด) อยู่ด้านซ้ายมือ จะเป็นทางขึ้นวนอุทยาน บริเวณด้านบนก่อนจะถึงทางขึ้นพระมหาเจดีย์ ด้านซ้ายจะมีลานจอดรถกว้างขวางและร้านอาหาร 1 ร้าน และมีถึงขยะไว้บริการ ส่วนด้านขวาจะเป็นจุดชมพระอาทิตย์ตกดินที่มีความสวยงามมาก ถัดไปจะมีป้ายบอกทางลงผาน้ำน้อยที่เป็นบันไดเหล็ก นักท่องเที่ยวต้องใช้ความระมัดระวังในการเดินลง แต่น่าเสียดายที่บริเวณทางลงนี้จะมีขยะทิ้งเกลื่อนเนื่องจากความมั่งคั่งของนักท่องเที่ยวบางคน ห่างขึ้นไปจากจุดนี้ประมาณ 20 เมตร ถัดตรงไปก็จะเป็นพระมหาเจดีย์ชัยมงคล โดยจะสังเกตเห็นกำแพงล้อมรอบ นักท่องเที่ยวสามารถพักผ่อน หาซื้อของฝาก รับประทานอาหารและเครื่องดื่ม ซึ่งได้มีการแยกส่วนไว้เป็นส่วนๆ อย่างเหมาะสม รวมทั้งมีห้องน้ำฟรีไว้ให้บริการด้วย แต่ถ้าเลี้ยวซ้ายก็จะเข้าสู่ที่ทำการวนอุทยานผาน้ำน้อย โดยจะผ่านป้อมยามของเจ้าหน้าที่ 2 จุด และก่อนจะถึงก็จะผ่านสวนพฤกษศาสตร์วรรณคดี ซึ่งเป็นโครงการสวนพฤกษศาสตร์ในวรรณคดีประจำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีเนื้อที่ประมาณ 1,000 ไร่ เป็นเนื้อที่สำหรับปลูกต้นไม้แบ่งตามวรรณคดี เช่น เรื่องพระเวสสันดร ลิลิตพระลอ ลิลิตตะเบีงพ่าย ลานพุทธประวัติ ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีสมุนไพรแยกตามสรรพคุณ บริเวณสวนมีสภาพภูมิประเทศสวยงาม บริเวณวนอุทยานจะมีจุดชมวิว มีที่จอดรถ มีห้องน้ำ มีลานอเนกประสงค์ มีร้านอาหารของเจ้าหน้าที่ มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว แต่ไม่มีเจ้าหน้าที่และข้อมูลให้บริการ ส่วนด้านซ้ายก็จะเป็นทางลงเพื่อชมน้ำตก

เมื่อนักท่องเที่ยวได้มาเยี่ยมชม จะต้องมีความประทับใจและบอกต่อ เนื่องจากวนอุทยานผาน้ำน้อยหรือพุทธอุทยานอีสาน เป็นอุทยานป่าบนภูเขาเขียว ที่มีสภาพธรรมชาติสมบูรณ์ของจังหวัด มีสัตว์ป่าอาศัยอยู่หลายชนิด เช่น หมูป่า เก้ง กวาง ไก่ป่า ฯลฯ และเป็นที่ตั้งของพระมหาเจดีย์ชัยมงคล ซึ่งมีความสวยงามที่สุดแห่งหนึ่งของไทย

บึงเกลือ

ภาพประกอบ 14 บึงเกลือ

ที่ตั้ง

บึงเกลือ ตั้งอยู่บ้านน้ำจั้น ตำบลบึงเกลือ อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

สภาพทั่วไป

เมื่อเหยยถึงบึงเกลือแล้ว ผู้วิจัยคิดว่าจะเป็นลักษณะของอ่างเก็บน้ำและน้ำจะมีความเค็ม อาจจะเนื่องมาจากชื่อของบึงเกลือนั่นเอง ซึ่งแท้ที่จริงแล้วบึงเกลือนั้น เป็นแหล่งรับน้ำจืดที่รับน้ำขังในฤดูฝน และน้ำฝนจะล้นออกมายังบริเวณอ่างรับน้ำ จึงเรียกว่า บึงเกลือ มีเนื้อที่ 7,500 ไร่ ริมบึงมีหาดทราย กว้างขวาง มีน้ำขังตลอดปี ในฤดูหนาวจะมีคลื่นลมแรง ลักษณะเหมือนคลื่นทะเล และจะมีนกเป็ดน้ำจากไซบีเรียอาศัยอยู่บริเวณริมหาด บริเวณรอบบึงเกลือบางส่วนเรียงรายด้วยร้านอาหาร แพลอยน้ำ มีร้านอาหารปลุกริมฝั่ง ร้านอาหารเป็นแพเล็กประมาณ 100 กว่าหลัง เพื่อบริการอาหารแก่นักท่องเที่ยว ในวันหยุดจะมีนักท่องเที่ยวเข้าท่องเที่ยวพักผ่อนกันมาก ซึ่งจะมีอาหารไว้บริการ(บรรยายกาศคล้ายชายทะเล ได้รับงบประมาณพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หลายสิบล้านบาท จึงเป็นที่นิยมไปพักผ่อน เล่นกีฬาทางน้ำ ในช่วงวันหยุด เทศกาลต่างๆ)

การเดินทางและสิ่งอำนวยความสะดวก

บึงเกลือ สามารถเข้าได้ 2 ทางคือ เส้นทางแรกออกจากอำเภอสลภูมิไปตามทางหลวงหมายเลข 23 ทางไปจังหวัดยโสธร ห่างจากตัวอำเภประมาณ 7.5 กิโลเมตร ก็จะมีทางแยกด้านซ้ายมือ เส้นทางสายนี้จะมีป้ายบอกเป็นระยะ สามารถไปสู่บึงเกลือได้ง่าย อีกเส้นทางซึ่งผู้วิจัยใช้ในการเดินทางเนื่องจากการเดินทางต่อเนื่องมาจากผาน้ำย้อย อ.หนองพอก คือ มาตามทางหมายเลข 2259 ทางไปอำเภอสลภูมิ เส้นทางนี้ไม่ค่อยมีป้ายบอกทาง ซึ่งทำให้ผู้เดินทางเกิดความสับสนได้ และก่อนจะถึงทางแยกซ้ายเข้าสู่บึงเกลือนั้น ผู้วิจัยสังเกตเห็นเพียงป้ายเตี้ยเท่านั้น

และอยู่กระชั้นชิดทางแยกเข้าบึงเกลือเป็นอย่างมาก ถ้าไม่สังเกตก็จะไม่เห็นป้ายเลย แต่พอเลี้ยวซ้ายเข้าไปแล้วก็มีป้ายบอกเป็นระยะ แต่จะต้องใช้ความระมัดระวังในการขับรถ เพราะถนนเป็นถนนลาดยางแต่ผิวถนนจะขรุขระ และมีหลุมเป็นระยะๆ เมื่อเดินทางไปเรื่อย ๆ ตามเส้นทางจนถึงทางสามแยกของหมู่บ้านน้ำจั้น ถ้านักท่องเที่ยวเลี้ยวซ้ายก็จะไปสู่ อบต.บึงเกลือ และจะมองเห็นบึงทางด้านขวามือ ในจุดนี้จะมีป้ายอธิบายข้อมูลของบึงเกลือ มีป้ายบอกเส้นทางท่องเที่ยวในจังหวัด มีที่จอดรถ มีร้านอาหาร(แพ) มีศาลาเรือนไทยอเนกประสงค์ที่ได้รับงบประมาณจาก ททท. ให้จัดสร้างขึ้นเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้พักผ่อน และมีห้องน้ำให้บริการฟรีอยู่ด้านข้าง อบต.บึงเกลือ แต่ถ้านักท่องเที่ยวเลี้ยวขวาก็จะไปอีกด้านของบึงเกลือ ด้านนี้จะมีร้านค้าให้บริการเช่นกัน มีที่จอดรถ แต่จะเป็นที่จอดเฉพาะของร้านค้าแต่ละร้าน มีห้องน้ำให้บริการแต่ต้องเสียค่าบริการ 2 บาท เนื่องจากเป็นของเอกชน แต่ห้องน้ำจะดูค่อนข้างทรุดโทรม บริเวณริมบึงก็จะมีถังขยะเป็นจุดๆ ไว้บริการอีกด้วย

ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าร้านค้าบางร้านจะดูร้าง และทรุดโทรม ใช้งานได้ จากการสอบถามเจ้าของร้านค้าในบริเวณบึงเกลือ จึงทราบว่าผู้ประกอบการบางรายยังไม่เปิดให้บริการเนื่องจากเป็นช่วงฤดูหนาว อีกทั้งในช่วงนี้นักท่องเที่ยวยังไม่เยอะ นักท่องเที่ยวจะเดินทางมาท่องเที่ยวเยอะในช่วงฤดูร้อนและช่วงเทศกาลสงกรานต์ ในช่วงนั้นจะมีกิจกรรมทางน้ำให้บริการทั้งเรือพาย บานาน่าโบ๊ท และห่วงยางไว้ให้บริการ

เมื่อใครที่ได้เดินทางมาท่องเที่ยวบึงเกลือแล้ว จะต้องมีความประทับใจ อยากที่จะชวนเพื่อนๆ มาเที่ยวและอยากที่จะกลับมาเที่ยวอีกถ้ามีโอกาส เหมือนกับผู้วิจัยที่ได้มีโอกาสเดินทางมาเที่ยวถึง 3 ครั้ง โดยเฉพาะช่วงเทศกาลสงกรานต์และฤดูร้อน เพราะจะมีกิจกรรมทางน้ำให้ได้เล่นซึ่งจะหาเล่นได้ยากในภาคอีสาน แต่น่าเสียดายที่ไม่มีจุดจำหน่ายของฝากหรือของที่ระลึกในบริเวณนี้

กู่กาสิงห์

ภาพประกอบ 15 กู่กาสิงห์

ที่ตั้ง

กู่กาสิงห์ ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ตำบลกู่กาสิงห์ อยู่ภายในวัดบูรพากู่กาสิงห์ ตำบลกู่กาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

สภาพทั่วไป

กู่กาสิงห์ เป็นโบราณสถานซึ่งสันนิษฐานว่าสร้างขึ้น เพื่อเป็นเทวสถานอุทิศถวายแด่ พระอิศวร เทพเจ้าสูงสุดในศาสนาฮินดู ลัทธิไศวนิกายได้รับอิทธิพลจากศิลปะขอมแบบบาปวน สร้างขึ้นในราวพุทธศตวรรษที่ 16-17 สมัยลพบุรี เป็นปราสาทก่อด้วยอิฐ 3 หลัง ตั้งอยู่บนฐานศิลาแลงเดียวกัน โดยด้านข้างจะมีอาคารก่อด้วยศิลาแลงรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ซึ่งเรียกกันว่า บรรณาลัย ปราสาททั้งหมดล้อมรอบด้วยกำแพงศิลาแลงสี่เหลี่ยมที่มีโคปุระหรือซุ้มประตูอยู่ทั้ง 4 ด้าน ประตูที่เข้าได้จริงคือประตูด้านทิศตะวันออกและทิศตะวันตกเท่านั้น ถัดออกไปเป็นคูน้ำรูปเกือกม้าล้อมรอบอีกชั้นหนึ่ง อีกทั้งยังพบโบราณวัตถุหลายชิ้น เช่น ทับหลังรูปพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ ศิวลึงค์ ภายในปราสาทประธานยังพบแผ่นทองสำริดรูปคนลายเป็นรูปใบไม้และกลิ้งบัว อีกจำนวนหนึ่ง

กู่กาสิงห์ เป็นสถาปัตยกรรมแบบเขมรสักแห่งหนึ่ง มีขนาดค่อนข้างใหญ่และยังอยู่ในสภาพดีพอควร ขณะนี้หน่วยศิลปากรที่ 6 กรมศิลปากรได้ดำเนินการขุดแต่งและบูรณะให้เห็นสภาพชัดเจนสวยงามยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งในภาคอีสาน นอกจากนี้ทางด้านชาวเมืองของกู่กาสิงห์ ซึ่งห่างออกไปประมาณ 15 เมตร ก็จะมีพิพิธภัณฑ์กู่กาสิงห์ 2 หลัง หลังแรกจะเป็นที่เก็บชิ้นส่วนต่างๆ ของกู่กาสิงห์ เช่น บรรณาลัยที่เรียกกันติดปากว่า ทับหลัง ภาพแกะสลักซุ้มประตูที่เรียกว่าโคปุระและชิ้นส่วนอื่นๆ ที่สำคัญหลายชิ้นติดต่อกัน อาคารสร้างล้อมรอบด้วยอิฐชั้นเดียว ด้านหน้าจะมีกำแพงเหล็กเพื่อป้องกันคนลักขโมยและให้นักท่องเที่ยว

สามารถมองเห็นได้ง่าย ส่วนอาคารอีกหลัง จะเป็นอาคารใหม่ที่ได้รับงบประมาณจากกรมศิลปากร ในการก่อสร้าง ด้านในจะเก็บชิ้นส่วนที่สำคัญๆ ของปราสาท์กู เช่น ทับหลัง พระ ฐานขององค์ศิวลึงค์ และชิ้นส่วนอื่นๆ ที่สำคัญอีก บริเวณใกล้เคียงกู่กาสิงห์จะมีสถานที่ท่องเที่ยวอีก 2 แห่ง คือ กู่โพนระฆัง ห่างจากกู่กาสิงห์ออกไป 500 เมตร และกู่โพนวิจ ห่างจากกู่กาสิงห์ประมาณ 700 เมตร

การเดินทางและสิ่งอำนวยความสะดวก

กู่กาสิงห์สามารถเดินทางได้ 2 ทาง คือ ใช้เส้นทางสายร้อยเอ็ด-สุวรรณภูมิ-สุรินทร์ (ทางหลวงหมายเลข 215 ต่อด้วย 214) ระยะทาง 60 กิโลเมตร ถึงวัดกู่พระโกนา ด้านตรงข้ามวัดมีทางแยกไปกู่กาสิงห์ ระยะทางอีก 18 กิโลเมตร หรืออาจใช้เส้นทางร้อยเอ็ด-เกษตรวิสัย ระยะทาง 47 กิโลเมตร โดยจะมีป้ายบอกเป็นระยะๆ เส้นทางนี้เป็นเส้นทางเดียวกันกับผู้วิจัยใช้เดินทางในครั้ง นี้ เมื่อเดินทางต่อจากทางหลวงหมายเลข 214 ไปตามทางหลวงสายเกษตรวิสัย-สุวรรณภูมิ ประมาณ 10 กิโลเมตร ก็จะมีป้ายซ้ายมือขึ้นบอกทางแยกด้านขวาเข้ากู่กาสิงห์เป็นระยะทางอีก 10 กิโลเมตร ซึ่งจะเดินทางผ่านประมาณ 4 หมู่บ้านก็จะถึงบ้านกู่กาสิงห์ ก่อนเข้าหมู่บ้านด้านซ้ายมือจะมีศูนย์จำหน่ายผ้าไหมและศูนย์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลกู่กาสิงห์ นักท่องเที่ยวสามารถหาซื้อของฝากได้ที่ศูนย์นี้ พอเดินทางเข้าหมู่บ้านก็จะมีป้ายบอกเส้นทางไปยังกู่กาสิงห์ และเดินทางไปตามถนนลาดยางอีกประมาณ 1.7 กิโลเมตร ก็จะเจอวัดบูรพากู่กาสิงห์อยู่ด้านขวามือ ภายในวัดจะมีกู่กาสิงห์ตั้งอยู่ก็แสดงว่าได้เดินทางถึงกู่กาสิงห์แล้ว ภายในวัดจะมีลานจอดรถกว้างขวาง มีป้ายอธิบายแหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัด มีห้องน้ำและถังขยะไว้บริการอยู่ในบริเวณเดียวกัน ห่างออกไปด้านขวามือก็จะมีพิพิธภัณฑสถานกู่กาสิงห์ 2 หลัง เป็นที่เก็บชิ้นส่วนของกู่กาสิงห์บางส่วนเอาไว้ บริเวณรอบๆ จะมีการดูแลทั้งในเรื่องความสะอาดและวัชพืชในบริเวณรอบๆ แต่ในบริเวณนี้จะไม่มีย่านขายอาหารหรือเครื่องดื่ม เนื่องจากอยู่ในบริเวณวัด นักท่องเที่ยวสามารถหาซื้ออาหารหรือเครื่องดื่มได้ที่ร้านค้าในหมู่บ้าน บริเวณใกล้เคียงกู่กาสิงห์นั้นจะมีกู่โพนระฆัง ซึ่งเป็นโบราณสถานตั้งอยู่ห่างจากกู่กาสิงห์ไปทางทิศตะวันออก ประมาณ 500 เมตร และห่างออกไป 700 เมตร ไปทางเหนือก็จะมีกู่โพนวิจตั้งอยู่ นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางชมได้ตลอดตั้งแต่ เวลา 06:00 – 18:00 โดยเข้าชมฟรี

เนื่องจากกู่กาสิงห์ เป็นโบราณสถานที่ได้รับอิทธิพลจากศิลปะขอมแบบบาปวน สร้างขึ้น เพื่อเป็นเทวสถานอุทิศถวายแด่พระอิศวร เทพเจ้าสูงสุดในศาสนาฮินดู ลัทธิไศวนิกาย เมื่อ นักท่องเที่ยวได้มาเที่ยวจะมีความประทับใจและบอกต่อ เพราะเป็นโบราณสถานที่สำคัญของจังหวัด อีกทั้งนักท่องเที่ยวยังสามารถเดินทางท่องเที่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงได้ทั้ง กู่พระโกนา อ. สุวรรณภูมิ และโบราณสถานในจังหวัดสุรินทร์ เช่น ปราสาทศรีขรภูมิ และปราสาทอื่นๆ ได้สะดวก

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

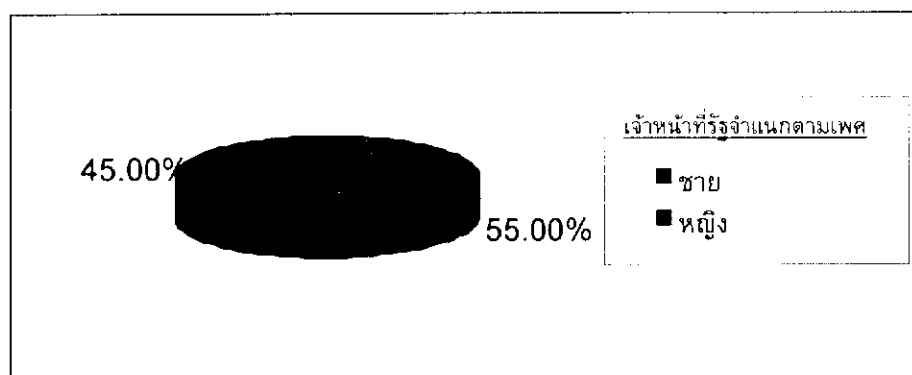
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของเจ้าหน้าที่รัฐ แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่รัฐ

ตาราง 7 ข้อมูลของเจ้าหน้าที่รัฐแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวนคน	ร้อยละ
ชาย	11	55.0
หญิง	9	45.0
รวม	20	100.0

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย จำนวน 11 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 55.0 รองลงมาเพศหญิงจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0

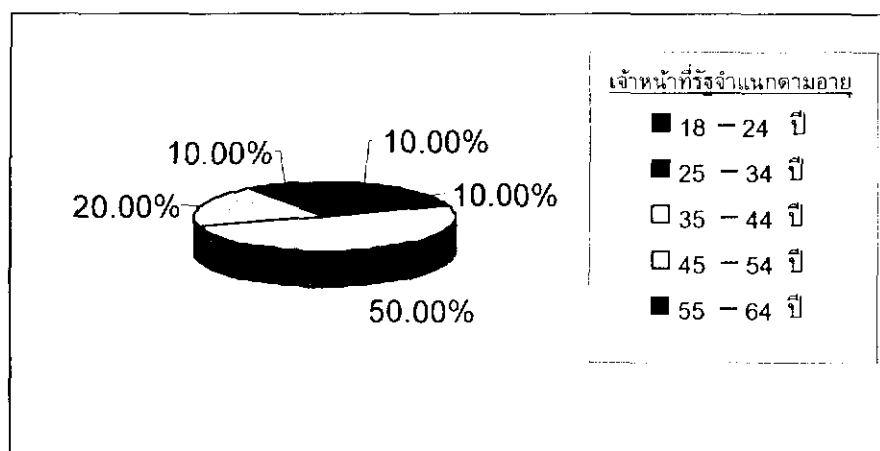

ภาพประกอบ 16 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่รัฐจำแนกตามเพศ

ตาราง 8 ข้อมูลของเจ้าหน้าที่รัฐแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวนคน	ร้อยละ
18 – 24 ปี	2	10.0
25 – 34 ปี	2	10.0
35 – 44 ปี	10	50.0
45 – 54 ปี	4	20.0
55 – 64 ปี	2	10.0
65 ปีขึ้นไป	0	0.0
รวม	20	100.0

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ อายุระหว่าง 35-44 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมา ได้แก่ อายุ 45 – 54 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 และอันดับสาม ได้แก่ อายุ 18 – 24 ปี อายุ 25 – 34 ปี และอายุ 55 – 64 ปี จำนวน 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 10.0 ตามลำดับ

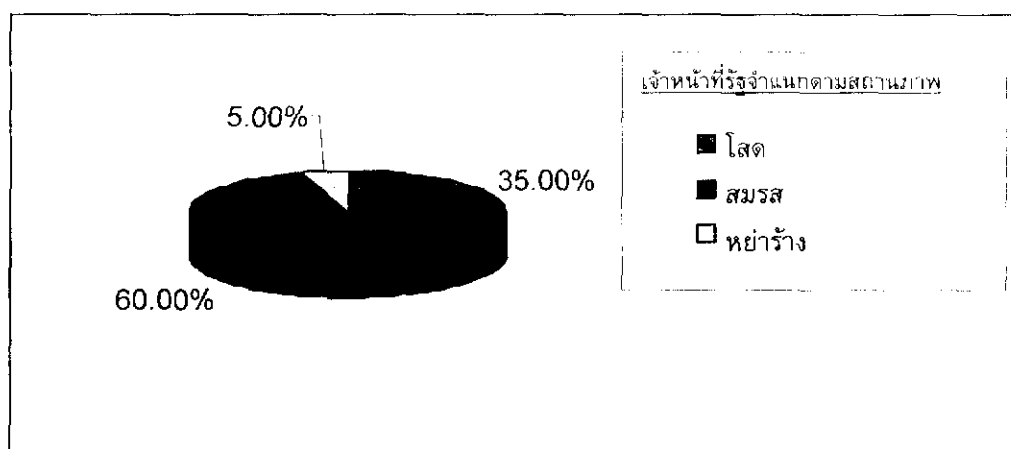

ภาพประกอบ 17 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกของเจ้าหน้าที่รัฐตามอายุ

ตาราง 9 ข้อมูลของเจ้าหน้าที่รัฐแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวนคน	ร้อยละ
โสด	7	35.0
สมรส	12	60.0
ม่าย	0	0.0
หย่าร้าง	1	5.0
รวม	20	100.0

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรส จำนวน 12 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมาได้แก่ โสด จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 อันดับสามได้แก่ หย่าร้าง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 ตามลำดับ

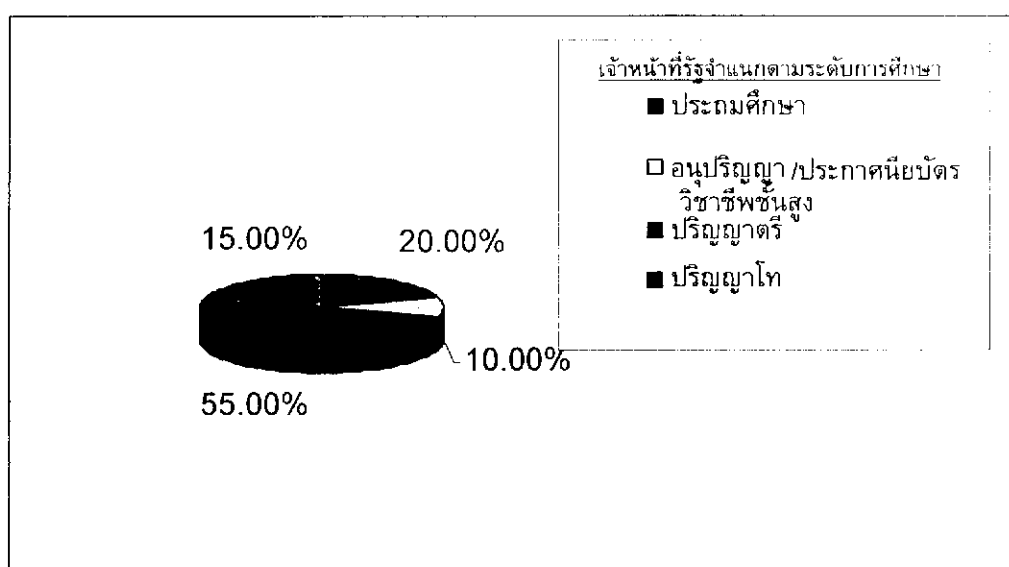

ภาพประกอบ 18 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่รัฐจำแนกตามสถานภาพ

ตาราง 10 ข้อมูลของเจ้าหน้าที่รัฐแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	จำนวนคน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	4	20.0
มัธยมต้น	0	0.0
มัธยมปลาย	0	0.0
อนุปริญญา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	2	10.0
ปริญญาตรี	11	55.0
ปริญญาโท	3	15.0
รวม	20	100.0

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ จบระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 55.5 รองลงมาได้แก่ ประถมศึกษา จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 ลำดับสาม ได้แก่ ปริญญาโท จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 ตามลำดับ

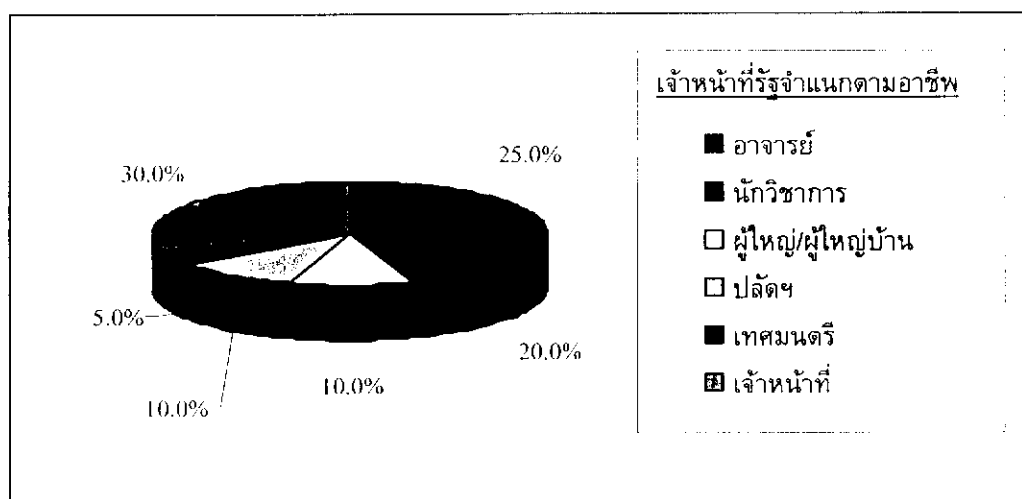

ภาพประกอบ 19 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่รัฐจำแนกตามระดับการศึกษา

ตาราง 11 ข้อมูลของเจ้าหน้าที่รัฐแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวนคน	ร้อยละ
อาจารย์	5	25.0
นักวิชาการ	4	20.0
ผู้ใหญ่/กำนัน	2	10.0
ปลัดฯ	2	10.0
เทศมนตรี	1	5.0
เจ้าหน้าที่ทั่วไป	6	30.0
รวม	20	100.0

จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเจ้าหน้าที่ทั่วไป ได้แก่ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ เจ้าหน้าที่การคลัง เจ้าหน้าที่ธุรการ เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 รองลงมาได้แก่ อาจารย์ ได้แก่ อ.2 ระดับ 7 อ.1 ระดับ 4 ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 ลำดับสาม ได้แก่ นักวิชาการฯ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 ตามลำดับ

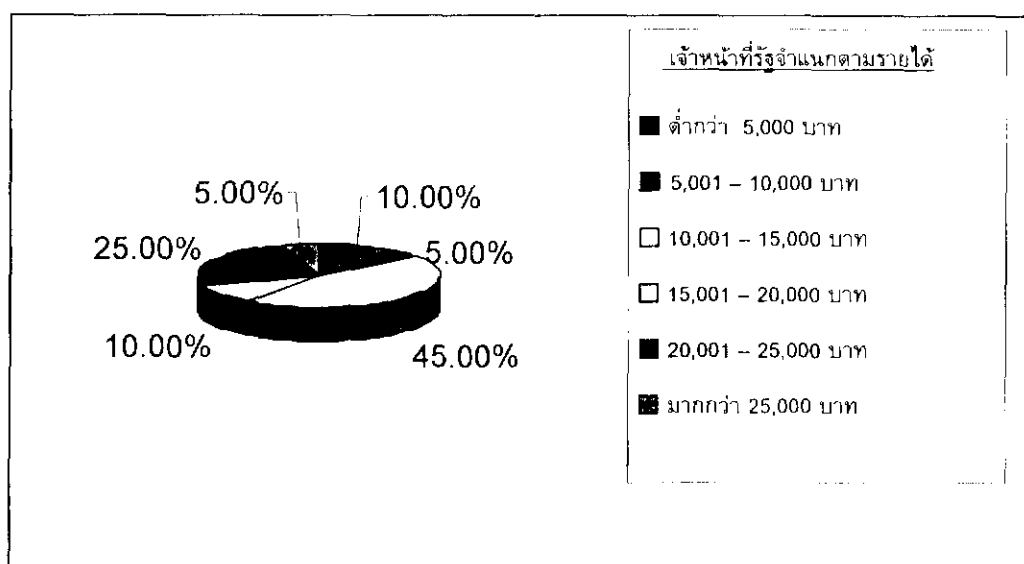

ภาพประกอบ 20 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่รัฐจำแนกตามอาชีพ

ตาราง 12 ข้อมูลของเจ้าหน้าที่รัฐแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้

รายได้/เดือน	จำนวนคน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	2	10.0
5,001 – 10,000 บาท	1	5.0
10,001 – 15,000 บาท	9	45.0
15,001 – 20,000 บาท	2	10.0
20,001 – 25,000 บาท	5	25.0
มากกว่า 25,000 บาท	1	5.0
รวม	20	100.0

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ รายได้ ระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท /เดือน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมาได้แก่ 20,001 – 25,000 บาท/เดือน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 อันดับสามได้แก่ น้อยกว่า 5,000 บาท/เดือน และ 15,001 – 20,000 บาท/เดือน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 ตามลำดับ

ภาพประกอบ 21 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่รัฐจำแนกตามรายได้

**ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด (SWOT) ของ
เจ้าหน้าที่รัฐ**

ตาราง 13 ข้อมูลของเจ้าหน้าที่รัฐแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ประเมินความ
เหมาะสมของสภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยว (N = 20)

ประเด็นการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ความ เหมาะสม	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล (ระดับความ เหมาะสม)
จุดแข็งหรือจุดเด่นด้านการท่องเที่ยวของ จังหวัดร้อยเอ็ด			
7. เป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิชั้นดีเหมาะแก่การส่งเสริม กิจกรรมการท่องเที่ยว	4.80	0.52	เหมาะสมมากที่สุด
8. มีแหล่งท่องเที่ยวทั้งอารยธรรม ประวัติศาสตร์และ วัฒนธรรมประเพณี	4.45	0.60	เหมาะสมมากที่สุด
9. เป็นศูนย์กลางคมนาคมของภาคอีสานสามารถ เชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวกับจังหวัดอื่นได้	4.35	0.75	เหมาะสมมากที่สุด
10. เป็นเมืองสงบ พลเมืองมีการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี	4.40	0.68	เหมาะสมมากที่สุด
11. มีสนามบินที่เชื่อมต่อการท่องเที่ยวกับจังหวัดอื่นได้	4.25	1.21	เหมาะสมมากที่สุด
12. อื่นๆ	-	-	-
จุดอ่อนหรือจุดด้อยด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด ร้อยเอ็ด			
13. เส้นทาง/ ฝัวจราจรไม่ดีเป็นอุปสรรคต่อการเดินทาง ท่องเที่ยว	4.15	1.04	เหมาะสมมาก
14. ระบบขนส่งสาธารณะยังเข้าไม่ถึงแหล่งท่องเที่ยว	4.05	0.83	เหมาะสมมาก
15. ขาดระบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่าง ยั่งยืน	4.50	0.61	เหมาะสมมากที่สุด
16. กิจกรรมท่องเที่ยวไม่มีต่อเนื่องตลอดทั้งปี	4.05	0.69	เหมาะสมมาก
17. แรงงานขาดทักษะในด้านการผลิตสินค้า เช่น ของ ฝาก ของที่ระลึก	4.45	0.69	เหมาะสมมากที่สุด
18. อื่นๆ	-	-	-
โอกาสด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด ในอนาคต			
19. พัฒนาและสนับสนุนสินค้าชุมชนสู่ตลาดโลก	4.55	0.69	เหมาะสมมากที่สุด
20. พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อน บ้าน	4.15	0.59	เหมาะสมมาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ความ เหมาะสม	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล (ระดับความ เหมาะสม)
21. พัฒนามือแรงงานเพื่อก่อให้เกิดรายได้ด้านการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น	4.20	0.77	เหมาะสมมาก
22. สนับสนุนส่งเสริมหลักสูตรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระบบการศึกษา	3.90	0.64	เหมาะสมมาก
23. พัฒนาและสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งใหม่เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว	4.15	1.04	เหมาะสมมาก
24. อื่นๆ	-	-	-
อุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดในอนาคต			
25. ขาดงบประมาณปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว	4.85	0.37	เหมาะสมมากที่สุด
26. ขาดการลงทุนด้านอุตสาหกรรมเกษตร	4.65	0.59	เหมาะสมมากที่สุด
27. ขาดการลงทุนด้านการศึกษา	4.10	1.25	เหมาะสมมาก
28. ขาดการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวกับจังหวัดอื่น	4.20	0.89	เหมาะสมมาก
29. ขาดการเชื่อมโยงการคมนาคมในภูมิภาค	4.50	0.61	เหมาะสมมากที่สุด
30. อื่นๆ	-	-	-

จากตาราง 13 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวของเจ้าหน้าที่รัฐ จำนวน 20 คน พบว่า

จุดแข็งหรือจุดเด่น ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด

ระดับความเหมาะสมที่เจ้าหน้าที่รัฐคิดว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การเป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิชั้นดีเหมาะแก่การส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.80) รองลงมาคือการมีแหล่งท่องเที่ยวทั้งอารยธรรม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมประเพณี (ค่าเฉลี่ย 4.45) การเป็นเมืองสงบ พลเมืองมีการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี (ค่าเฉลี่ย 4.40) การเป็นศูนย์กลางคมนาคมของภาคอีสานสามารถเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวกับจังหวัดอื่นได้ (ค่าเฉลี่ย 4.35) และการมีสนามบินที่เชื่อมต่อการท่องเที่ยวกับจังหวัดอื่นได้ (ค่าเฉลี่ย 4.25) ตามลำดับ

จุดอ่อนหรือจุดด้อย ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด

ระดับความเหมาะสมที่เจ้าหน้าที่รัฐคิดว่า มีความเหมาะสมมากที่สุดได้แก่ การขาดระบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 4.50) และการแรงงานขาดทักษะในด้านการผลิตสินค้า เช่น ของฝาก ของที่ระลึก (ค่าเฉลี่ย 4.45)

ระดับความเหมาะสมที่เจ้าหน้าที่รัฐคิดว่า มีความเหมาะสมมาก ได้แก่ เส้นทาง/ ผิวจราจรไม่ดีเป็นอุปสรรคต่อการเดินทางท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.15) ในส่วนของระบบขนส่งสาธารณะ ยังเข้าไม่ถึงแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยวไม่มีต่อเนื่องตลอดทั้งปีนั้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 4.05)

โอกาส ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดในอนาคต

ระดับความเหมาะสมที่เจ้าหน้าที่รัฐคิดว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การพัฒนาและสนับสนุนสินค้าชุมชนสู่ตลาดโลก (ค่าเฉลี่ย 4.55)

ระดับความเหมาะสมที่เจ้าหน้าที่รัฐคิดว่า มีความเหมาะสมมาก ได้แก่ การพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อก่อให้เกิดรายได้ด้านการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น (ค่าเฉลี่ย 4.20) การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและการพัฒนาและสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งใหม่เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 4.15) ส่วนการสนับสนุน/ส่งเสริมหลักสูตรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระบบการศึกษา (ค่าเฉลี่ย 3.90)

อุปสรรค ในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดในอนาคต

ระดับความเหมาะสมที่เจ้าหน้าที่รัฐคิดว่า เหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การขาดงบประมาณปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.85) รองลงมาขาดการลงทุนด้านอุตสาหกรรมเกษตร (ค่าเฉลี่ย 4.65) และขาดการเชื่อมโยงการคมนาคมในภูมิภาค (ค่าเฉลี่ย 4.50)

ระดับความเหมาะสมที่เจ้าหน้าที่รัฐคิดว่า เหมาะสมมาก ได้แก่ ขาดการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวกับจังหวัดอื่น (ค่าเฉลี่ย 4.20) และขาดการลงทุนด้านการศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.10) ส่วนประเด็นการประเมินในหัวข้ออื่นๆ ไม่มีเจ้าหน้าที่รัฐให้รายละเอียดเพิ่มเติมในการประเมิน

ตอนที่ 3 วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดของ เจ้าหน้าที่รัฐ
ตาราง 14 ข้อมูลของเจ้าหน้าที่รัฐแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ประเมินความ
เหมาะสมของวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยว (N = 20)

ประเด็นการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ความ เหมาะสม	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล (ระดับความ เหมาะสม)
วิสัยทัศน์ ภายในช่วงเวลา 5 ปีข้างหน้าอยากที่จะให้การ			
ท่องเที่ยวของจังหวัดมุ่งพัฒนาไปในทิศทาง			
31. มีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	4.55	0.51	เหมาะสมมากที่สุด
32. ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการบริการสินค้าและมี			
อาชีพอย่างต่อเนื่องจากการท่องเที่ยว	4.50	0.51	เหมาะสมมากที่สุด
33. แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นที่รู้จักใน			
ระดับประเทศ	4.75	0.44	เหมาะสมมากที่สุด
34. เป็นศูนย์ผลิตอาหารปลอดสารพิษ/ เกษตรลดการใช้			
สารเคมี	4.70	0.47	เหมาะสมมากที่สุด
35. เป็นเมืองสงบ ประชาชนมีคุณธรรม จริยธรรมและมีความ			
สำนึกต่อส่วนรวม	4.55	0.69	เหมาะสมมากที่สุด
36. ประชาชนมีการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี และ			
วัฒนธรรม	4.65	0.49	เหมาะสมมากที่สุด
37. อื่นๆ	-	-	-
ยุทธศาสตร์ ความปรารถนาหรือ ความใฝ่ฝันที่จะทำการ			
ท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นจริงในช่วงเวลา 5 ปีข้างหน้า			
ด้านการพัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงานและการเพิ่มรายได้			
จากการท่องเที่ยว			
38. พัฒนาฝีมือแรงงานให้มีความรู้และทักษะในอาชีพที่			
เหมาะสม	4.35	1.04	เหมาะสมมากที่สุด
39. ส่งเสริมความรู้ในสถานศึกษาและสถานประกอบการให้			
พร้อมเพื่อการประกอบอาชีพ	4.25	0.44	เหมาะสมมากที่สุด
40. สนับสนุนการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในระดับตำบลและ			
หมู่บ้านเพื่อเพิ่มรายได้	4.60	0.68	เหมาะสมมากที่สุด
41. พัฒนาสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ให้มีมาตรฐานและ			
คุณภาพสูงขึ้น	4.60	0.50	เหมาะสมมากที่สุด
42. ดึงดูดนักลงทุนและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวให้			
ลงทุนในจังหวัด	4.35	0.99	เหมาะสมมากที่สุด
43. อื่นๆ	-	-	-

ตาราง 14 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ความ เหมาะสม	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล (ระดับความ เหมาะสม)
ด้านการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว			
44. ควบคุมการใช้พื้นที่บริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม	4.40	1.23	เหมาะสมมากที่สุด
45. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น วนอุทยานผา น้ำย้อย บึงเกลือ	4.45	0.94	เหมาะสมมากที่สุด
46. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เช่น ปราสาทภู กาสิงห์	4.60	0.94	เหมาะสมมากที่สุด
47. อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณี เช่น บุญผะเหวด บุญ ข้าวจี บุญแข่งเรือ	4.35	0.93	เหมาะสมมากที่สุด
48. พัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่	4.05	1.05	เหมาะสมมาก
49. อื่นๆ	-	-	-
ด้านการพัฒนาการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก			
50. ส่งเสริมบุคลากรให้ได้มาตรฐานในการบริการด้านการ ท่องเที่ยว	4.35	0.99	เหมาะสมมากที่สุด
51. ปรับปรุงและพัฒนาเส้นทางเข้าแหล่งท่องเที่ยว	4.45	0.94	เหมาะสมมากที่สุด
52. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา ฯ ให้ เพียงพอเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	4.60	0.94	เหมาะสมมากที่สุด
53. จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์และแผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยว ตามถนนสายหลัก	4.40	0.94	เหมาะสมมากที่สุด
54. เพิ่มมาตรฐานในการรักษาความปลอดภัยให้แก่ นักท่องเที่ยว	4.40	1.05	เหมาะสมมากที่สุด
55. อื่นๆ	-	-	-
ด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว			
56. สร้างความต่อเนื่องและความสม่ำเสมอในการ ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว	4.40	0.94	เหมาะสมมากที่สุด
57. เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดและกลุ่มจังหวัด	4.20	0.89	เหมาะสมมาก
58. ส่งเสริมรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่หลากหลาย	4.40	0.99	เหมาะสมมากที่สุด
59. พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด	4.10	1.02	เหมาะสมมาก
60. จัดทำคู่มือแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวทั้งนักท่องเที่ยวชาว ไทยและชาวต่างประเทศ	4.35	1.09	เหมาะสมมากที่สุด
61. อื่นๆ	-	-	-

ตาราง 14 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ความ เหมาะสม	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล (ระดับความ เหมาะสม)
ด้านการเพิ่มบทบาทชุมชนท้องถิ่นในการวางแผน			
พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			
62. การแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในการจัดทำแผน กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	4.30	1.08	เหมาะสมมากที่สุด
63. การเขียนแผนงานหรือจัดทำแผนปฏิบัติการในการ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	4.10	0.97	เหมาะสมมาก
64. การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์หรือสถานที่ในการวางแผน กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	4.25	1.21	เหมาะสมมากที่สุด
65. การปฏิบัติงานหรือโครงการตามแผนที่วางไว้	4.15	0.99	เหมาะสมมาก
66. การจัดหางบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรม	4.40	1.05	เหมาะสมมากที่สุด
67. การประชาสัมพันธ์หรือชักชวนให้ผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรม	4.30	1.08	เหมาะสมมากที่สุด
68. อื่นๆ	-	-	-
ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			
69. การกำหนดพื้นที่ในเขตพื้นที่อนุรักษ์ให้นักท่องเที่ยว เข้าชม	3.90	1.52	เหมาะสมมาก
70. การกำหนดช่วงเวลา ปิด-เปิดพื้นที่อนุรักษ์เพื่อให้ ธรรมชาติได้พักฟื้นตัวเอง	3.65	1.46	เหมาะสมมาก
71. การกำหนดรูปแบบสิ่งก่อสร้างให้สอดคล้องกลมกลืนกับ สภาพแวดล้อม	4.25	0.97	เหมาะสมมากที่สุด
72. การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าพื้นที่อนุรักษ์ในแต่ละ วัน	3.20	1.47	เหมาะสมปานกลาง
73. การมีหนังสือคู่มือเดินทาง แผนที่ การปฏิบัติตน และสิ่งที่ ควรทำหรือไม่ควรทำขณะท่องเที่ยว	4.25	1.02	เหมาะสมมากที่สุด
74. การมีเทปวีดิทัศน์หรือสื่ออธิบายระบบนิเวศทั้งหมดของ พื้นที่อนุรักษ์	4.35	0.99	เหมาะสมมากที่สุด
75. การมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว และดูแลพื้นที่อนุรักษ์	4.00	1.21	เหมาะสมมาก
76. การส่งเสริมบุคลากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	4.30	1.03	เหมาะสมมากที่สุด
77. การจัดให้มีห้องสุขาและที่ทิ้งขยะบริเวณจุดพัก	4.55	0.94	เหมาะสมมากที่สุด
78. การกำหนดระเบียบการใช้อยานพาหนะในพื้นที่อนุรักษ์	4.40	0.94	เหมาะสมมากที่สุด
79. การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มีความต่อเนื่อง	4.60	0.94	เหมาะสมมากที่สุด
80. อื่นๆ	-	-	-

จากตาราง 14 การศึกษาความเหมาะสมของวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของเจ้าหน้าที่รัฐ จำนวน 20 คน พบว่า

วิสัยทัศน์ ภายในช่วงเวลา 5 ปีข้างหน้า เจ้าหน้าที่รัฐมีความปรารถนาหรือความใฝ่ฝันที่จะให้การท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดมุ่งพัฒนาไปในทิศทาง ดังต่อไปนี้

ระดับความเหมาะสมที่เจ้าหน้าที่รัฐคิดว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นที่รู้จักในระดับประเทศ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.75) รองลงมา คือ การเป็นศูนย์ผลิตอาหารปลอดภัย/ เกษตรลดการใช้สารเคมี (ค่าเฉลี่ย 4.70) ประชาชนมีการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม (ค่าเฉลี่ย 4.65) มีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและ เป็นเมืองสงบ ประชาชนมีคุณธรรม จริยธรรมและมีความสำนึกต่อส่วนรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ (ค่าเฉลี่ย 4.55) และประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการบริการสินค้าและมีอาชีพอย่างต่อเนื่องจากการท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.50)

ยุทธศาสตร์ เจ้าหน้าที่รัฐคิดว่าถ้าจะทำให้ความปรารถนาหรือ ความใฝ่ฝันที่จะให้การท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นจริงในช่วงเวลา 5 ปีข้างหน้า จะต้องวางแผนในด้านต่างๆ ตามระดับความเหมาะสมต่อไปนี้

ด้านการพัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงานและการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว

ระดับความเหมาะสมที่เจ้าหน้าที่รัฐคิดว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในระดับตำบลและหมู่บ้านเพื่อเพิ่มรายได้ และการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ให้มีมาตรฐานและคุณภาพสูงขึ้นมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 4.60) การพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีความรู้และทักษะในอาชีพที่เหมาะสมและการดึงดูดนักลงทุนและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวให้ลงทุนในจังหวัดมีค่าเฉลี่ยเท่ากันเช่นกัน (ค่าเฉลี่ย 4.35) ในส่วนของการส่งเสริมความรู้ในสถานศึกษาและสถานประกอบการให้พร้อมเพื่อการประกอบอาชีพ (ค่าเฉลี่ย 4.25)

ด้านการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ระดับความเหมาะสมที่เจ้าหน้าที่รัฐคิดว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เช่น ปรากฏู กู่กาสิงห์ (ค่าเฉลี่ย 4.60) รองลงมา คือ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น วนอุทยานผาน้ำย้อย บึงเกลือ (ค่าเฉลี่ย 4.45) การควบคุมการใช้พื้นที่บริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.40) และการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณี เช่น บุญผะเหวด บุญข้าวจี บุญแข่งเรือ (ค่าเฉลี่ย 4.35) ตามลำดับ

ระดับความเหมาะสมที่เจ้าหน้าที่รัฐคิดว่า มีความเหมาะสมมาก ได้แก่ การพัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ (ค่าเฉลี่ย 4.05)

ด้านการพัฒนาการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก

ระดับความเหมาะสมที่เจ้าหน้าที่รัฐคิดว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา ฯ ให้เพียงพอเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย

4.60) การปรับปรุงและพัฒนาเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.44) การจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์และแผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวตามถนนสายหลักและการเพิ่มมาตรฐานในการรักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 4.40) และการส่งเสริมบุคลากรให้ได้มาตรฐานในการบริการด้านการท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.35)

ด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว

ระดับความเหมาะสมที่เจ้าหน้าที่รัฐคิดว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การสร้างความต่อเนื่องและความสม่ำเสมอในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและการส่งเสริมรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่หลากหลาย ค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 4.40) รองลงมา คือ การจัดทำคู่มือแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ (ค่าเฉลี่ย 4.35)

ระดับความเหมาะสมที่เจ้าหน้าที่รัฐคิดว่า มีความเหมาะสมมาก ได้แก่ การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดและกลุ่มจังหวัด (ค่าเฉลี่ย 4.20) และการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด (ค่าเฉลี่ย 4.10)

ด้านการเพิ่มบทบาทชุมชนท้องถิ่นในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ระดับความเหมาะสมที่เจ้าหน้าที่รัฐคิดว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การจัดทำงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 4.40) การแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในการจัดทำแผนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการประชาสัมพันธ์หรือชักชวนให้ผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 4.30) และการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์หรือสถานที่ในการวางแผนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ค่าเฉลี่ย 4.25)

ระดับความเหมาะสมที่เจ้าหน้าที่รัฐคิดว่า มีความเหมาะสมมาก ได้แก่ การปฏิบัติงานหรือโครงการตามแผนที่วางไว้ (ค่าเฉลี่ย 4.15) และการเขียนแผนงานหรือจัดทำแผนปฏิบัติการในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ค่าเฉลี่ย 4.10)

ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ระดับความเหมาะสมที่เจ้าหน้าที่รัฐคิดว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มีความต่อเนื่อง ค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.60) รองลงมา คือ การจัดให้มีห้องสุขาและที่ทิ้งขยะในบริเวณจุดพัก (ค่าเฉลี่ย 4.55) การกำหนดระเบียบการใช้ยานพาหนะในพื้นที่อนุรักษ์ (ค่าเฉลี่ย 4.40) การมีเทปวีดิทัศน์หรือสไลด์อธิบายระบบนิเวศทั้งหมดของพื้นที่อนุรักษ์ (ค่าเฉลี่ย 4.35) การส่งเสริมบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ค่าเฉลี่ย 4.30) การกำหนดรูปแบบสิ่งก่อสร้างให้สอดคล้องกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมและการมีหนังสือคู่มือเดินทาง แผนที่ การปฏิบัติตน และสิ่งที่ควรทำหรือไม่ควรทำขณะท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 4.25) ตามลำดับ

ระดับความเหมาะสมที่เจ้าหน้าที่รัฐคิดว่า มีความเหมาะสมมาก ได้แก่ การมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวและดูแลพื้นที่อนุรักษ์ (ค่าเฉลี่ย 4.00) รองลงมา คือ

การกำหนดพื้นที่ในเขตพื้นที่อนุรักษ์ให้นักท่องเที่ยวเข้าชม (ค่าเฉลี่ย 3.90) และการกำหนดช่วงเวลาปิด-เปิดพื้นที่อนุรักษ์เพื่อให้ธรรมชาติได้พักฟื้นตัวเอง (ค่าเฉลี่ย 3.65) ตามลำดับ

ระดับความเหมาะสมที่เจ้าหน้าที่รัฐคิดว่า มีความเหมาะสมปานกลาง ได้แก่ การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าพื้นที่อนุรักษ์ในแต่ละวัน (ค่าเฉลี่ย 4.20)

ส่วนประเด็นการประเมินในหัวข้ออื่นๆ ไม่มีเจ้าหน้าที่รัฐให้รายละเอียดเพิ่มเติมในการประเมิน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

เจ้าหน้าที่รัฐมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด คือ ควรมีการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวให้มากขึ้น เพราะนักท่องเที่ยวหลายคนยังไม่รู้จักแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด และควรมีการปรับปรุงเส้นทางคมนาคมบางแห่งให้ดีขึ้น

อยากให้มีการจัดตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยวและจัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ด้านการท่องเที่ยว เพื่อที่จะให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวใน อ.เกษตรวิสัย และอยากให้ประชาชนเห็นความสำคัญและส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ดเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังควรจัดที่พักให้นักท่องเที่ยวด้วย

นอกจากนี้ควรมีการปรับปรุงทัศนียภาพในแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งเพิ่มเติม เช่น จัดสวนหย่อม ปลูกไม้ดอกไม้ประดับด้วย

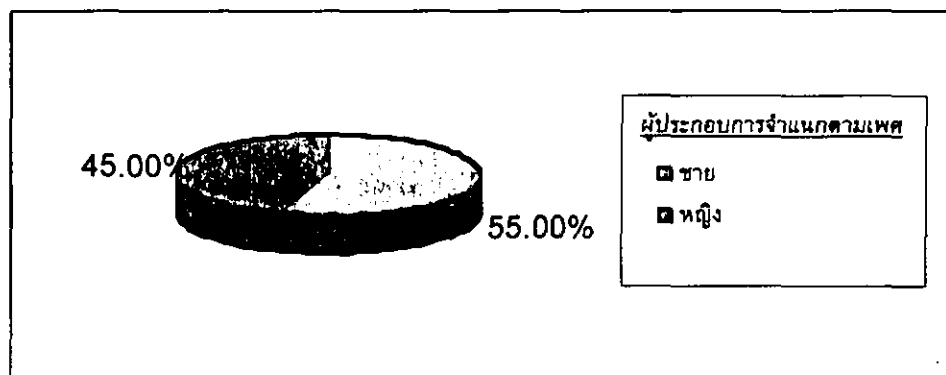
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ประกอบการ แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการ

ตาราง 15 ข้อมูลของผู้ประกอบการแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวนคน	ร้อยละ
ชาย	11	55.0
หญิง	9	45.0
รวม	20	100.0

จากตาราง 15 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย จำนวน 11 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 55.5 รองลงมา เพศหญิง จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5

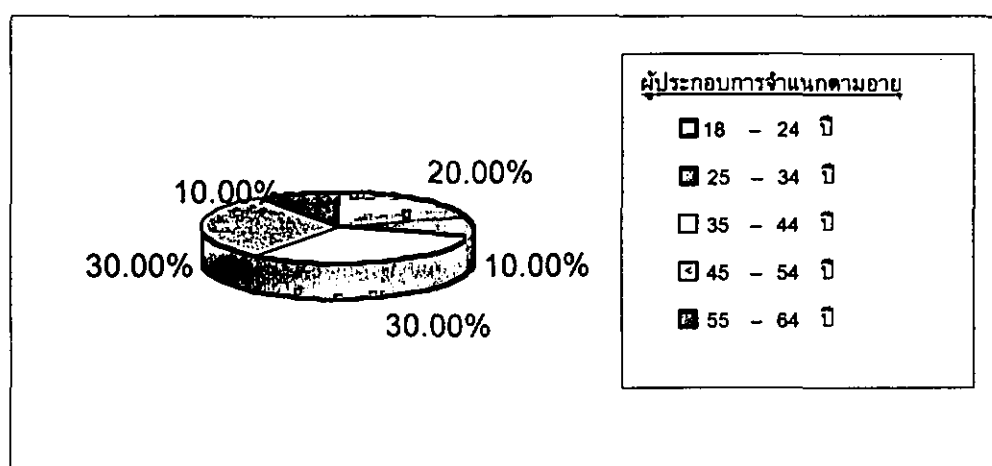
ภาพประกอบ 22 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของผู้ประกอบการจำแนกตาม

เพศ

ตาราง 16 ข้อมูลของผู้ประกอบการแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวนคน	ร้อยละ
18 - 24 ปี	4	20.0
25 - 34 ปี	2	10.0
35 - 44 ปี	6	30.0
45 - 54 ปี	6	30.0
55 - 64 ปี	2	10.0
65 ปีขึ้นไป	0	0.0
รวม	20	100.0

จากตาราง 16 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ อายุระหว่าง 35-44 ปี และระหว่าง 45-54 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 รองลงมา ได้แก่ อายุ 18-24 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 และอันดับสาม ได้แก่ อายุ 25 - 34 ปี และอายุ 55 - 64 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 ตามลำดับ

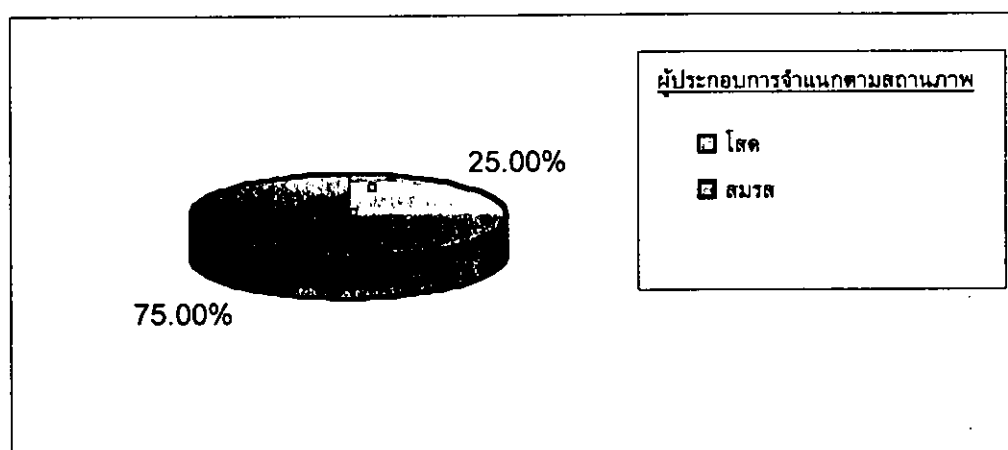

ภาพประกอบ 23 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของผู้ประกอบการจำแนกตามอายุ

ตาราง 17 ข้อมูลของผู้ประกอบการแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวนคน	ร้อยละ
โสด	5	25.0
สมรส	15	75.0
ม่าย	0	0.0
หย่าร้าง	0	0.0
รวม	20	100.0

จากตาราง 17 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรส จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0 รองลงมาได้แก่ โสด จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 ตามลำดับ

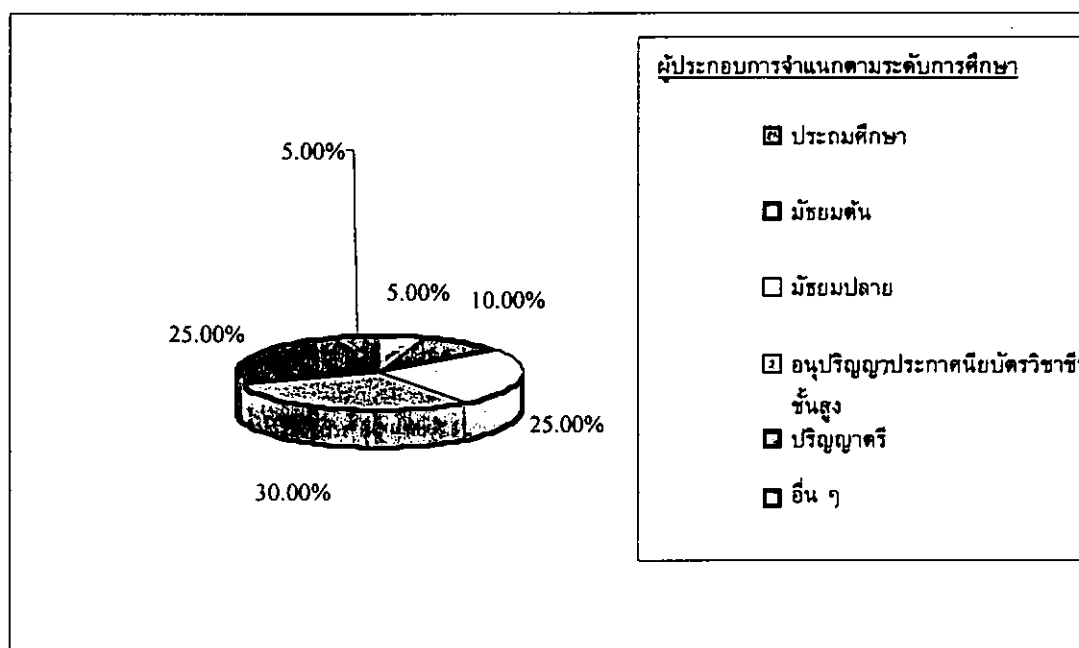

ภาพประกอบ 24 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของผู้ประกอบการจำแนกตามสถานภาพ

ตาราง 18 ข้อมูลของผู้ประกอบการแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	จำนวนคน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	1	5.0
มัธยมต้น	2	10.0
มัธยมปลาย	5	25.0
อนุปริญญา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	6	30.0
ปริญญาตรี	5	25.0
ปริญญาโท	0	0.0
อื่น ๆ	1	5.0
รวม	20	100.0

จากตาราง 18 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ จบระดับการศึกษา อนุปริญญา จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 รองลงมาได้แก่ ปริญญาตรี และมัธยมปลาย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 ลำดับสาม ได้แก่ มัธยมต้น จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 ตามลำดับ

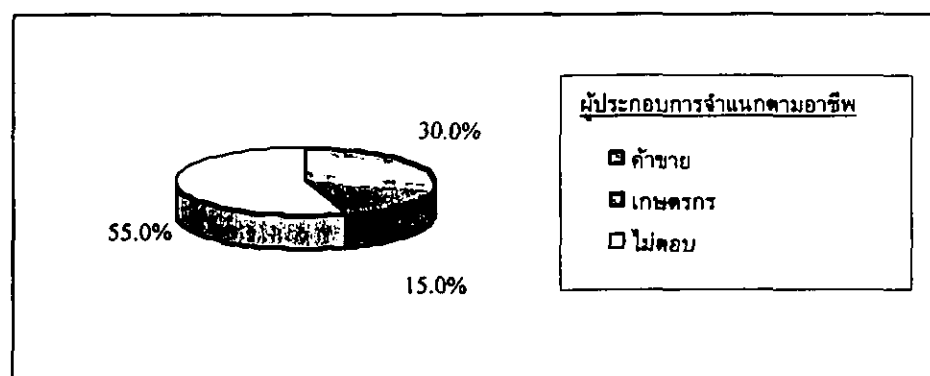

ภาพประกอบ 25 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของผู้ประกอบการจำแนกตามระดับการศึกษา

ตาราง 19 ข้อมูลของผู้ประกอบการแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวนคน	ร้อยละ
ค้าขาย	6	30.0
เกษตรกร	3	15.0
ไม่ตอบ	11	55.0
รวม	20	100.0

จากตาราง 19 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ไม่ตอบอาชีพ จำนวน 11 คน หรือร้อยละ 55.0 รองลงมาได้แก่ อาชีพค้าขาย จำนวน 6 คน หรือร้อยละ 30.0 อันดับสามได้แก่ อาชีพ เกษตรกร จำนวน 3 คน หรือร้อยละ 15.0 ตามลำดับ

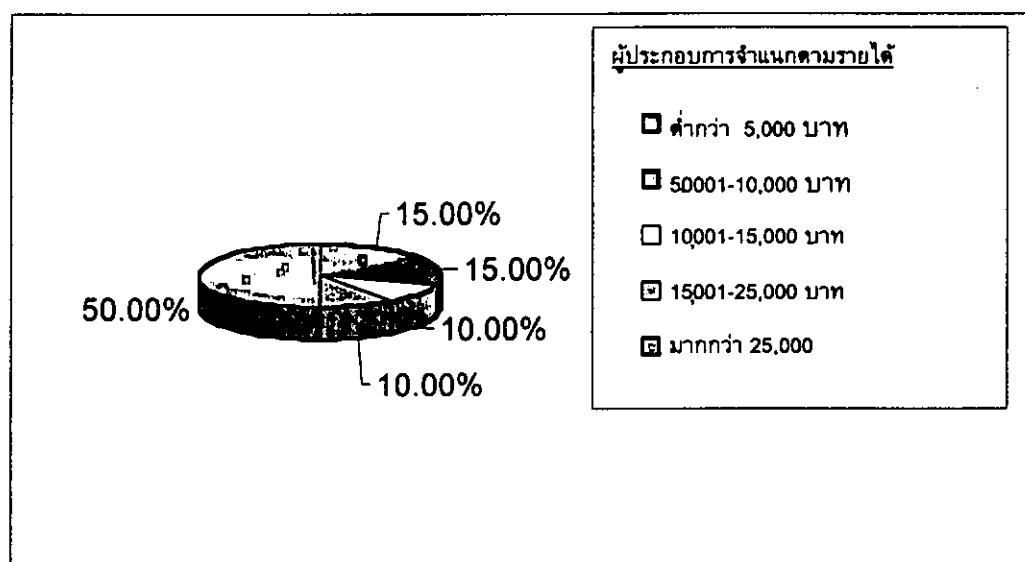

ภาพประกอบ 26 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของผู้ประกอบการจำแนกตามอาชีพ

ตาราง 20 ข้อมูลของผู้ประกอบการแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้

รายได้/เดือน	จำนวนคน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	3	15.0
5,001 – 10,000 บาท	3	15.0
10,001 – 15,000 บาท	2	10.0
15,001 – 20,000 บาท	2	10.0
20,001 – 25,000 บาท	0	0.0
มากกว่า 25,000 บาท	10	50.0
รวม	20	100.0

จากตาราง 20 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ รายได้ มากกว่า 25,000 บาท /เดือน จำนวน 10 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาได้แก่ ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน และ 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 อันดับสามได้แก่ 10,001- 15,000 บาท/เดือน และ 15,001 – 20,000 บาท/เดือน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 ตามลำดับ

ภาพประกอบ 27 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของผู้ประกอบการจำแนกตามรายได้

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด (SWOT) ของผู้ประกอบการ

ตาราง 21 ข้อมูลของผู้ประกอบการแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ประเมินความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยว (N = 20)

ประเด็นการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ความ เหมาะสม	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล (ระดับความ เหมาะสม)
จุดแข็งหรือจุดเด่นด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด			
7. เป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิชั้นดีเหมาะแก่การส่งเสริม กิจกรรมการท่องเที่ยว	4.55	0.76	เหมาะสมมากที่สุด
8. มีแหล่งท่องเที่ยวทั้งอารยธรรม ประวัติศาสตร์และ วัฒนธรรมประเพณี	4.40	0.50	เหมาะสมมากที่สุด
9. เป็นศูนย์กลางคมนาคมของภาคอีสานสามารถ เชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวกับจังหวัดอื่นได้	4.15	1.04	เหมาะสมมาก
10. เป็นเมืองสงบ พลเมืองมีการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี	4.35	0.59	เหมาะสมมากที่สุด
11. มีสนามบินที่เชื่อมต่อการท่องเที่ยวกับจังหวัดอื่นได้	3.75	1.29	เหมาะสมมาก
12. อื่นๆ	-	-	-
จุดอ่อนหรือจุดด้อยด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด ร้อยเอ็ด			
13. เส้นทาง/ ฝัวจราจรไม่ดีเป็นอุปสรรคต่อการเดินทาง ท่องเที่ยว	4.40	1.27	เหมาะสมมากที่สุด
14. ระบบขนส่งสาธารณะยังเข้าไม่ถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.50	1.05	เหมาะสมมาก
15. ขาดระบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่าง ยั่งยืน	4.40	1.27	เหมาะสมมากที่สุด
16. กิจกรรมท่องเที่ยวไม่มีต่อเนื่องตลอดทั้งปี	4.10	1.02	เหมาะสมมาก
17. แรงงานขาดทักษะในด้านการผลิตสินค้า เช่น ของ ฝาก ของที่ระลึก	4.00	1.30	เหมาะสมมาก
18. อื่นๆ	-	-	-
โอกาสด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดในอนาคต			
19. พัฒนาและสนับสนุนสินค้าชุมชนสู่ตลาดโลก	4.50	1.00	เหมาะสมมากที่สุด
20. พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อน บ้าน	4.20	0.70	เหมาะสมมาก

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ความ เหมาะสม	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล (ระดับความ เหมาะสม)
21. พัฒนาศักยภาพแรงงานเพื่อก่อให้เกิดรายได้ด้านการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น	4.50	0.76	เหมาะสมมากที่สุด
22. สนับสนุนส่งเสริมหลักสูตรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระบบการศึกษา	4.50	0.61	เหมาะสมมากที่สุด
23. พัฒนาและสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งใหม่เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว	4.55	0.76	เหมาะสมมากที่สุด
24. อื่นๆ	-	-	-
อุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดในอนาคต			
25. ขาดงบประมาณปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว	4.75	0.72	เหมาะสมมากที่สุด
26. ขาดการลงทุนด้านอุตสาหกรรมเกษตร	4.05	0.83	เหมาะสมมาก
27. ขาดการลงทุนด้านการศึกษา	4.25	1.07	เหมาะสมมากที่สุด
28. ขาดการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวกับจังหวัดอื่น	4.10	1.12	เหมาะสมมาก
29. ขาดการเชื่อมโยงการคมนาคมในภูมิภาค	3.90	0.91	เหมาะสมมาก
30. อื่นๆ	-	-	-

จากตาราง 21 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการ จำนวน 20 คน พบว่า

จุดแข็งหรือจุดเด่นด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด

ระดับความเหมาะสมที่ผู้ประกอบการคิดว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การเป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิชั้นดีเหมาะแก่การส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.55) การมีแหล่งท่องเที่ยวทั้งอารยธรรม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมประเพณี (ค่าเฉลี่ย 4.40) และการเป็นเมืองสงบพลเมืองมีการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี (ค่าเฉลี่ย 4.35) ตามลำดับ

ระดับความเหมาะสมที่ผู้ประกอบการคิดว่า มีความเหมาะสมมาก ได้แก่ การเป็นศูนย์กลางคมนาคมของภาคอีสานสามารถเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวกับจังหวัดอื่นได้ (ค่าเฉลี่ย 4.15) และการมีสนามบินที่เชื่อมต่อการท่องเที่ยวกับจังหวัดอื่นได้ (ค่าเฉลี่ย 3.75)

จุดอ่อนหรือจุดด้อยด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด

ระดับความเหมาะสมที่ผู้ประกอบการคิดว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ เส้นทาง/ผิวจราจรไม่ดีเป็นอุปสรรคต่อการเดินทางท่องเที่ยวและขาดระบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 4.40)

ระดับความเหมาะสมที่ผู้ประกอบการคิดว่า มีความเหมาะสมมาก ได้แก่ กิจกรรมท่องเที่ยวไม่มีต่อเนื่องตลอดทั้งปี (ค่าเฉลี่ย 4.10) แรงงานขาดทักษะในด้านการผลิตสินค้า เช่น ของฝาก ของที่ระลึก (ค่าเฉลี่ย 4.00) และระบบขนส่งสาธารณะยังเข้าไม่ถึงแหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.50)

โอกาสด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดในอนาคต

ระดับความเหมาะสมที่ผู้ประกอบการคิดว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การพัฒนาและสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งใหม่เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.55) ในส่วนของการพัฒนาและสนับสนุนสินค้าชุมชนสู่ตลาดโลก การพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อก่อให้เกิดรายได้ด้านการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นและการสนับสนุน/ส่งเสริมหลักสูตรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระบบการศึกษา มีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน คือ (ค่าเฉลี่ย 4.50)

ระดับความเหมาะสมที่ผู้ประกอบการคิดว่า มีความเหมาะสมมาก ได้แก่ พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน (ค่าเฉลี่ย 4.20)

อุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดในอนาคต

ระดับความเหมาะสมที่ผู้ประกอบการคิดว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การขาดงบประมาณปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.75) และขาดการลงทุนด้านการศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.25)

ระดับความเหมาะสมที่ผู้ประกอบการคิดว่า มีความเหมาะสมมาก ได้แก่ ขาดการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวกับจังหวัดอื่น (ค่าเฉลี่ย 4.10) ขาดการลงทุนด้านอุตสาหกรรมเกษตร (ค่าเฉลี่ย 4.05) และขาดการเชื่อมโยงการคมนาคมในภูมิภาค (ค่าเฉลี่ย 3.90) ตามลำดับ ส่วนประเด็นการประเมินในหัวข้ออื่นๆ ไม่มีผู้ประกอบการให้รายละเอียดเพิ่มเติมในการประเมิน

ตอนที่ 3 วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดของ

ผู้ประกอบการ

ตาราง 22 ข้อมูลของผู้ประกอบการแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ประเมินความเหมาะสมของวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยว (N = 20)

ประเด็นการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ความ เหมาะสม	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล (ระดับความ เหมาะสม)
วิสัยทัศน์ ภายในช่วงเวลา 5 ปีข้างหน้าอยากที่จะให้การ			
ท่องเที่ยวของจังหวัดมุ่งพัฒนาไปในทิศทาง			
31. มีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	4.80	0.52	เหมาะสมมากที่สุด
32. ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการบริการสินค้าและมี			
อาชีพอย่างต่อเนื่องจากการท่องเที่ยว	4.40	0.50	เหมาะสมมากที่สุด
33. แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นที่รู้จักใน			
ระดับประเทศ	4.80	0.41	เหมาะสมมากที่สุด
34. เป็นศูนย์ผลิตอาหารปลอดสารพิษ/ เกษตรลดการใช้			
สารเคมี	4.40	0.60	เหมาะสมมากที่สุด
35. เป็นเมืองสงบ ประชาชนมีคุณธรรม จริยธรรมและมีความ			
สำนึกต่อส่วนรวม	4.35	0.81	เหมาะสมมากที่สุด
36. ประชาชนมีการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี และ			
วัฒนธรรม	4.55	0.51	เหมาะสมมากที่สุด
37. อื่นๆ	-	-	-
ยุทธศาสตร์ ความปรารถนาหรือ ความใฝ่ฝันที่จะทำให้การ			
ท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นจริงในช่วงเวลา 5 ปีข้างหน้า			
ด้านการพัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงานและการเพิ่มรายได้			
จากการท่องเที่ยว			
38. พัฒนาฝีมือแรงงานให้มีความรู้และทักษะในอาชีพที่			
เหมาะสม	4.50	0.76	เหมาะสมมากที่สุด
39. ส่งเสริมความรู้ในสถานศึกษาและสถานประกอบการให้			
พร้อมเพื่อการประกอบอาชีพ	4.20	0.41	เหมาะสมมาก
40. สนับสนุนการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในระดับตำบลและ			
หมู่บ้านเพื่อเพิ่มรายได้	4.85	0.37	เหมาะสมมากที่สุด
41. พัฒนาสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ให้มีมาตรฐานและ			
คุณภาพสูงขึ้น	4.50	0.61	เหมาะสมมากที่สุด
42. ดึงดูดนักลงทุนและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวให้			
ลงทุนในจังหวัด	4.05	1.23	เหมาะสมมาก
43. อื่นๆ	-	-	-

ตาราง 22 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ความ เหมาะสม	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล (ระดับความ เหมาะสม)
ด้านการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว			
44. ควบคุมการใช้พื้นที่บริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม	4.50	0.89	เหมาะสมมากที่สุด
45. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น วนอุทยานผา น้ำย้อย บึงเกลือ	4.20	0.89	เหมาะสมมาก
46. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เช่น ปราสาทภู กาสิงห์	4.65	0.49	เหมาะสมมากที่สุด
47. อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณี เช่น บุญผะเหวด บุญ ข้าวจี บุญแข่งเรือ	4.60	0.60	เหมาะสมมากที่สุด
48. พัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่	4.50	0.69	เหมาะสมมากที่สุด
49. อื่นๆ	-	-	-
ด้านการพัฒนาการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก			
50. ส่งเสริมบุคลากรให้ได้มาตรฐานในการบริการด้านการ ท่องเที่ยว	4.20	0.95	เหมาะสมมาก
51. ปรับปรุงและพัฒนาเส้นทางเข้าแหล่งท่องเที่ยว	4.60	0.50	เหมาะสมมากที่สุด
52. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา ฯ ให้ เพียงพอเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	4.70	0.57	เหมาะสมมากที่สุด
53. จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์และแผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยว ตามถนนสายหลัก	4.25	0.85	เหมาะสมมากที่สุด
54. เพิ่มมาตรฐานในการรักษาความปลอดภัยให้แก่ นักท่องเที่ยว	4.40	0.60	เหมาะสมมากที่สุด
55. อื่นๆ	-	-	-
ด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว			
56. สร้างความต่อเนื่องและความสม่ำเสมอในการ ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว	4.80	0.41	เหมาะสมมากที่สุด
57. เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดและกลุ่มจังหวัด	4.40	0.60	เหมาะสมมากที่สุด
58. ส่งเสริมรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่หลากหลาย	4.50	0.61	เหมาะสมมากที่สุด
59. พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด	4.40	0.68	เหมาะสมมากที่สุด
60. จัดทำคู่มือแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวทั้งนักท่องเที่ยวชาว ไทยและชาวต่างประเทศ	4.45	0.60	เหมาะสมมากที่สุด
61. อื่นๆ	-	-	-

ตาราง 22 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ความ เหมาะสม	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล (ระดับความ เหมาะสม)
ด้านการเพิ่มบทบาทชุมชนท้องถิ่นในการวางแผน			
พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			
62. การแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในการจัดทำแผน กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	4.45	0.83	เหมาะสมมากที่สุด
63. การเขียนแผนงานหรือจัดทำแผนปฏิบัติการในการ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	4.25	0.64	เหมาะสมมากที่สุด
64. การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์หรือสถานที่ในการวางแผน กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	4.50	0.69	เหมาะสมมากที่สุด
65. การปฏิบัติงานหรือโครงการตามแผนที่วางไว้	4.50	0.51	เหมาะสมมากที่สุด
66. การจัดหางบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรม	4.65	0.49	เหมาะสมมากที่สุด
67. การประชาสัมพันธ์หรือชักชวนให้ผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรม	4.25	0.64	เหมาะสมมากที่สุด
68. อื่นๆ	-	-	-
ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			
69. การกำหนดพื้นที่ในเขตพื้นที่อนุรักษ์ให้นักท่องเที่ยว เข้าชม	4.45	0.94	เหมาะสมมากที่สุด
70. การกำหนดช่วงเวลา ปิด-เปิดพื้นที่อนุรักษ์เพื่อให้ ธรรมชาติได้พักฟื้นตัวเอง	4.00	0.86	เหมาะสมมาก
71. การกำหนดรูปแบบสิ่งก่อสร้างให้สอดคล้องกลมกลืนกับ สภาพแวดล้อม	4.60	0.60	เหมาะสมมากที่สุด
72. การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าพื้นที่อนุรักษ์ในแต่ละ วัน	3.50	1.24	เหมาะสมมาก
73. การมีหนังสือคู่มือเดินทาง แผนที่ การปฏิบัติตน และสิ่งที่ ควรทำหรือไม่ควรทำขณะท่องเที่ยว	4.50	0.61	เหมาะสมมากที่สุด
74. การมีเทปวีดิทัศน์หรือสไลด์อธิบายระบบนิเวศทั้งหมดของ พื้นที่อนุรักษ์	4.30	0.57	เหมาะสมมากที่สุด
75. การมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว และดูแลพื้นที่อนุรักษ์	4.45	0.69	เหมาะสมมากที่สุด
76. การส่งเสริมบุคลากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	4.00	0.92	เหมาะสมมาก
77. การจัดให้มีห้องสุขาและที่ทิ้งขยะบริเวณจุดพัก	4.55	0.60	เหมาะสมมากที่สุด
78. การกำหนดระเบียบการใช้นายาพาหนะในพื้นที่อนุรักษ์	4.30	0.66	เหมาะสมมากที่สุด
79. การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มีความต่อเนื่อง	4.55	0.51	เหมาะสมมากที่สุด
80. อื่นๆ	-	-	-

จากตาราง 22 การศึกษาความเหมาะสมของวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการ จำนวน 20 คน พบว่า

วิสัยทัศน์ ภายในช่วงเวลา 5 ปีข้างหน้า ผู้ประกอบการมีความปรารถนาหรือความใฝ่ฝันที่จะให้การท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดมุ่งพัฒนาไปในทิศทาง ดังต่อไปนี้

ระดับความเหมาะสมที่ผู้ประกอบการคิดว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การมีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นที่รู้จักในระดับประเทศ มีค่าเฉลี่ยที่เท่ากันและมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.80) รองลงมา คือ ประชาชนมีการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม (ค่าเฉลี่ย 4.55) ในส่วนของการที่ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการบริการสินค้าและมีอาชีพอย่างต่อเนื่องจากการท่องเที่ยวและการเป็นศูนย์ผลิตอาหารปลอดสารพิษ/ เกษตรลดการใช้สารเคมี มีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 4.40) และการเป็นเมืองสงบ ประชาชนมีคุณธรรม จริยธรรมและมีความสำนึกต่อส่วนรวม (ค่าเฉลี่ย 4.35) ตามลำดับ

ยุทธศาสตร์ ผู้ประกอบการคิดว่าถ้าจะทำให้ความปรารถนาหรือ ความใฝ่ฝันที่จะให้การท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นจริงในช่วงเวลา 5 ปีข้างหน้า จะต้องวางแผนในด้านต่างๆ ตามระดับความเหมาะสมดังต่อไปนี้

ด้านการพัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงานและการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว

ระดับความเหมาะสมที่ผู้ประกอบการคิดว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในระดับตำบลและหมู่บ้านเพื่อเพิ่มรายได้ (ค่าเฉลี่ย 4.85) ส่วนการพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีความรู้และทักษะในอาชีพที่เหมาะสมและการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ให้มีมาตรฐานและคุณภาพสูงขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 4.50)

ระดับความเหมาะสมที่ผู้ประกอบการคิดว่า มีความเหมาะสมมาก ได้แก่ การส่งเสริมความรู้ในสถานศึกษาและสถานประกอบการให้พร้อมเพื่อการประกอบอาชีพ (ค่าเฉลี่ย 4.20) และการดึงดูดนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวให้ลงทุนในจังหวัด (ค่าเฉลี่ย 4.05)

ด้านการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ระดับความเหมาะสมที่ผู้ประกอบการคิดว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เช่น ปราสาทภู กู่กาสิงห์ (ค่าเฉลี่ย 4.65) รองลงมา คือ การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณี เช่น บุญผะเหวด บุญข้าวจี บุญแข่งเรือ (ค่าเฉลี่ย 4.60) ส่วนการควบคุมการใช้พื้นที่บริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสมและการพัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่นั้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 4.50)

ระดับความเหมาะสมที่ผู้ประกอบการคิดว่า มีความเหมาะสมมาก ได้แก่ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น วนอุทยานผาน้ำย้อย บึงเกลือ (ค่าเฉลี่ย 4.20)

ด้านการพัฒนาการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก

ระดับความเหมาะสมที่ผู้ประกอบการคิดว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา ฯ ให้เพียงพอเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย

4.70) รองลงมา คือ การปรับปรุงและพัฒนาเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.60) เพิ่มมาตรฐานในการรักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.40) และการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์และแผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวตามถนนสายหลัก (ค่าเฉลี่ย 4.25) ตามลำดับ

ระดับความเหมาะสมที่ผู้ประกอบการคิดว่า มีความเหมาะสมมาก ได้แก่ การส่งเสริมบุคลากรให้ได้มาตรฐานในการบริการด้านการท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.20)

ด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว

ระดับความเหมาะสมที่ผู้ประกอบการคิดว่า มีความเหมาะสมมาก ได้แก่ การสร้างความต่อเนื่องและความสม่ำเสมอในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.80) รองลงมา คือ การส่งเสริมรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่หลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 4.50) การจัดทำคู่มือแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ (ค่าเฉลี่ย 4.45) ในส่วนของการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดและกลุ่มจังหวัด และการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดนั้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 4.40)

ด้านการเพิ่มบทบาทชุมชนท้องถิ่นในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ระดับความเหมาะสมที่ผู้ประกอบการคิดว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การจัดทำงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.65) รองลงมา คือ การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์หรือสถานที่ในการวางแผนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการปฏิบัติงานหรือโครงการตามแผนที่วางไว้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 4.50) ในส่วนของการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในการจัดทำแผนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ค่าเฉลี่ย 4.45) และการเขียนแผนงานหรือจัดทำแผนปฏิบัติการในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีค่าเฉลี่ยที่เท่ากันกับการประชาสัมพันธ์หรือชักชวนให้ผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 4.25)

ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ระดับความเหมาะสมที่ผู้ประกอบการคิดว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การกำหนดรูปแบบสิ่งก่อสร้างให้สอดคล้องกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 4.60) รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มีความต่อเนื่องและการจัดให้มีห้องสุขาและที่ทิ้งขยะในบริเวณจุดพัก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 4.55) การมีหนังสือคู่มือเดินทาง แผนที่ การปฏิบัติตน และสิ่งที่ควรทำหรือไม่ควรทำขณะท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.50) ส่วนการกำหนดพื้นที่ในเขตพื้นที่อนุรักษ์ให้นักท่องเที่ยวเข้าชมและการมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวและดูแลพื้นที่อนุรักษ์ก็มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 4.45) และการมีเทปวีดิทัศน์หรือสไลด์อธิบายระบบนิเวศทั้งหมดของพื้นที่อนุรักษ์กับการกำหนดระเบียบการใช้นานพาทะในพื้นที่อนุรักษ์ ก็มีค่าเฉลี่ยที่เท่ากันเช่นกัน (ค่าเฉลี่ย 4.30)

ระดับความเหมาะสมที่ผู้ประกอบการคิดว่า มีความเหมาะสมมาก ได้แก่ การกำหนดช่วงเวลา ปิด-เปิดพื้นที่อนุรักษ์เพื่อให้ธรรมชาติได้พักฟื้นตัวเอง (มีค่าเฉลี่ย 4.00) ซึ่งเท่ากัน

กับการส่งเสริมบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ส่วนการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าพื้นที่อนุรักษ์ในแต่ละวันนั้น (ค่าเฉลี่ย 3.50) ตามลำดับ

ส่วนประเด็นการประเมินในหัวข้ออื่นๆ ไม่มีผู้ประกอบการให้รายละเอียดเพิ่มเติมในการประเมิน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ผู้ประกอบการมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้ คือ ควรประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้มากกว่านี้ และควรมีป้ายบอกเส้นทางให้ชัดเจนกว่านี้

ควรมีการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว น้ำตกถ้ำโสดา และอ่างเก็บน้ำห้วยพุง เพราะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยังไม่ได้รับการพัฒนา ควรได้รับการพัฒนามากๆ เพราะเป็นพื้นที่ที่อยู่ใกล้กับผาน้ำย้อยที่สุด อีกทั้งควรพัฒนาถนนไปสู่ น้ำตกด้วย

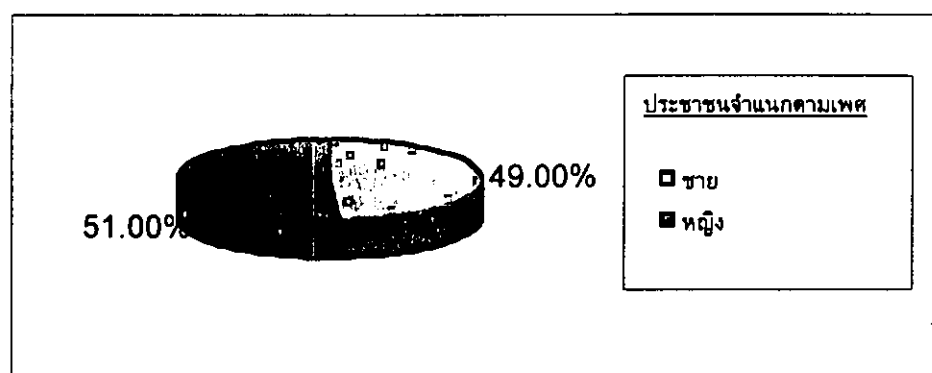
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของประชาชน แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน

ตาราง 23 ข้อมูลของประชาชนแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวนคน	ร้อยละ
ชาย	98	49.0
หญิง	102	51.0
รวม	200	100.0

จากตาราง 23 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงจำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 51.0 รองลงมาเพศชายจำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 49.0

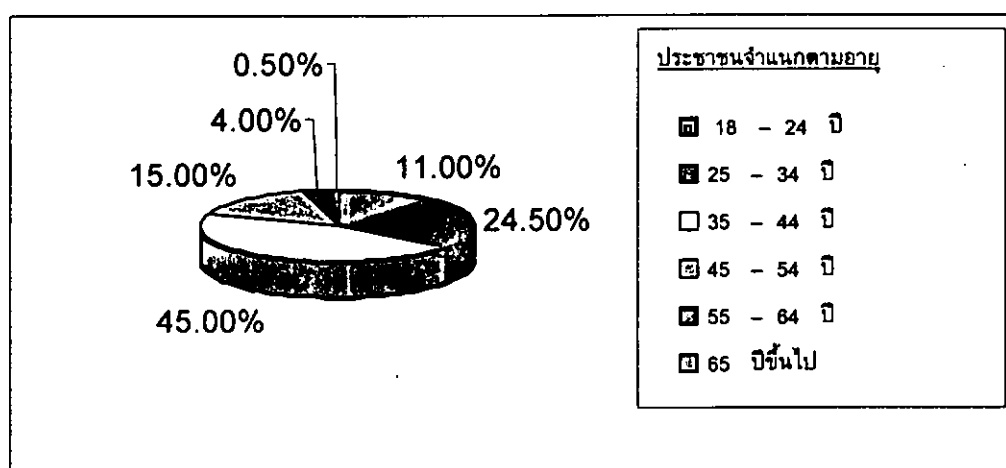

ภาพประกอบ 28 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของประชาชนจำแนกตามเพศ

ตาราง 24 ข้อมูลของประชาชนแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวนคน	ร้อยละ
18 – 24 ปี	22	11.0
25 – 34 ปี	49	24.5
35 – 44 ปี	90	45.0
45 – 54 ปี	30	15.0
55 – 64 ปี	8	4.0
65 ปีขึ้นไป	1	0.5
รวม	200	100.0

จากตาราง 24 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ อายุระหว่าง 35-44 ปี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมา ได้แก่ อายุ 25-34 ปี จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 และอันดับสาม ได้แก่ อายุ 45-54 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 ตามลำดับ

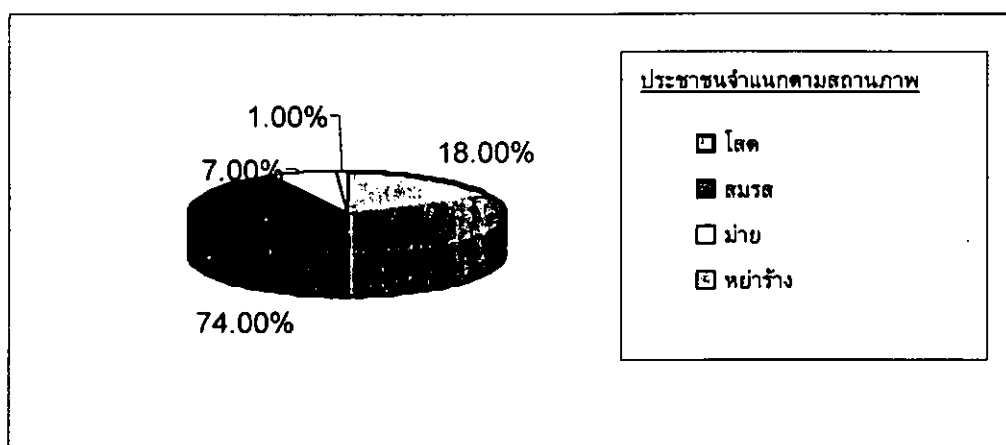

ภาพประกอบ 29 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของประชาชนจำแนกตามอายุ

ตาราง 25 ข้อมูลของประชาชนแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวนคน	ร้อยละ
โสด	36	18.0
สมรส	148	74.0
ม่าย	14	7.0
หย่าร้าง	2	1.0
รวม	200	100.0

จากตาราง 25 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรส จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 74.0 รองลงมาได้แก่ โสด จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0 อันดับสามได้แก่ ม่าย จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 7.0 ตามลำดับ

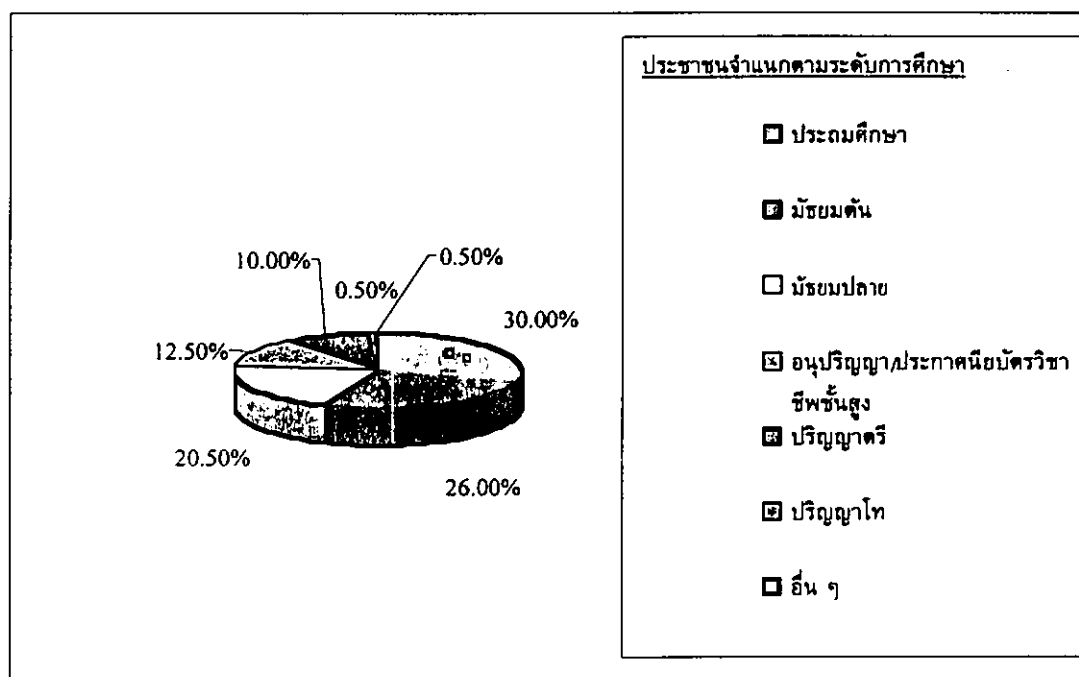

ภาพประกอบ 30 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของประชาชนจำแนกตามสถานภาพ

ตาราง 26 ข้อมูลของประชาชนแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	จำนวนคน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	60	30.0
มัธยมต้น	52	26.0
มัธยมปลาย	41	20.5
อนุปริญญา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	25	12.5
ปริญญาตรี	20	10.0
ปริญญาโท	1	0.5
อื่น ๆ	1	0.5
รวม	200	100

จากตาราง 26 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ จบระดับการศึกษา ประถมศึกษา จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 รองลงมาได้แก่ มัธยมต้น จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 ลำดับสาม ได้แก่ มัธยมปลาย จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 ตามลำดับ

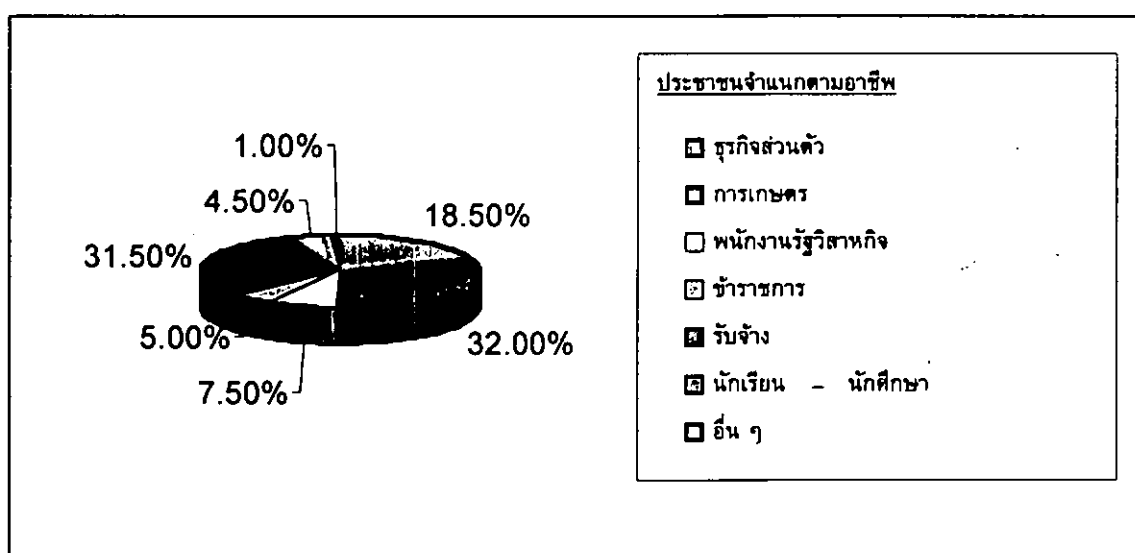

ภาพประกอบ 31 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของประชาชนจำแนกตามระดับการศึกษา

ตาราง 27 ข้อมูลของประชาชนแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวนคน	ร้อยละ
ธุรกิจส่วนตัว	37	18.5
การเกษตร	64	32.0
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	15	7.5
ข้าราชการ	10	5.0
รับจ้าง	63	31.5
นักเรียน - นักศึกษา	9	4.5
อื่น ๆ	2	1.0
รวม	200	100.0

จากตาราง 27 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพการเกษตร จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0 รองลงมาได้แก่ รับจ้างจำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 31.5 ลำดับสาม ได้แก่ ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0 ตามลำดับ

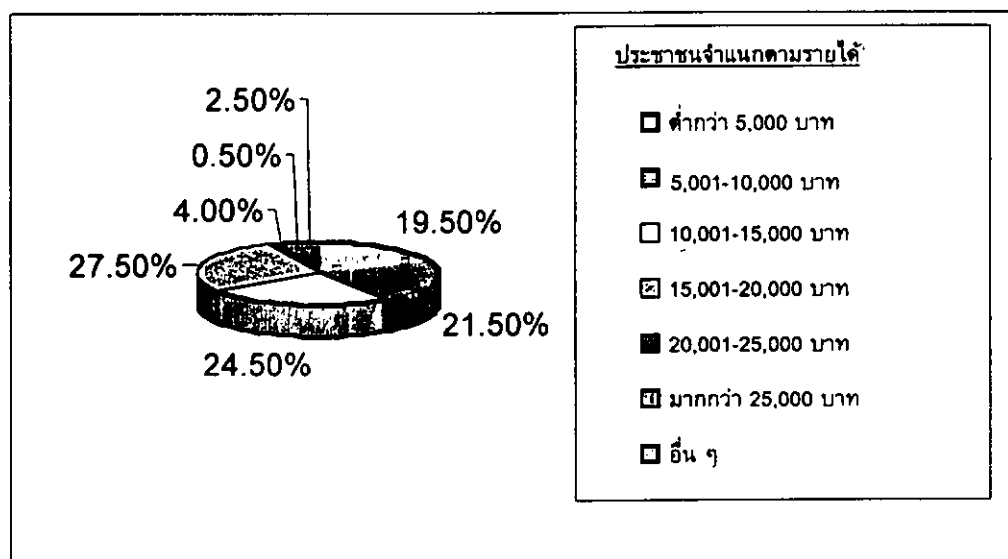

ภาพประกอบ 32 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของประชาชนจำแนกตามอาชีพ

ตาราง 28 ข้อมูลของประชาชนแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้

รายได้/เดือน	จำนวนคน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	39	19.5
5,001 – 10,000 บาท	43	21.5
10,001 – 15,000 บาท	49	24.5
15,001 – 20,000 บาท	55	27.5
20,001 – 25,000 บาท	8	4.0
มากกว่า 25,000 บาท	1	0.5
ไม่ตอบ	5	2.5
รวม	200	100

จากตาราง 28 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ รายได้ ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท /เดือน จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 รองลงมาได้แก่ 10,001 – 15,000 บาท/เดือน จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 อันดับสามได้แก่ น้อยกว่า 5,001-10,000 บาท/เดือน จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 ตามลำดับ

ภาพประกอบ 33 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของประชาชนจำแนกตามรายได้

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด (SWOT) ของประชาชน

ตาราง 29 ข้อมูลของประชาชนแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ประเมินความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยว (N = 200)

ประเด็นการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ความ เหมาะสม	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล (ระดับความ เหมาะสม)
จุดแข็งหรือจุดเด่นด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด			
7. เป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิชั้นดีเหมาะแก่การส่งเสริม กิจกรรมการท่องเที่ยว	4.49	0.98	เหมาะสมมากที่สุด
8. มีแหล่งท่องเที่ยวทั้งอารยธรรม ประวัติศาสตร์และ วัฒนธรรมประเพณี	4.13	0.74	เหมาะสมมาก
9. เป็นศูนย์กลางคมนาคมของภาคอีสานสามารถ เชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวกับจังหวัดอื่นได้	4.33	0.96	เหมาะสมมากที่สุด
10. เป็นเมืองสงบ พลเมืองมีการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี	4.28	0.77	เหมาะสมมากที่สุด
11. มีสนามบินที่เชื่อมต่อการท่องเที่ยวกับจังหวัดอื่นได้	4.26	1.11	เหมาะสมมากที่สุด
12. อื่นๆ	-	-	-
จุดอ่อนหรือจุดด้อยด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด ร้อยเอ็ด			
13. เส้นทาง/ วิวทิวทัศน์ไม่ดีเป็นอุปสรรคต่อการเดินทาง ท่องเที่ยว	4.27	1.09	เหมาะสมมากที่สุด
14. ระบบขนส่งสาธารณะยังเข้าไม่ถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.90	0.85	เหมาะสมมาก
15. ขาดระบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่าง ยั่งยืน	4.25	1.02	เหมาะสมมากที่สุด
16. กิจกรรมท่องเที่ยวไม่มีต่อเนื่องตลอดทั้งปี	4.00	1.02	เหมาะสมมาก
17. แรงงานขาดทักษะในด้านการผลิตสินค้า เช่น ของ ฝาก ของที่ระลึก	4.11	1.10	เหมาะสมมาก
18. อื่นๆ	-	-	-
โอกาสด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดในอนาคต			
19. พัฒนาและสนับสนุนสินค้าชุมชนสู่ตลาดโลก	4.36	0.98	เหมาะสมมากที่สุด
20. พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อน บ้าน	4.05	0.79	เหมาะสมมาก

ตาราง 29 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ความ เหมาะสม	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล (ระดับความ เหมาะสม)
21. พัฒนามือแรงงานเพื่อก่อให้เกิดรายได้ด้านการ ท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น	4.23	0.99	เหมาะสมมากที่สุด
22. สนับสนุน/ส่งเสริมหลักสูตรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน ระบบการศึกษา	4.17	0.81	เหมาะสมมาก
23. พัฒนาและสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งใหม่ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว	4.36	0.91	เหมาะสมมากที่สุด
24. อื่นๆ	-	-	-
อุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดใน อนาคต			
25. ขาดงบประมาณปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว	4.40	1.14	เหมาะสมมากที่สุด
26. ขาดการลงทุนด้านอุตสาหกรรมเกษตร	4.23	0.86	เหมาะสมมากที่สุด
27. ขาดการลงทุนด้านการศึกษา	4.39	1.04	เหมาะสมมากที่สุด
28. ขาดการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวกับจังหวัดอื่น	4.25	0.92	เหมาะสมมากที่สุด
29. ขาดการเชื่อมโยงการคมนาคมในภูมิภาค	4.42	0.97	เหมาะสมมากที่สุด
30. อื่นๆ	-	-	-

จากตาราง 29 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวของประชาชน จำนวน 200 คน พบว่า

จุดแข็งหรือจุดเด่นด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด

ระดับความเหมาะสมที่ประชาชนคิดว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การเป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิชั้นดีเหมาะแก่การส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.49) รองลงมา คือ เป็นศูนย์กลางคมนาคมของภาคอีสานสามารถเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวกับจังหวัดอื่นได้ (ค่าเฉลี่ย 4.33) การเป็นเมืองสงบ พลเมืองมีการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี (ค่าเฉลี่ย 4.28) และการมีสนามบินที่เชื่อมต่อการท่องเที่ยวกับจังหวัดอื่นได้ (ค่าเฉลี่ย 4.26) ตามลำดับ

ระดับความเหมาะสมที่ประชาชนคิดว่า มีความเหมาะสมมาก ได้แก่ การมีแหล่งท่องเที่ยวทั้งอารยธรรม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมประเพณี (ค่าเฉลี่ย 4.13)

จุดอ่อนหรือจุดด้อยด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด

ระดับความเหมาะสมที่ประชาชนคิดว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ เส้นทาง/ วิว
จราจรไม่ดีเป็นอุปสรรคต่อการเดินทางท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.27) และขาดระบบการพัฒนาการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 4.25)

ระดับความเหมาะสมที่ประชาชนคิดว่า มีความเหมาะสมมาก ได้แก่ แรงงานขาด
ทักษะในด้านการผลิตสินค้า เช่น ของฝากของที่ระลึก (ค่าเฉลี่ย 4.11) กิจกรรมท่องเที่ยวไม่มี
ต่อเนื่องตลอดทั้งปี (ค่าเฉลี่ย 4.00) และระบบขนส่งสาธารณะยังเข้าไม่ถึงแหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย
3.90)

โอกาสด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดในอนาคต

ระดับความเหมาะสมที่ประชาชนคิดว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การ
สนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งใหม่เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.36) ส่วนการพัฒนา
และสนับสนุนสินค้าชุมชนสู่ตลาดโลกและการพัฒนาการพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อก่อให้เกิดรายได้ด้าน
การท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 4.23)

ระดับความเหมาะสมที่ประชาชนคิดว่า มีความเหมาะสมมาก ได้แก่ การสนับสนุน/
ส่งเสริมหลักสูตรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระบบการศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.17) และการพัฒนาเส้นทาง
ท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน (ค่าเฉลี่ย 4.05)

อุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดในอนาคต

ระดับความเหมาะสมที่ประชาชนคิดว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ ขาดการ
เชื่อมโยงการคมนาคมในภูมิภาค (ค่าเฉลี่ย 4.42) การขาดงบประมาณปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว
(ค่าเฉลี่ย 4.40) ขาดการลงทุนด้านการศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.39) ขาดการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวกับ
จังหวัดอื่น (ค่าเฉลี่ย 4.25) และขาดการลงทุนด้านอุตสาหกรรมเกษตร (ค่าเฉลี่ย 4.23)
ส่วนประเด็นการประเมินในหัวข้ออื่นๆ ไม่มีประชาชนให้รายละเอียดเพิ่มเติมในการประเมิน

ตอนที่ 3 วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด

ตาราง 30 ข้อมูลของประชาชนแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ประเมินความเหมาะสมของวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยว (N = 200)

ประเด็นการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ความ เหมาะสม	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล (ระดับความ เหมาะสม)
วิสัยทัศน์ ภายในช่วงเวลา 5 ปีข้างหน้าอยากที่จะให้การ			
ท่องเที่ยวของจังหวัดมุ่งพัฒนาไปในทิศทาง			
31. มีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	4.35	1.11	เหมาะสมมากที่สุด
32. ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการบริการสินค้าและมี			
อาชีพอย่างต่อเนื่องจากการท่องเที่ยว	4.15	0.76	เหมาะสมมาก
33. แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นที่รู้จักใน			
ระดับประเทศ	4.36	0.94	เหมาะสมมากที่สุด
34. เป็นศูนย์ผลิตอาหารปลอดสารพิษ/ เกษตรลดการใช้			
สารเคมี	4.19	0.90	เหมาะสมมาก
35. เป็นเมืองสงบ ประชาชนมีคุณธรรม จริยธรรมและมีความ			
สำนึกต่อส่วนรวม	4.36	0.92	เหมาะสมมากที่สุด
36. ประชาชนมีการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี และ			
วัฒนธรรม	4.39	0.92	เหมาะสมมากที่สุด
37. อื่นๆ	-	-	-
ยุทธศาสตร์ ความปรารถนาหรือ ความใฝ่ฝันที่จะทำให้การ			
ท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นจริงในช่วงเวลา 5 ปีข้างหน้า			
ด้านการพัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงานและการเพิ่มรายได้			
จากการท่องเที่ยว			
38. พัฒนาฝีมือแรงงานให้มีความรู้และทักษะในอาชีพที่			
เหมาะสม	4.33	1.08	เหมาะสมมากที่สุด
39. ส่งเสริมความรู้ในสถานศึกษาและสถานประกอบการให้			
พร้อมเพื่อการประกอบอาชีพ	4.06	0.70	เหมาะสมมาก
40. สนับสนุนการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในระดับตำบลและ			
หมู่บ้านเพื่อเพิ่มรายได้	4.39	0.89	เหมาะสมมากที่สุด
41. พัฒนาสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ให้มีมาตรฐานและ			
คุณภาพสูงขึ้น	4.38	0.77	เหมาะสมมากที่สุด
42. ดึงดูดนักลงทุนและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวให้			
ลงทุนในจังหวัด	4.21	1.01	เหมาะสมมากที่สุด
43. อื่นๆ	-	-	-

ตาราง 30 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ความ เหมาะสม	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล (ระดับความ เหมาะสม)
ด้านการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว			
44. ควบคุมการใช้พื้นที่บริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม	4.21	1.11	เหมาะสมมากที่สุด
45. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น วนอุทยานผา น้ำย้อย บึงเกลือ	4.28	0.73	เหมาะสมมากที่สุด
46. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เช่น ปรางค์กู่ กู่ กาสิงห์	4.43	0.77	เหมาะสมมากที่สุด
47. อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณี เช่น บุญผะเหวด บุญ ข้าวจี บุญแข่งเรือ	4.40	0.75	เหมาะสมมากที่สุด
48. พัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่	4.34	0.84	เหมาะสมมากที่สุด
49. อื่นๆ	-	-	-
ด้านการพัฒนาการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก			
50. ส่งเสริมบุคลากรให้ได้มาตรฐานในการบริการด้านการ ท่องเที่ยว	4.25	1.07	เหมาะสมมากที่สุด
51. ปรับปรุงและพัฒนาเส้นทางเข้าแหล่งท่องเที่ยว	4.21	0.77	เหมาะสมมากที่สุด
52. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา ฯ ให้ เพียงพอเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	4.38	0.94	เหมาะสมมากที่สุด
53. จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์และแผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยว ตามถนนสายหลัก	4.19	0.92	เหมาะสมมาก
54. เพิ่มมาตรฐานในการรักษาความปลอดภัยให้แก่ นักท่องเที่ยว	4.29	0.96	เหมาะสมมากที่สุด
55. อื่นๆ	-	-	-
ด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว			
56. สร้างความต่อเนื่องและความสม่ำเสมอในการ ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว	4.24	1.06	เหมาะสมมากที่สุด
57. เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดและกลุ่มจังหวัด	4.24	0.76	เหมาะสมมากที่สุด
58. ส่งเสริมรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่หลากหลาย	4.33	0.83	เหมาะสมมากที่สุด
59. พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด	4.26	0.85	เหมาะสมมากที่สุด
60. จัดทำคู่มือแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวทั้งนักท่องเที่ยวชาว ไทยและชาวต่างประเทศ	4.32	0.83	เหมาะสมมากที่สุด
61. อื่นๆ	-	-	-

ตาราง 30 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ความ เหมาะสม	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล (ระดับความ เหมาะสม)
ด้านการเพิ่มบทบาทชุมชนท้องถิ่นในการวางแผน			
พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			
62. การแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในการจัดทำแผน กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	4.27	1.07	เหมาะสมมากที่สุด
63. การเขียนแผนงานหรือจัดทำแผนปฏิบัติการในการ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.94	0.74	เหมาะสมมาก
64. การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์หรือสถานที่ในการวางแผน กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	4.41	0.87	เหมาะสมมากที่สุด
65. การปฏิบัติงานหรือโครงการตามแผนที่วางไว้	4.08	0.91	เหมาะสมมาก
66. การจัดหางบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรม	4.36	0.96	เหมาะสมมากที่สุด
67. การประชาสัมพันธ์หรือชักชวนให้ผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรม	4.28	0.89	เหมาะสมมากที่สุด
68. อื่นๆ	-	-	-
ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			
69. การกำหนดพื้นที่ในเขตพื้นที่อนุรักษ์ให้นักท่องเที่ยว เข้าชม	4.30	1.04	เหมาะสมมากที่สุด
70. การกำหนดช่วงเวลา ปิด-เปิดพื้นที่อนุรักษ์เพื่อให้ ธรรมชาติได้พักฟื้นตัวเอง	4.15	0.80	เหมาะสมมาก
71. การกำหนดรูปแบบสิ่งก่อสร้างให้สอดคล้องกลมกลืนกับ สภาพแวดล้อม	4.35	0.83	เหมาะสมมากที่สุด
72. การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าพื้นที่อนุรักษ์ในแต่ละ วัน	4.03	0.93	เหมาะสมมาก
73. การมีหนังสือคู่มือเดินทาง แผนที่ การปฏิบัติตน และสิ่งที่ ควรทำหรือไม่ควรทำขณะท่องเที่ยว	4.24	0.93	เหมาะสมมากที่สุด
74. การมีเทปวีดิทัศน์หรือสไลด์อธิบายระบบนิเวศทั้งหมดของ พื้นที่อนุรักษ์	4.09	0.95	เหมาะสมมาก
75. การมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว และดูแลพื้นที่อนุรักษ์	4.16	0.96	เหมาะสมมาก
76. การส่งเสริมบุคลากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	4.10	0.95	เหมาะสมมาก
77. การจัดให้มีห้องสุขาและที่ทิ้งขยะบริเวณจุดพัก	4.27	0.92	เหมาะสมมากที่สุด
78. การกำหนดระเบียบการใช้นานพาหนะในพื้นที่อนุรักษ์	4.19	0.89	เหมาะสมมาก
79. การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มีความต่อเนื่อง	4.25	0.93	เหมาะสมมากที่สุด
80. อื่นๆ	-	-	-

จากตาราง 30 การศึกษาความเหมาะสมของวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประชาชน จำนวน 200 คน พบว่า

วิสัยทัศน์ ภายในช่วงเวลา 5 ปีข้างหน้า ประชาชนมีความปรารถนาหรือความใฝ่ฝันที่จะให้การท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดมุ่งพัฒนาไปในทิศทางดังต่อไปนี้

ระดับความเหมาะสมที่ประชาชนคิดว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ ประชาชนมีการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.39) รองลงมา ประชาชนอยากให้แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นที่รู้จักในระดับประเทศ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับกับการเป็นเมืองสงบ ประชาชนมีคุณธรรม จริยธรรมและมีความสำคัญต่อส่วนรวม (ค่าเฉลี่ย 4.36) และประชาชนอยากให้มีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมี (ค่าเฉลี่ย 4.35)

ระดับความเหมาะสมที่ประชาชนคิดว่า มีความเหมาะสมมาก ได้แก่ การเป็นศูนย์ผลิตอาหารปลอดสารพิษ/ เกษตรลดการใช้สารเคมี (ค่าเฉลี่ย 4.19)และการที่ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการบริการสินค้าและมีอาชีพอย่างต่อเนื่องจากการท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.15)

ยุทธศาสตร์ ท่านคิดว่าถ้าจะทำให้ความปรารถนาหรือ ความใฝ่ฝันที่จะให้การท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นจริงในช่วงเวลา 5 ปีข้างหน้า จะต้องวางแผนในด้านต่างๆ ตามระดับความเหมาะสม ดังต่อไปนี้

ด้านการพัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงานและการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว

ระดับความเหมาะสมที่ประชาชนคิดว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในระดับตำบลและหมู่บ้านเพื่อเพิ่มรายได้ (ค่าเฉลี่ย 4.39) ซึ่งเท่ากันกับการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ให้มีมาตรฐานและคุณภาพสูงขึ้น ในส่วนของการดึงดูดนักลงทุนและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวให้ลงทุนในจังหวัดนั้น (ค่าเฉลี่ย 4.38) และการพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีความรู้และทักษะในอาชีพที่เหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.33)

ระดับความเหมาะสมที่ประชาชนคิดว่า มีความเหมาะสมมาก ได้แก่ การส่งเสริมความรู้ในสถานศึกษาและสถานประกอบการให้พร้อมเพื่อการประกอบอาชีพ (ค่าเฉลี่ย 4.06)

ด้านการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ระดับความเหมาะสมที่ประชาชนคิดว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เช่น ปรากฏักกู กูกาสิงห์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.43) รองลงมา คือการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณี เช่น บุญผะเหวด บุญข้าวจี บุญแข่งเรือ (ค่าเฉลี่ย 4.40) การพัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ (ค่าเฉลี่ย 4.34) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น วนอุทยานผาน้ำย้อย บึงเกลือ (ค่าเฉลี่ย 4.28) และการควบคุมการใช้พื้นที่บริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.21) ตามลำดับ

ด้านการพัฒนาการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก

ระดับความเหมาะสมที่ประชาชนคิดว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา ฯ ให้เพียงพอเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย

4.38) การเพิ่มมาตรฐานในการรักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.29) การส่งเสริมบุคลากรให้ได้มาตรฐานในการบริการด้านการท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.25) และการปรับปรุงและพัฒนาเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.21) ตามลำดับ

ระดับความเหมาะสมที่ประชาชนคิดว่า มีความเหมาะสมมาก ได้แก่ การจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์และแผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวตามถนนสายหลัก (ค่าเฉลี่ย 4.19)

ด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว

ระดับความเหมาะสมที่ประชาชนคิดว่า มีความเหมาะสมมาก ได้แก่ การส่งเสริมรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่หลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 4.33) รองลงมา คือ การจัดทำคู่มือแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ (ค่าเฉลี่ย 4.32) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด (ค่าเฉลี่ย 4.26) ในส่วนของการสร้างความต่อเนื่องและความสม่ำเสมอในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวกับการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดและกลุ่มจังหวัด มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 4.24)

ด้านการเพิ่มบทบาทชุมชนท้องถิ่นในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ระดับความเหมาะสมที่ประชาชนคิดว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์หรือสถานที่ในการวางแผนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ค่าเฉลี่ย 4.41) รองลงมา คือ การจัดทำงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 4.36) การประชาสัมพันธ์หรือชักชวนให้ผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 4.28) และการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในการจัดทำแผนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ค่าเฉลี่ย 4.27) ตามลำดับ

ระดับความเหมาะสมที่ประชาชนคิดว่า มีความเหมาะสมมาก ได้แก่ การปฏิบัติงานหรือโครงการตามแผนที่วางไว้ (ค่าเฉลี่ย 4.08) และการเขียนแผนงานหรือจัดทำแผนปฏิบัติการในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ค่าเฉลี่ย 3.94)

ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ระดับความเหมาะสมที่ประชาชนคิดว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การกำหนดรูปแบบสิ่งก่อสร้างให้สอดคล้องกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 4.35) รองลงมา คือ การกำหนดพื้นที่ในเขตพื้นที่อนุรักษ์ให้นักท่องเที่ยวเข้าชม (ค่าเฉลี่ย 4.30) การจัดให้มีห้องสุขาและที่ทิ้งขยะในบริเวณจุดพัก (ค่าเฉลี่ย 4.27) การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มีความต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 4.25) และการมีหนังสือคู่มือเดินทาง แผนที่ การปฏิบัติตน และสิ่งที่ควรทำหรือไม่ควรทำขณะท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.24) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกันตามลำดับ

ระดับความเหมาะสมที่ประชาชนคิดว่า มีความเหมาะสมมาก ได้แก่ การกำหนดระเบียบการใช้ยานพาหนะในพื้นที่อนุรักษ์ (ค่าเฉลี่ย 4.19) รองลงมา คือ การมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว และดูแลพื้นที่อนุรักษ์ (ค่าเฉลี่ย 4.16) การกำหนดช่วงเวลา ปิด-เปิดพื้นที่อนุรักษ์เพื่อให้ธรรมชาติได้พักฟื้นตัวเอง (ค่าเฉลี่ย 4.15) การส่งเสริมบุคลากรด้านการ

ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ค่าเฉลี่ย 4.10) การมีเทปวีดิทัศน์หรือสไลด์อธิบายระบบนิเวศทั้งหมดของพื้นที่อนุรักษ์ (ค่าเฉลี่ย 4.09) และ การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าพื้นที่อนุรักษ์ในแต่ละวัน (ค่าเฉลี่ย 4.03) ซึ่งก็มีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกันเช่นกัน

ส่วนประเด็นการประเมินในหัวข้ออื่นๆ ไม่มีประชาชนให้รายละเอียดเพิ่มเติมในการประเมิน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ประชาชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด คือ ควรมีการสนับสนุนและส่งเสริมอาชีพและการศึกษาให้กับประชาชน

ควรพัฒนาเส้นทางคมนาคม เพื่อให้การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ได้อย่างสะดวกมากขึ้น เช่น บึงเกลือ และทางไปวนอุทยานผาน้ำย้อยและพระมหาเจดีย์ชัยมงคล

ควรให้มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของหาดบึงเกลือ ให้มีคุณภาพมากขึ้น

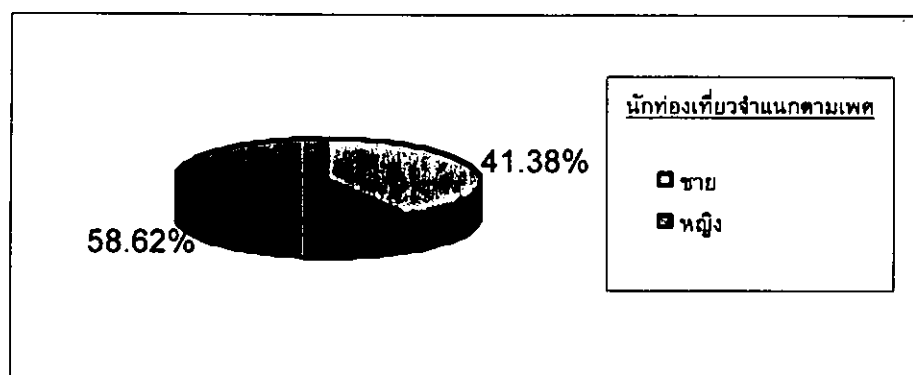
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของนักท่องเที่ยวก แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวก

ตาราง 31 ข้อมูลของนักท่องเที่ยวกแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวนคน	ร้อยละ
ชาย	84	41.38
หญิง	119	58.62
รวม	203	100.00

จากตาราง 31 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 58.62 รองลงมาเป็น เพศชาย จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 41.38

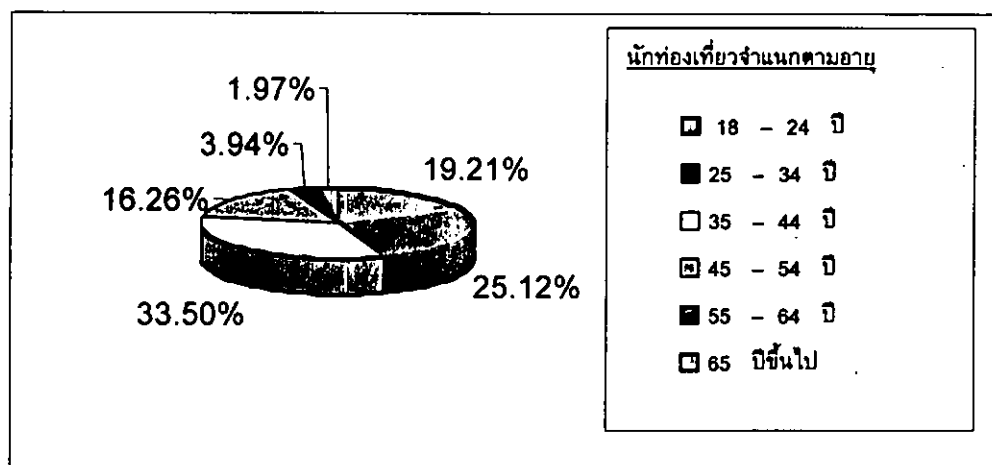

ภาพประกอบ 34 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของนักท่องเที่ยวกจำแนกตามเพศ

ตาราง 32 ข้อมูลของนักท่องเที่ยวดังแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวนคน	ร้อยละ
18 – 24 ปี	39	19.21
25 – 34 ปี	51	25.12
35 – 44 ปี	68	33.50
45 – 54 ปี	33	16.26
55 – 64 ปี	8	3.94
65 ปีขึ้นไป	4	1.97
รวม	203	100.0

จากตาราง 32 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ อายุระหว่าง 35-44 ปี จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 33.50 รองลงมา ได้แก่ อายุ 25 – 34 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 25.12 และอันดับสาม ได้แก่ อายุ 18 – 24 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 19.21 ตามลำดับ

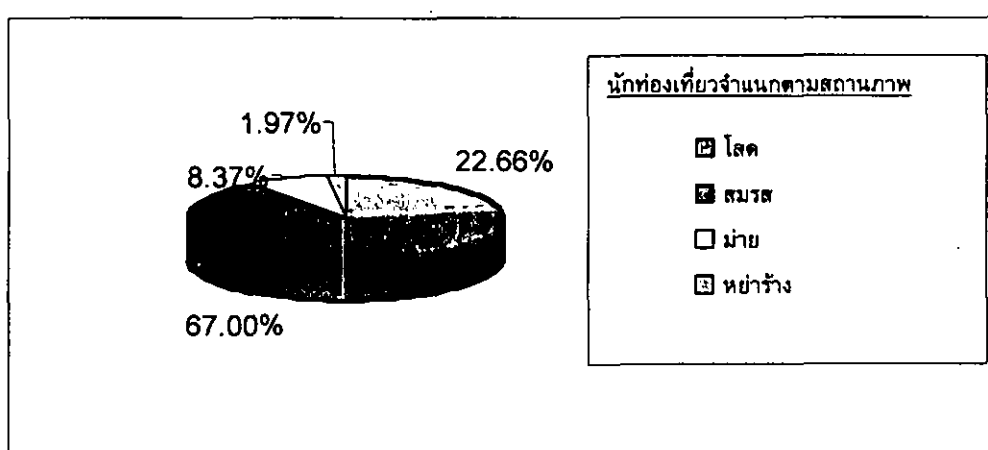

ภาพประกอบ 35 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของนักท่องเที่ยวยุคตามอายุ

ตาราง 33 ข้อมูลของนักท่องเที่ยวแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวนคน	ร้อยละ
โสด	46	22.66
สมรส	136	67.00
ม้าย	17	8.37
หย่าร้าง	4	1.97
รวม	203	100.0

จากตาราง 33 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรส จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 67.00 รองลงมาได้แก่ โสด จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 22.66 อันดับสามได้แก่ ม้าย จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 8.37 ตามลำดับ

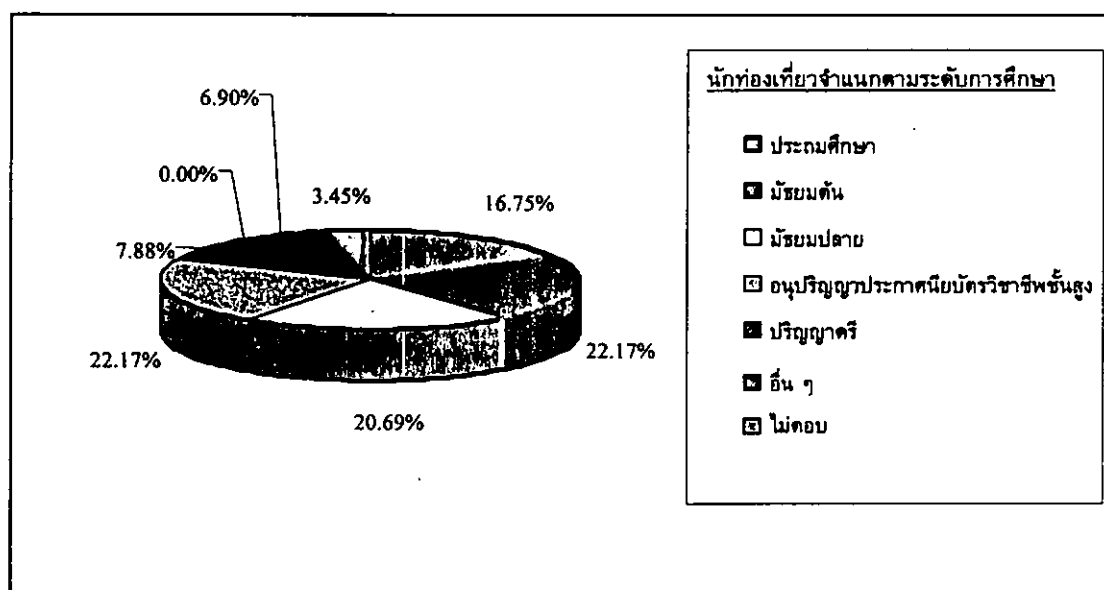

ภาพประกอบ 36 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของนักท่องเที่ยวจำแนกตามสถานภาพ

ตาราง 34 ข้อมูลของนักท่องเที่ยวดังแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	จำนวนคน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	34	16.75
มัธยมต้น	45	22.17
มัธยมปลาย	42	20.69
อนุสัญญา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	45	22.17
ปริญญาตรี	16	7.88
ปริญญาโท	0	0.00
อื่น ๆ	14	6.90
ไม่ตอบ	7	3.45
รวม	203	100.00

จากตาราง 34 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ จบระดับการศึกษามัธยมต้น และ อนุสัญญา/ปวส. จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 22.17 รองลงมาได้แก่ มัธยมปลาย จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 20.69 ลำดับสาม ได้แก่ ประถมศึกษาจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 16.75 ตามลำดับ

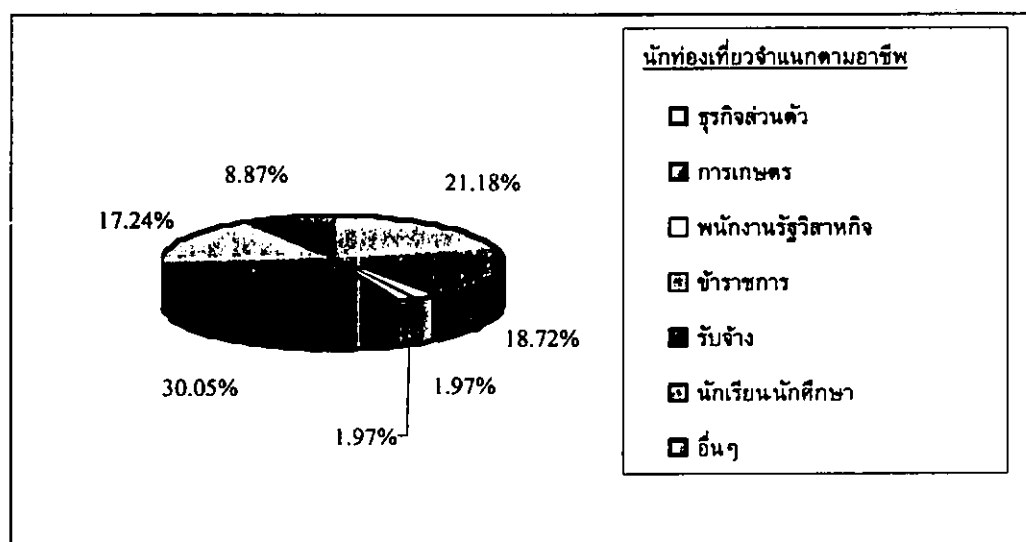

ภาพประกอบ 37 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของนักท่องเที่ยวยุคใหม่ตามระดับการศึกษา

ตาราง 35 ข้อมูลของนักท่องเที่ยวดังแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวนคน	ร้อยละ
ธุรกิจส่วนตัว	43	21.18
การเกษตร	38	18.72
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4	1.97
ข้าราชการ	4	1.97
รับจ้าง	61	30.05
นักเรียน – นักศึกษา	35	17.24
อื่น ๆ	18	8.87
รวม	203	100.00

จากตาราง 35 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 30.05 รองลงมาได้แก่ ธุรกิจส่วนตัวจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 21.18 ลำดับสาม ได้แก่ การเกษตรจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 18.72 ตามลำดับ

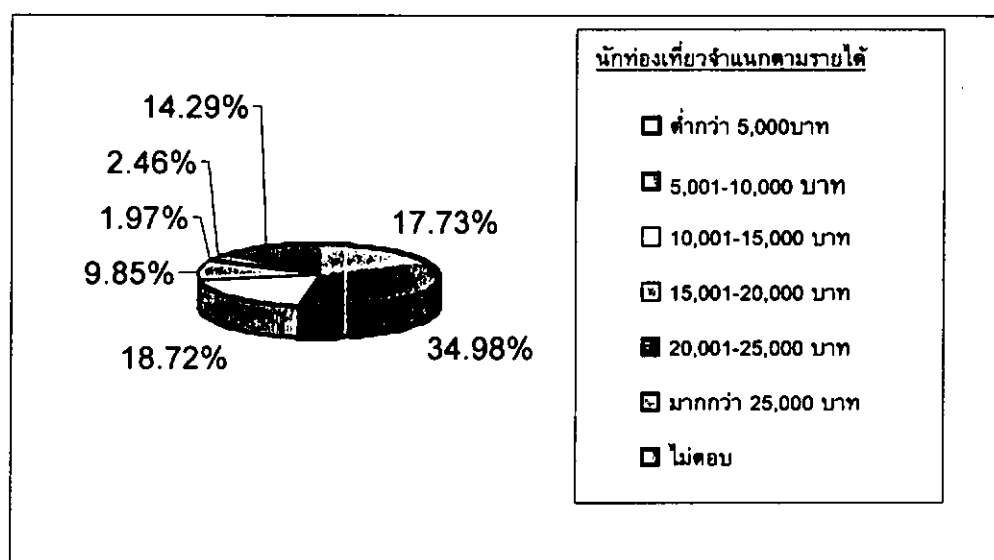

ภาพประกอบ 38 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของนักท่องเที่ยวยานกตามอาชีพ

ตาราง 36 ข้อมูลของนักท่องเที่ยวแสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้

อัตราเงินเดือน	จำนวนคน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	36	17.73
5,001 – 10,000 บาท	71	34.98
10,001 – 15,000 บาท	38	18.72
15,001 – 20,000 บาท	20	9.85
20,001 – 25,000 บาท	4	1.97
มากกว่า 25,000 บาท	5	2.46
ไม่ตอบ	29	14.29
รวม	203	100.00

จากตาราง 36 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เงินเดือน 5,001 – 10,000 บาท/เดือน จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 34.98 รองลงมาได้แก่ 10,001 – 15,000 บาท/เดือน จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 18.72 อันดับสามได้แก่ น้อยกว่า 5,000 บาท/เดือน จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 17.73 ตามลำดับ

ภาพประกอบ 39 ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามของนักท่องเที่ยวจำแนกตามรายได้

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด (SWOT) ของนักท่องเที่ยว

ตาราง 37 ข้อมูลของนักท่องเที่ยวแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ประเมินความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยว (N = 203)

ประเด็นการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ความ เหมาะสม	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล (ระดับความ เหมาะสม)
จุดแข็งหรือจุดเด่นด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด			
7. เป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิชั้นดีเหมาะแก่การส่งเสริม กิจกรรมการท่องเที่ยว	4.39	0.91	เหมาะสมมากที่สุด
8. มีแหล่งท่องเที่ยวทั้งอารยธรรม ประวัติศาสตร์และ วัฒนธรรมประเพณี	4.16	0.92	เหมาะสมมาก
9. เป็นศูนย์กลางคมนาคมของภาคอีสานสามารถ เชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวกับจังหวัดอื่นได้	4.05	0.98	เหมาะสมมาก
10. เป็นเมืองสงบ พลเมืองมีการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี	4.08	0.94	เหมาะสมมาก
11. มีสนามบินที่เชื่อมต่อการท่องเที่ยวกับจังหวัดอื่นได้	4.05	1.05	เหมาะสมมาก
12. อื่นๆ	-	-	-
จุดอ่อนหรือจุดด้อยด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด ร้อยเอ็ด			
13. เส้นทาง/ ผิวยางไม่ดีเป็นอุปสรรคต่อการเดินทาง ท่องเที่ยว	3.79	1.13	เหมาะสมมาก
14. ระบบขนส่งสาธารณะยังเข้าไม่ถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.68	0.87	เหมาะสมมาก
15. ขาดระบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่าง ยั่งยืน	3.55	1.06	เหมาะสมมาก
16. กิจกรรมท่องเที่ยวไม่มีต่อเนื่องตลอดทั้งปี	3.50	1.05	เหมาะสมมาก
17. แรงงานขาดทักษะในด้านการผลิตสินค้า เช่น ของ ฝาก ของที่ระลึก	3.63	1.13	เหมาะสมมาก
18. อื่นๆ	-	-	-
โอกาสด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดในอนาคต			
19. พัฒนาและสนับสนุนสินค้าชุมชนสู่ตลาดโลก	4.04	0.95	เหมาะสมมาก
20. พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อน บ้าน	3.86	0.88	เหมาะสมมาก

ตาราง 37 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ความ เหมาะสม	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล (ระดับความ เหมาะสม)
21. พัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อก่อให้เกิดรายได้ด้านการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น	3.84	0.93	เหมาะสมมาก
22. สนับสนุน/ส่งเสริมหลักสูตรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระบบการศึกษา	3.80	0.93	เหมาะสมมาก
23. พัฒนาและสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งใหม่เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว	3.80	0.99	เหมาะสมมาก
24. อื่นๆ	-	-	-
อุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดในอนาคต			
25. ขาดงบประมาณปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว	4.06	1.06	เหมาะสมมาก
26. ขาดการลงทุนด้านอุตสาหกรรมเกษตร	4.04	0.97	เหมาะสมมาก
27. ขาดการลงทุนด้านการศึกษา	3.95	1.05	เหมาะสมมาก
28. ขาดการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวกับจังหวัดอื่น	3.91	1.00	เหมาะสมมาก
29. ขาดการเชื่อมโยงการคมนาคมในภูมิภาค	3.86	1.08	เหมาะสมมาก
30. อื่นๆ	-	-	-

จากตาราง 37 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว จำนวน 203 คน พบว่า

จุดแข็งหรือจุดเด่นด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด

ระดับความเหมาะสมที่นักท่องเที่ยวคิดว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การเป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิชั้นดีเหมาะแก่การส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.39)

ระดับความเหมาะสมที่นักท่องเที่ยวคิดว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การมีแหล่งท่องเที่ยวทั้งอารยธรรม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมประเพณี (ค่าเฉลี่ย 4.16) รองลงมา คือ การเป็นเมืองสงบ พลเมืองมีการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี (ค่าเฉลี่ย 4.08) ในส่วนของการเป็นศูนย์กลางคมนาคมของภาคอีสานสามารถเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวกับจังหวัดอื่นได้ และการมีสนามบินที่เชื่อมต่อการท่องเที่ยวกับจังหวัดอื่นได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 4.05)

จุดอ่อนหรือจุดด้อยด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด

ระดับความเหมาะสมที่นักท่องเที่ยวคิดว่า มีความเหมาะสมมาก ได้แก่ เส้นทาง/ผิวจราจรไม่ดีเป็นอุปสรรคต่อการเดินทางท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.79) ระบบขนส่งสาธารณะยังไม่ถึงแหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.68) แรงงานขาดทักษะในด้านการผลิตสินค้า เช่น ของฝาก ของที่ระลึก

(ค่าเฉลี่ย 3.63) ขาดระบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 3.55) และ กิจกรรมท่องเที่ยวไม่มีต่อเนื่องตลอดทั้งปี (ค่าเฉลี่ย 3.50)

โอกาสด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดในอนาคต

ระดับความเหมาะสมที่นักท่องเที่ยวคิดว่า มีความเหมาะสมมาก ได้แก่ การพัฒนาและ สนับสนุนสินค้าชุมชนสู่ตลาดโลก (ค่าเฉลี่ย 4.04) รองลงมา คือ การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.86) การพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อก่อให้เกิดรายได้ด้านการ ท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น (ค่าเฉลี่ย 3.84) ส่วนการสนับสนุน/ส่งเสริมหลักสูตรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน ระบบการศึกษาและการพัฒนาและสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งใหม่เพื่อดึงดูด นักท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 3.80)

อุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดในอนาคต

ระดับความเหมาะสมที่นักท่องเที่ยวคิดว่า มีความเหมาะสมมาก ได้แก่ ขาด งบประมาณปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.06) รองลงมา คือ ขาดการลงทุนด้านอุตสาหกรรม เกษตร (ค่าเฉลี่ย 4.04) ขาดการลงทุนด้านการศึกษา (ค่าเฉลี่ย 3.95) ขาดการเชื่อมโยงแหล่ง ท่องเที่ยวกับจังหวัดอื่น (ค่าเฉลี่ย 3.91) และขาดการเชื่อมโยงการคมนาคมในภูมิภาค (ค่าเฉลี่ย 3.86) ตามลำดับ

ส่วนประเด็นการประเมินในหัวข้ออื่นๆ ไม่มีนักท่องเที่ยวให้รายละเอียดเพิ่มเติมในการ ประเมิน

ตอนที่ 3 วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดของนักท่องเที่ยว
ตาราง 38 ข้อมูลของนักท่องเที่ยวแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ประเมินความ
เหมาะสมของวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยว (N = 203)

ประเด็นการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ความ เหมาะสม	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล (ระดับความ เหมาะสม)
วิสัยทัศน์ ภายในช่วงเวลา 5 ปีข้างหน้าอยากที่จะให้การ ท่องเที่ยวของจังหวัดมุ่งพัฒนาไปในทิศทาง			
31. มีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.99	1.03	เหมาะสมมาก
32. ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการบริการสินค้าและมี อาชีพอย่างต่อเนื่องจากการท่องเที่ยว	4.04	0.94	เหมาะสมมาก
33. แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นที่รู้จักใน ระดับประเทศ	4.05	1.02	เหมาะสมมาก
34. เป็นศูนย์ผลิตอาหารปลอดสารพิษ/ เกษตรลดการใช้ สารเคมี	4.03	1.04	เหมาะสมมาก
35. เป็นเมืองสงบ ประชาชนมีคุณธรรม จริยธรรมและมีความ สำนึกต่อส่วนรวม	4.03	1.03	เหมาะสมมาก
36. ประชาชนมีการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี และ วัฒนธรรม	4.05	1.06	เหมาะสมมาก
37. อื่นๆ	-	-	-
ยุทธศาสตร์ ความปรารถนาหรือ ความใฝ่ฝันที่จะทำให้การ ท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นจริงในช่วงเวลา 5 ปีข้างหน้า ด้านการพัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงานและการเพิ่มรายได้ จากการท่องเที่ยว			
38. พัฒนาฝีมือแรงงานให้มีความรู้และทักษะในอาชีพที่ เหมาะสม	4.08	1.02	เหมาะสมมาก
39. ส่งเสริมความรู้ในสถานศึกษาและสถานประกอบการให้ พร้อมเพื่อการประกอบอาชีพ	4.15	0.88	เหมาะสมมาก
40. สนับสนุนการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในระดับตำบลและ หมู่บ้านเพื่อเพิ่มรายได้	4.09	0.95	เหมาะสมมาก
41. พัฒนาสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ให้มีมาตรฐานและ คุณภาพสูงขึ้น	4.19	0.94	เหมาะสมมาก
42. ดึงดูดนักลงทุนและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวให้ ลงทุนในจังหวัด	4.01	0.97	เหมาะสมมาก
43. อื่นๆ	-	-	-

ตาราง 38 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ความ เหมาะสม	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล (ระดับความ เหมาะสม)
ด้านการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว			
44.ควบคุมการใช้พื้นที่บริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม	3.87	1.15	เหมาะสมมาก
45. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น วนอุทยานผา น้ำย้อย บึงเกลือ	4.05	0.93	เหมาะสมมาก
46. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เช่น ปรางค์กู่ กู่ กาสิงห์	4.13	0.91	เหมาะสมมาก
47. อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณี เช่น บุญผะเหวด บุญ ข้าวจี บุญแข่งเรือ	4.05	0.97	เหมาะสมมาก
48. พัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่	3.77	1.14	เหมาะสมมาก
49. อื่นๆ	-	-	-
ด้านการพัฒนาการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก			
50. ส่งเสริมบุคลากรให้ได้มาตรฐานในการบริการด้านการ ท่องเที่ยว	4.08	0.98	เหมาะสมมาก
51. ปรับปรุงและพัฒนาเส้นทางเข้าแหล่งท่องเที่ยว	4.08	0.90	เหมาะสมมาก
52. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา ฯ ให้ เพียงพอเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	4.14	0.98	เหมาะสมมาก
53. จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์และแผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยว ตามถนนสายหลัก	4.02	1.02	เหมาะสมมาก
54. เพิ่มมาตรฐานในการรักษาความปลอดภัยให้แก่ นักท่องเที่ยว	3.98	1.00	เหมาะสมมาก
55. อื่นๆ	-	-	-
ด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว			
56. สร้างความต่อเนื่องและความสม่ำเสมอในการ ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว	4.00	1.04	เหมาะสมมาก
57. เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดและกลุ่มจังหวัด	3.97	0.84	เหมาะสมมาก
58. ส่งเสริมรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่หลากหลาย	3.93	0.96	เหมาะสมมาก
59. พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด	3.97	1.03	เหมาะสมมาก
60. จัดทำคู่มือแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวทั้งนักท่องเที่ยวชาว ไทยและชาวต่างประเทศ	3.94	1.07	เหมาะสมมาก
61. อื่นๆ	-	-	-

ตาราง 38 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ความ เหมาะสม	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล (ระดับความ เหมาะสม)
ด้านการเพิ่มบทบาทชุมชนท้องถิ่นในการวางแผน			
พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			
62. การแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในการจัดทำแผน กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.90	1.03	เหมาะสมมาก
63. การเขียนแผนงานหรือจัดทำแผนปฏิบัติการในการ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.99	0.91	เหมาะสมมาก
64. การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์หรือสถานที่ในการวางแผน กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.94	0.99	เหมาะสมมาก
65. การปฏิบัติงานหรือโครงการตามแผนที่วางไว้	3.89	1.03	เหมาะสมมาก
66. การจัดหางบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรม	4.05	1.00	เหมาะสมมาก
67. การประชาสัมพันธ์หรือชักชวนให้ผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรม	3.98	1.05	เหมาะสมมาก
68. อื่นๆ	-	-	-
ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			
69. การกำหนดพื้นที่ในเขตพื้นที่อนุรักษ์ให้นักท่องเที่ยว เข้าชม	3.68	1.19	เหมาะสมมาก
70. การกำหนดช่วงเวลา ปิด-เปิดพื้นที่อนุรักษ์เพื่อให้ ธรรมชาติได้พักฟื้นตัวเอง	3.66	1.08	เหมาะสมมาก
71. การกำหนดรูปแบบสิ่งก่อสร้างให้สอดคล้องกลมกลืนกับ สภาพแวดล้อม	3.77	1.10	เหมาะสมมาก
72. การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าพื้นที่อนุรักษ์ในแต่ละ วัน	3.48	1.12	เหมาะสมมาก
73. การมีหนังสือคู่มือเดินทาง แผนที่ การปฏิบัติตน และสิ่งที่ ควรทำหรือไม่ควรทำขณะท่องเที่ยว	3.78	1.10	เหมาะสมมาก
74. การมีเทปวีดิทัศน์หรือสไลด์อธิบายระบบนิเวศทั้งหมดของ พื้นที่อนุรักษ์	3.58	1.15	เหมาะสมมาก
75. การมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว และดูแลพื้นที่อนุรักษ์	3.77	1.14	เหมาะสมมาก
76. การส่งเสริมบุคลากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.77	1.12	เหมาะสมมาก
77. การจัดให้มีห้องสุขาและที่ทิ้งขยะบริเวณจุดพัก	3.88	1.19	เหมาะสมมาก
78. การกำหนดระเบียบการใช้นายาพาหนะในพื้นที่อนุรักษ์	3.86	1.17	เหมาะสมมาก
79. การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มีความต่อเนื่อง	3.91	1.24	เหมาะสมมาก
80. อื่นๆ	-	-	-

จากตาราง 38 การศึกษาความเหมาะสมของวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว จำนวน 203 คน พบว่า

วิสัยทัศน์ ภายในช่วงเวลา 5 ปีข้างหน้า นักท่องเที่ยวมีความปรารถนาหรือความใฝ่ฝันที่จะให้การท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดมุ่งพัฒนาไปในทิศทางต่อไปนี้

ระดับความเหมาะสมที่นักท่องเที่ยวคิดว่า มีความเหมาะสมมาก ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นที่รู้จักในระดับประเทศและประชาชนมีการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 4.05) รองลงมา คือ ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการบริการสินค้าและอาชีพอย่างต่อเนื่องจากการท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.04) ในส่วนของการเป็นศูนย์ผลิตอาหารปลอดสารพิษ/ เกษตรลดการใช้สารเคมีและการเป็นเมืองสงบ ประชาชนมีคุณธรรมจริยธรรมและมีความสำคัญต่อส่วนรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 4.03) และการมีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ค่าเฉลี่ย 3.99) ตามลำดับ

ยุทธศาสตร์ นักท่องเที่ยวคิดว่าถ้าจะทำให้ความปรารถนาหรือ ความใฝ่ฝันที่จะทำการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นจริงในช่วงเวลา 5 ปีข้างหน้า จะต้องวางแผนในด้านต่างๆ ตามระดับความเหมาะสมต่อไปนี้

ด้านการพัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงานและการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว

ระดับความเหมาะสมที่นักท่องเที่ยวคิดว่า มีความเหมาะสมมาก ได้แก่ การพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ให้มีมาตรฐานและคุณภาพสูงขึ้น (ค่าเฉลี่ย 4.19) รองลงมา คือ การส่งเสริมความรู้ในสถานศึกษาและสถานประกอบการให้พร้อมเพื่อการประกอบอาชีพ (ค่าเฉลี่ย 4.15) การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในระดับตำบลและหมู่บ้านเพื่อเพิ่มรายได้ (ค่าเฉลี่ย 4.09) การพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีความรู้และทักษะในอาชีพที่เหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.08) และการดึงดูดนักลงทุนและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวให้ลงทุนในจังหวัด (ค่าเฉลี่ย 4.01) ตามลำดับ

ด้านการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ระดับความเหมาะสมที่นักท่องเที่ยวคิดว่า มีความเหมาะสมมาก ได้แก่ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เช่น ปราสาทภู กู่กาสิงห์ (ค่าเฉลี่ย 4.13) รองลงมา คือ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น วนอุทยานผาน้ำย้อย บึงเกลือและการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณี เช่น บุญผะเหวด บุญข้าวจี บุญแข่งเรือมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 4.05) ส่วนการควบคุมการใช้พื้นที่บริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสมนั้น (ค่าเฉลี่ย 3.87) และการพัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ (ค่าเฉลี่ย 3.77)

ด้านการพัฒนาการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก

ระดับความเหมาะสมที่นักท่องเที่ยวคิดว่า มีความเหมาะสมมาก ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา ฯ ให้เพียงพอเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.14) การส่งเสริมบุคลากรให้ได้มาตรฐานในการบริการด้านการท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยเท่ากันกับการปรับปรุงและพัฒนาเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.08) ส่วนการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์และแผน

ที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวตามถนนสายหลักนั้น (ค่าเฉลี่ย 4.02) และการเพิ่มมาตรฐานในการรักษาความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.98)

ด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว

ระดับความเหมาะสมที่นักท่องเที่ยวคิดว่า มีความเหมาะสมมาก ได้แก่ สร้างความต่อเนื่องและความสม่ำเสมอในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.00) รองลงมา คือการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดและกลุ่มจังหวัดกับการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 3.97) ในส่วนของการจัดทำคู่มือแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ (ค่าเฉลี่ย 3.94) และการส่งเสริมรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่หลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 3.93)

ด้านการเพิ่มบทบาทชุมชนท้องถิ่นในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ระดับความเหมาะสมที่นักท่องเที่ยวคิดว่า มีความเหมาะสมมาก ได้แก่ การจัดทำงบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 4.05) รองลงมา คือ การเขียนแผนงานหรือจัดทำแผนปฏิบัติการในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ค่าเฉลี่ย 3.99) การประชาสัมพันธ์หรือชักชวนให้ผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 3.98) การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์หรือสถานที่ในการวางแผนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ค่าเฉลี่ย 3.94) การแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในการจัดทำแผนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ค่าเฉลี่ย 3.90) และการปฏิบัติงานหรือโครงการตามแผนที่วางไว้ (ค่าเฉลี่ย 3.89) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกันตามลำดับ

ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ระดับความเหมาะสมที่นักท่องเที่ยวคิดว่า มีความเหมาะสมมาก ได้แก่ การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มีความต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.91) รองลงมา คือ การจัดให้มีห้องสุขาและที่ทิ้งขยะในบริเวณจุดพัก (ค่าเฉลี่ย 3.88) การกำหนดระเบียบการใช้น้ำพุร้อนในพื้นที่อนุรักษ์ (ค่าเฉลี่ย 3.86) การมีหนังสือคู่มือเดินทาง แผนที่ การปฏิบัติตน และสิ่งที่ควรทำหรือไม่ควรทำขณะท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.78) ในส่วนของการกำหนดรูปแบบสิ่งก่อสร้างให้สอดคล้องกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยที่เท่ากันกับ การมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยวและดูแลพื้นที่อนุรักษ์และ การส่งเสริมบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ค่าเฉลี่ย 3.77) ส่วนการกำหนดพื้นที่ในเขตพื้นที่อนุรักษ์ให้นักท่องเที่ยวเข้าชม (ค่าเฉลี่ย 3.68) การกำหนดช่วงเวลา ปิด-เปิดพื้นที่อนุรักษ์เพื่อให้ธรรมชาติได้พักฟื้นตัวเอง (ค่าเฉลี่ย 3.66) การมีเทปวีดิทัศน์หรือสไลด์อธิบายระบบนิเวศทั้งหมดของพื้นที่อนุรักษ์ (ค่าเฉลี่ย 3.58) และการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าพื้นที่อนุรักษ์ในแต่ละวัน (ค่าเฉลี่ย 3.48) ซึ่งก็มีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกันตามลำดับเช่นกัน

ส่วนประเด็นการประเมินในหัวข้ออื่นๆ ไม่มีนักท่องเที่ยวให้รายละเอียดเพิ่มเติมในการประเมิน

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ ของจังหวัดร้อยเอ็ด
ตาราง 39 ข้อมูลของนักท่องเที่ยวแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ความพึงพอใจ
ของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวบึงพลาญชัย (N = 29)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล (ระดับความพึง พอใจ)
1. การจัดทำป้ายบอกทิศทางการไปชมสถานที่	3.93	0.92	พึงพอใจมาก
2. การจัดทำป้ายประกอบคำอธิบายของสถานที่	3.76	0.79	พึงพอใจมาก
3.ความสะดวกในการเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้	3.72	0.88	พึงพอใจมาก
4.ความสะดวกในการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวอื่นในจังหวัด	3.62	0.68	พึงพอใจมาก
5. ความปลอดภัยในการเดินทางภายในจังหวัดร้อยเอ็ด	3.10	0.86	พึงพอใจปานกลาง
6. การดูแล การรับฝากยานพาหนะภายในสถานที่ท่องเที่ยว	3.21	1.18	พึงพอใจปานกลาง
7. คุณภาพ ความสะอาด ของอาหารและ เครื่องดื่ม	3.28	0.96	พึงพอใจปานกลาง
8. ราคาอาหาร และเครื่องดื่มมีความเหมาะสม	3.28	1.00	พึงพอใจปานกลาง
9. สถานที่ท่องเที่ยวมีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จัก	4.41	0.98	พึงพอใจมากที่สุด
10. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสวยงามและมีเอกลักษณ์	4.55	0.69	พึงพอใจมากที่สุด
11. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาด	3.59	1.05	พึงพอใจมาก
12. ความสะอาดของที่พักร	3.31	1.56	พึงพอใจปานกลาง
13. ห้องสุขาในแหล่งท่องเที่ยวมีเพียงพอ	2.21	1.29	พึงพอใจน้อย
14. ความสะอาดของห้องสุขา	2.72	1.16	พึงพอใจปานกลาง
15. ความหลากหลายของของฝาก	3.28	0.65	พึงพอใจปานกลาง
16. คุณภาพของของฝาก	3.24	0.74	พึงพอใจปานกลาง
17. การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด	3.69	0.71	พึงพอใจมาก
18.ความสะดวกในการเดินทางไปยังจังหวัดอื่นใกล้เคียง	3.69	1.28	พึงพอใจมาก
19.ความประทับใจเมื่อได้มาท่องเที่ยวบึงพลาญชัย	4.00	0.65	พึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ย	3.48	0.94	พึงพอใจมาก

จากตาราง 39 การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวบึงพลาญชัย
จำนวน 29 คน พบว่า

นักท่องเที่ยวมีระดับ ความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ การสถานที่ท่องเที่ยวมีชื่อเสียงและ
เป็นที่รู้จัก (ค่าเฉลี่ย 4.41) และสถานที่ท่องเที่ยวมีความสวยงามและมีเอกลักษณ์ (ค่าเฉลี่ย 4.55)

นักท่องเที่ยวมีระดับ ความพึงพอใจมาก ได้แก่ ความประทับใจเมื่อได้มาท่องเที่ยวบึง
พลาญชัย (ค่าเฉลี่ย 4.00) รองลงมา คือ การจัดทำป้ายบอกทิศทางการไปชมสถานที่ (ค่าเฉลี่ย

3.93) การจัดทำป้ายประกอบคำอธิบายของสถานที่ (ค่าเฉลี่ย 3.76) ความสะดวกในการเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ (ค่าเฉลี่ย 3.72) ส่วนการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดมีค่าเฉลี่ยเท่ากันกับความสะดวกในการเดินทางไปยังจังหวัดอื่นใกล้เคียง (ค่าเฉลี่ย 3.69) ความสะดวกในการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวอื่นในจังหวัด (ค่าเฉลี่ย 3.62) และสถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาด (ค่าเฉลี่ย 3.59) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวมีระดับ ความพึงพอใจปานกลาง ได้แก่ ความสะอาดของที่พัก (ค่าเฉลี่ย 3.31) รองลงมา คือ คุณภาพ ความสะอาด ของอาหารและเครื่องดื่ม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับราคาอาหาร/เครื่องดื่มมีความเหมาะสมและความหลากหลายของของฝาก (ค่าเฉลี่ย 3.28) ในส่วนของคุณภาพของของฝาก (ค่าเฉลี่ย 3.24) การดูแล/การรับฝากยานพาหนะภายในสถานที่ท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.21) ความปลอดภัยในการเดินทางภายในจังหวัดร้อยเอ็ด (ค่าเฉลี่ย 3.10) และความสะอาดของห้องสุขา (ค่าเฉลี่ย 2.72)

นักท่องเที่ยวมีระดับ ความพึงพอใจน้อย ได้แก่ ห้องสุขาในแหล่งท่องเที่ยวมีเพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 2.21)

ตาราง 40 ข้อมูลของนักท่องเที่ยวแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ความพึงพอใจ
ของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยววัดบูรพาภิราม (N = 29)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล (ระดับความพึง พอใจ)
1. การจัดทำป้ายบอกทิศทางไปชมสถานที่	3.17	0.47	พึงพอใจปานกลาง
2. การจัดทำป้ายประกอบคำอธิบายของสถานที่	3.17	0.54	พึงพอใจปานกลาง
3.ความสะดวกในการเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้	3.76	0.83	พึงพอใจมาก
4.ความสะดวกในการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ในจังหวัด	3.59	0.87	พึงพอใจมาก
5. ความปลอดภัยในการเดินทางภายในจังหวัดร้อยเอ็ด	3.03	0.78	พึงพอใจปานกลาง
6. การดูแล การรับฝากยานพาหนะภายในสถานที่ ท่องเที่ยว	2.79	0.62	พึงพอใจปานกลาง
7. คุณภาพ ความสะอาด ของอาหารและ เครื่องดื่ม	2.59	0.68	พึงพอใจน้อย
8. ราคาอาหาร และเครื่องดื่มมีความเหมาะสม	2.76	0.83	พึงพอใจปานกลาง
9. สถานที่ท่องเที่ยวมีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จัก	4.86	0.99	พึงพอใจมากที่สุด
10. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสวยงามและมีเอกลักษณ์	4.52	0.99	พึงพอใจมากที่สุด
11. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาด	2.31	0.54	พึงพอใจน้อย
12. ความสะอาดของที่พัก	2.10	0.56	พึงพอใจน้อย
13. ห้องสุขาในแหล่งท่องเที่ยวมีเพียงพอ	1.31	0.47	พึงพอใจน้อยที่สุด
14. ความสะอาดของห้องสุขา	1.41	0.57	พึงพอใจน้อยที่สุด
15. ความหลากหลายของของฝาก	2.66	0.55	พึงพอใจปานกลาง
16. คุณภาพของของฝาก	2.69	0.54	พึงพอใจปานกลาง
17. การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด	3.38	0.62	พึงพอใจปานกลาง
18.ความสะดวกในการเดินทางไปยังจังหวัดอื่นใกล้เคียง	3.76	0.79	พึงพอใจมาก
19.ความประทับใจเมื่อได้มาท่องเที่ยววัดบูรพาภิราม	4.14	0.44	พึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ย	3.05	0.66	พึงพอใจปานกลาง

จากตาราง 40 การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยววัดบูรพาภิราม
จำนวน 29 คน พบว่า

นักท่องเที่ยวมีระดับ ความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวมีชื่อเสียงและเป็นที่
รู้จัก (ค่าเฉลี่ย 4.86) และสถานที่ท่องเที่ยวมีความสวยงามและมีเอกลักษณ์ (ค่าเฉลี่ย 4.52)

นักท่องเที่ยวมีระดับ ความพึงพอใจมาก ได้แก่ ความประทับใจเมื่อได้มาท่องเที่ยววัด
บูรพาภิราม (ค่าเฉลี่ย 4.14) รองลงมา คือ การจัดทำป้ายประกอบคำอธิบายของสถานที่และความ

สะดวกในการเดินทางไปยังจังหวัดอื่นใกล้เคียงก็มีค่าเฉลี่ยเท่ากันเช่นกัน (ค่าเฉลี่ย 3.76) และความสะดวกในการเดินทางมายังวัดบูรพาภิราม (ค่าเฉลี่ย 3.59) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวมีระดับ ความพึงพอใจปานกลาง ได้แก่ การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด (ค่าเฉลี่ย 3.38) การจัดทำป้ายบอกทิศทาง การไปชมสถานที่ท่องเที่ยวและความสะดวกในการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวอื่นในจังหวัด มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 3.17) ความปลอดภัยในการเดินทางภายในจังหวัดร้อยเอ็ด (ค่าเฉลี่ย 3.03) การดูแล/การรับฝากยานพาหนะภายในสถานที่ท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 2.79) ราคาอาหารและเครื่องดื่มมีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 2.76) คุณภาพของของฝาก (ค่าเฉลี่ย 2.69) และความหลากหลายของของฝาก (ค่าเฉลี่ย 2.66)

นักท่องเที่ยวมีระดับ ความพึงพอใจน้อย ได้แก่ คุณภาพ/ความสะอาดของอาหารและเครื่องดื่ม (ค่าเฉลี่ย 2.59) สถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาด (ค่าเฉลี่ย 2.31) และความสะอาดของที่พัก (ค่าเฉลี่ย 2.10)

นักท่องเที่ยวมีระดับ ความพึงพอใจน้อยที่สุด ได้แก่ ความสะอาดของห้องสุขา (ค่าเฉลี่ย 1.41) และห้องสุขาในแหล่งท่องเที่ยวมีเพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 1.31)

ตาราง 41 ข้อมูลของนักท่องเที่ยวแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ความพึงพอใจ
ของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (N = 29)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล (ระดับความพึง พอใจ)
1. การจัดทำป้ายบอกทิศทางทางไปชมสถานที่	4.45	0.51	พึงพอใจมากที่สุด
2. การจัดทำป้ายประกอบคำอธิบายของสถานที่	4.31	0.54	พึงพอใจมากที่สุด
3. ความสะดวกในการเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้	3.79	0.62	พึงพอใจมาก
4. ความสะดวกในการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ในจังหวัด	3.69	0.60	พึงพอใจมาก
5. ความปลอดภัยในการเดินทางภายในจังหวัดร้อยเอ็ด	3.57	0.57	พึงพอใจมาก
6. การดูแล การรับฝากยานพาหนะภายในสถานที่ ท่องเที่ยว	3.48	0.57	พึงพอใจมาก
7. คุณภาพ ความสะอาด ของอาหารและ เครื่องดื่ม	3.59	1.21	พึงพอใจมาก
8. ราคาอาหาร และเครื่องดื่มมีความเหมาะสม	3.69	1.23	พึงพอใจมาก
9. สถานที่ท่องเที่ยวมีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จัก	4.66	0.61	พึงพอใจมากที่สุด
10. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสวยงามและมีเอกลักษณ์	4.76	0.51	พึงพอใจมากที่สุด
11. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาด	4.07	0.46	พึงพอใจมาก
12. ความสะอาดของที่พักร	3.86	0.52	พึงพอใจมาก
13. ห้องสุขาในแหล่งท่องเที่ยวมีเพียงพอ	3.66	0.61	พึงพอใจมาก
14. ความสะอาดของห้องสุขา	3.79	0.56	พึงพอใจมาก
15. ความหลากหลายของของฝาก	3.55	0.51	พึงพอใจมาก
16. คุณภาพของของฝาก	3.69	0.54	พึงพอใจมาก
17. การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด	4.41	0.50	พึงพอใจมากที่สุด
18. ความสะดวกในการเดินทางไปยังจังหวัดอื่นใกล้เคียง	4.52	0.51	พึงพอใจมากที่สุด
19. ความประทับใจเมื่อได้มาท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถาน แห่งชาติ	5.00	0.00	พึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.02	0.58	พึงพอใจมาก

จากตาราง 41 การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวพิพิธภัณฑสถาน
แห่งชาติจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 29 คน พบว่า

นักท่องเที่ยวมีระดับ ความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ ความประทับใจเมื่อได้มาท่องเที่ยว
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจังหวัดร้อยเอ็ด (ค่าเฉลี่ย 5.00) รองลงมา คือ สถานที่ท่องเที่ยวมีความ
สวยงามและมีเอกลักษณ์ (ค่าเฉลี่ย 4.76) ส่วนสถานที่ท่องเที่ยวมีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักนั้น
(ค่าเฉลี่ย 4.66) ความสะดวกในการเดินทางไปยังจังหวัดอื่นใกล้เคียง (ค่าเฉลี่ย 4.52) การจัดทำ

ป้ายบอกทิศทางการไปชมสถานที่ท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.45) การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของ จังหวัด (ค่าเฉลี่ย 4.41) และการจัดทำป้ายประกอบคำอธิบายของสถานที่ท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 4.31) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวมีระดับ ความพึงพอใจมาก ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาด (ค่าเฉลี่ย 4.07) รองลงมา ความสะอาดของที่พักร (ค่าเฉลี่ย 3.86) ความสะดวกในการเดินทางมายังพิพิธภัณฑ์ สถานแห่งชาติจังหวัดร้อยเอ็ดและความสะอาดของห้องสุขา มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน(ค่าเฉลี่ย 3.79) ในส่วน ของความสะดวกในการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวอื่นในจังหวัด ราคาอาหารและเครื่องดื่ม มีความเหมาะสม และคุณภาพของของฝาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากันทั้ง 3 ประเด็น (ค่าเฉลี่ย 3.69) ห้องสุขา ในแหล่งท่องเที่ยวมีเพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 3.66) คุณภาพ/ ความสะอาด/ของอาหารและเครื่องดื่ม (ค่าเฉลี่ย 3.59) ความปลอดภัยในการเดินทางภายในจังหวัดร้อยเอ็ด (ค่าเฉลี่ย 3.57) ความ หลากหลายของของฝาก (ค่าเฉลี่ย 3.55) และการดูแล/การรับฝากยานพาหนะภายในสถานที่ ท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.48)

ตาราง 42 ข้อมูลของนักท่องเที่ยวแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ความพึงพอใจ
 ของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยววนอุทยานผาฉาน้ำน้อย (N = 29)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล (ระดับความพึง พอใจ)
1. การจัดทำป้ายบอกทิศทางการไปชมสถานที่	3.03	1.15	พึงพอใจปานกลาง
2. การจัดทำป้ายประกอบคำอธิบายของสถานที่	3.28	1.13	พึงพอใจปานกลาง
3. ความสะดวกในการเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้	3.21	0.98	พึงพอใจปานกลาง
4. ความสะดวกในการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ในจังหวัด	3.31	0.93	พึงพอใจปานกลาง
5. ความปลอดภัยในการเดินทางภายในจังหวัดร้อยเอ็ด	3.38	1.01	พึงพอใจปานกลาง
6. การดูแล การรับฝากยานพาหนะภายในสถานที่ ท่องเที่ยว	3.38	1.12	พึงพอใจปานกลาง
7. คุณภาพ ความสะอาด ของอาหารและ เครื่องดื่ม	3.38	0.98	พึงพอใจปานกลาง
8. ราคาอาหาร และเครื่องดื่มมีความเหมาะสม	3.55	1.06	พึงพอใจมาก
9. สถานที่ท่องเที่ยวมีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จัก	3.17	0.93	พึงพอใจปานกลาง
10. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสวยงามและมีเอกลักษณ์	3.03	1.02	พึงพอใจปานกลาง
11. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาด	3.03	1.24	พึงพอใจปานกลาง
12. ความสะอาดของที่พักร	3.34	1.70	พึงพอใจปานกลาง
13. ห้องสุขาในแหล่งท่องเที่ยวมีเพียงพอ	3.45	1.35	พึงพอใจมาก
14. ความสะอาดของห้องสุขา	3.41	1.35	พึงพอใจมาก
15. ความหลากหลายของของฝาก	3.21	1.29	พึงพอใจปานกลาง
16. คุณภาพของของฝาก	2.83	1.34	พึงพอใจปานกลาง
17. การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด	2.72	1.36	พึงพอใจปานกลาง
18. ความสะดวกในการเดินทางไปยังจังหวัดอื่นใกล้เคียง	2.86	1.33	พึงพอใจปานกลาง
19. ความประทับใจเมื่อได้มาท่องเที่ยววนอุทยานผาฉาน้ำ น้อย	2.83	1.36	พึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.17	1.19	พึงพอใจปานกลาง

จากตาราง 42 การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยววนอุทยานผาฉาน้ำน้อย จำนวน 29 คน พบว่า

นักท่องเที่ยวมีระดับ ความพึงพอใจมาก ได้แก่ คุณภาพ/ความสะอาดของอาหารและเครื่องดื่ม (ค่าเฉลี่ย 3.55) ห้องสุขาในแหล่งท่องเที่ยวมีเพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 3.45) และความสะอาดของห้องสุขา (ค่าเฉลี่ย 3.41)

นักท่องเที่ยวมีระดับ ความพึงพอใจปานกลาง ได้แก่ ความปลอดภัยในการเดินทางภายใน จังหวัดร้อยเอ็ด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ การดูแล/การรับฝากยานพาหนะภายในสถานที่ท่องเที่ยว และ ราคาอาหารและเครื่องดื่มมีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.38) รองลงมา คือ ความสะอาดของที่พักร (ค่าเฉลี่ย 3.34) ความสะดวกในการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวอื่นในจังหวัด (ค่าเฉลี่ย 3.31) การจัดทำป้ายประกอบคำอธิบายของสถานที่ท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.28) ส่วนความสะดวกในการ เดินทางมายังวนอุทยานผาน้ำย้อยและความหลากหลายของของฝาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ (ค่าเฉลี่ย 3.21) สถานที่ท่องเที่ยวมีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จัก (ค่าเฉลี่ย 3.17) การจัดทำป้ายบอกทิศทาง การไป ชมสถานที่ท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับสถานที่ท่องเที่ยวมีความสวยงามและมีเอกลักษณ์ และ สถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาด (ค่าเฉลี่ย 3.03) ความสะดวกในการเดินทางไปยังจังหวัดอื่น ใกล้เคียง (ค่าเฉลี่ย 2.86) รองลงมา คือ คุณภาพของของฝาก (ค่าเฉลี่ย 2.83) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ความประทับใจเมื่อได้มาท่องเที่ยววนอุทยานผาน้ำย้อย ส่วนการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของ จังหวัด (ค่าเฉลี่ย 2.72) ตามลำดับ

ตาราง 43 ข้อมูลของนักท่องเที่ยวแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ความพึงพอใจ
 ของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวพระมหาเจดีย์ชัยมงคล (N = 29)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล (ระดับความพึง พอใจ)
1. การจัดทำป้ายบอกทิศทางไปชมสถานที่	3.24	1.21	พึงพอใจปานกลาง
2. การจัดทำป้ายประกอบคำอธิบายของสถานที่	2.93	1.16	พึงพอใจปานกลาง
3.ความสะดวกในการเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้	2.76	1.15	พึงพอใจปานกลาง
4.ความสะดวกในการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ในจังหวัด	2.48	1.30	พึงพอใจน้อย
5. ความปลอดภัยในการเดินทางภายในจังหวัดร้อยเอ็ด	2.55	1.24	พึงพอใจน้อย
6. การดูแล การรับฝากยานพาหนะภายในสถานที่ ท่องเที่ยว	2.24	1.09	พึงพอใจน้อย
7. คุณภาพ ความสะอาด ของอาหารและ เครื่องดื่ม	2.41	0.98	พึงพอใจน้อย
8. ราคาอาหาร และเครื่องดื่มมีความเหมาะสม	2.76	1.15	พึงพอใจปานกลาง
9. สถานที่ท่องเที่ยวมีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จัก	2.66	1.34	พึงพอใจปานกลาง
10. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสวยงามและมีเอกลักษณ์	3.07	1.10	พึงพอใจปานกลาง
11. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาด	2.59	0.95	พึงพอใจน้อย
12. ความสะอาดของที่พัก	2.66	0.90	พึงพอใจปานกลาง
13. ห้องสุขาในแหล่งท่องเที่ยวมีเพียงพอ	2.45	0.95	พึงพอใจน้อย
14. ความสะอาดของห้องสุขา	2.55	1.09	พึงพอใจน้อย
15. ความหลากหลายของของฝาก	2.55	1.02	พึงพอใจน้อย
16. คุณภาพของของฝาก	2.69	0.97	พึงพอใจปานกลาง
17. การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด	2.59	1.09	พึงพอใจน้อย
18.ความสะดวกในการเดินทางไปยังจังหวัดอื่นใกล้เคียง	2.72	1.00	พึงพอใจปานกลาง
19.ความประทับใจเมื่อได้มาท่องเที่ยวพระมหาเจดีย์ชัย มงคล	2.86	1.03	พึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	2.67	1.09	พึงพอใจปานกลาง

จากตาราง 43 การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวพระมหาเจดีย์
 ชัยมงคล จำนวน 29 คน พบว่า

นักท่องเที่ยวมีระดับ ความพึงพอใจปานกลาง ได้แก่ การจัดทำป้ายบอกทิศทางไปชม
 สถานที่ท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.24) รองลงมา คือ สถานที่ท่องเที่ยวมีความสวยงามและมีเอกลักษณ์
 (ค่าเฉลี่ย 3.07) การจัดทำป้ายประกอบคำอธิบายของสถานที่ท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 2.93) ความ
 ประทับใจเมื่อได้มาท่องเที่ยวพระมหาเจดีย์ชัยมงคล (ค่าเฉลี่ย 2.86) ในส่วนของความสะดวกในการ

เดินทางมายังพระมหาเจดีย์ชัยมงคล ราคาอาหารและเครื่องดื่มมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากันทั้ง 2 ประเด็น (ค่าเฉลี่ย 2.76) ความสะดวกในการเดินทางไปยังจังหวัดอื่นใกล้เคียง (ค่าเฉลี่ย 2.72) คุณภาพของของฝาก (ค่าเฉลี่ย 2.69) ส่วนสถานที่ท่องเที่ยวมีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักมีค่าเฉลี่ยเท่ากันกับและความสะอาดของที่พัก (ค่าเฉลี่ย 2.66)

นักท่องเที่ยวมีระดับ ความพึงพอใจน้อย ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวมีความ มีค่าเฉลี่ยเท่ากันกับ การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด (ค่าเฉลี่ย 2.59) ส่วนความปลอดภัยในการเดินทางภายในจังหวัดร้อยเอ็ด ความสะอาดของห้องสุขา (ค่าเฉลี่ย 2.55) และความหลากหลายของของฝาก ก็มีค่าเฉลี่ยเท่ากันเช่นกัน (ค่าเฉลี่ย 2.55) รองลงมา คือ ความสะดวกในการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวอื่นในจังหวัด (ค่าเฉลี่ย 2.48) ห้องสุขาในแหล่งท่องเที่ยวมีเพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 2.45) คุณภาพ/ ความสะอาดของอาหารและเครื่องดื่ม (ค่าเฉลี่ย 2.41) และการดูแล/การรับฝากยานพาหนะภายในสถานที่ท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 2.24) ตามลำดับ

ตาราง 44 ข้อมูลของนักท่องเที่ยวแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ความพึงพอใจ
 ของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวบึงเกลือ (N = 29)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล (ระดับความพึง พอใจ)
1. การจัดทำป้ายบอกทิศทางทางไปชมสถานที่	3.28	0.84	พึงพอใจปานกลาง
2. การจัดทำป้ายประกอบคำอธิบายของสถานที่	3.07	0.65	พึงพอใจปานกลาง
3.ความสะดวกในการเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้	3.48	0.63	พึงพอใจมาก
4.ความสะดวกในการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ในจังหวัด	3.66	0.55	พึงพอใจมาก
5. ความปลอดภัยในการเดินทางภายในจังหวัดร้อยเอ็ด	3.69	0.66	พึงพอใจมาก
6. การดูแล การรับฝากยานพาหนะภายในสถานที่ ท่องเที่ยว	3.21	0.62	พึงพอใจปานกลาง
7. คุณภาพ ความสะอาด ของอาหารและ เครื่องดื่ม	3.07	0.65	พึงพอใจปานกลาง
8. ราคาอาหาร และเครื่องดื่มมีความเหมาะสม	3.14	0.74	พึงพอใจปานกลาง
9. สถานที่ท่องเที่ยวมีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จัก	3.24	0.74	พึงพอใจปานกลาง
10. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสวยงามและมีเอกลักษณ์	3.79	0.62	พึงพอใจมาก
11. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาด	3.14	0.64	พึงพอใจปานกลาง
12. ความสะอาดของที่พัก	2.62	0.56	พึงพอใจปานกลาง
13. ห้องสุขาในแหล่งท่องเที่ยวมีเพียงพอ	2.41	0.50	พึงพอใจน้อย
14. ความสะอาดของห้องสุขา	2.38	0.49	พึงพอใจน้อย
15. ความหลากหลายของของฝาก	2.45	0.51	พึงพอใจน้อย
16. คุณภาพของของฝาก	2.48	0.57	พึงพอใจน้อย
17. การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด	3.14	0.58	พึงพอใจปานกลาง
18.ความสะดวกในการเดินทางไปยังจังหวัดอื่นใกล้เคียง	3.38	0.56	พึงพอใจปานกลาง
19.ความประทับใจเมื่อได้มาท่องเที่ยวบึงเกลือ	3.76	0.51	พึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ย	3.12	0.59	พึงพอใจปานกลาง

จากตาราง 44 การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวบึงเกลือ

จำนวน 29 คน พบว่า

นักท่องเที่ยวมีระดับ ความพึงพอใจมาก ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวมีความสวยงามและมี
 เอกลักษณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.79) รองลงมา คือ ความประทับใจเมื่อได้มาท่องเที่ยวบึงเกลือ (ค่าเฉลี่ย
 3.76) ความปลอดภัยในการเดินทางภายในจังหวัดร้อยเอ็ด (ค่าเฉลี่ย 3.69) ความสะดวกในการ
 เดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวอื่นในจังหวัด (ค่าเฉลี่ย 3.66) และความสะดวกในการเดินทางมายัง
 สถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ (ค่าเฉลี่ย 3.48) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวมีระดับ ความพึงพอใจปานกลาง ได้แก่ ความสะดวกในการเดินทางไปยัง จังหวัดอื่นใกล้เคียง (ค่าเฉลี่ย 3.38) รองลงมา คือ การจัดทำป้ายบอกทิศทาง การไปชมสถานที่ท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.28) สถานที่ท่องเที่ยวมีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จัก (ค่าเฉลี่ย 3.24) การดูแล/การรับฝากยานพาหนะภายในสถานที่ท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.21) ในส่วนของราคาอาหารและเครื่องดื่มมีความเหมาะสม และสถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาดนั้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากันกับการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด (ค่าเฉลี่ย 3.14) รองลงมา คือ การจัดทำป้ายประกอบคำอธิบายของสถานที่ และคุณภาพ/ความสะอาดของอาหาร และเครื่องดื่ม มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 3.07) และความสะอาดของที่พัก (ค่าเฉลี่ย 2.62) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวมีระดับ ความพึงพอใจน้อย ได้แก่ คุณภาพของของฝาก (ค่าเฉลี่ย 2.48) รองลงมา ความหลากหลายของของฝาก (ค่าเฉลี่ย 2.45) ห้องสุขาในแหล่งท่องเที่ยวมีเพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 2.41) และความสะอาดของห้องสุขา (ค่าเฉลี่ย 2.38) ตามลำดับ

ตาราง 45 ข้อมูลของนักท่องเที่ยวแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ความพึงพอใจ
 ของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวภูเก็ตกาสิงห์ (N = 29)

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล (ระดับความพึง พอใจ)
1. การจัดทำป้ายบอกทิศทางไปชมสถานที่	4.28	1.03	พึงพอใจมากที่สุด
2. การจัดทำป้ายประกอบคำอธิบายของสถานที่	4.28	0.96	พึงพอใจมากที่สุด
3. ความสะดวกในการเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้	3.76	0.87	พึงพอใจมาก
4. ความสะดวกในการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวอื่นในจังหวัด	4.10	0.77	พึงพอใจมาก
5. ความปลอดภัยในการเดินทางภายในจังหวัดร้อยเอ็ด	3.83	1.00	พึงพอใจมาก
6. การดูแล การรับฝากยานพาหนะภายในสถานที่ท่องเที่ยว	4.10	1.08	พึงพอใจมาก
7. คุณภาพ ความสะอาด ของอาหารและ เครื่องดื่ม	3.72	0.70	พึงพอใจมาก
8. ราคาอาหาร และเครื่องดื่มมีความเหมาะสม	4.07	1.03	พึงพอใจมาก
9. สถานที่ท่องเที่ยวมีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จัก	4.28	1.03	พึงพอใจมากที่สุด
10. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสวยงามและมีเอกลักษณ์	4.31	1.39	พึงพอใจมากที่สุด
11. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาด	4.07	1.13	พึงพอใจมาก
12. ความสะอาดของที่พักร	3.79	0.90	พึงพอใจมาก
13. ห้องสุขาในแหล่งท่องเที่ยวมีเพียงพอ	3.45	0.91	พึงพอใจมาก
14. ความสะอาดของห้องสุขา	3.62	1.59	พึงพอใจมาก
15. ความหลากหลายของของฝาก	4.10	1.57	พึงพอใจมาก
16. คุณภาพของของฝาก	3.97	0.98	พึงพอใจมาก
17. การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด	4.45	0.91	พึงพอใจมากที่สุด
18. ความสะดวกในการเดินทางไปยังจังหวัดอื่นใกล้เคียง	4.24	1.18	พึงพอใจมากที่สุด
19. ความประทับใจเมื่อได้มาท่องเที่ยวภูเก็ตกาสิงห์	4.38	1.05	พึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.04	1.00	พึงพอใจมาก

จากตาราง 45 การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวภูเก็ตกาสิงห์
 จำนวน 29 คน พบว่า

นักท่องเที่ยวมีระดับ ความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว
 ของจังหวัด (ค่าเฉลี่ย 4.45) รองลงมา คือ ความประทับใจเมื่อได้มาท่องเที่ยวภูเก็ตกาสิงห์ (ค่าเฉลี่ย
 4.38) สถานที่ท่องเที่ยวมีความสวยงามและมีเอกลักษณ์ (ค่าเฉลี่ย 4.31) ในส่วนของการจัดทำป้าย
 บอกทิศทางไปชมสถานที่ท่องเที่ยว การจัดทำป้ายประกอบคำอธิบายของสถานที่ท่องเที่ยว และ

สถานที่ท่องเที่ยวมีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จัก มีค่าเฉลี่ยที่เท่ากันทั้ง 3 ประเด็น (ค่าเฉลี่ย 4.28) และความสะดวกในการเดินทางไปยังจังหวัดอื่นใกล้เคียง (ค่าเฉลี่ย 4.24) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวมีระดับ ความพึงพอใจมาก ได้แก่ ความสะดวกในการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวอื่นในจังหวัด การดูแล/การรับฝากยานพาหนะภายในสถานที่ท่องเที่ยว และความหลากหลายของของฝาก มีค่าเฉลี่ยที่เท่ากันทั้ง 3 ประเด็น (ค่าเฉลี่ย 4.10) รองลงมา คือ ราคาอาหารและเครื่องดื่มมีความเหมาะสม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสะอาด (ค่าเฉลี่ย 4.07) ส่วนคุณภาพของของฝาก (ค่าเฉลี่ย 3.97) ความปลอดภัยในการเดินทางภายในจังหวัดร้อยเอ็ด (ค่าเฉลี่ย 3.83) ความสะอาดของที่พักร (ค่าเฉลี่ย 3.79) รองลงมา คือ ความสะดวกในการเดินทางมายังภูกาสิงห์ (ค่าเฉลี่ย 3.76) คุณภาพ/ความสะอาดของอาหารและเครื่องดื่ม (ค่าเฉลี่ย 3.72) ความสะอาดของห้องสุขา (ค่าเฉลี่ย 3.62) และห้องสุขาในแหล่งท่องเที่ยวมีเพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 3.45) ตามลำดับ

ตาราง 46 ข้อมูลของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลความพึงพอใจเมื่อได้มาเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด (N = 29)

กลุ่มนักท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย ความเหมาะสม	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล (ระดับความเหมาะสม)
นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวบึงพลาญชัย	4.00	0.65	พึงพอใจมาก
นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ	4.14	0.44	พึงพอใจมาก
นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยววัดบูรพาภิราม	5.00	0.00	พึงพอใจมากที่สุด
นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวพระมหาเจดีย์ชัยมงคล	2.72	1.31	พึงพอใจปานกลาง
นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยววนอุทยานผาน้ำย้อย	2.76	1.51	พึงพอใจปานกลาง
นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวบึงเกลือ	3.86	0.52	พึงพอใจมาก
นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวภูกาสิงห์	4.52	0.91	พึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.85	0.76	พึงพอใจมาก

จากตาราง 46 การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเมื่อได้มาเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ดของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มที่ได้เดินทางท่องเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ ทั้ง 7 แห่ง พบว่า

นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยววัดบูรพาภิราม มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด เมื่อได้มาเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด (ค่าเฉลี่ย 5.00)

นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวภูกาสิงห์ มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด เมื่อได้มาเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด (ค่าเฉลี่ย 4.52)

นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด เมื่อได้มาเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด (ค่าเฉลี่ย 4.14)

นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวบึงพลานุชัย มีระดับความพึงพอใจมาก เมื่อได้มาเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด (ค่าเฉลี่ย 4.00)

นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวบึงเกลือ มีระดับความพึงพอใจมาก เมื่อได้มาเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด (ค่าเฉลี่ย 3.86)

นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยววนอุทยานผาน้ำย้อย มีระดับความพึงพอใจปานกลาง เมื่อได้มาเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด (ค่าเฉลี่ย 2.76)

นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวพระมหาเจดีย์ชัยมงคล มีระดับความพึงพอใจปานกลาง เมื่อได้มาเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด (ค่าเฉลี่ย 2.72)

จากระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มที่ได้เดินทางไปเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ ทั้ง 7 แห่ง เมื่อนำมาหาค่าเฉลี่ยรวมกันแล้ว พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจเมื่อได้มาเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.85)

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ควรมีการจัดกิจกรรมบันเทิงให้มากขึ้น โดยเฉพาะในสถานที่ท่องเที่ยวบึงเกลือ ควรเพิ่มห้องสุขา และรักษาความสะอาด และควรมีสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกด้วย

ควรมีการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเพิ่มมากขึ้น

3. การเสนอแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด

จากผลการศึกษาค้นคว้าโดยการสังเกตการณ์ จากแบบสอบถามทั้ง 2 แบบ คือแบบตรวจสอบทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวทั้งประเภทธรรมชาติ ประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศาสนา และประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตและแบบตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยวจำนวน 20 ข้อและการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่มในด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด (SWOT) วิสัยทัศน์เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว รวมถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด ถ้ามองในภาพรวมแล้ว การพัฒนาการท่องเที่ยวควรเกิดขึ้นโดยมีพื้นฐานของการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ทั้งเจ้าหน้าที่รัฐจากส่วนราชการ ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง ประชาชนในชุมชนรวมถึงนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดด้วย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดในภาพรวม 6 แนวทางด้วยกัน คือ

1. แนวทางในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม จังหวัดร้อยเอ็ด มีแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติ ทางประวัติศาสตร์/โบราณสถาน/โบราณวัตถุ และแหล่งท่องเที่ยวด้านประเพณีวัฒนธรรม/วิถีชีวิต ทรัพยากรเหล่านี้มีสภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยวและมีการใช้ประโยชน์โดยหวังผลทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว ซึ่งส่งผลให้สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเกิดความเสื่อมโทรม ซึ่งผลจากการศึกษาในประเด็นด้านการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ผู้ตอบ

แบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ประเด็นด้านการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว นั้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก และจากการศึกษาโดยการสังเกตการณ์ตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ พบว่า แหล่งท่องเที่ยวบางแห่ง เช่น วนอุทยานผาน้ำย้อย บริเวณทางลงชมผาน้ำย้อย จะสังเกตเห็นขยะบางส่วนที่ถูกทิ้งไว้ ทำให้แหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ หมดคุณค่าหรือทำให้ไม่น่าเที่ยวชม ดังนั้นควรมีการจัดการที่ดี เช่น จัดเก็บขยะในบริเวณนั้นและควรมีป้ายห้ามทิ้งขยะในบริเวณนั้นๆ เพื่อเป็นการป้องกันและรักษาสิ่งแวดล้อมให้คงสภาพเดิม และเป็นการลดผลกระทบต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวอีกด้วย อีกทั้งบริเวณบึงเกลือ จะสังเกตเห็นแพอาหารหลายหลังทั้งที่ใช้การได้และไม่ได้ ตั้งอยู่รวมกัน ซึ่งแพบางส่วนมีผลทำให้ทัศนียภาพบริเวณบึงเสียความงดงาม

ในการวางแผนพัฒนาหรือจัดการนั้น เจ้าของพื้นที่หรือผู้มีอำนาจในพื้นที่จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบหลัก และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ได้แก่ เจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว สถาบันหรือองค์กรต่างๆ และประชาชน ต้องให้ความร่วมมือในการพัฒนา ดูแลรักษา อนุรักษ์ ไม่ทำลาย หรือสร้างความเสียหายแก่ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

2. แนวทางการให้การศึกษาและการสร้างจิตสำนึก การศึกษาเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยเฉพาะการมุ่งเน้นการเสริมสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจากการศึกษาทั้งจากแบบสอบถามความพึงพอใจและการสังเกตการณ์ พบว่า แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งนั้น เช่น ที่พระมหาเจดีย์ชัยมงคล ภายในเจดีย์นั้นลวดลายต่างๆ บางส่วนเกิดการชำรุด แตกหักไป และสังเกตเห็นขยะบางส่วนถูกทิ้งอยู่บริเวณด้านนอกของเจดีย์ สาเหตุเนื่องมาจากการไม่มีสำนักต่อสภาพแวดล้อมของบุคคลต่างๆ และการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบการเข้าชมของนักท่องเที่ยวบางคน

ในการดำเนินการนั้น นอกเหนือจากการให้การศึกษาในสถานศึกษา หรือการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้คนในชุมชนได้รับรู้เกี่ยวกับความรู้สึกรักในทรัพยากรท่องเที่ยวแล้ว นอกจากนี้ บริษัทที่ดำเนินธุรกิจด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะไกด์หรือผู้นำเที่ยว ควรมีการแทรกเนื้อหาที่เป็นประโยชน์เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความรู้สึกรักในแหล่งท่องเที่ยวที่เดินทางไป สำหรับรูปแบบการให้ศึกษานั้น อาจใช้วิธีการฝึกอบรม กรณีศึกษา บทบาทสมมุติ การสื่อความหมายทางธรรมชาติ หรือสื่ออื่นๆ ทั้งนี้ วิธีการสื่อความหมายทางธรรมชาติเป็นรูปแบบที่ชัดเจนที่สุดของการให้การศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แนวทางนี้ให้ผู้มีอำนาจในสถานศึกษาหรือเจ้าของพื้นที่และผู้ประกอบการเกี่ยวกับธุรกิจท่องเที่ยว เป็นผู้รับผิดชอบหลัก แต่ต้องได้รับความสนใจและความร่วมมืออย่างจริงจังจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

3. แนวทางการสร้างความร่วมมือของประชาชนในท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น เป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว อันจะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ผลจากการศึกษาในประเด็นด้านการเพิ่มบทบาทชุมชนท้องถิ่นในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มี

ความเห็นว่ ประเด็นด้านการเพิ่มบทบาทชุมชนท้องถิ่นในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก อาจเนื่องจาก ประชาชนเป็นเจ้าของท้องถิ่นสามารถเป็นศูนย์กลางในการทำงานของทุกฝ่าย ทั้งการเชื่อมโยงการทำงานระหว่างหน่วยงานของรัฐและชุมชนเอง ไม่ว่าจะเป็นนโยบายฯ แผนงานหรือแผนปฏิบัติการต่าง ๆ และระหว่างชุมชนกับเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การพัฒนาจุดพัก ร้านอาหาร/ของที่ระลึก หรือการบริการด้านอื่นๆ

ในการปฏิบัติ องค์กรรัฐ เจ้าของพื้นที่หรือผู้มีอำนาจรวมทั้งผู้ประกอบการนั้น จะต้องให้ความเป็นธรรมกับประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในการจัดทำแผนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัด ทั้งนี้เพื่อให้เขาเหล่านั้นได้มีบทบาทสำคัญในการกำกับ ดูแลและควบคุมการท่องเที่ยวได้มากขึ้น มีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน มีความรัก ความหวงแหนพึงพิงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน ซึ่งจะสามารถจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนแก่ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวได้

4. แนวทางการส่งเสริมการตลาดทางการท่องเที่ยว เนื่องจากการตลาดเป็นส่วนสำคัญในการชักจูงนักท่องเที่ยวให้เดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด อีกทั้งเป็นการชักจูงให้คนในจังหวัดเดินทางท่องเที่ยว ดังนั้นการวางแผนทางการตลาดทางการท่องเที่ยว โดยเฉพาะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในเชิงนิเวศแล้ว จะต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนว่า สินค้าทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีลักษณะอย่างไร กลุ่มผู้ซื้อควรเป็นกลุ่มใด ซึ่งจากผลการศึกษาทั้งประเด็นด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและประเด็นด้านการส่งเสริมการตลาดนั้น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก ในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น ควรเพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มากขึ้น โดนเน้นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวภายในและภายนอกให้เดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดเพิ่มมากขึ้น เช่น การจัดชมรมจักรยานเชิงนิเวศ กิจกรรมเดินป่า กิจกรรมพักผ่อนแบบโฮมสเตย์ หรือส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น วิถีชีวิตชาวนาหรือการปลูกข้าวหอมมะลิ ส่วนด้านการตลาดควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดทั้งภายในจังหวัดและภายนอกจังหวัด เช่น ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด ควรมีแผ่นพับหรือเอกสารแจกฟรีสำหรับนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจทั่วไป ทั้งในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ และสถานที่สำคัญๆ ของจังหวัด เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวได้เป็นที่รู้จักและยอมรับมากขึ้น

ในการปฏิบัติด้านการตลาดนั้น ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมสำรวจ ศึกษา รวบรวมข้อมูลในการจัดทำคู่มือ ร่วมประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการส่งเสริมทางการตลาดด้านอื่นๆ ส่วนด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในการจัดกิจกรรมต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อม ซึ่งแนวทางปฏิบัตินั้นจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการจัดการและการพัฒนาที่ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและจะต้องให้เกิดความสมดุลระหว่างความสามารถในการรองรับของพื้นที่กับปริมาณนักท่องเที่ยวด้วย

5. แนวทางการจัดการโครงสร้างพื้นฐานและบริการการท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐานและบริการการท่องเที่ยว ถือได้ว่าเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานให้แก่นักท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐานและบริการที่จำเป็น ได้แก่ เส้นทางคมนาคมเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว การบริการอาหารและเครื่องดื่ม หรืออื่นๆ เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ การขนส่ง และการรักษาความปลอดภัย จากการสังเกตการณ์ของผู้วิจัย พบว่า แหล่งท่องเที่ยวบางแห่ง ถนนมีการชำรุด ผิวจราจรขรุขระ เช่น ทางไปบึงเกลือและทางไปวนอุทยานผาฉ่าย้อย และป้ายบอกแหล่งท่องเที่ยวในบางเส้นทางมีน้อย เช่น เส้นทางจากอำเภอนองพอก สู่อำเภอสลภูมิ และผลศึกษาจากแบบสอบถามในประเด็นด้านการพัฒนาการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก และผลจากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวทั้ง 7 แห่ง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในบางประเด็นอยู่ในระดับปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด เช่น ความสะอาดของห้องน้ำ หรือความเพียงพอของห้องน้ำ ความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยว ความสะอาดของสถานที่พัก และการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น ดังนั้นควรมีการพัฒนาหรือปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐานเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในการเดินทาง และสร้างความต่อเนื่องให้กับนักท่องเที่ยวในการเดินทาง ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

การพัฒนานั้นเป็นภารกิจของผู้ให้บริการ เจ้าของหรือผู้ควบคุมดูแลพื้นที่ หน่วยงานของรัฐ ในจังหวัดและบางพื้นที่ประชาชนในท้องถิ่นสามารถมีส่วนในการพัฒนาด้วย การพัฒนานั้นจะต้องคำนึงถึงสภาพตามขีดความสามารถในการรองรับของทรัพยากรการท่องเที่ยวของแต่ละพื้นที่ เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งในจังหวัดร้อยเอ็ดมีความแตกต่างกัน อีกทั้งการพัฒนาจะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

6. แนวทางส่งเสริมการลงทุนในจังหวัด การลงทุนเป็นสิ่งที่สนับสนุนให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยว ที่จะนำไปสู่การกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น หรือสนับสนุนการลงทุนของท้องถิ่นเองมากขึ้น นอกจากนี้ การส่งเสริมการลงทุนยังสามารถใช้เป็นตัวกลางในการสร้างการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นด้วย ซึ่งผลจากการศึกษาสภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด (SWOT) ในประเด็นด้านโอกาสทางการท่องเที่ยวและในประเด็นอุปสรรคการพัฒนาการท่องเที่ยวนั้น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นในระดับมากที่สุดและมากในทุกประเด็น ทั้งนี้การลงทุนเป็นการเปิดโอกาสในการสร้างงานสร้างอาชีพให้กับประชาชนในท้องถิ่น เพื่อที่จะพัฒนาทักษะให้เป็นแรงงานที่มีฝีมือทั้งเพื่อประกอบอาชีพหรือเพื่อการผลิตสินค้าทางการท่องเที่ยว เช่น ของที่ระลึกต่างๆ เนื่องจากว่าแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งในจังหวัด ไม่มีจุดจำหน่ายของที่ระลึกไว้บริการนักท่องเที่ยว ซึ่งอาจสร้างความไม่ประทับใจแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวได้

ดังนั้นในการปฏิบัติ ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งจากภาครัฐต่างๆ หรือสถาบันการเงินในจังหวัดร้อยเอ็ด จะต้องมีส่วนสนับสนุนผู้ประกอบการให้มีการลงทุนที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ หรือจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนการลงทุนทางการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงทุนโดยองค์กร

ชุมชนและผู้ประกอบการในท้องถิ่น เพื่อเป็นการสร้างโอกาสในการลงทุนของผู้ประกอบการและชุมชนท้องถิ่นในการประกอบกิจการเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วย

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีขั้นตอนดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาแหล่งท่องเที่ยว และแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อวิเคราะห์และเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด

ความสำคัญของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีความสำคัญ คือ

1. ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในจังหวัด รวมทั้งข้อคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่เป็นประโยชน์ต่อการเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อนำแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ได้จัดทำขึ้น เสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่เกี่ยวกับการวิจัยเรื่องนี้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัด ผู้ประกอบการ ประชาชนและนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆของจังหวัด

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐ จำนวน 20 ราย กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการ จำนวน 20 ราย กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน จำนวน 200 ราย และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยว จำนวน 203 ราย

พื้นที่ที่ศึกษาของแหล่งท่องเที่ยวในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ 4 ตำบล 4 อำเภอ คือ

2.1 แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ได้แก่ บึงปลาญชัย ตั้งอยู่ตำบลในเมือง อำเภอเมือง บึงเกลือ ตั้งอยู่ตำบลบึงเกลือ อำเภอเสลภูมิและวนอุทยานผาน้ำย้อย ตั้งอยู่ตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก

2.2 แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์/โบราณสถาน/ศาสนา ได้แก่ พระมหาเจดีย์ชัยมงคล ตั้งอยู่ตำบลผาน้ำย้อย อำเภอหนองพอก วัดบูรพาพิราม ตั้งอยู่ตำบลในเมือง อำเภอเมืองและกุกาสิงห์ ตั้งอยู่ตำบลกุกาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย

2.3 แหล่งท่องเที่ยวประเภทประเพณีวัฒนธรรม/วิถีชีวิต ได้แก่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจังหวัดร้อยเอ็ด ตั้งอยู่ตำบลในเมือง อำเภอเมือง

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

3.1 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด แผนและนโยบายด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด ข้อมูลด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว แนวคิดทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและการสังเกตการณ์

3.2 ความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้ง 4 กลุ่ม คือ กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ กลุ่มผู้ประกอบการ กลุ่มประชาชนและกลุ่มนักท่องเที่ยว

ตัวแปรตาม คือ แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ได้ดำเนินการวิจัยไปตามขั้นตอนการวิจัย คือ

1. สังเกตเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยว โดยใช้แบบสังเกตการณ์และแบบตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวก แล้วนำข้อมูลมาเขียนอธิบายในเชิงพรรณนา

2. สัมภาษณ์ความคิดเห็นของประชากรทั้ง 4 กลุ่ม โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกให้กลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 4 กลุ่ม ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัด ผู้ประกอบการ ประชาชน และนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ของจังหวัด จำนวน 443 ชุด

3. หลังจากที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์มาสรุปในเชิงพรรณนา ส่วนข้อมูลจากแบบสอบถามผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ(Percentage) ค่าเฉลี่ยหรือค่าเฉลี่ยเลขคณิต($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) ซึ่งผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปการศึกษาจากการสังเกตการณ์และจากแบบสอบถามด้านข้อมูลทั่วไป ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด ได้ดังนี้

สรุปผลจากการสังเกตการณ์

จากการสังเกตการณ์ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวและด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 7 แห่งพบว่า แหล่งท่องเที่ยวทั้ง 7 แห่งมีความแตกต่างกันทั้งในด้านการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและการบริการสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งจะเห็นได้ว่าแหล่งท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่ตำบลในเมือง อำเภอเมือง คือ บึงปลาญชัย วัดบูรพาภิรามและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจังหวัดร้อยเอ็ด จะได้รับการพัฒนาที่ดีกว่าแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่ที่เป็นศูนย์กลางของจังหวัด ซึ่งเพียบพร้อมไปด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ส่วนแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 4 แห่งนั้น คือ วนอุทยานผาฉ่ายย่อย พระมหาเจดีย์ชัยมงคล บึงเกลือและภูกาสิงห์ บางแห่งยังจะต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงทั้ง ผิวดิน ป้ายสัญลักษณ์การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนการจัดการดูแลพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้น

สรุปผลจากแบบสอบถาม

1. สรุปผลการศึกษาของเจ้าหน้าที่รัฐ

จากการศึกษาครั้งนี้สรุปได้ว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 55.0 มีอายุระหว่าง 35-44 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.0 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 60.0 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.0 อาชีพส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่ทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 30.0 และส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 10,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 45.0

จากการศึกษาความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด (SWOT) พบว่า เจ้าหน้าที่รัฐมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็ง (Strength) ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด ในระดับความเหมาะสมมากที่สุดในทุกประเด็น แต่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อน (Weakness) ในระดับความเหมาะสมมากที่สุดและมาก นอกจากนี้ยังพบว่า โอกาส (Opportunity) ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดในอนาคตอยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุดและมากเช่นเดียวกัน และยังพบอีกว่าอุปสรรค (Threat) ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดในอนาคต อยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุดในทุกประเด็นอีกด้วย

จากการศึกษาความเหมาะสมวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า เจ้าหน้าที่รัฐมีความเห็นว่าวิสัยทัศน์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดอยู่ในระดับความเหมาะสมมากในทุกประเด็น ส่วนยุทธศาสตร์หรือแผนพัฒนาในด้านต่างๆ ต่อไปนี้ คือ ด้านการพัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงานและการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว และด้านการพัฒนาการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก เจ้าหน้าที่รัฐเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดในทุกประเด็น ส่วนแผนพัฒนาด้านการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว ด้านการเพิ่มบทบาทชุมชนท้องถิ่นในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เจ้าหน้าที่รัฐเห็นว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดและมาก และแผนพัฒนาด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เจ้าหน้าที่รัฐเห็นว่า มีความเหมาะสมทั้งในระดับมากที่สุด มากและปานกลาง

2. สรุปผลการศึกษาของผู้ประกอบการ

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สรุปได้ว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 55.0 มีอายุระหว่าง 35-44 ปี และ 45-54 ปี เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 30.0 ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ตอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 55.0 มากที่สุด ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 30.0 และส่วนใหญ่มีรายได้มากกว่า 25,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 50.0

จากการศึกษาความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด (SWOT) พบว่า ผู้ประกอบการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็ง (Strength) ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด ในระดับความเหมาะสมมากที่สุดและมาก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อน (Weakness) ในระดับความเหมาะสมมากที่สุดและมาก ส่วนโอกาส (Opportunity) ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดในอนาคตอยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุดและมากเช่นเดียวกัน และพบว่าอุปสรรค (Threat) ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดในอนาคต อยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุดในทุกประเด็นอีกด้วย

จากการศึกษาความเหมาะสมวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ผู้ประกอบการ มีความเห็นว่าวิสัยทัศน์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับความเหมาะสมมากในทุกประเด็น ส่วนยุทธศาสตร์หรือแผนพัฒนาในด้านต่างๆ ต่อไปนี้ คือ ด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวและด้านการเพิ่มบทบาทชุมชนท้องถิ่นในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้ประกอบการเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดในทุกประเด็น ส่วนแผนพัฒนาด้านการพัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงานและการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้ประกอบการเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดและมาก

3. สรุปผลการศึกษาของประชาชน

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สรุปได้ว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 51.0 มีอายุระหว่าง 35-44 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.0 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 74.0 จบการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.0 มีอาชีพการเกษตรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.0 และมีรายได้อยู่ที่ 15,001-20,000 บาทต่อเดือนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.5

จากการศึกษาความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด (SWOT) พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็น เกี่ยวกับจุดแข็ง (Strength) ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด ในระดับความเหมาะสมมากที่สุดและมาก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อน (Weakness) ในระดับความเหมาะสมที่สุ่มมากและมาก นอกจากนี้ยังพบว่า โอกาส (Opportunity) ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดในอนาคตอยู่ในระดับ ความเหมาะสมมากที่สุดและมากเช่นเดียวกัน

และยังพบอีกว่าอุปสรรค (Threat) ต่อการพัฒนากองท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดในอนาคต อยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุดในทุกประเด็นอีกด้วย

จากการศึกษาความเหมาะสมวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ในการพัฒนากองท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประชาชนมีความเห็นว่าวิสัยทัศน์ในการพัฒนากองท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุดและมาก ส่วนยุทธศาสตร์หรือแผนพัฒนาในด้านต่างๆ ต่อไปนี้ คือ ด้านการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว ประชาชนเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดและมาก ส่วนแผนพัฒนาด้านการพัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงานและการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว ด้านการพัฒนากองบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการเพิ่มบทบาทชุมชนท้องถิ่นในการวางแผนพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงนิเวศและด้านการพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประชาชนเห็นว่ามีความเหมาะสมทั้งในระดับมากที่สุดและมาก

4. สรุปผลการศึกษาของนักท่องเที่ยว

จากการศึกษาครั้งนี้สรุปได้ว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 58.62 มีอายุระหว่าง 35-44 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.5 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 67.0 จบการศึกษาระดับมัธยมต้นเท่ากับระดับอนุปริญญา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.17 ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 30.05 และส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.98

จากการศึกษาความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด (SWOT) พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็ง (Strength) ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด ในระดับความเหมาะสมมากที่สุดและมาก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อน (Weakness) ในระดับความเหมาะสมมาก มีความพึงพอใจเกี่ยวกับโอกาส (Opportunity) ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดในอนาคตอยู่ในระดับความเหมาะสมมาก และมีความพึงพอใจเกี่ยวกับอุปสรรค (Threat) ต่อการพัฒนากองท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดในอนาคต อยู่ในระดับความเหมาะสมมากในทุกประเด็นเช่นเดียวกันอีกด้วย

จากการศึกษาความเหมาะสมวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ในการพัฒนากองท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่าวิสัยทัศน์ในการพัฒนากองท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับความเหมาะสมมาก ส่วนยุทธศาสตร์หรือแผนพัฒนาในด้านต่างๆ ต่อไปนี้ทั้งด้านการพัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงานและการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว ด้านการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ด้านการพัฒนากองบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว ด้านการเพิ่มบทบาทชุมชนท้องถิ่นในการวางแผนพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงนิเวศและด้านการพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นักท่องเที่ยวเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากในทุกประเด็น

และจากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ที่ได้เดินทางไปเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 7 แห่ง สามารถสรุปได้ดังตาราง 47

ตาราง 47 สรุปความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 7 แห่ง

แหล่งที่ท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย ความเหมาะสม	ระดับความพึงพอใจ
บึงพลาญชัย	3.48	พึงพอใจมาก
วัดบูรพาภิราม	3.05	พึงพอใจปานกลาง
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ	4.02	พึงพอใจมาก
พระมหาเจดีย์ชัยมงคล	3.17	พึงพอใจปานกลาง
วนอุทยานผาน้ำย้อย	2.67	พึงพอใจปานกลาง
บึงเกลือ	3.12	พึงพอใจปานกลาง
กุกาสิงห์	4.04	พึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ย	3.36	พึงพอใจปานกลาง

จากตาราง 47 สามารถสรุปและจัดลำดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ได้ดังนี้

นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวกุกาสิงห์ มีระดับความพึงพอใจมาก เป็นอันดับ 1 ต่อการได้มาเที่ยวกุกาสิงห์ (ค่าเฉลี่ย 4.04) รองลงมา คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ มีระดับความพึงพอใจมาก เป็นอันดับ 2 ต่อการได้มาเที่ยวพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ค่าเฉลี่ย 4.02) และนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวบึงพลาญชัย มีระดับความพึงพอใจมาก เป็นอันดับ 3 ต่อการได้มาท่องเที่ยวบึงพลาญชัย (ค่าเฉลี่ย 3.48)

ส่วนอันดับที่ 4 คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวพระมหาเจดีย์ชัยมงคล มีระดับความพึงพอใจปานกลาง ต่อการได้มาเที่ยวพระมหาเจดีย์ชัยมงคล (ค่าเฉลี่ย 3.17) อันดับที่ 5 คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวบึงเกลือ มีระดับความพึงพอใจปานกลาง ต่อการได้มาเที่ยวบึงเกลือ (ค่าเฉลี่ย 3.12) อันดับที่ 6 คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยววัดบูรพาภิราม มีระดับความพึงพอใจปานกลาง ต่อการได้มาเที่ยววัดบูรพาภิราม (ค่าเฉลี่ย 3.05) และอันดับสุดท้าย คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยววนอุทยานผาน้ำย้อย มีระดับความพึงพอใจปานกลาง ต่อการได้มาเที่ยววนอุทยานผาน้ำย้อย (ค่าเฉลี่ย 2.67)

และสรุประดับความพึงพอใจในภาพรวมของนักท่องเที่ยวทั้งหมดเมื่อได้เดินทางไปเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ นั้น นักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.36)

5. สรุปข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 4 กลุ่ม

จากการศึกษาข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 4 กลุ่ม ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้ประกอบการ ประชาชนและนักท่องเที่ยว สรุปได้ว่า มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรมีการพัฒนาและปรับปรุงทัศนียภาพในแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยวและความสะอาดของห้องสุขา

2. ควรสนับสนุนอาชีพและจัดให้มีจุดจำหน่ายของที่ระลึกในแหล่งท่องเที่ยว

3. ควรมีการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนนที่เชื่อมต่อเข้าแหล่งท่องเที่ยวในบางเส้นทาง รวมถึงการจัดทำป้ายบอกการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

4. ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัด

6. สรุปแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด

การเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด สามารถสรุปได้ดังนี้

1. แนวทางในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ในทางปฏิบัติ ให้เจ้าของพื้นที่หรือผู้มีอำนาจในพื้นที่เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินงาน และให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน

2. แนวทางการให้การศึกษาและการสร้างจิตสำนึก ในทางปฏิบัตินั้นให้ผู้มีอำนาจในสถานศึกษาหรือเจ้าของพื้นที่และผู้ประกอบการเกี่ยวกับธุรกิจท่องเที่ยว เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินงาน แต่การดำเนินงานนั้นต้องได้รับความสนใจและความร่วมมืออย่างจริงจังจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

3. แนวทางการสร้างความร่วมมือของประชาชนในท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น เป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว ในการปฏิบัตินั้นองค์กรรัฐ เจ้าของพื้นที่หรือผู้มีอำนาจรวมทั้งผู้ประกอบการในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว จะต้องให้ความเป็นธรรมและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่

4. แนวทางการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว แนวทางในการปฏิบัตินั้น ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมสำรวจ ศึกษา รวบรวมข้อมูลในการจัดทำคู่มือ ร่วมประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการส่งเสริมทางการตลาดด้านอื่นๆ ของจังหวัด ซึ่งแนวทางปฏิบัตินั้นจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการจัดการและการพัฒนาที่ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและจะต้องให้เกิดความสมดุลระหว่างความสามารถในการรองรับของพื้นที่กับปริมาณนักท่องเที่ยวด้วย

5. แนวทางการจัดการโครงสร้างพื้นฐานและบริการการท่องเที่ยว แนวทางนี้ไม่ว่าจะเป็นเจ้าของหรือผู้ควบคุมดูแลพื้นที่ หน่วยงานของรัฐในจังหวัดและบางพื้นที่ที่ประชาชนในท้องถิ่นสามารถมีส่วนในการพัฒนา และการพัฒนานั้นจะต้องคำนึงถึงสภาพตามขีดความสามารถในการรองรับของทรัพยากรการท่องเที่ยวของแต่ละพื้นที่

6. แนวทางส่งเสริมการลงทุนในจังหวัด การลงทุนเป็นสิ่งที่สนับสนุนให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยว ที่จะนำไปสู่การกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องมีส่วนสนับสนุนให้มีการลงทุนในจังหวัด ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างโอกาสในการลงทุนของผู้ประกอบการและชุมชนท้องถิ่นในการประกอบกิจการเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด (SWOT)

จากผลการศึกษาจุดแข็ง (Strength) ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด จากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้ประกอบการ ประชาชน และนักท่องเที่ยว มีความเห็นว่า จุดแข็งที่อยู่ในระดับ ความเหมาะสมมากที่สุดและความเหมาะสมมาก น่าจะมาจาก การเป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิชั้นดี การมีแหล่งท่องเที่ยวทั้งอารยธรรม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมประเพณี การเป็นศูนย์กลางคมนาคมของภาคอีสานสามารถเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวกับจังหวัดอื่นได้ การเป็นเมืองสงบ พลเมืองมีการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี และมีสนามบินที่เชื่อมต่อการท่องเที่ยวกับจังหวัดอื่นได้นั้น สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด (2547) เรื่องผลการวิเคราะห์ศักยภาพของจังหวัดร้อยเอ็ด ในด้านจุดแข็ง คือ เป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิชั้นดี มีแหล่งท่องเที่ยวทั้งอารยธรรม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมประเพณี เป็นศูนย์กลางคมนาคมของภาคอีสาน และเป็นเมืองสงบและพลเมืองมีการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมประเพณีไว้เป็นอย่างดี

จากผลการศึกษาจุดอ่อน (Weakness) ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้ประกอบการ ประชาชน และนักท่องเที่ยว มีความเห็นว่า จุดอ่อน ด้านการท่องเที่ยวที่อยู่ในระดับ ความเหมาะสมมากที่สุดและความเหมาะสมมาก อันอาจเนื่องมาจาก เส้นทาง/ ฝัวจจรจรไม่ดีเป็นอุปสรรคต่อการเดินทางท่องเที่ยว ระบบขนส่งสาธารณะยังเข้าไม่ถึงแหล่งท่องเที่ยว ขาดระบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน กิจกรรมท่องเที่ยวไม่มีต่อเนื่องตลอดทั้งปีและแรงงานขาดทักษะในด้านการผลิตสินค้า เช่น ของฝาก ของที่ระลึกนั้น สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด (2547) เรื่องผลการวิเคราะห์ศักยภาพของจังหวัดร้อยเอ็ด ในด้านจุดอ่อน คือ เส้นทางและฝัวจจรจรไม่ดี ประชากรมีการศึกษาดำรงทำให้แรงงานขาดทักษะและทำให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานสูง

จากผลการศึกษาโอกาส (Opportunity) ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด จากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้ประกอบการ ประชาชน และนักท่องเที่ยว มีความเห็นว่า โอกาสด้านการท่องเที่ยวที่อยู่ในระดับ ความเหมาะสมมากที่สุดและความเหมาะสมมาก อันอาจจะมาจากการพัฒนาและสนับสนุนสินค้าชุมชนสู่ตลาดโลก การพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อก่อให้เกิดรายได้ด้านการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น การสนับสนุน/ส่งเสริมหลักสูตรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระบบการศึกษา การพัฒนาและสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งใหม่เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว และ การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านนั้น สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด (2547) เรื่องผลการวิเคราะห์ศักยภาพของจังหวัดร้อยเอ็ด ในด้านโอกาส คือ 1) นโยบายของรัฐบาลในการนำครัวไทยสู่ครัวโลก 2) นโยบายความร่วมมือระหว่างประเทศ (ถนนเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน) 3) นโยบายสนับสนุนสินค้า OTOP 4) กระแสการตื่นตัวเรื่องสิ่งแวดล้อม/ธรรมชาติ(อาหารปลอดภัย) 5) ข้าวหอมมะลิยังไม่มีคู่แข่งในนานาชาติ และ6) มีโอกาสในการลงทุนในด้านการศึกษา/อุดมศึกษา

จากผลการศึกษา อุปสรรค (Threat) ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้ประกอบการ ประชาชน และนักท่องเที่ยว มีความเห็นว่า อุปสรรคของสภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดที่อยู่ในระดับ ความเหมาะสมมากที่สุดและความเหมาะสมมาก น่าจะ ขาดงบประมาณปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว ขาดการลงทุนด้านอุตสาหกรรมเกษตร ขาดการลงทุนด้านการศึกษา ขาดการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวกับจังหวัดอื่น และขาดการเชื่อมโยงการคมนาคมในภูมิภาคนั้น สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด (2547) เรื่องผลการวิเคราะห์ศักยภาพของจังหวัดร้อยเอ็ด ในด้านอุปสรรค คือ พื้นที่ประสบภัยธรรมชาติและการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านมีต้นทุนถูกกว่า / แรงงานราคาถูก ในเรื่องการลงทุนจากต่างประเทศนั้น เนื่องจากประเทศเพื่อนบ้านมีต้นทุนและแรงงานราคาถูก จึงทำให้นักลงทุนหันไปลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน และมีแรงงานถูก ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรสร้างความมั่นใจและความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนมาลงทุนในประเทศมากขึ้น

2. วิสัยทัศน์(Vision) ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด

จากผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้ประกอบการ ประชาชน และนักท่องเที่ยว มีความเห็นว่า วิสัยทัศน์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดที่อยู่ในระดับ ความเหมาะสมมากที่สุดและความเหมาะสมมาก อันอาจเนื่องมาจาก มีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการบริการสินค้าและอาชีพอย่างต่อเนื่องจากการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นที่รู้จักในระดับประเทศ การเป็นศูนย์ผลิตอาหารปลอดภัย/ เกษตรลดการใช้สารเคมี การเป็นเมืองสงบ ประชาชนมีคุณธรรม จริยธรรมและประชาชนมีการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด (2547) ในยุทธศาสตร์หลัก คือ การเป็นศูนย์กลางการผลิตและจำหน่ายข้าวหอมมะลิชั้นดีสู่ตลาดโลก ซึ่งประกอบไปด้วย 1) เพิ่มผลผลิตและพัฒนาคุณภาพ 2) พัฒนาการแปรรูปข้าวหอมมะลิ และ 3) พัฒนาระบบตลาดข้าวหอมมะลิ ยุทธศาสตร์รองที่ 1 คือ การเพิ่มศักยภาพในการสร้างรายได้จากภาคการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 1) การสร้าง พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดและ 2) การยกระดับมาตรฐานสินค้าและการให้บริการด้านการท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์รองที่ 2 คือ การเพิ่มศักยภาพในการสร้างรายได้จากภาคบริการแรงงาน ประกอบด้วย 1) การยกระดับคุณภาพแรงงานเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP 2) การพัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงานเพื่อการแข่งขัน 3) การส่งเสริมการมีงานทำ

3. ยุทธศาสตร์(Strategic) หรือแผนในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด

3.1 ด้านการพัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงานและการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว

จากผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้ประกอบการ ประชาชน และนักท่องเที่ยว มีความเห็นว่า ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการพัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงานและการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว ที่อยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุดและความเหมาะสมมาก อันอาจเนื่องมาจาก การพัฒนาฝีมือแรงงานให้มี

ความรู้และทักษะในอาชีพที่เหมาะสม การส่งเสริมความรู้ในสถานศึกษาและสถานประกอบการให้พร้อมเพื่อการประกอบอาชีพ การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในระดับตำบลและหมู่บ้าน เพื่อเพิ่มรายได้ การพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ให้มีมาตรฐานและคุณภาพสูงขึ้นและดึงดูดนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวให้ลงทุนในจังหวัด สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ดของศูนย์ประสานงานจังหวัดแบบบูรณาการ จังหวัดร้อยเอ็ด (2548) ด้านยุทธศาสตร์รอง ในเรื่องการเพิ่มศักยภาพในการสร้างรายได้จากภาคบริการแรงงาน ซึ่งประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) การยกระดับคุณภาพแรงงานเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP 2) การพัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงานเพื่อการแข่งขัน และ 3) การส่งเสริมการมีงานทำ และยุทธศาสตร์รองในเรื่องการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายพื้นฐานของรัฐ และนโยบายสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาล ได้แก่ กลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถด้านการตลาดและยกระดับคุณภาพสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ หรือ OTOP เนื่องจากรายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นรายได้ที่กระจายไปสู่ประชากรอย่างกว้างขวาง มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันกับหลายสาขาอาชีพ สามารถสร้างงานสร้างอาชีพได้อย่างมากมายและเป็นการเสริมอาชีพอีกอย่างหนึ่ง อาชีพที่เกิดต่อเนื่องจากการท่องเที่ยว เช่น การผลิตหัตถกรรมพื้นบ้าน หรือการผลิตอาหารไปป้อนตามเมืองท่องเที่ยวต่าง ๆ ก็จะเป็นอาชีพเสริมที่ทำรายได้เพิ่มได้เป็นอย่างดี หรือในเมืองท่องเที่ยวก็อาจเป็นผู้นำเที่ยวได้อีกด้วย

3.2 ด้านการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

จากผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้ประกอบการประชาชน และนักท่องเที่ยว มีความเห็นว่า ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ที่อยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุดและความเหมาะสมมาก น่าจะมีสาเหตุมาจาก การควบคุมการใช้พื้นที่บริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น วนอุทยานผาน้ำย้อย บึงเกลือ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เช่น ปราสาทภู กู่กาสิงห์ การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณี เช่น บุญผะเหวด บุญข้าวจี บุญแข่งเรือ และ การพัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ดของศูนย์ประสานงานจังหวัดแบบบูรณาการ จังหวัดร้อยเอ็ด (2548) ด้านยุทธศาสตร์รอง ในเรื่องการเพิ่มศักยภาพในการสร้างรายได้จากภาคการท่องเที่ยว ได้แก่ กลยุทธ์การสร้าง พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด ในส่วนของประเด็นการควบคุมการใช้พื้นที่บริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสมนั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2540) ที่พบว่า การท่องเที่ยวนั้นได้ส่งผลทางลบต่อสิ่งแวดล้อมในรูปแบบต่างๆ เช่น การทิ้งขยะมูลฝอย การสร้างมลพิษจากธุรกิจการท่องเที่ยว หรือแม้กระทั่งการทำลายสิ่งแวดล้อมโดยน้ำมือของนักท่องเที่ยวเอง ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีการควบคุมดูแลกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยการวางแผนเพื่อป้องกันมิให้ส่งผลทางลบต่อสิ่งแวดล้อมเกินขีดความสามารถที่สภาพแวดล้อมจะรองรับได้

เนื่องจากทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบหลักสำคัญอย่างยิ่งของการท่องเที่ยว สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทรัพยากรเหล่านี้มีสภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยวและมีการใช้ประโยชน์เพื่อการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ อยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม ภายในแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งๆ จะสามารถจัดการเพื่อให้มีการท่องเที่ยวได้มากกว่าหนึ่งรูปแบบ การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว ไม่เพียงแต่เป็นการนำทรัพยากรที่มีความสำคัญในระบบนิเวศมาเสนอต่อนักท่องเที่ยวเท่านั้น หากยังรวมถึงการสงวนรักษา ควบคุม ดูแล ทรัพยากรเหล่านั้นให้คงสภาพไว้ให้ดีที่สุด เป็นการเสริมมาตรการการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสามารถนำมาเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวได้นานที่สุดหรือตลอดไป

3.3 ด้านการพัฒนาการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก

จากผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้ประกอบการประชาชน และนักท่องเที่ยว มีความเห็นว่า ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการพัฒนาการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก ที่อยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุดและความเหมาะสมมาก อันอาจเป็นสาเหตุมาจาก การส่งเสริมบุคลากรให้ได้มาตรฐานในการบริการด้านการท่องเที่ยว การปรับปรุงและพัฒนาเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา ฯ ให้เพียงพอเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว การจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์และแผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวตามถนนสายหลัก และการเพิ่มมาตรฐานในการรักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ดของศูนย์ประสานงานจังหวัดแบบบูรณาการ จังหวัดร้อยเอ็ด (2548) ด้านยุทธศาสตร์รอง ในเรื่องการเพิ่มศักยภาพในการสร้างรายได้จากภาคการท่องเที่ยว ได้แก่ การเพิ่มมาตรฐานการอำนวยความสะดวกและรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว เนื่องจากการท่องเที่ยวมีบทบาทในการนำความเจริญไปสู่ชุมชนท้องถิ่นได้ เมื่อเกิดการเดินทางท่องเที่ยวจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นคนไทยหรือคนต่างประเทศก็ย่อมหลีกเลี่ยงไม่พ้นที่จะเจอกับสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ๆ ในท้องถิ่นนั้น เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา ร้านอาหารหรือสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ซึ่งจะต้องมีผู้ลงทุนในหลายๆ ลักษณะเป็นการสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่นเหล่านั้น อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมความปลอดภัย และความมั่นคงให้พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว เพราะนักท่องเที่ยวจะเลือกเดินทางไปเที่ยวจะต้องมั่นใจว่าจะมีความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ฉะนั้นแหล่งใดที่นักท่องเที่ยวเข้าไปแหล่งนั้นจะต้องมีความปลอดภัยเพียงพอ ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาในประเด็นนี้ เพื่อเป็นการนำความเจริญไปสู่ท้องถิ่นและเป็นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอีกทางหนึ่งด้วย

3.4 ด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว

จากผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้ประกอบการประชาชน และนักท่องเที่ยว มีความเห็นว่า ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว ที่อยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุดและความเหมาะสมมาก อาจเนื่องมาจาก การสร้างความต่อเนื่องและความสม่ำเสมอในการประชาสัมพันธ์

แหล่งท่องเที่ยว การส่งเสริมรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่หลากหลาย การจัดทำคู่มือแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดและกลุ่มจังหวัด และ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด สอดคล้องกับงานวิจัยของโสภี โสพิน (2544) ที่พบว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยใช้สื่อแผ่นพับ เพื่อสร้างทัศนคติที่ดี จำเป็นต้องเน้นเรื่องการให้ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสำหรับนักท่องเที่ยว มีประโยชน์ในการนำไปใช้เป็นคู่มือประกอบในการท่องเที่ยว ช่วยเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ที่ท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับศูนย์วิจัยป่าไม้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2542) ที่พบว่า การประชาสัมพันธ์ซึ่งถือว่าเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการตลาดจะต้องมีการดำเนินการที่ก่อให้เกิดการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม และจะต้องมีการตรวจสอบข้อมูลการท่องเที่ยวเป็นประจำเพื่อติดตามความเคลื่อนไหว ซึ่งจะได้นำมาประเมินผลและนำมาปรับปรุงแผนการตลาดของพื้นที่ต่อไป

เนื่องจากการตลาดเป็นส่วนสำคัญในการชักจูงนักท่องเที่ยวให้ไปเที่ยว ดังนั้นการวางแผนทางส่งเสริมทางการตลาดทางการท่องเที่ยว โดยเฉพาะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในเชิงนิเวศแล้ว จะต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนว่า สินค้าทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีลักษณะอย่างไร กลุ่มผู้ซื้อควรเป็นกลุ่มใด ซึ่งแนวทางนั้นจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการจัดการและการพัฒนาที่ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและจะต้องให้เกิดความสมดุลระหว่างความสามารถในการรองรับของพื้นที่กับปริมาณนักท่องเที่ยวด้วย

3.5 ด้านการเพิ่มบทบาทชุมชนท้องถิ่นในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้ประกอบการประชาชน และนักท่องเที่ยว มีความเห็นว่า ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการเพิ่มบทบาทชุมชนท้องถิ่นในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่อยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุดและความเหมาะสมมาก น่าจะมาจาก การแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในการจัดทำแผนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์หรือสถานที่ในการวางแผนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การจัดหางบประมาณในการสนับสนุนกิจกรรม การประชาสัมพันธ์หรือชักชวนให้ผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรม การเขียนแผนงานหรือจัดทำแผนปฏิบัติการในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และ การปฏิบัติงานหรือโครงการตามแผนที่วางไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของรณกร ศิริกานนท์ (2544), สมชาย สนั่นเมือง(2541) และ วินเซนทร์ และ ทอมป์สัน (2002) ที่พบว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เกิดขึ้นโดยทั่วไป มักไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ชุมชน ซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวมีส่วนร่วม ดังนั้น การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน ชุมชนสามารถที่จะควบคุมทิศทางการพัฒนาได้โดยชุมชนเองด้วย อีกทั้งชุมชนยังได้รับการเรียนรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในฐานะของการเป็นแหล่ง

รายได้ที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาชุมชน ตลอดจนเพื่อให้ประชาชนเกิดความรัก ความหวงแหน ดูแลรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรท่องเที่ยวด้วย

3.6 ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้ประกอบการ ประชาชน และนักท่องเที่ยว มีความเห็นว่า ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่อยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุดและความเหมาะสมมาก น่าจะมาจาก การกำหนดพื้นที่ในเขตพื้นที่อนุรักษ์ให้นักท่องเที่ยวเข้าชม การกำหนดช่วงเวลา ปิด-เปิดพื้นที่อนุรักษ์เพื่อให้ธรรมชาติได้พักฟื้นตัวเอง การกำหนดรูปแบบสิ่งก่อสร้างให้สอดคล้องกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าพื้นที่อนุรักษ์ในแต่ละวัน การมีหนังสือคู่มือเดินทาง แผนที่ การปฏิบัติตน และสิ่งที่ไม่ควรทำหรือไม่ควรทำขณะท่องเที่ยว การมีเทปวีดิทัศน์หรือสไลด์อธิบายระบบนิเวศทั้งหมดของพื้นที่อนุรักษ์ การมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวและดูแลพื้นที่อนุรักษ์ การส่งเสริมบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การจัดให้มีห้องสุขาและที่ทิ้งขยะในบริเวณจุดพัก การกำหนดระเบียบการใช้นานพาหนะในพื้นที่อนุรักษ์ การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มีความต่อเนื่อง และการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าพื้นที่อนุรักษ์ในแต่ละวัน ในประเด็นนี้จะเห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยในระดับมากและปานกลาง คือ เจ้าหน้าที่รัฐ (ค่าเฉลี่ย 3.20) ผู้ประกอบการ (ค่าเฉลี่ย 3.50) ประชาชน (ค่าเฉลี่ย 4.03) และ นักท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 3.48) ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของ สุรเชษฐ์ เศรษฐมาสมและคนอื่นๆ (2538, 14-16) ที่ว่า การท่องเที่ยวที่เป็นหมู่คณะ (Mass Tourism) มีโอกาสที่จะเกิดผลกระทบค่อนข้างสูงต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงไม่ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกขนาดใหญ่ถาวร หรือมีปริมาณค่อนข้างมาก ควรเน้นสิ่งอำนวยความสะดวกขนาดเล็ก มีความสะดวกสบายพอสมควร สอดคล้องผสมกลมกลืนไปกับสภาพแวดล้อม

4. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ ในจังหวัดร้อยเอ็ด

จากการศึกษาด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ได้เดินทางไปเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ ในจังหวัดร้อยเอ็ดทั้ง 7 แห่ง ในประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้ คือ การจัดทำป้ายบอกทิศทาง การไปชมสถานที่ การจัดทำป้ายประกอบคำอธิบายของสถานที่ ความสะดวกในการเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ ความสะดวกในการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวอื่นในจังหวัด ความปลอดภัยในการเดินทางภายในจังหวัดร้อยเอ็ด การดูแล/การรับฝากยานพาหนะภายในสถานที่ท่องเที่ยว คุณภาพ /ความสะอาดของอาหารและเครื่องดื่ม ราคาอาหารและเครื่องดื่มมีความเหมาะสม สถานที่ท่องเที่ยวมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับ สถานที่ท่องเที่ยวมีความสวยงามและมีเอกลักษณ์ สถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาด ความสะอาดของที่พัก ห้องสุขาในแหล่งท่องเที่ยวมีเพียงพอ ความสะอาดของห้องสุขา ความหลากหลายของของฝาก คุณภาพของของฝาก การประชาสัมพันธ์แหล่ง

ท่องเที่ยวของจังหวัด ความสะดวกในการเดินทางไปยังจังหวัดอื่นใกล้เคียงและความประทับใจเมื่อได้เดินทางไปท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่ง

ประเด็นต่างๆ ที่ได้กล่าวไปนี้ เป็นการศึกษาระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกของนักท่องเที่ยวที่ได้เดินทางไปท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางไปนั้นมีระดับความพึงพอใจในสิ่งอำนวยความสะดวกแต่ละประเด็นอยู่ในระดับใด ทั้งความพึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อยและพึงพอใจน้อยที่สุด สำหรับในประเด็นที่นักท่องเที่ยวเห็นว่ามีความพึงพอใจมากและมากที่สุดนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ต้องรักษาระดับคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวในประเด็นต่างๆ ไว้หรือให้ดียิ่งขึ้น ในส่วนประเด็นที่นักท่องเที่ยวเห็นว่ามีความพึงพอใจปานกลาง น้อยและน้อยที่สุดนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแต่ละแห่งควรมีการพัฒนาหรือปรับปรุงตามประเด็นต่างๆ เหล่านั้นให้ดียิ่งขึ้น และในกระบวนการวางแผน การพัฒนาตลอดจนการติดตามและประเมินผล จะต้องให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมกันทำงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ทั้งนี้เพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้กับจังหวัดอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรมีการปรับปรุงเส้นทางเดินทางที่เชื่อมโยงเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด รวมทั้งควรมีการดูแลถนนในบางช่วงที่มีการชำรุด ผิดจราจรขรุขระ เช่น ทางไปบึงเกลือและทางไปวนอุทยานผาฉ่าย และควรจัดให้มีป้ายบอกแหล่งท่องเที่ยวในบางเส้นทางเป็นระยะๆ เช่น เส้นทางจากอำเภอหนองพอก สู่อำเภอเสลภูมิ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในการเดินทาง และสร้างความต่อเนื่องให้กับนักท่องเที่ยวในการเดินทาง

2. ควรเร่งพัฒนาทักษะของแรงงานให้เป็นแรงงานที่มีฝีมือ(Knowledge Worker) คือ ส่งเสริมให้ชุมชนได้มีการพัฒนาฝีมือทางด้านการผลิตสินค้าทางการท่องเที่ยว เช่น การผลิตของที่ระลึกในชุมชนตำบลกุลาสิงห์ ตำบลผาฉ่าย หรือตำบลอื่นๆ โดยเน้นความมีเอกลักษณ์ของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว และควรมีการสร้างจุดจำหน่ายของที่ระลึกในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเป็นการสร้างงานสร้างอาชีพให้กับประชาชนและเป็นการเพิ่มรายได้ อีกทั้งยังเป็นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดอีกทางหนึ่งด้วย

3. ควรให้ประชาชนและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ได้มีส่วนแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในการจัดทำแผนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัด เพราะการมีส่วนร่วม เป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ยั่งยืน อันจะนำไปสู่การพัฒนาในภาพรวม ทั้งนี้เพื่อให้เขาเหล่านั้นได้มีบทบาทสำคัญในการกำกับ ดูแลและควบคุมการท่องเที่ยวได้มากขึ้น มี

ความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน มีความรัก ความหวงแหนพึงพิงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน ซึ่งจะสามารถนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนแก่ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวได้

4. ควรมีการประเมินและวัดระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ ในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ซึ่งจากผลการวิจัยนั้นได้แสดงให้เห็นว่า แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่ง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ ความสะอาดของห้องน้ำ หรือความเพียงพอของห้องน้ำ ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยว ความสะอาดของสถานที่พัก และการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น เพื่อที่จะพัฒนาปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวให้เป็นที่พึงพอใจของนักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

5. ควรมีการจัดการหรือดูแลแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งจากการศึกษาพบว่าแหล่งท่องเที่ยวบางแห่ง เช่น ทางลงชมผาน้ำย้อย ที่วนอุทยานผาน้ำย้อย ผู้วิจัยจะสังเกตเห็นขยะบางส่วนที่ถูกทิ้งไว้ ทำให้แหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ หมดคุณค่าหรือทำให้ไม่น่าเที่ยวชม ดังนั้นควรมีการจัดการที่ดี เช่น จัดเก็บขยะในบริเวณนั้นและควรมีป้ายห้ามทิ้งขยะในบริเวณนั้นๆ เพื่อเป็นการป้องกันและรักษาสิ่งแวดล้อมให้คงสภาพเดิม และเป็นการลดผลกระทบต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวอีกด้วย

6. ควรเพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มากขึ้น โดนเน้นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวภายในและภายนอกให้เดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดเพิ่มมากขึ้น เช่น การจัดชมรมจักรยานเชิงนิเวศ กิจกรรมเดินป่า กิจกรรมพักแรมแบบโฮมสเตย์ หรือส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น วิถีชีวิตชาวนาหรือการปลูกข้าวหอมมะลิ ทั้งนี้การจัดกิจกรรมต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อม

7. ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดทั้งภายในจังหวัดและภายนอกจังหวัด เช่น ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด ควรมีแผ่นพับหรือเอกสารแจกฟรีสำหรับนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจทั่วไป ทั้งในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ และสถานที่สำคัญๆ ของจังหวัด เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวได้เป็นที่รู้จักและยอมรับมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ชุมชนรู้สึกรัก ห่วงแหนและมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน

2. ควรมีการศึกษาถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัด เพื่อทางจังหวัดจะได้เพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบต่างๆ ให้มีความน่าสนใจยิ่งขึ้น

3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพสินค้าของที่ระลึกของจังหวัด หรือสินค้าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เช่น สินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดหรือสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

4. ควรมีการทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในแต่ละแห่ง ทั้งนี้เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปปรับปรุงหรือพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ให้ดียิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. (2548). สถิติประชากรปี พ.ศ. 2547. (ออนไลน์). แหล่งที่มา:
<http://www.dopa.go.th/hpstat9/people2.htm>. วันที่สืบค้น 20 มีนาคม 2548. กรมฯ.
- กระทรวงการต่างประเทศ. (2537). แผนปฏิบัติการ 21 เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ:
อมรินทร์. กระทรวงฯ.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2547). ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว พ.ศ. 2547-2551. กรุงเทพฯ:
กระทรวงฯ.
- กระทรวงศึกษาธิการ; และกระทรวงมหาดไทย. (2542). วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์
เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดร้อยเอ็ด. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- กระทรวงมหาดไทย. (2547). ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ & ยุทธศาสตร์การ
พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- กอบแก้ว ชัยเดชสุริยะ (2546). การจัดการทางการตลาดด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมของ
บ้านทุ่งสูง จังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. (การจัดการ
ทรัพยากร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- กานต์พิชชา สุริคุณาพงษ์. (2545). แนวทางการพัฒนาหาดเชิงทรายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.
วิทยานิพนธ์ ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. (การจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว).
เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2538ก). จังหวัดเชียงราย. เชียงราย : สำนักงานภาคเหนือเขต 2.
(แผ่นพับ).
- . (2541ข, มีนาคม). บทความพิเศษ Ecotourism Network (20). หน้า 8-10.
- . (2542ค). มารูจักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกันเถิด. จุลสารการท่องเที่ยว, 18(1).
- . (2545ง). เอกสารการประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ภายใต้โครงการ
ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ วันที่ 7-9
มีนาคม 2545. เอ็ก เซเทรา.
- . (2548จ). ร้อยเอ็ด. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.tat.or.th/thai/province>. วันที่
สืบค้น 30 สิงหาคม 2548.
- กิตติวัฒน์ รัตนดิลก ณ ภูเกิด. (2541, ตุลาคม-ธันวาคม). การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. จุลสารการ
ท่องเที่ยว. 17(4) : 40-52.
- เกิดศิริ เจริญวิศาล; และ อำพร วิริยโกศล. (2542). แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ
ตะรุเตา. สงขลา: ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
มหาวิทยาลัยฯ. ถ่ายเอกสาร.

- จารุพงศ์ พลเดช. (2546). การบริการจัดการภาครัฐแนวใหม่: คำบรรยาย ณ หอประชุมสุขุมณัย กันยายน 2546. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.cdd.go.th/garupong/september46/j460905.htm>. วันที่สืบค้น 20 มกราคม 2548.
- จินตนา บุญบังการ; และ ญัฏฐพันธ์ เขจรนนท์. (2544). การจัดการเชิงกลยุทธ์. เม็ดทราย.
- จूरรัตน์ ขวเจริญ. (2539, ตุลาคม-ธันวาคม). สรุปภาพการณ์ท่องเที่ยวในประเทศไทย ปี 2538. จุลสารการท่องเที่ยว. 4-13.
- จุฑามาต ไชยสร. (2536). การศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอน. ปริญญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. (ภูมิศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. (2527). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภะ.
- ฉัตรชัย ดั่งจาด. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: กรณีศึกษาความคิดเห็นของชุมชนคลองบางกอกน้อย จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. (รัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2540). วิถีไทย: การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: โครงการวิถีพรรค. 1-10.
- ฐิติษฐ์ ฐาติ. (2533). อุตสาหกรรมท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่ : สำนักงานอธิการวิทยาลัยครูเชียงใหม่.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2548). การวิจัยบูรณาการกับการพัฒนาประเทศ: คำบรรยาย ณ โรงแรมสยามซิตี้ วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2547. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.sri.cmu.ac.th/download/integrate.pdt>. วันที่สืบค้น 13 พฤษภาคม 2548.
- ดิน ปรัชญาพฤทธิ. (2531). ภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทวิทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภะ.
- ทักษิณ ชินวัตร. (2548). การจัดทำข้อเสนอการวิจัยสำหรับผู้บริหาร. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.sri.cmu.ac.th/download/integrate.pdt>. วันที่สืบค้น 13 พฤษภาคม 2548.
- นิคม จารุมณี. (2535). การท่องเที่ยวอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: ภาคพัฒนาตำราและเอกสารวิชาการ. หน่วยศึกษานิเทศน์ กรมฝึกหัดครู. ถ่ายเอกสาร.
- บุญมี พันธุ์ไทย. (2545). ระเบียบวิธีวิจัยการศึกษาเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญเลิศ เย็นคงคา; และคนอื่นๆ. (2546). การจัดการเชิงกลยุทธ์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: วี.เจ.
- บุญเลิศ ตั้งจิตวัฒนา. (2539, มกราคม-มีนาคม). มาช่วยกันส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เกาะ. จุลสารการท่องเที่ยว. 15(1) : 19-23.

- ปกรณัม ปรียากร. (2530). *ทฤษฎี แนวคิดและกลยุทธ์เกี่ยวกับการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศาสตร์.
- ปัญญา ชีระวิทยเลิศ. (2545). *ปฏิบัติการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ปรีชา แดงโรจน์. (2544). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสู่ศตวรรษที่ 21*. ไฟว์ แอนด์ โฟว์.
- ไพลินพันธุ์ สร้อยจาตุรนต์ (2538). *กลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติแนวอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ โดยใช้คู่มือแนะนำเชิงระบบนิเวศ : กรณีศึกษาชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สถาบันราชภัฏเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยมหิดล*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ภราเดช พยัฆวิเชียร. (2539, มกราคม-มีนาคม). *พัฒนาท่องเที่ยวไทยในทิศทางที่ยั่งยืน*. จุลสารการท่องเที่ยว. 15(1) : 4-7.
- ภัทรอนงค์ ณ เชียงใหม่. (2544). *การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2546). *คู่มือการจัดทำปริญญานิพนธ์และสารนิพนธ์*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยฯ.
- (2548ข). *ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.lib.swu.ac.th/thailis.htm>. วันที่สืบค้น 2 กรกฎาคม 2548. มหาวิทยาลัยฯ.
- มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2547). *รายงานสรุปภาพรวมการท่องเที่ยวประเทศไทยและกรณีศึกษา : โครงการรักษาเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว เชียงราย, แพร่, นอนงบัวลำภู, เลย, กระบี่, ตราด, นครปฐม, เพชรบุรี*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยฯ.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *ราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ.
- พจนานุกรมสงวนศรี. (2546). *คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน*. กรุงเทพฯ: โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ.
- พรเทพ พรพรหมินทร์. (2529). *บทบาทของเอกชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: กองแผนงาน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- พิบูล ทีปะปาล. (2546). *การจัดการเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: อมร.
- ไพรัตน์ เดชะรินทร์. (2527). *นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภา.
- ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด. (2547ก). *ร้อยเอ็ด: ศูนย์ประสานงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดร้อยเอ็ด*.
- (2548ข). *ร้อยเอ็ด: ศูนย์ประสานงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดร้อยเอ็ด*.
- ยุพดี เสตพรณ. (2543). *ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยวไทย*. กรุงเทพฯ : พิศมัย.
- ยุวดี นิรัตน์ตระกูล. (2538, กรกฎาคม-กันยายน). *Eco-Tourism: การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์*. จุลสารการท่องเที่ยว. 14(3).

- รณกร ตีรภานนท์. (2541). รายงานการวิจัยเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อการพัฒนาป่าชุมชน.
กรุงเทพฯ: ศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชนภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก.
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ราเมศร์ พรหมชาติ. (2545). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร:
กรณีศึกษากาแฟบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. (การจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว). เชียงใหม่: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- รัญจวน ทองรอด. (2537). รายงานสถานการณ์การท่องเที่ยวยุคปี 2010. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยว
แห่งประเทศไทย.
- วรรณพร วณิชชากร; และคนอื่นๆ. (2541). รายงานการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว
เชิง นิเวศในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- วรรณ วรชวณิช. (2539). ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วิไล บุญบรรจง. (2543). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณชายฝั่ง
เมืองระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. (การ
จัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่าย
เอกสาร.
- ศศิธร สามารถ. (2545). ความพึงพอใจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวไทยในจังหวัดกระบี่. สาร
นิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. (การตลาด). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริวรรณ ทางปัญญา. (2539). ปัจจัยที่มีผลต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแหล่งโบราณสถาน:
กรณีศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้มีถิ่นพำนักใกล้แหล่งโบราณสถาน. วิทยานิพนธ์
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. (เทคโนโลยีการบริหาร สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์; และคนอื่นๆ. (2542). การบริหารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: วีระฟิล์ม และไซเท็กซ์.
- ศรีพร สมบุญธรรม. (2536, มกราคม-มีนาคม). Eco-Tourism: การท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์สัญลักษณ์
ใหม่แห่งทศวรรษ. จุลสารการท่องเที่ยว. 12(1) :7-13.
- ศูนย์ประสานงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดร้อยเอ็ด. (2547ก). ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด
ร้อยเอ็ดประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2547. สำนักงานฯ.
- (2548ข). ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ดประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2547.
สำนักงานฯ.
- ศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2538). โครงการศึกษาการท่องเที่ยว
เพื่อรักษาระบบนิเวศ: กรณีภาคใต้. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- (2542ข). แผนส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบชุมชนมีส่วนร่วม บริเวณเขานอจู้
จังหวัดกระบี่. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- คันสนีย์ ดันตติวิท. (2538). รายงานการวิจัยเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์: กรณีศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนเกาะล้านต่อท้องถิ่น. ปทุมธานี: คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2539ก). โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ: เสนอการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. สถาบันฯ.
- , (2540ข). โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ. กรุงเทพฯ: เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. สถาบันฯ.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2537ก). การศึกษากำหนดแนวทางการควบคุมพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะเต่าและเกาะนางยวน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. กรุงเทพฯ: สถาบันฯ.
- , (2540ข). รายงานขั้นสุดท้าย การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. กรุงเทพฯ: เสนอการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. สถาบันฯ.
- , (2541ค). รายงานฉบับสุดท้าย ส่วนที่ 1 รายงานหลักการศึกษาเพื่อกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล. กรุงเทพฯ: เสนอการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. สถาบันฯ.
- สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. (2544). การบริหารกลยุทธ์. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
- สมชาย สนั่นเมือง. (2541). ชุมชนท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : กองวิชาการ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- สมฤดี มีประเสริฐ. (2542). การจัดการชายฝั่งแบบบูรณาการบริเวณฝั่งตะวันออกของอ่าวไทยตอนใน. วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา. (วิทยาศาสตร์สภาวะแวดล้อม) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุดาพร ชูดิษฐ์ธรรณท์. (2542, เมษายน-มิถุนายน). การท่องเที่ยวกับธุรกิจบริการ. จุลสารการท่องเที่ยว. 18(2) : 39.
- สุรเชษฐ์ เชษฐมาสและคนอื่นๆ. (2538ก). โครงการศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ: กรณีภาคใต้. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุภาพร พิศาลบุตร. (2543). หลักการวางแผน. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- โสภี โสพิน. (2544). กลยุทธ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยใช้สื่อแผ่นพับ: กรณีศึกษาการท่องเที่ยวล่องแก่ง ตำบลกรุงชิง กิ่งอำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. (เทคโนโลยีการวางแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชนบท) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานจังหวัดร้อยเอ็ด. (2548). ข้อมูลทั่วไป จ.ร้อยเอ็ด. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.roiet.go.th/>. วันที่สืบค้น 20 มีนาคม 2548. สำนักงานฯ.

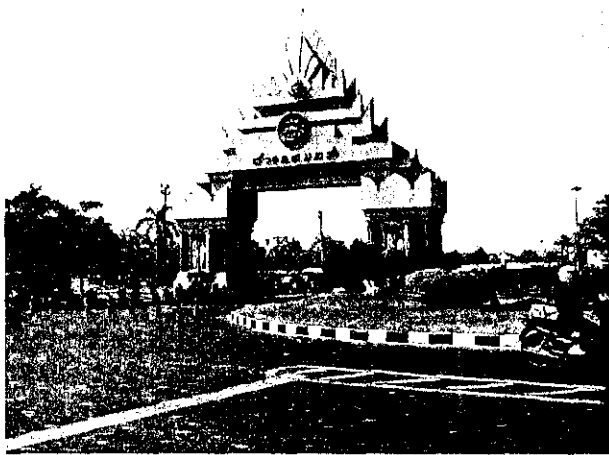
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2547). *สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 พ.ศ. 2547-2549*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สำนัก
นายกฯ.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด. (ม.ป.ป.). *สถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด*. ร้อยเอ็ด : ทันใจ.
- อนันต์ เกตุวงศ์. (2543). *หลักและเทคนิคการวางแผน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อภิรมย์ พรหมจรรยา; และคนอื่นๆ. (2543). รายงานการวิจัยเรื่อง *การพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อ
ชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนเกาะยาวน้อย จังหวัดพังงา*. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อุษณีย์ ศรีภูมิ. (2544). *ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวทัศนศึกษา
ในเขตฐานทัพเรือสัตหีบ: รายงานการวิจัยการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง*. บริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต. (บริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่าย
เอกสาร.
- อำนาจ อนันตชัย. (2527). *ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ :
วิเคเตอร์ฟาวเวอร์พอยด์.
- Boi, Paul Owusu. (2004). *Residents' attitudes and perceptions toward national parks and
ecotourism development in Ghana: The case of Dome community in the Digya
National Park..* (Online). Available: <http://wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/NQ94583>.
Retrieved July 25, 2005.
- Boo, Elizabeth. (1991). *Making Ecotourism Sustainable: Recommendations for Planning,
Development, and Management*. In *Nature Tourism Managing for the Environment*.
Island Press, Washington D.C.
- Brummond, Janice K. (2004). *Sacred waters of the Mongols: Protecting natural and cultural
diversity in the Lake Baikal region*. (Online). Available: [http://wwwlib.umi.com/
dissertations/fullcit/](http://wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/). Retrieved July 25, 2005.
- Ceballos-Lascurain, H. (1987). *Estudio de prefactibilidad socioeconomica del turismo
cologico y anteproyecto arquitectonico y urbanistico del Centro de Turismo Ecologico
de Sian Ka'an, Quintana Roo*. Study completed for SEDUE. Mexico.
- Cohen, J.; & Uphoff, N.T. (1977). *Rural Development Participation*. Ithaca: Cornell
University.
- Fennell, David A.; & Dowling Ross K. (2003). *Ecotourism Policy and Planning*. London.
CABI.
- GLOBE '90. (1990). *An Action Strategy for Sustainable Tourism*. Ottawa: Tourism Canada.
- Higgins, James M.; & Vincze, Julian W. (1993). *Strategic Management: Text and Cases*. 5th
ed. Fort Worth: The Dryden.

- Hvenegaard, G.T.; & Dearden, P. (1998, July). *Ecotourism versus Tourism in Thai National park*. *Annals of Tourism Research*. 25(3): 700-720.
- Lindberg, K. (1991). *Policies for Maximising Nature Tourism's Ecological and Economic Benefits*. Washington DC: World Resources Institute.
- Longman Contemporary English. (1978). *The Living Dictionary*. 4th ed. English: Longman.
- McIntosh, Robert W.; Goeldner, Charles R.; & Ritchie, J.R. Brent. (1995). *Tourism: Principle, Practices, Philosophies*. New York.
- Moreno, Maria del Carmen (2004). Lokono of the Pomeroon: Identity politics, history and cultural revival in a changing landscape (Guyana). (Online). Available: <http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit/NQ94583>. Retrieved July 25, 2005.
- Oxford Advanced Learner's Dictionary. (2001). 6th ed. New York: Oxford.
- Richardson, Janet. (1993). *Ecotourism & Nature based Holidays*. Sydney: Australian Print Group.
- Tourism Canada. (1990). *An Action Strategy for Sustainable Tourism Development: Globe '90* Tourism Canada.
- Vincent, V.C.; & Thompson, W. (2002, December). *Assessing Community Support and Sustainability for Ecotourism Development*. *Journal of Travel Research*. 41(2): 153-160.
- World Tourism Organization. (1997). *Tourism 2020 Vision*. Madrid: WTO. Young, George. (1973). *Tourism: Blessing or Blight ?*. Harmondsworth: Penguin Books.

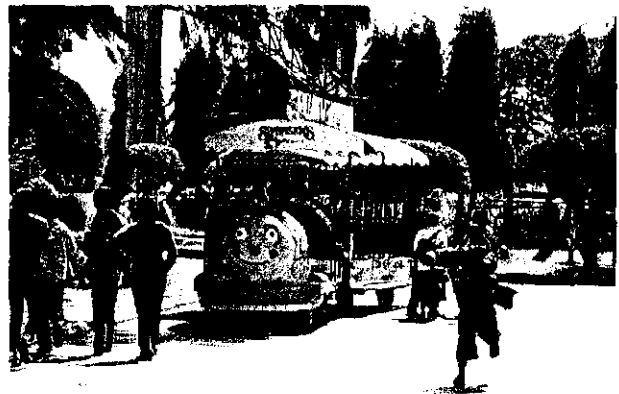
ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.
ภาพสถานที่ท่องเที่ยวและ
สิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยว

บึงพลาญชัย

ซุ้มประตูทางเข้าด้านหน้าบึงพลาญชัย

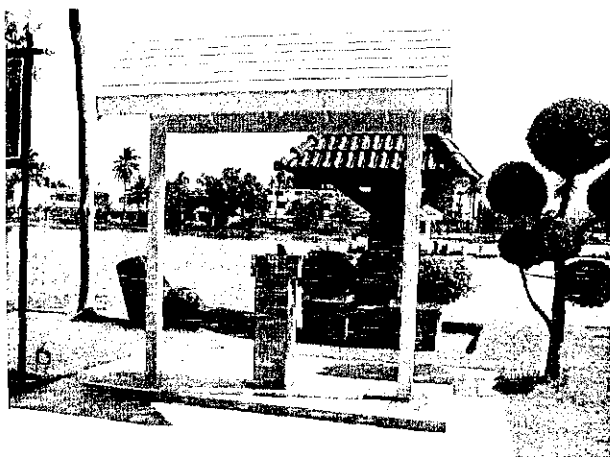
รถรางที่พานักท่องเที่ยวชมบรรยากาศภายในบึง

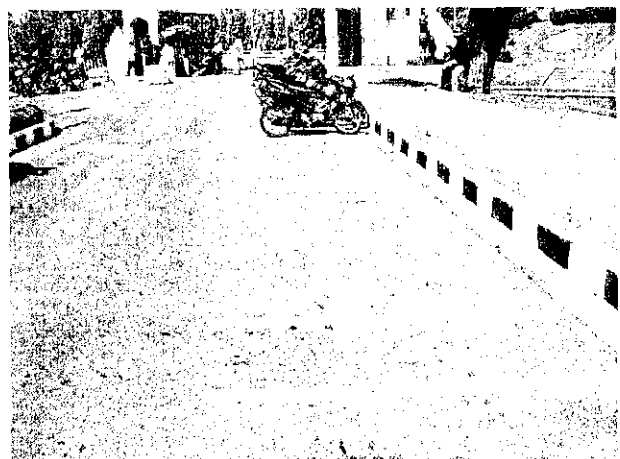
เรือพายและเรือปั่นสำหรับบริการนักท่องเที่ยว

ป้ายอธิบายข้อมูลของบึงพลาญชัย

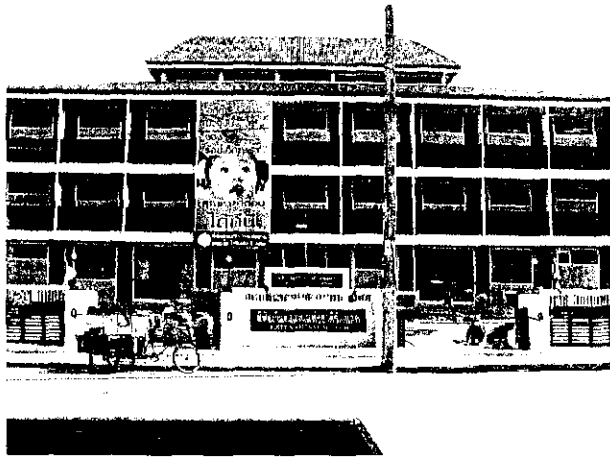

น้ำดื่มบริการฟรีภายในบึง

ลานจอดรถบริเวณรอบๆบึง

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติจังหวัดร้อยเอ็ด

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติจังหวัดร้อยเอ็ด

ป้ายอธิบายเส้นทางท่องเที่ยวภายในจังหวัด

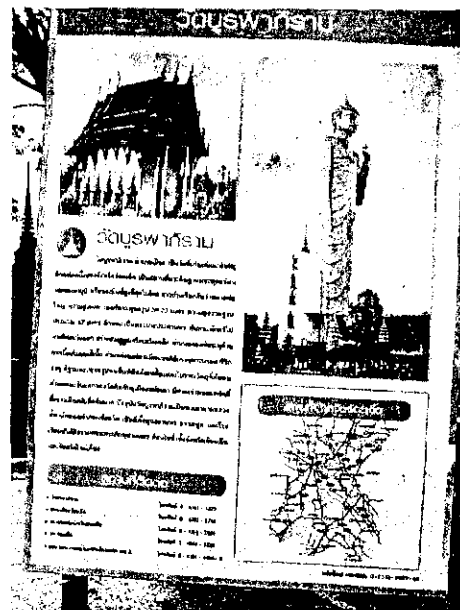

ห้องน้ำที่ตั้งอยู่ด้านหลังพิพิธภัณฑ์

วัดบูรพาภิราม

พระพุทธรัตนมงคลมหายานีหรือหลวงพ่ใหญ่

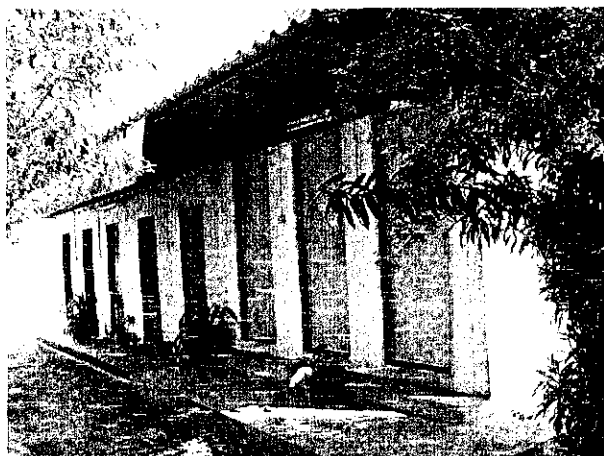
ป้ายอธิบายข้อมูลของวัดบูรพาภิราม

ที่เช่าพระเครื่องภายในวิหาร

ลานจอดรถภายในวัด

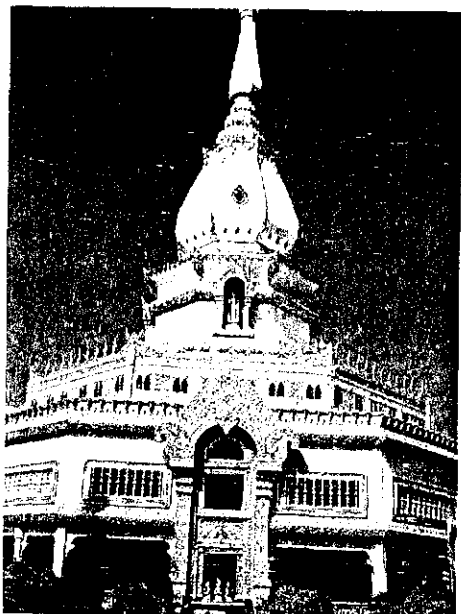

ห้องน้ำภายใน

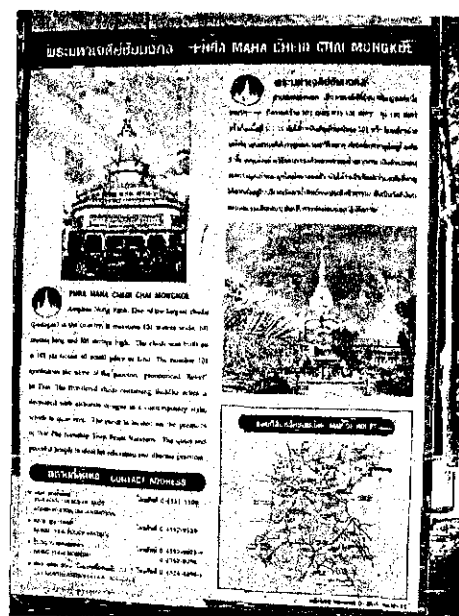

ขยะบางส่วนที่เกิดจากนักท่องเที่ยวนำมา

พระมหาเจดีย์ชัยมงคล

พระมหาเจดีย์ชัยมงคล

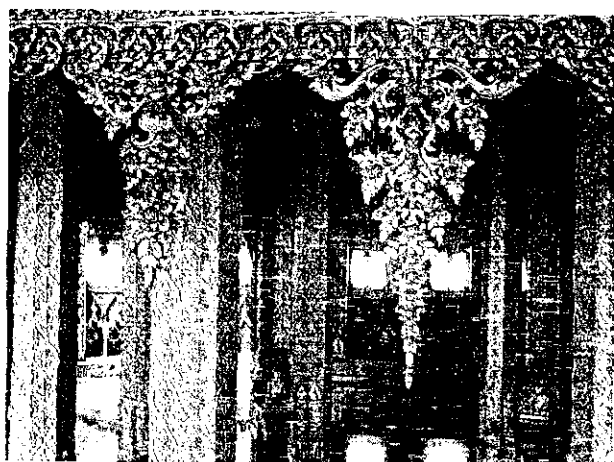
ป้ายอธิบายข้อมูลของพระมหาเจดีย์ชัยมงคล

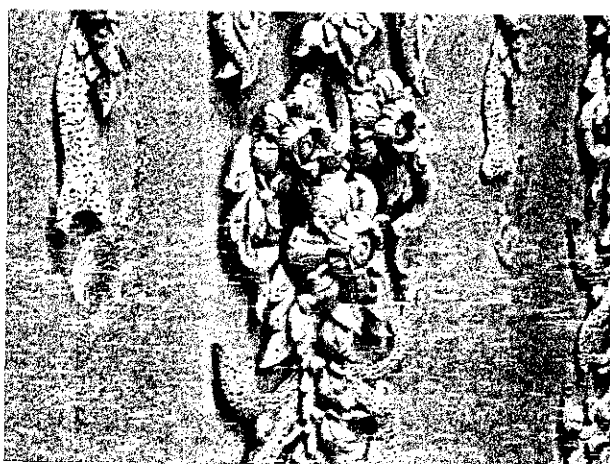
ร้านขายของที่ระลึกบริเวณพระมหาเจดีย์

ลานจอดรถบริเวณพระมหาเจดีย์ชัยมงคล

ลวดลายอันสวยงามภายในองค์เจดีย์

ร่องรอยบางส่วนที่เกิดจากนักท่องเที่ยว

วนอุทยานผาน้ำน้อย

พระมหาเจดีย์ชัยมงคลและวนอุทยานผาน้ำน้อย

ห้องน้ำบริเวณที่ทำการวนอุทยาน

ทางลงผาน้ำน้อย

ขยะบริเวณทางลงผาน้ำน้อย

ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

ลานจอดรถบริเวณที่ทำการวนอุทยาน

บึงเกลือ

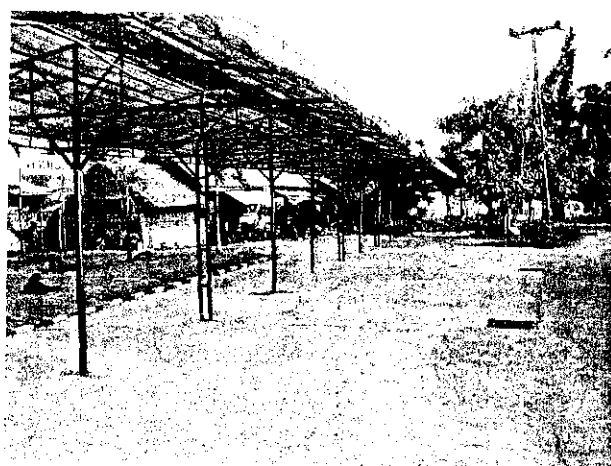
ป้ายบอกสถานที่ท่องเที่ยวบึงเกลือ

แพอาหารในบริเวณบึงเกลือ

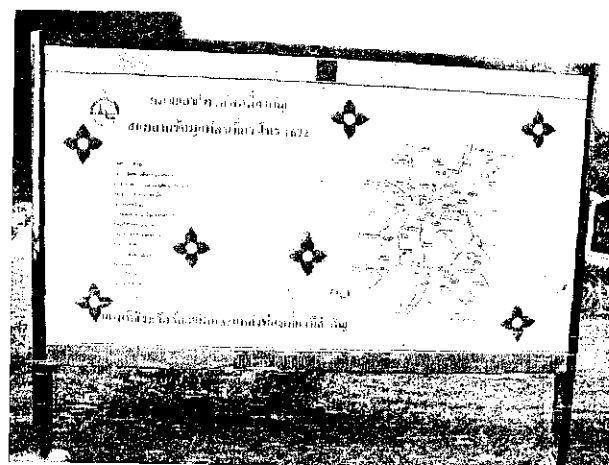
ป้ายบอกสถานที่ท่องเที่ยวบึงเกลือ

ลานจอดรถ

ห้องให้บริการฟรีตั้งอยู่ใกล้กับ อบต.บึงเกลือ

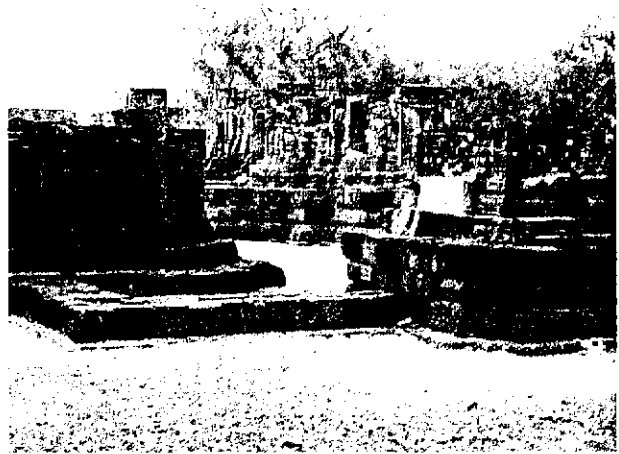

ป้ายอธิบายเส้นทางท่องเที่ยวภายในจังหวัด

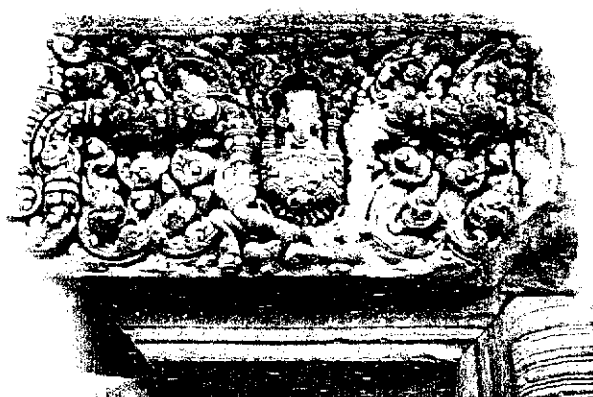
กุฎกาสิงห์

ป้ายบอกแหล่งท่องเที่ยว

กุฎกาสิงห์

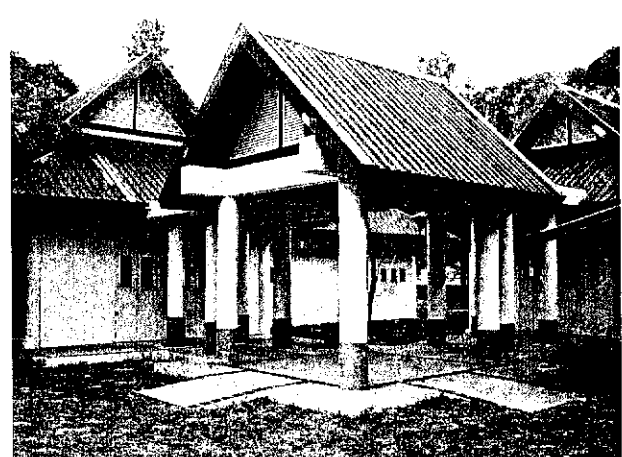
ภาพแกะสลักบนซุ้มประตูของกุฎกาสิงห์

ศูนย์จำหน่ายของที่ระลึก

ชิ้นส่วนบางส่วนของกุฎกาสิงห์

พิพิธภัณฑ์กุฎกาสิงห์หลังใหม่

ภาคผนวก ข.
แบบสังเกตการณ์และแบบสอบถาม

แบบตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยว

ชื่อสถานที่แหล่งท่องเที่ยว.....

1. ความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว	
2. ป้ายหรือสัญลักษณ์ต่างๆ ที่บอกแหล่งท่องเที่ยว	
3. สัญลักษณ์ที่แสดงว่าได้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	
4. ความเหมาะสมของที่จอดรถ	
5. การบริการ เช่น สุขา ร้านอาหาร เครื่องดื่ม	
6. ความมีเอกลักษณ์ของป้ายที่อธิบายรายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยว	
7. ข้อมูลที่อธิบายแหล่งท่องเที่ยวมีเพียงพอ	
8. ข้อมูลที่อธิบายแหล่งท่องเที่ยวสามารถเข้าใจได้ง่าย	
9. การจัดการการเยี่ยมชมจากที่หนึ่งไปยังที่หนึ่ง มีข้อมูลบอกต่อเนื่อง ชัดเจน	
10. การจัดระบบการเข้าชม เช่น จัดเป็นกลุ่มๆ เพื่อไม่ให้เกิดความแออัด	

11. ความทันสมัยของ ข้อมูล รวมทั้งคุณค่าและ ความรู้	
12. การดูแลรักษาแหล่ง ท่องเที่ยว	
13. ความสามารถในการ เข้าชมตามความสนใจ เฉพาะของนักท่องเที่ยว	
14. โอกาสที่สามารถเดิน ย้อนกลับทางเดิมเพื่อชมสิ่ง ที่สนใจอีกครั้ง	
15. ความสามารถในการ ซื้อสินค้า เช่น เครื่องดื่ม ของที่ระลึก	
16. ความเหมาะสมของร้าน เครื่องดื่ม ของที่ระลึก เช่น ที่ตั้ง ราคา	
17. การแสดงถึงความมี คุณค่าและความหมายเมื่อ ได้เยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยว	
18. การกลับมาท่องเที่ยว อีกครั้ง	
19. โอกาสในการบอกต่อ เพื่อให้บุคคลอื่นได้มา ท่องเที่ยว	
20. แผนที่หรือเส้นทาง ท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยง กับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ	

แบบสอบถาม

นักท่องเที่ยว

**ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด**

เจ้าหน้าที่

คำชี้แจง แบบสอบถามมีทั้งหมด 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ 3 วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านหรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

1. เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง ☐
2. อายุ ☐ 1. 18 – 24 ปี ☐ 2. 25 – 34 ปี ☐ 3. 35 – 44 ปี ☐ 4. 45 – 54 ปี ☐ 5. 55 – 64 ปี ☐ 6. 65 ปีขึ้นไป ☐
3. สถานภาพ ☐ 1. โสด ☐ 2. สมรส ☐ 3. ม่าย ☐ 4. หย่าร้าง ☐ 5. อื่น ๆ..... ☐
4. การศึกษา ☐ 1. ประถมศึกษา ☐ 2. มัธยมศึกษา ☐ 3. มัธยมปลาย ☐ 4. อนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ☐
☐ 5.ปริญญาตรี ☐ 6.ปริญญาโท ☐ 7. อื่น ๆ..... ☐
5. อาชีพ ☐ 1. ธุรกิจส่วนตัว ☐ 2. การเกษตร ☐ 3. พนักงานรัฐวิสาหกิจ ☐ 4. ข้าราชการ ☐
☐ 5.รับจ้าง ☐ 6. นักเรียน – นักศึกษา ☐ 7. อื่น ๆ..... ☐
6. รายได้ ☐ 1. ต่ำกว่า 5,000 บาท ☐ 2. 5,001 – 10,000 บาท ☐
☐ 3. 10,001 – 15,000 บาท ☐ 4. 15,001 – 20,000 บาท ☐
☐ 5. 20,001 – 25,000 บาท ☐ 6. มากกว่า 25,000 บาท ☐
☐ 7. อื่น ๆ..... ☐

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด (SWOT)

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางระดับการประเมินตามลำดับคะแนนที่ท่านคิดว่าเหมาะสมในทุกประเด็น

หมายเหตุ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ประเด็นการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ท่านคิดว่าข้อใดเป็นจุดแข็งหรือจุดเด่นด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด					
7. เป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิชั้นดีเหมาะแก่การส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว					
8. มีแหล่งท่องเที่ยวทั้งอารยธรรม ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมประเพณี					
9. เป็นศูนย์กลางคมนาคมของภาคอีสานสามารถเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวกับจังหวัดอื่นได้					
10. เป็นเมืองสงบ พลเมืองมีการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี					
11. มีสนามบินที่เชื่อมต่อการท่องเที่ยวกับจังหวัดอื่นได้					
12. อื่นๆ					

ประเด็นการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ท่านคิดว่าข้อใดเป็นจุดอ่อนหรือจุดด้อยด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด					
13. เส้นทาง/ ผิวจราจรไม่ดีเป็นอุปสรรคต่อการเดินทางท่องเที่ยว					
14. ระบบขนส่งสาธารณะยังเข้าไม่ถึงแหล่งท่องเที่ยว					
15. ขาดระบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน					
16. กิจกรรมท่องเที่ยว ไม่มีต่อเนื่องตลอดทั้งปี					
17. แรงงานขาดทักษะในด้านการผลิตสินค้า เช่น ของฝาก ของที่ระลึก					
18. อื่นๆ					
ท่านคิดว่าข้อใดเป็นโอกาสด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดในอนาคต					
19. พัฒนาและสนับสนุนสินค้าชุมชนสู่ตลาดโลก					
20. พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน					
21. พัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อก่อให้เกิดรายได้ด้านการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น					
22. สนับสนุนส่งเสริมหลักสูตรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระบบการศึกษา					
23. พัฒนาและสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งใหม่เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว					
24. อื่นๆ					
ท่านคิดว่าข้อใดเป็นอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดในอนาคต					
25. ขาดงบประมาณปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว					
26. ขาดการลงทุนด้านอุตสาหกรรมเกษตร					
27. ขาดการลงทุนด้านการศึกษา					
28. ขาดการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวกับจังหวัดอื่น					
29. ขาดการเชื่อมโยงการคมนาคมในภูมิภาค					
30. อื่นๆ					

☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐

ตอนที่ 3 วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางระดับการประเมินตามลำดับคะแนนที่ท่านคิดว่าเหมาะสมในทุกประเด็น

หมายเหตุ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ประเด็นการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
วิสัยทัศน์ ภายในช่วงเวลา 5 ปีข้างหน้า ท่านมีความปรารถนาหรือความใฝ่ฝันที่จะให้การท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดมุ่งพัฒนาไปในทิศทางใดบ้าง					
31. มีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					
32. ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการบริการสินค้าและอาชีพอย่างต่อเนื่องจากการท่องเที่ยว					
33. แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นที่รู้จักในระดับประเทศ					
34. เป็นศูนย์ผลิตอาหารปลอดภัยสารพิษ/ เกษตรลดการใช้สารเคมี					
35. เป็นเมืองสงบ ประชาชนมีคุณธรรม จริยธรรมและมีความสำนึกต่อส่วนรวม					
36. ประชาชนมีการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม					
37. อื่นๆ					

☐
☐
☐
☐
☐
☐

ประเด็นการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ยุทธศาสตร์ ท่านคิดว่าถ้าจะทำให้ความปรารถนาหรือ ความใฝ่ฝันที่จะทำให้การท่องเที่ยวของ จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นจริงในช่วงเวลา 5 ปีข้างหน้า จะต้องวางแผนในด้านใดบ้างต่อไปนี้					
ด้านการพัฒนาคุณภาพฝีมือแรงงานและการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว					
38. พัฒนาฝีมือแรงงานให้มีความรู้และทักษะในอาชีพที่เหมาะสม					
39. ส่งเสริมความรู้ในสถานศึกษาและสถานประกอบการให้พร้อมเพื่อการประกอบอาชีพ					
40. สนับสนุนการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในระดับตำบลและหมู่บ้านเพื่อเพิ่มรายได้					
41. พัฒนาสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ให้มีมาตรฐานและคุณภาพสูงขึ้น					
42. ดึงดูดนักลงทุนและผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวให้ลงทุนในจังหวัด					
43. อื่นๆ					
ด้านการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว					
44. ควบคุมการใช้พื้นที่บริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม					
45. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น วนอุทยานผาจำเริญ บึงเกลือ					
46. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เช่น ปราสาทภู กู่กาสิงห์					
47. อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณี เช่น บุญผะเหวด บุญข้าวจี บุญแข่งเรือ					
48. พัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่					
49. อื่นๆ					
ด้านการพัฒนาการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก					
50. ส่งเสริมบุคลากรให้ได้มาตรฐานในการบริการด้านการท่องเที่ยว					
51. ปรับปรุงและพัฒนาเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว					
52. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา ฯ ให้เพียงพอเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว					
53. จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์และแผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวตามถนนสายหลัก					
54. เพิ่มมาตรฐานในการรักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว					
55. อื่นๆ					
ด้านการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว					
56. สร้างความต่อเนื่องและความสม่ำเสมอในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว					
57. เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดและกลุ่มจังหวัด					
58. ส่งเสริมรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่หลากหลาย					
59. พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด					
60. จัดทำคู่มือแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ					
61. อื่นๆ					

☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยว.....

ท่านมีความพึงพอใจต่อสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้มากน้อยเพียงใด

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางระดับการประเมินตามลำดับคะแนนที่ท่านคิดว่าเหมาะสมในทุกประเด็น

หมายเหตุ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ประเด็นการประเมิน	ระดับการประเมิน					ข้อเสนอแนะอื่น ๆ
	5	4	3	2	1	
1. การจัดทำป้ายบอกทิศทางไปชมสถานที่						☐
2. การจัดทำป้ายประกอบคำอธิบายของสถานที่						☐
3. ความสะดวกในการเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้						☐
4. ความสะดวกในการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวอื่นในจังหวัด						☐
5. ความปลอดภัยในการเดินทางภายในจังหวัดร้อยเอ็ด						☐
6. การดูแล การรับฝากยานพาหนะภายในสถานที่ท่องเที่ยว						☐
7. คุณภาพ ความสะอาด ของอาหารและ เครื่องดื่ม						☐
8. ราคาอาหาร และเครื่องดื่มมีความเหมาะสม						☐
9. สถานที่ท่องเที่ยวมีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จัก						☐
10. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสวยงามและมีเอกลักษณ์						☐
11. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาด						☐
12. ความสะอาดของที่พัก						☐
13. ห้องสุขาในแหล่งท่องเที่ยวมีเพียงพอ						☐
14. ความสะอาดของห้องสุขา						☐
15. ความหลากหลายของของฝาก						☐
16. คุณภาพของของฝาก						☐
17. การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด						☐
18. ความสะดวกในการเดินทางไปยังจังหวัดอื่นใกล้เคียง						☐
19. ความประทับใจเมื่อได้มาท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้						☐
20. ความประทับใจเมื่อได้มาท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด						☐

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค.
หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อทำการวิจัย

ที่ ศธ 0519.12/ ๖๘3 ๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๔ พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน นายกองคํการบริหารส่วนตำบลกู่กาสิงห์ จังหวัดร้อยเอ็ด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายชาติรี แก้วมา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการ การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด” โดยมี การเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด” โดยมี รองศาสตราจารย์สุรภี อิงคากุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ประชาชน และนักท่องเที่ยว ที่มาท่องเที่ยวใน ตำบลกู่กาสิงห์ ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเสนอ แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด ในระหว่างเดือนธันวาคม 2548 - มกราคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายชาติรี แก้วมา ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อปัสิต โทรศัพท์ 02-641-3426 มือถือ 05-810-3006

ที่ ศธ 0519.12/ ๗๘๓๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองไพร จังหวัดร้อยเอ็ด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายชาตรี แก้วมา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการ
การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง
“การเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด” โดยมี การเสนอแนวทางการพัฒนาการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด” โดยมี รองศาสตราจารย์สุรภี อิงคากุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ประชาชน และนักท่องเที่ยว ที่มาท่องเที่ยวใน
ตำบลเมืองไพร ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเสนอ
แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด ในระหว่างเดือนธันวาคม 2548 - มกราคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายชาตรี แก้วมา ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จีระเชชากุล)

กณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานกณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-641-3426 มือถือ 05-810-3006

ที่ ศธ 0519.12/7839

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขออนุญาตวิเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน นายกองคํการบริหารส่วนตำบลผาน้ำย้อย จังหวัดร้อยเอ็ด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายชาติรี แก้วมา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการ
การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง
“การเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด” โดยมี การเสนอแนวทางการพัฒนาการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด” โดยมี รองศาสตราจารย์สุรภี อิงคากุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ประชาชน และนักท่องเที่ยว ที่มาท่องเที่ยวใน
วนอุทยานผาน้ำย้อย และบริเวณพระมหาเจดีย์ชัยมงคล คอบแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการ
ท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด ในระหว่าง
เดือนธันวาคม 2548 - มกราคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตวิเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายชาติรี แก้วมา ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-641-3426 มือถือ 05-810-3006

ที่ ศธ 0519.12/754 c

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขออนุญาตวิเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน หัวหน้างานอุทยานผาน้ำย้อย จังหวัดร้อยเอ็ด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายชาติรี แก้วมา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการ
การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง
“การเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด” โดยมี การเสนอแนวทางการพัฒนาการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด” โดยมี รองศาสตราจารย์สุรภี อิงคากุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในวนอุทยานผาน้ำย้อย
ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเสนอแนวทางการพัฒนา
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด ในระหว่างเดือนธันวาคม 2548 - มกราคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตวิเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายชาติรี แก้วมา ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-641-3426 มือถือ 05-810-3006

ที่ ศธ 0519.12/๗๘ 3 ๗

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน หัวหน้าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติจังหวัดร้อยเอ็ด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายชาตรี แก้วมา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการ
การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง
“การเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด” โดยมี การเสนอแนวทางการพัฒนาการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด” โดยมี รองศาสตราจารย์สุรภี อิงคากุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักท่องเที่ยว ที่มาท่องเที่ยวในพิพิธภัณฑ์สถาน
แห่งชาติจังหวัดร้อยเอ็ด ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นแนวทาง
ในการเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด ในระหว่างเดือนธันวาคม 2548 -
มกราคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายชาตรี แก้วมา ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-641-3426 มือถือ 05-810-3006

ที่ ศธ 0519.12/๖๘๔ |

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๖ พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขออนุญาตออกรายการเพื่อการศึกษา

นมัสการ เจ้าอาวาสวัดบูรพาภิราม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายชาตรี แก้วมา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการ
การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง
“การเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด” โดยมี การเสนอแนวทางการพัฒนาการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด” โดยมี รองศาสตราจารย์สุรภี อิงคากุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออาราธนาจากพระคุณเจ้า ขอให้นักท่องเที่ยว
ที่มาท่องเที่ยวในวัดบูรพาภิราม ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็น
แนวทางในการเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด ในระหว่างเดือนธันวาคม 2548 -
มกราคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตจากพระคุณเจ้า ได้โปรดพิจารณาให้ นายชาตรี แก้วมา
ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

นมัสการด้วยความเคารพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-641-3426 มือถือ 05-810-3006

ที่ ศธ 0519.12/7836

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๗๗ พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการจังหวัดร้อยเอ็ด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายชาติ แก้วมา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการ การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด” โดยมี การเสนอแนวทางการพัฒนา การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด” โดยมี รองศาสตราจารย์สุรภี อิงคากุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้เจ้าหน้าที่รัฐ ผู้ประกอบการ ประชาชน และ นักท่องเที่ยว ที่มาท่องเที่ยวในบึงพลาญชัย วัดบูรพาภิราม พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ จังหวัดร้อยเอ็ด บึงเกลือ ต.เมืองไพร กู่กาสิงห์ ต.กู่กาสิงห์ วนอุทยานผาน้ำย้อย และพระมหาเจดีย์ชัยมงคล ต.ผาน้ำย้อย จังหวัดร้อยเอ็ด ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเสนอแนวทางการ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด ในระหว่างเดือนธันวาคม 2548 - มกราคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ นายชาติ แก้วมา ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-641-3426 มือถือ 05-810-3006

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นาย ชาดรี แก้วมา
วันเดือนปีเกิด	11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2521
สถานที่เกิด	อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด
ที่อยู่ปัจจุบัน	117 หมู่ 3 ตำบลเหล่าหลวง อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด 45150
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	พนักงานบริษัท
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน	บริษัท พาวเวอร์ คอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย) จำกัด 121/59 ชั้น 16 อาคาร อาร์เอส ทาวเวอร์ ถ.รัชดาภิเษก แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ 10400
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2536	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนจันทบุรุษเกษมราษฎร์ อ.เกษตรวิสัย จ.ร้อยเอ็ด
พ.ศ. 2539	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด
พ.ศ. 2544	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชา ภาษาอังกฤษ สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร
พ.ศ. 2546	ประกาศนียบัตรบัณฑิต (ป.บัณฑิต) สาขาวิชา การจัดการ การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2549	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม.) สาขาวิชา การวางแผน และการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ